

Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W BIAŁYMSTOKU
STATISTICAL OFFICE
IN BIAŁYSTOK

Statistical Yearbook Podlaskie Voivodship

2015

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W BIAŁYMSTOKU**

**EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE IN BIAŁYSTOK**

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Ewa Kamińska-Gawryluk

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR-IN-CHIEF*

Anna Szeszko

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Anna Bachanek-Komarowska, Krystyna Falkowska, Wiesława Kamińska,
Agata Kawalko, Joanna Mojsa, Anna Rogalewska, Dorota Wyszowska

Opracowanie publikacji *Preparation of publication*

Zespół pracowników
Urzędu Statystycznego w Białymstoku *Workers
of Statistical Office in Białystok*

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

***When publishing SO data
please indicate source***

**Publikacja dostępna również
w formie książki oraz CD**

***Publication available also
in the form of a book and on CD***

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU
15-959 Białystok, ul. Krakowska 13
tel. 85 749 77 00, faks 85 749 77 79
e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl, Internet: <http://bialystok.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu szesnastą edycję Rocznika Statystycznego Województwa Podlaskiego. Publikacja zawiera bogaty zestaw informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa oraz stan gospodarki regionu. Zamieszczono w niej również tablicę prezentującą województwo na tle kraju. Dane w przekrojach terytorialnych znajdują się w odrębnym opracowaniu zatytułowanym „Województwo Podlaskie 2015 – podregiony, powiaty, gminy”. Rocznik przedstawia statystyczny obraz Podlasia w 2014 r., jednakże mając na uwadze przydatność zamieszczonych informacji do porównań dynamicznych, szereg danych zaprezentowano w odniesieniu do lat 2000, 2005 oraz 2009–2013.

W porównaniu z poprzednim wydaniem treść Rocznika została uzupełniona o informacje dotyczące ludności rezydującej. Ponadto, dane z zakresu rachunków regionalnych za lata 2010–2012 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w związku z kontynuacją prac nad wdrożeniem standardów metodycznych ESA 2010, przyjęciem zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacją danych źródłowych.

Oddając w Państwa ręce Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2015, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji o regionie. Jednocześnie pragnę serdecznie podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywanie danych oraz zgłaszane uwagi i wnioski, które przyczyniają się do kształtowania oraz doskonalenia treści jego kolejnych edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, grudzień 2015 r.

PREFACE

Statistical Office in Białystok is pleased to present the sixteenth edition of the Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship. The publication contains a wide set of information characterizing the living standard of population and the condition of the region economy. There is also included the table presenting the voivodship against the background of the country. Data in the territorial division are published in a separate publication titled "Podlaskie Voivodship 2015 – Subregions, Powiats, Gminas". The Yearbook is a statistical representation of Podlasie in 2014, however, taking into account the usefulness of the information for the dynamic comparisons, some data were presented in relation to the years 2000, 2005 as well as 2009–2013.

Compared with the previous edition of the Yearbook, its contents have been enriched with the information on usual residence population. Moreover, the data on regional accounts for 2010–2012 were changed in relation to the data published before on account of continuing work on introducing methodological standards of ESA 2010, applying the European Commission's recommendations as well as updating source data.

Presenting the Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship 2014, I hope it will be the source of useful information about the region. At the same time, I would like to sincerely thank all individuals and institutions for providing information and suggestions that contribute to improving and enriching contents of subsequent editions of this publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

SPIS RZECZY

Przedmowa
Spis tablic
Spis map i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2014 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2009–2014)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Strona Page
Preface	3–4
List of tables	6–18
List of maps and graphs	19
Symbols. Abbreviations	20–21
General notes	22–27

REVIEW TABLES

<i>Voivodship against the background of the country in 2014</i>	28–33
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2009–2014)</i>	34–53

CHAPTERS

<i>Geography</i>	54–57
<i>Environmental protection</i>	58–77
<i>Administrative division and local government</i>	78–82
<i>Public safety. Justice</i>	83–92
<i>Population</i>	93–119
<i>Labour market</i>	120–153
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	154–164
<i>Household budgets</i>	165–172
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	173–186
<i>Education</i>	187–219
<i>Health care and social welfare</i>	220–235
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	236–251
<i>Science and technology. Information society</i>	252–264
<i>Prices</i>	265–268
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	269–297
<i>Industry and construction</i>	298–309
<i>Transport and communications</i>	310–316
<i>Trade and catering</i>	317–321
<i>Finances of enterprises</i>	322–335
<i>Public finance</i>	336–343
<i>Investments. Fixed assets</i>	344–351
<i>Regional accounts</i>	352–356
<i>Entities of the national economy</i>	357–364

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

Tablica Table	Strona Page
------------------	----------------

DZIAŁ I. GEOGRAFIA

Położenie geograficzne
Powierzchnia i granice w 2015 r.
Układ pionowy powierzchni
Temperatury powietrza (1971–2014)
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśonecznienie i zachmurzenie (1971–2014)
Większe rzeki
Większe i głębsze jeziora

CHAPTER I. GEOGRAPHY

<i>Geographic location</i>	1	54
<i>Area and borders in 2015</i>	2	54
<i>Elevations</i>	3	55
<i>Air temperatures (1971–2014)</i>	4	55
<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2014)</i>	5	55
<i>Principal rivers</i>	6	56
<i>Larger and deeper lakes</i>	7	57

DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2015)
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2013, 2014)
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2013, 2014)
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2013, 2014)
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2013, 2014)
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2005, 2010, 2013, 2014)
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2013, 2014)
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2013, 2014)
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2013, 2014)
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2013, 2014)
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2013, 2014)
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2013, 2014)
Parki narodowe (2005, 2010, 2013, 2014)
Rezerwy przyrody (2005, 2010, 2013, 2014) ...
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2013, 2014)
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2013, 2014)
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania [2005, 2010, 2013, 2014]
Odpady według rodzajów w 2014 r.
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2013, 2014)

CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION

<i>General notes</i>	x	58
<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2015)</i>	1 (8)	65
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2 (9)	66
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3 (10)	66
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (11)	67
<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5 (12)	67
<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds (2005, 2010, 2013, 2014) ...</i>	6 (13)	68
<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	7 (14)	68
<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	8 (15)	69
<i>Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9 (16)	69
<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	10 (17)	70
<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	11 (18)	70
<i>Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	12 (19)	71
<i>National parks (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	13 (20)	72
<i>Nature reserves (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	14 (21)	72
<i>Landscape parks (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	15 (22)	73
<i>Monuments of nature (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	16 (23)	73
<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as its waste landfill areas [2005, 2010, 2013, 2014]</i>	17 (24)	73
<i>Waste by type in 2014</i>	18 (25)	74
<i>Outlays on fixed assets on environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2013, 2014]</i>	19 (26)	74
<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	20 (27)	75

	Tablica Table	Strona Page
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	21 (28) 77
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Receipts from payments and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	22 (29) 77
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 78
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Administrative units of the voivodship (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1 (30) 79
Gminy w 2014 r.	<i>Gminas in 2014</i>	2 (31) 80
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2014 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2014</i>	3 (32) 80
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2014 r.	<i>Councillors of organs of local government units in 2014</i>	4 (33) 81
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Paid employment, wages and salaries in public administration (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5 (34) 82
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 83
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Registered activity of the State Fire Service (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1 (35) 85
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2 (36) 86
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3 (37) 88
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (38) 88
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2014 r.	<i>Incoming cases in the common courts in 2014</i>	5 (39) 89
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes pursued by public prosecution (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6 (40) 90
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Resolved family cases (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	7 (41) 91
Sprawy rodzinne załatwione w 2014 r.	<i>Family cases resolved in 2014</i>	8 (42) 91
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Entities in the National Judicial Register (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9 (43) 92
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 93
Ludność (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1 (44) 96
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Working and non-working age population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2 (45) 97
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Population by sex and age (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3 (46) 98
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Towns and urban population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (47) 99
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Gminas and rural population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5 (48) 99
Mediana wieku ludności według płci (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Median population age by sex (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6 (49) 100
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Vital statistics (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	7 (50) 100
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	8 (51) 101
Małżeństwa zawarte w 2014 r. według wieku nowożeńców	<i>Marriages by age of bridegrooms and brides contracted in 2014</i>	9 (52) 101
Małżeństwa zawarte w 2014 r. według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców	<i>Marriages by previous marital status of bridegrooms and brides contracted in 2014</i> ..	10 (53) 103

	Tablica Table	Strona Page
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Church or religious marriages (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	11 (54) 103
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2014 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2014</i>	12 (55) 104
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	13 (56) 105
Urodzenia (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Births (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	14 (57) 105
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	15 (58) 106
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	16 (59) 106
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	17 (60) 107
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Deaths by selected causes (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	18 (61) 109
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	19 (62) 110
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	20 (63) 111
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Suicides registered by the Police (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	21 (64) 111
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Life expectancy (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	22 (65) 112
Prognoza ludności (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	<i>Population projection (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)</i>	23 (66) 112
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	24 (67) 114
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	25 (68) 115
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	26 (69) 116
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	27 (70) 116
Rezydenci (2010, 2013, 2014)	<i>Usual residence population (2010, 2013, 2014)</i>	28 (71) 117
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2013, 2014)	<i>Working and non-working age usual residence population (2010, 2013, 2014)</i>	29 (72) 117
Kościół i związki wyznaniowe (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Churches and religious associations (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	30 (73) 118
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 120
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2013, 2014)	<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2013, 2014)</i>	1 (74) 129
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2014 r. – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2014 – on the LFS basis</i>	2 (75) 130
Pracujący	Employment	
Pracujący (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Employed persons (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3 (76) 131
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Employed persons by employment status (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (77) 132
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Average paid employment (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5 (78) 133
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Full- and part-time paid employees (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6 (79) 134

		Tablica Table	Strona Page
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2013, 2014)	Hires (2005, 2010, 2013, 2014)	7 (80)	135
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2013, 2014)	Terminations (2005, 2010, 2013, 2014)	8 (81)	136
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2013, 2014)	The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2013, 2014)	9 (82)	137
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2014 r.	Job vacancies, newly created and liquidated job in 2014	10 (83)	139
Bezrobocie	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2013, 2014) ...	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2013, 2014)	11 (84)	140
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2013, 2014)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2013, 2014)	12 (85)	141
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2013, 2014)	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2013, 2014)	13 (86)	141
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2013, 2014) ...	Registered unemployed persons benefiting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2013, 2014)	14 (87)	143
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2013, 2014)	Expenditure of Labour Fund (2005, 2010, 2013, 2014)	15 (88)	143
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2013, 2014]	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2013, 2014]	16 (89)	144
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2013, 2014]	Contact – Mode of Injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2013, 2014]	17 (90)	146
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2013, 2014)	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2013, 2014)	18 (91)	148
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2013, 2014)	Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2013, 2014)	19 (92)	148
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2014 r.	Paid employees on positions for which evaluation of occupational risk was done in 2014	20 (93)	150
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2013, 2014) ...	Occupational diseases (2005, 2010, 2013, 2014)	21 (94)	151
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2013, 2014)	Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2013, 2014)	22 (95)	152
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2013, 2014)	Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2013, 2014) ..	23 (96)	153
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	General notes	x	154
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2013, 2014)	Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2013, 2014)	1 (97)	156
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2014	2 (98)	157
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2014 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2014	3 (99)	159
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	Average gross wages and salaries for October 2014	4 (100)	161
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2014 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2014	5 (101)	162

	Tablica Table	Strona Page
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2013, 2014)	6 (102)	163
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2013, 2014)	7 (103)	164
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH		
Social security benefits		
<i>Retirees and pensioners (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>6 (102)</i>	<i>163</i>
<i>Gross retirement pay and pension benefits (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>7 (103)</i>	<i>164</i>
CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
<i>General notes</i>	<i>x</i>	<i>165</i>
<i>Households (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>1 (104)</i>	<i>169</i>
<i>Average monthly per capita available income in households (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>2 (105)</i>	<i>170</i>
<i>Average monthly per capita expenditure in households (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>3 (106)</i>	<i>170</i>
<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>4 (107)</i>	<i>171</i>
<i>Households equipped with selected durable goods (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>5 (108)</i>	<i>171</i>
<i>At-risk of poverty rates in households (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>6 (109)</i>	<i>172</i>
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA		
CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
<i>General notes</i>	<i>x</i>	<i>173</i>
Infrastruktura komunalna		
Municipal infrastructure		
<i>Water supply and sewage systems (2010, 2013, 2014)</i>	<i>1 (110)</i>	<i>177</i>
<i>Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>2 (111)</i>	<i>178</i>
<i>Gas supply network as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>3 (112)</i>	<i>178</i>
<i>House-heating (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>4 (113)</i>	<i>179</i>
<i>Population using water supply, sewage and gas supply systems (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>5 (114)</i>	<i>179</i>
<i>Municipal waste collected (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>6 (115)</i>	<i>180</i>
<i>Liquid waste (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>7 (116)</i>	<i>180</i>
<i>Landfill sites with municipal waste (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>8 (117)</i>	<i>181</i>
<i>Urban transport (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>9 (118)</i>	<i>181</i>
<i>Generally accessible and estate area green belts (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>10 (119)</i>	<i>181</i>
Mieszkania		
Dwellings		
<i>Dwelling stocks (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>11 (120)</i>	<i>182</i>
<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>12 (121)</i>	<i>183</i>
<i>Housing allowances paid out in 2014</i>	<i>13 (122)</i>	<i>183</i>
<i>Administration of grounds for dwelling construction (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>14 (123)</i>	<i>184</i>
<i>Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	<i>15 (124)</i>	<i>184</i>

		Tablica Table	Strona Page
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	16 (125)	185
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	17 (126)	186
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	187
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Education by level (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	1 (127)	192
Szkoły według organów prowadzących (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Schools by school governing authority (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	2 (128)	195
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	3 (129)	197
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Enrolment rate (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	4 (130)	198
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	5 (131)	199
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	6 (132)	200
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Students studying foreign languages in schools for adults (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	7 (133)	201
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	8 (134)	202
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9 (135)	203
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Extracurricular education (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	10 (136)	204
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Boarding schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	11 (137)	204
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	12 (138)	205
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	13 (139)	205
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	14 (140)	206
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	15 (141)	207
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	16 (142)	208
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	17 (143)	208
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	18 (144)	209
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	19 (145)	210
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	20 (146)	210

	Tablica Table	Strona Page
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	21 (147) 210
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	22 (148) 212
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	23 (149) 212
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15]</i>	24 (150) 213
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	25 (151) 214
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2014/15	<i>Branches sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location of higher education institutions in the 2014/15 academic year by place of residence</i>	26 (152) 214
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	27 (153) 215
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2013/14)	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2013/14)</i>	28 (154) 215
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Academic teachers in higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	29 (155) 216
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	30 (156) 216
Studia podyplomowe i doktoranckie (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Postgraduate and doctoral studies (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	31 (157) 217
Studia podyplomowe według kierunków kształcenia (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Postgraduate studies by fields of education (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	32 (158) 217
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	33 (159) 218
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	34 (160) 219
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 220
Pracownicy medyczni (2012, 2013, 2014)	<i>Medical personnel (2012, 2013, 2014)</i>	1 (161) 225
Lekarze specjaliści (2012, 2013, 2014)	<i>Doctors specialists (2012, 2013, 2014)</i>	2 (162) 226
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012, 2013, 2014)	<i>Out-patient health care (2012, 2013, 2014)</i>	3 (163) 227
Stacjonarna opieka zdrowotna (2012, 2013, 2014)	<i>In-patient health care (2012, 2013, 2014)</i>	4 (164) 227
Szpitalne ogólne (2012, 2013, 2014)	<i>General hospitals (2012, 2013, 2014)</i>	5 (165) 229
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Emergency medical services and first aid (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6 (166) 230
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Public pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	7 (167) 230
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Blood donation (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	8 (168) 231
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9 (169) 231
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	10 (170) 232
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Day-support centres (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	11 (171) 233
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Family foster care (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	12 (172) 233

	Tablica Table	Strona Page
Institutionalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Institutional foster care (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 13 (173)	233
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Stationary social welfare (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	234
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	234
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Social assistance benefits (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	235
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 236
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2012, 2013, 2014)	<i>Books and pamphlets published (2005, 2010, 2012, 2013, 2014)</i>	1 (177) 240
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2012, 2013, 2014)	<i>Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2012, 2013, 2014)</i>	2 (178) 240
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2013, 2014]	<i>Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2013, 2014]</i>	3 (179) 241
Muzea (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Museums (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (180) 241
Instytucje paramuzealne (2010, 2013, 2014)	<i>Institutions related to museum (2010, 2013, 2014)</i>	5 (181) 241
Galerie sztuki (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Art galleries (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6 (182) 242
Teatry i instytucje muzyczne (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Theatres and music institutions (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	7 (183) 242
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2013, 2014)	<i>Cultural centres and establishments, clubs and community centres (2005, 2009, 2013, 2014)</i>	8 (184) 242
Kina stałe (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Fixed cinemas (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9 (185) 243
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Cable television subscribers (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	10 (186) 244
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	11 (187) 244
Turystyka	Tourism	
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	12 (188) 244
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	13 (189) 246
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	14 (190) 247
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	15 (191) 248
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Hotels by category (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	16 (192) 248
Sport	Sport	
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2012, 2014)	<i>Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2012, 2014)</i>	17 (193) 249
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2014 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2014</i>	18 (194) 250
Wybrane obiekty sportowe w 2014 r.	<i>Selected sports facilities in 2014</i>	19 (195) 251
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 252
Nauka i technika	Science and technology	
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Units and employment in research and development activity (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1 (196) 256
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Employment in research and development activity by educational level (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2 (197) 257

	Tablica Table	Strona Page
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	3 (198)	258
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące) [2010, 2013, 2014]	4 (199)	258
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2013, 2014]	5 (200)	259
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	6 (201)	259
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2013, 2014)	7 (202)	259
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2014 r.	8 (203)	260
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2012–2014	9 (204)	261
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	10 (205)	262
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	11 (206)	263
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2013, 2014)	12 (207)	263
Spółeczeństwo informacyjne		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2010, 2013, 2014)	13 (208)	264
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2010, 2013, 2014)	14 (209)	264
DZIAŁ XIV. CENY		
Uwagi ogólne	x	265
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2013, 2014)	1 (210)	266
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2013, 2014)	2 (211)	266
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2013, 2014)	3 (212)	268
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2013, 2014)	4 (213)	268
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO		
Uwagi ogólne	x	269
Rolnictwo		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2013, 2014)	1 (214)	274
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2013, 2014)	2 (215)	276
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2013)	3 (216)	276
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2012, 2013]	4 (217)	277
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2012, 2013]	5 (218)	277

	Tablica Table	Strona Page
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2013, 2014)	Sown area (2005, 2010, 2013, 2014)	6 (219) 279
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006–2010, 2010, 2013, 2014)	Selected crop production and yields (2006–2010, 2010, 2013, 2014)	7 (220) 280
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2006–2010, 2010, 2013, 2014)	Area, production and yields of ground vegetables (2006–2010, 2010, 2013, 2014)	8 (221) 281
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2006–2010, 2010, 2013, 2014)	Area, production and yields of tree fruit (2006–2010, 2010, 2013, 2014)	9 (222) 282
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006–2010, 2010, 2013, 2014)	Area, production and yields of fruit bushes and berry fruit (2006–2010, 2010, 2013, 2014)	10 (223) 283
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2013, 2014)	Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2013, 2014)	11 (224) 284
Drób (2005, 2010, 2013, 2014)	Poultry (2005, 2010, 2013, 2014)	12 (225) 285
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2013, 2014)	Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2013, 2014)	13 (226) 285
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2013, 2014)	Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2013, 2014)	14 (227) 286
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2013, 2014)	Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2013, 2014)	15 (228) 286
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013)	Agricultural tractors (2005, 2010, 2013)	16 (229) 287
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2012/13, 2013/14)	Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2012/13, 2013/14)	17 (230) 287
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2013, 2014)	Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2013, 2014)	18 (231) 288
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2013, 2014]	19 (232) 289
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2013, 2014)	Organic farms (2005, 2010, 2013, 2014)	20 (233) 290
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2013, 2014)	Major game species (2005, 2010, 2013, 2014) ..	21 (234) 290
Odstzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	Shoot of main game species (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	22 (235) 291
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2013, 2014)	Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2005, 2010, 2013, 2014)	23 (236) 291
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2013, 2014)	Forest land (2005, 2010, 2013, 2014)	24 (237) 292
Powierzchnia lasów	Forest areas	25 (238) 293
Zasoby drzewne na pniu	Growing stock of standing wood	26 (239) 294
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2013, 2014)	Renewals, afforestation and other forest breeding work (2005, 2010, 2013, 2014)	27 (240) 295
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2013, 2014) ...	Removals (2005, 2010, 2013, 2014)	28 (241) 296
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2013, 2014)	Plantings and removals from plantings (2005, 2010, 2013, 2014)	29 (242) 297
Pożary w lasach (2005, 2010, 2013, 2014)	Forest fires (2005, 2010, 2013, 2014)	30 (243) 297
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	General notes	x 298
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2013, 2014)	Sold production of industry (2005, 2010, 2013 2014)	1 (244) 300
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2013, 2014]	2 (245) 301

		Tablica Table	Strona Page
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Production of selected products (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3 (246)	302
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Average paid employment in industry (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (247)	302
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5 (248)	304
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	<i>Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2013, 2014]</i>	6 (249)	305
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2013, 2014]</i>	7 (250)	305
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Buildings completed (2005, 2010, 2013, 2014) ..</i>	8 (251)	307
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9 (252)	308
Przeciętne zatrudnienie oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	10 (253)	309
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	310
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Railway lines operated (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1 (254)	312
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Hard surface public roads (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2 (255)	313
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3 (256)	313
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Regular bus lines (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (257)	314
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Road transport for hire or reward (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5 (258)	314
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Road accidents and their casualties (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6 (259)	315
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2013, 2014)	<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2013, 2014)</i>	7 (260)	315
Łączność	Communications		
Podstawowe usługi pocztowe operatora wyznaczonego (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Basic postal services of appointed operator (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	8 (261)	316
Abonenci telefoniczni oraz aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9 (262)	316
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	317
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	<i>Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2013, 2014]</i>	1 (263)	319
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	<i>Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2013, 2014]</i>	2 (264)	319
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013, 2014]	<i>Wholesale of goods in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2013, 2014]</i>	3 (265)	320
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Shops by organizational form and petrol stations (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (266)	320
Gastronomia (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Catering (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5 (267)	320
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012)	<i>Trade warehouses (2005, 2009, 2012)</i>	6 (268)	321
Targowiska (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Marketplaces (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	7 (269)	321

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES	
Uwagi ogólne	General notes	x 322
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2013, 2014)	Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2013, 2014)	1 (270) 326
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2013, 2014)	Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2005, 2010, 2013, 2014)	2 (271) 327
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2013, 2014)	Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2013, 2014)	3 (272) 328
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2013, 2014)	Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2013, 2014)	4 (273) 329
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2013, 2014)	Current assets of enterprises (2005, 2010, 2013, 2014)	5 (274) 330
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2013, 2014)	Equity capital (fund) of enterprises (2005, 2010, 2013, 2014)	6 (275) 332
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2013, 2014)	Share capital of companies (2005, 2010, 2013, 2014)	7 (276) 333
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2013, 2014)	Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2013, 2014)	8 (277) 335
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE	
Uwagi ogólne	General notes	x 336
Dochody jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2013, 2014) ...	Revenue of local government units by type (2005, 2010, 2013, 2014)	1 (278) 338
Dochody jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2014 r.	Revenue of local government units by division in 2014	2 (279) 340
Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2013, 2014) ...	Expenditure of local government units by type (2005, 2010, 2013, 2014)	3 (280) 341
Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2014 r.	Expenditure of local government units by division in 2014	4 (281) 342
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych w 2014 r.	Revenue and costs of local government budgetary establishments in 2014	5 (282) 343
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS	
Uwagi ogólne	General notes	x 344
Inwestycje	Investments	
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2013, 2014]	Investment outlays (current prices) [2010, 2013, 2014]	1 (283) 347
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2013, 2014]	Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2013, 2014]	2 (284) 348
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2013, 2014]	Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2013, 2014]	3 (285) 349
Środki trwałe	Fixed assets	
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2013, 2014]	Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2013, 2014]	4 (286) 350
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2013, 2014]	Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2013, 2014]	5 (287) 351
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS	
Uwagi ogólne	General notes	x 352
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	Gross domestic product (current prices) [2010, 2012, 2013]	1 (288) 355

		Tablica Table	Strona Page
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	2 (289)	356
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2012, 2013)	<i>Nominal income in the households sector (2010, 2012, 2013)</i>	3 (290)	356
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	357
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1 (291)	357
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2 (292)	358
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3 (293)	360
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4 (294)	361
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5 (295)	363

SPIS MAP I WYKRESÓW**LIST OF MAPS AND GRAPHS**Strona
Page

Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2015 r.	<i>Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2015</i>	80
Podział województwa podlaskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) w 2015 r.	<i>Division of Podlaskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) in 2015</i>	81
Ludność według płci i wieku w 2014 r.	<i>Population by sex and age in 2014</i>	98
Ruch naturalny ludności (2000–2014)	<i>Vital statistics (2000–2014)</i>	99
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000–2014)	<i>Life expectancy at age of 0 (2000–2014)</i>	99
Struktura pracujących według sekcji (2005, 2010, 2014)	<i>Structure of employed persons by sections (2005, 2010, 2014)</i>	142
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych (2005, 2010, 2014)	<i>Structure of registered unemployed persons (2005, 2010, 2014)</i>	142
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2005, 2010, 2014)	<i>Relative deviations of average monthly gross wages and salaries in selected sections from average wages and salaries in the voivodship (2005, 2010, 2014)</i>	143
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w zasobach mieszkaniowych w 2014 r.	<i>Dwellings fitted with installations in % of total dwellings in dwelling stocks in 2014</i>	186
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa (2005, 2010, 2014)	<i>Structure of dwellings completed by forms of construction (2005, 2010, 2014)</i>	186
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2014)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2014)</i>	186
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2014/15	<i>Education by level in the 2014/15 school year</i>	187
Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2014 r.	<i>Structure of land use in agricultural holdings in 2014</i>	276
Struktura towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) w 2013 r.	<i>Structure of market agricultural output (constant prices) in 2013</i>	276
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014]	<i>Structure of construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2014]</i>	277
Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2005, 2010, 2014)	<i>Revenue and expenditure of local government units per capita (2005, 2010, 2014)</i>	356
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	356
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2014 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2014</i>	357

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (-)	-	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	-	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 26. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 26.</i>
Znak #	-	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” „Of which”	-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)	-	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	m	= metr <i>metre</i>
zł <i>zl</i>	= złoty = <i>zloty</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
egz.	= egzemplarz	ha	= hektar <i>hectare</i>
kpl	= komplet	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	ml	= mililitr <i>millilitre</i>
g	= gram <i>gram</i>	l	= litr <i>litre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>
		hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>

kW·h	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	pkt	= punkt
GW·h	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	poz.	= pozycja
TJ	= teradžul <i>terajoule</i>	prof.	= profesor
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	<i>Rev.</i>	= <i>revision</i>
s	= sekunda <i>second</i>	str.	= strona
h	= godzina <i>hour</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
d <i>24h</i>	= doba = <i>24 hours</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
r.	= rok	tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
t/r <i>t/y</i>	= ton rocznie = <i>tonnes per year</i>	twz.	= tak zwany
art. <i>Art.</i>	= artykuł = <i>Article</i>	ust.	= ustęp
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy = <i>continued</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie = <i>continued</i>	Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy
im.	= imię	NSP	= Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań
itd.	= i tak dalej	NFZ	= Narodowy Fundusz Zdrowia
itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>	ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych <i>European System of Accounts</i>
kk	= Kodeks karny	<i>NACE</i>	= <i>Statistical Classification of Economic Activities in the European Community</i>
kks	= Kodeks karny skarbowy	PKD	= Polska Klasyfikacja Działalności
Lp. <i>No.</i>	= liczba porządkowa = <i>number</i>	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>	<i>ECE</i>	= <i>Economic Commission for Europe</i>
np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
nr (Nr) <i>No.</i>	= numer = <i>number</i>	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
		<i>UN</i>	= <i>United Nations</i>
		UE <i>EU</i>	= Unia Europejska <i>European Union</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 Jan 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 Dec 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

As an additional grouping, the item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

The item **“Other services”** was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities” and “Activities of households as employers; undifferentiated goods-and-services-producing activities of households for own use”;

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of the capital (property) of public sector entities,
- private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of the capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD 2007 oraz według sektorów instytucjonalnych opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08), wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760);
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług – PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293) z późniejszymi zmianami.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and – unless otherwise indicated – includes entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data by NACE Rev. 2 sections, divisions and groups as well as institutional sectors are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.

7. Apart from NACE Rev. 2, among the more important classifications according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units, paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 Jul 2010 by the regulation of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 Apr 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760);
- 2) the **Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of the international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 Jan 2009 by the regulation of the Council of Ministers, dated 29 Oct 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293) with later amendments.

- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** – jeżeli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji oraz wartości dodanej brutto przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane od produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

- 3) *the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption of products (goods and services) in the households sector as well as expenditure on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
- 4) *the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 Jan 2000 by the regulation of the Council of Ministers, dated 30 Dec 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;*
- 5) *the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 Jan 2011 by the regulation of the Council of Ministers, dated 10 Dec 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).*

8. *Information on voivodship as well as by **urban and rural area** – unless otherwise indicated – is presented according to the administrative division in a given period. The term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.*

9. *Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditure or the value of products, services etc. In tables and graphs in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

*In order to evaluate production and gross value added the **basic price** category was implemented.*

***Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (including trade entities) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.*

Taxes on products include: value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers on buses with foreign registration).

10. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej i produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006–2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyliczenia produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy przeliczeniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000, 2005, 2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., a od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, zgodnie z zasadą, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje za ostatni prezentowany rok.

10. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output and gross domestic product* – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) *sold production of industry*:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006–2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than those presented in the tables.

Indices – in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – were calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. When computing per capita data (1000 population etc.) as of the end of the year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the number of population as of 31 Dec was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g. vital statistics, production, consumption) – as of 30 Jun.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated, unless otherwise indicated, for years 2000, 2005, 2009 on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2002, for 2000 by the administrative division valid as of 31 Dec 2002, and since 2010 – of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 Dec 2011.

13. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Selected information for the last year is presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can slightly differ from the amount given in the item "total".

16. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.

17. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)	
Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2	
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*
* *
*

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series "Zeszyty metodyczne i klasyfikacje" (Methodologies and classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2014 R.

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII <i>AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 Dec</i>				
Powierzchnia w km ²	312679	20187	6,5	<i>Area in km²</i>
Powiaty	314	14	4,5	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	66	3	4,5	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	2479	118	4,8	<i>Gminas</i>
Miasta	913	40	4,4	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	52545	3757	7,2	<i>Rural localities</i>
Solectwa	40617	3285	8,1	<i>Village administrator's offices</i>
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION</i>				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>
pyłowych	47,4	0,9	2,0	<i>particulates</i>
gazowych	209067,3	2014,6	1,0	<i>gases</i>
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3288	120	3,6	<i>Municipal wastewater treatment plants^a (as of 31 Dec)</i>
w tym: biologiczne	2446	91	3,7	<i>of which: biological</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	29	3,5	<i>with increased biogen removal</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	131256,1	1266,7	1,0	<i>Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t</i>
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	10330,4	274,9	2,7	<i>Municipal waste collected^b (during the year) in thous. t</i>
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				<i>Outlays on fixed assets (current prices):</i>
służące ochronie środowiska:				<i>on environmental protection:</i>
w milionach złotych	14248,5	374,0	2,6	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	5,7	5,4	x	<i>in % of total investment outlays</i>
służące gospodarce wodnej:				<i>on water management:</i>
w milionach złotych	3801,2	67,4	1,8	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,5	1,0	x	<i>in % of total investment outlays</i>
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE ^c <i>PUBLIC SAFETY^c</i>				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:</i>
w liczbach bezwzględnych	867856	18512	2,1	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności	226	155	x	<i>per 10 thous. population</i>
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	65,2	65,6	x	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %</i>

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Working on sewage network. b Estimated data. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2014 R. (cd.)**
VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
LUDNOŚĆ <i>POPULATION</i>				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38478,6	1191,9	3,1	<i>Population (as of 31 Dec) in thous.</i>
miasta	23216,4	720,9	3,1	<i>urban areas</i>
wieś	15262,3	471,0	3,1	<i>rural areas</i>
w tym kobiety	19858,8	610,8	3,1	<i>of which females</i>
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	59	x	<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 Dec)</i>
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	58,8	57,8	x	<i>Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 Dec)</i>
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,03	-0,69	x	<i>Natural increase per 1000 population</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,41	-1,88	x	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA <i>LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES</i>				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	14237,5	408,8	2,9	<i>Employed persons^{ab} (as of 31 Dec) in thous.</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3777,10	3348,38	88,6	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1825,2	60,4	3,3	<i>Registered unemployed persons (as of 31 Dec) in thous.</i>
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	11,4	12,9	x	<i>Registered unemployment rate^b (as of 31 Dec) in %</i>
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS</i>				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				<i>Network (as of 31 Dec) in km:</i>
wodociągowej rozdzielczej	292455,7	13260,0	4,5	<i>water supply distribution</i>
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	142876,1	3332,2	2,3	<i>sewage distribution^c</i>
gazowej	142412,0	1512,2	1,1	<i>gas supply</i>
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				<i>Dwelling stocks^d (as of 31 Dec):</i>
mieszkania: w tysiącach	13983,0	436,4	3,1	<i>dwellings: in thousands</i>
na 1000 ludności	363	366	x	<i>per 1000 population</i>
izby: w tysiącach	53406,4	1752,6	3,3	<i>rooms: in thousands</i>
na 1000 ludności	1388	1470	x	<i>per 1000 population</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	1025732,3	33113,9	3,2	<i>useful floor area of dwellings: in thousands m²</i>
na 1000 ludności w m ²	26657	27782	x	<i>per 1000 population in m²</i>

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2014 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)</i>				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	143,2	4,2	2,9	<i>in thousand</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	3,7	3,5	x	<i>dwellings</i>
izby	15,5	15,5	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	375,2	373,1	x	<i>usable floor space of dwellings in m²</i>
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego <i>EDUCATION^a – as of the beginning of the school year</i>				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2306,1	67,6	2,9	<i>primary</i>
gimnazjalnych	1092,8	33,7	3,1	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	201,0	4,6	2,3	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących	523,8	19,0	3,6	<i>general secondary</i>
technikach	510,1	16,7	3,3	<i>technical secondary</i>
artystycznych ogólnokształcących ^d	12,6	0,4	3,4	<i>general art^d</i>
policealnych	264,6	10,4	3,9	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				<i>Children attending pre-primary education establishments^e:</i>
w tysiącach	1236,3	34,1	2,8	<i>in thousand</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat ...	823	787	x	<i>per 1000 children aged 3–6</i>
OCHRONA ZDROWIA ^f I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII <i>HEALTH CARE^f AND SOCIAL WELFARE – as of 31 Dec</i>				
Pracownicy medyczni ^g :				<i>Medical personnel^g:</i>
lekarze	87687	2948	3,4	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	13088	489	3,7	<i>dentists</i>
pielęgniarki	199188	6499	3,3	<i>nurses</i>
Przychodnie	20052	753	3,8	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne ^h	979	36	3,7	<i>General hospitals^h</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych ^h w tys.	188,1	5,9	3,1	<i>Beds in general hospitals^h in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ⁱ	12438	386	3,1	<i>Generally available pharmaciesⁱ</i>

a Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 187. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. d Dających uprawnienia zawodowe. e Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. f Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych, z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych. g Pracujący bezpośrednio z pacjentem. h Dane nie obejmują opieki dziennej. i Patrz uwagi ogólne działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 11 na str. 222.

a See general notes in the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 187. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c Including students special job-training schools. d Leading to professional certification. e Including children attending for all school year in the units performing health care activities. f Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior, excluding health care in prisons. g Working directly with a patient. h Data do not include day-care. i See general notes in the chapter “Health care and social welfare”, item 11 on page 222.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2014 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
KULTURA. TURYSTYKA <i>CULTURE. TOURISM</i>				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8094	240	3,0	<i>Public libraries (including branches; as of 31 Dec)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130733,7	4791,6	3,7	<i>Public library collections (as of 31 Dec) in thous. vol.</i>
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	844	28	3,3	<i>Museums with branches (as of 31 Dec)</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	30609,4	472,3	1,5	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	463	12	2,6	<i>Fixed cinemas (as of 31 Dec)</i>
Widzowie w kinach stałych w tys.	41030,0	929,1	2,3	<i>Audience in fixed cinemas in thous.</i>
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	694,0	12,8	1,9	<i>Tourist accommodation establishments^a in thous.:</i> <i>number of beds (as of 31 Jul)</i>
korzystający z noclegów	25084,0	599,6	2,4	<i>tourists accommodated</i>
ROLNICTWO^b I LEŚNICTWO <i>AGRICULTURE^b AND FORESTRY</i>				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) w tys. ha	14424,2	1071,6	7,4	<i>Agricultural land in good agricultural condition (as of June) in thous. ha</i>
pod zasiewami ^c	10419,9	635,2	6,1	<i>sown area^c</i>
grunty ugorowane	475,2	36,5	7,7	<i>fallow land</i>
uprawy trwałe	376,0	4,6	1,2	<i>permanent crops</i>
w tym sady	341,8	4,0	1,2	<i>of which orchards</i>
ogrody przydomowe	33,3	1,8	5,5	<i>kitchen gardens</i>
łąki i pastwiska	3119,8	393,4	12,6	<i>meadows and pastures</i>
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) w tys. ha:				<i>Sown area (as of June) in thous. ha:</i>
zboża	7485,0	447,2	6,0	<i>cereals</i>
ziemniaki ^d	267,1	10,2	3,8	<i>potatoes^d</i>
warzywa gruntowe ^e	172,4	1,8	1,1	<i>ground vegetables^e</i>
Zbiory w tys. t:				<i>Production in thous. t:</i>
zboża	31945,4	1464,1	4,6	<i>cereals</i>
ziemniaki ^d	7424,1	228,1	3,1	<i>potatoes^d</i>
warzywa gruntowe ^e	4639,0	41,4	0,9	<i>ground vegetables^e</i>
Plony z 1 ha w dt:				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zboża	42,7	32,7	76,6	<i>cereals</i>
ziemniaki ^d	278	224	80,6	<i>potatoes^d</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9197,9	620,1	6,7	<i>Forest area (as of 31 Dec) in thous. ha</i>
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				<i>Sold production of industry (current prices):</i>
w milionach złotych	1210038,6	21924,0	1,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	31443	18372	58,4	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące):				<i>Sales of construction and assembly production^f (current prices):</i>
w milionach złotych	165705,7	4339,8	2,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4306	3637	84,5	<i>per capita in zł</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa; bez posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). d Bez ogrodów przydomowych. e Łącznie z ogrodami przydomowymi. f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Data are presented by the official residence of land user; excluding owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). d Excluding kitchen gardens. e Including kitchen gardens. f Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2014 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 Dec</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km w tym o nawierzchni ulepszonej w %	287649,9 92,2	12781,8 91,3	4,4 x	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt.:				<i>Registered cars^a in thous. units:</i>
osobowe	20003,9	533,1	2,7	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3341,5	88,0	2,6	<i>lorries and road tractors^b</i>
Placówki pocztowe operatora wyznaczonego	7540	324	4,3	<i>Post offices of appointed operator</i>
Telefoniczne łącza główne ^c : w tysiącach	5401,2	138,9	2,6	<i>Telephone main line^c: in thousand</i>
w tym standardowe łącza główne	4611,6	121,9	2,6	<i>of which standard main line</i>
na 1000 ludności	140,4	116,5	x	<i>per 1000 population</i>
HANDEL – stan w dniu 31 XII <i>TRADE – as of 31 Dec</i>				
Sklepy	354775	10112	2,9	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	108	118	x	<i>Number of population per shop</i>
Targowiska stałe	2210	81	3,7	<i>Permanent marketplaces</i>
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin^d				<i>Budgets of gminas^d</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	84549,0	2458,1	2,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3272	3209	98,1	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	85070,1	2470,5	2,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3292	3225	98,0	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				<i>Budgets of cities with powiat status</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	68259,8	2359,5	3,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5398	5521	102,3	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	69661,4	2138,8	3,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5509	5005	90,8	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów				<i>Budgets of powiatów</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	23782,8	732,6	3,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	920	956	103,9	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	23784,3	731,4	3,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	920	955	103,7	<i>per capita in zł</i>
Budżet województwa				<i>Budget of voivodship</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	17745,6	766,5	4,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	461	642	139,3	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	18238,3	744,0	4,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	474	623	131,5	<i>per capita in zł</i>

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. d Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b Including vans. c Data concern operators of the public telecommunication network. d Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2014 R. (dok.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS</i>				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych	250776,4	6871,5	2,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6516	5758	88,4	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 Dec; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych	3258955,1	85048,0	2,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	84695	71354	84,2	<i>per capita in zł</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2013 R. <i>REGIONAL ACCOUNTS IN 2013</i>				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1656341	37525	2,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	43020	31362	72,9	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1470844	33322	2,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	107093	85308	79,7	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	1007431	26572	2,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	26166	22208	84,9	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ <i>ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY</i>				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^a (stan w dniu 31 XII)	4119671	98339	2,4	<i>Entities of the national economy in the REGON register^a (as of 31 Dec)</i>
sektor publiczny	122079	3125	2,6	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3996274	95187	2,4	<i>private sector</i>

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; w podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture; in the division by ownership sectors excluding entities that in the REGON register do not have information concerning form of ownership.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
					POWIERZ AR
1	Powierzchnia ogólna w km ² (stan w dniu 31 XII)	20180	20187	20187	20187
					STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a	16,8	15,1	13,4	13,7
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	62,9	60,9	61,5	63,5
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	3,8	4,0	4,0	3,9
5	w tym do produkcji przemysłowej	0,8	0,7	0,6	0,6
6	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi: oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	98,4	99,2	97,4	99,9
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,0	0,0	0,1	0,0
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	55,4	62,1	62,5	62,5
9	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczegól- nie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t: pyłowych	2,0	2,0	1,1	1,1
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	14,0	12,5	9,1	9,2
11	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych: pyłowych	98,1	98,3	98,4	98,8
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	4,8	11,2	8,2	13,4
13	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^d (stan w dniu 31 XII): w % powierzchni ogólnej	31,9	32,0	32,0	32,0
14	na 1 mieszkańca w m ²	5320	5376	5425	5364
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^e na 1 km ² w t	35,6	46,0	36,6	35,3
16	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mies- zkańca w kg	269	223	207	202
17	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem: służące ochronie środowiska	5,5	3,0	3,0	5,1
18	służące gospodarce wodnej	1,6	1,3	0,7	2,3

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własną ludność ogółem – na podstawie bilansów. d Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. e Patrz uwagi ogólne dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from their own sources. b Water with the total population – based on balances. d Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network. e See since 2003 data are not comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of waste.

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
20187	20187	20187	20187	Total area in km ² (as of 31 Dec)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
13,7	12,5	12,3	12,7	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
62,5	60,3	61,2	60,7	production ^a	2
				exploitation of water supply network ^b	3
4,0	4,2	4,1	4,2	Water consumption for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
0,6	0,6	0,6	0,6	of which for industrial production	5
100,0	100,0	100,0	100,0	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	
–	0,0	–	–	treated in % of requiring treatment	6
				untreated per 1 km ² in dam ³	7
63,6	65,5	66,4	66,8	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	8
1,0	0,9	0,9	0,9	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
9,2	8,0	9,8	10,2	particulates	9
				gases (excluding carbon dioxide)	10
99,0	98,9	99,0	98,9	Pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced:	
13,7	12,8	12,1	8,4	particulates	11
				gases (excluding carbon dioxide)	12
32,0	32,0	32,0	32,0	Area of special nature value under legal protection ^d (as of 31 Dec):	
5376	5389	5407	5412	in % of total area	13
				per capita in m ²	14
35,1	72,7	90,5	62,7	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^e per 1 km ² in t	15
210	202	210	230	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	16
3,8	5,6	4,4	5,4	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
1,2	0,8	1,1	1,0	on environmental protection	17
				on water management	18

nych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 62. ^f Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r.

drawal by intakes before entering the water supply network. ^c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, general notes in the chapter “Environmental protection”, item 7 on page 62. ^f Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed;

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC					
1	Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ^a :				
1	w liczbach bezwzględnych	33570	31873	25819	24670
2	na 10 tys. ludności	277,1	265,4	216,8	204,9
3	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^a w %	55,7	67,3	68,7	69,0
LUD POPU					
4	Ludność (stan w dniu 31 XII)	1210688	1199689	1189731	1203448
5	miasta	709976	709950	715761	724826
6	wieś	500712	489739	473970	478622
7	w tym kobiety	618017	614093	610484	616081
8	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	104	105	105	105
9	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	60	59	59	60
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
10	przedprodukcyjnym	314899	259795	228714	229068
11	produkcyjnym	702035	740354	754096	764843
12	poprodukcyjnym	193754	199540	206921	209537
13	Małżeństwa na 1000 ludności	5,3	5,4	6,3	5,8
14	Rozwody na 1000 ludności	1,2	1,8	1,7	1,6
15	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,1	10,2	9,9
16	Zgony ^c na 1000 ludności	9,7	9,8	10,2	9,8
17	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	5,6	4,7	4,5
18	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	-0,7	0,0	0,1
19	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,3	-1,6	-1,4	-1,3
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
20	mężczyźni	70,49	71,04	71,91	72,51
21	kobiety	79,14	80,41	81,48	81,90
RYNEK LABOUR					
Pracujący ^d (stan w dniu 31 XII):					
22	w tysiącach	495,5	387,9	409,0	398,0
23	w tym kobiety	237,3	180,1	189,4	187,4
24	na 1000 ludności	409	323	344	331
25	w sektorze prywatnym w %	77,5	76,0	77,3	76,7

^a Do 2012 r. łącznie z prokuraturą; w 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. ^b Patrz uwagi ogólne do danych opracowanych z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

^a Until 2012 including prosecutor's office; in 2014 excluding punishable acts committed by juveniles. ^b See general notes in the chapter considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, Census 2010.

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
PUBLICZNE SAFETY					
				<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings^a:</i>	
25588	25136	22369	18512	<i>in absolute numbers</i>	1
212,9	209,5	187,0	155,1	<i>per 10 thous. population</i>	2
70,3	70,1	69,0	65,6	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police^a in %</i>	3
NOSÓC^b LATION^b					
1200982	1198690	1194965	1191918	<i>Population (as of 31 Dec)</i>	4
724027	723303	721824	720900	<i>urban areas</i>	5
476955	475387	473141	471018	<i>rural areas</i>	6
614904	613849	612319	610754	<i>of which females</i>	7
105	105	105	105	<i>Females per 100 males (as of 31 Dec)</i>	8
59	59	59	59	<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 Dec)</i>	9
				<i>Population of age (as of 31 Dec):</i>	
223301	218452	214010	210460	<i>pre-working</i>	10
764749	763271	759614	755557	<i>working</i>	11
212932	216967	221341	225901	<i>post-working</i>	12
5,2	5,3	4,7	5,1	<i>Marriages per 1000 population</i>	13
1,6	1,5	1,7	1,6	<i>Divorces per 1000 population</i>	14
9,3	9,3	8,9	9,2	<i>Live births per 1000 population</i>	15
9,7	9,9	10,2	9,9	<i>Deaths^c per 1000 population</i>	16
4,8	4,1	4,6	4,5	<i>Infant deaths per 1000 live births</i>	17
-0,4	-0,6	-1,3	-0,7	<i>Natural increase per 1000 population</i>	18
-1,6	-1,5	-2,1	-1,9	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	19
				<i>Life expectancy at the moment of birth:</i>	
73,25	73,09	73,22	73,97	<i>males</i>	20
81,82	82,32	82,26	82,78	<i>females</i>	21
PRACY MARKET					
				<i>Employed persons^d (as of 31 Dec):</i>	
403,1	397,3	400,1	408,8	<i>in thousand</i>	22
189,7	188,7	191,2	195,4	<i>of which women</i>	23
336	331	335	343	<i>per 1000 population</i>	24
77,4	77,5	77,8	78,3	<i>in private sector in %</i>	25

„Ludność”, ust. 2 na str. 93. c Łącznie ze zgonami niemowląt. d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.); niu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności

ter "Population", item 2 on page 93. c Including infant deaths. d By actual workplace and kind of activity (since 2004); data were compiled in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
RYNEK LABOUR					
	Pracujący ^{ab} – stan w dniu 31 XII (dok.):				
	według rodzajów działalności w %:				
1	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	36,0	33,9	31,8
2	przemysł i budownictwo	18,7	19,8	20,4
3	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ , transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja	18,9	19,6	20,0
4	działalność finansowa i ubezpieczeniowa obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi ^c	26,4	26,7	27,8
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
5	w tysiącach	52,4	54,0	50,6
6	na 1000 ludności	43,6	45,3	42,1
	w budownictwie:				
7	w tysiącach	10,3	14,4	14,2
8	na 1000 ludności	8,6	12,1	11,8
9	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII):				
	w tysiącach	79,2	73,2	61,2	63,8
10	2000 = 100	100,0	92,4	77,2	80,5
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
11	kobiety	52,4	50,3	46,0	47,4
12	w wieku do 25 lat	29,4	25,0	24,4	23,9
13	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	44,5	46,7	27,8	34,0
14	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	1258	379	214	298
15	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,8	15,6	12,8	13,8
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.					
16	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1675,71	2085,12	2721,99	2854,02
17	2000 = 100	100,0	124,4	162,4	170,3
18	w tym w: przemyśle	1986,41	2553,90	2654,37
19	budownictwie	1828,66	2444,52	2686,33
20	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	291,7	279,1	278,1	276,3
21	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	164,0	164,3	176,9	178,3
22	rolników indywidualnych	127,7	114,8	101,2	98,0
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
23	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	763,57	1023,31	1360,00	1441,83
24	rolników indywidualnych ^d	575,58	723,38	874,20	918,86

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu sekcje PKD 2007: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ”, „Administracja noś związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”. d Łącznie z wypłatami z pozarolniczego Funduszu Emerytalno-Rentowego.

a By actual workplace and kind of activity (since 2004). b Data were compiled considering employed persons on private farms in Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. c The term "other services" "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund.

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				<i>Employed persons^{ab} – as of 31 Dec (cont.):</i>	
				<i>by kind of activities in %:</i>	
31,4	31,9	31,7	31,1	<i>agriculture, forestry and fishing</i>	1
20,6	20,0	19,7	20,1	<i>industry and construction</i>	2
				<i>trade; repair of motor vehicles^a, transportation and storage, accommodation and catering^a, information and communication</i>	3
20,2	19,7	19,7	19,9	<i>financial and insurance activities real estate activities and other services^c</i>	4
27,8	28,4	29,0	28,9		
				<i>Average paid employment:</i>	
				<i>in industry:</i>	
51,6	50,9	49,9	51,1	<i>in thousand</i>	5
43,0	42,4	41,7	42,8	<i>per 1000 population</i>	6
				<i>in construction:</i>	
15,4	14,5	13,6	13,5	<i>in thousand</i>	7
12,8	12,0	11,4	11,3	<i>per 1000 population</i>	8
				<i>Registered unemployed persons (as of 31 Dec):</i>	
65,9	68,7	70,9	60,4	<i>in thousand</i>	9
83,2	86,7	89,5	76,2	<i>2000 = 100</i>	10
				<i>In % of registered unemployed (as of 31 Dec)</i>	
48,1	45,9	45,6	45,5	<i>women</i>	11
22,4	21,2	20,0	17,9	<i>aged up to 25 years</i>	12
39,1	41,0	42,6	46,4	<i>out of work for longer than 1 year</i>	13
256	208	126	95	<i>Registered unemployment persons (as of 31 Dec) per a job offer</i>	14
14,1	14,7	15,1	12,9	<i>Registered unemployment rate^b (as of 31 Dec) in %</i>	15
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
3002,37	3143,64	3258,66	3348,38	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>	16
179,2	187,6	194,5	199,9	<i>2000 = 100</i>	17
2828,07	2962,60	3092,82	3220,87	<i>of which: industry</i>	18
2819,55	2895,10	3065,30	3129,18	<i>construction</i>	19
270,0	264,1	260,3	256,9	<i>Average number of retirees and pensioners in thous.</i>	20
175,0	171,8	170,5	169,5	<i>receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution</i>	21
95,0	92,3	89,8	87,4	<i>farmers</i>	22
1511,13	1594,42	1682,71	1743,70	<i>Average monthly gross retirement pay and pension in zł: paid by the Social Insurance Institution</i>	23
951,01	1020,19	1086,69	1112,23	<i>farmers^d</i>	24

w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące: publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń

agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and Housing refers to the NACE Rev. 2 sections: "Professional, scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", and recreation" and "Other service activities". d Including payments from non-agricultural social security system in case of a simultaneous

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
1	wodociągowej.....	8904,5	11006,4	11937,5	12321,5
2	kanalizacyjnej ^a	1354,0	2030,3	2410,4	2556,9
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
3	w hektometrach sześciennych	34,3	35,4	36,9	37,0
4	na 1 mieszkańca w m ³	28,3	29,4	31,0	30,7
	energii elektrycznej w miastach ^b :				
5	w gigawatogodzinach	383,9	432,0	462,9	473,7
6	na 1 mieszkańca w kW-h	540,4	608,0	646,7	653,3
	Zasoby mieszkaniowe ^c (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
7	w tysiącach	384,2	399,4	414,0	420,4
8	na 1000 ludności	317	333	348	349
9	izby na 1000 ludności	1180	1310	1374	1400
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
10	na 1000 ludności	20546,5	24179,1	25672,0	26173,2
11	przeciętna 1 mieszkania	64,7	72,6	73,8	74,9
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
12	w tysiącach	3,8	3,2	4,2	4,3
13	na 1000 ludności	3,1	2,6	3,6	3,6
14	izby na 1000 ludności	11,5	11,7	14,5	15,3
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
15	na 1000 ludności	234,9	290,7	338,0	360,2
16	przeciętna 1 mieszkania	75,6	110,4	95,2	100,3
EDUKACJA EDUCATION					
	Uczniowie w szkołach ^a (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
17	podstawowych ^f	110,0	85,2	69,8	67,4
18	gimnazjach	40,6	53,9	43,4	41,1
19	zasadniczych zawodowych ^g	14,4	5,9	6,0	5,6
20	liceach ogólnokształcących ^h	32,8	25,3	23,4	23,0
21	liceach profilowanych	x	7,2	1,7	1,1
22	technikach ^h	32,9	19,5	20,6	20,3
23	artystycznych ogólnokształcących ⁱ	0,5	0,4	0,4	0,4
24	policealnych	6,0	11,5	11,4	13,5

a Łącznie z kolektorami. b W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkownika ust. 1 i 2 na str. 187. c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. f Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w planie w latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. i Dających

a Including collectors. b In 2000 excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm for adults, except post-secondary schools. f Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. g Since general secondary and technical secondary respectively. i Leading to professional certification.

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
NALNA. MIESZKANIA					
TURE. DWELLINGS					
12585,7	12810,2	13078,0	13260,0	<i>Distribution network (as of 31 Dec) in km:</i>	
2857,7	3047,3	3166,4	3332,2	water supply	1
				sewage ^a	2
<i>Consumption in households:</i>					
<i>water from water supply system:</i>					
37,1	37,0	37,5	38,3	in cubic hectometre	3
30,9	30,8	31,3	32,1	per capita in m ³	4
<i>electricity in urban areas^b:</i>					
470,6	463,8	463,3	459,1	in gigawatt-hour	5
649,5	640,9	641,5	636,5	per capita in kW-h	6
<i>Dwelling stocks^c (in 2000 – inhabited; as of 31 Dec):</i>					
<i>dwellings:</i>					
424,4	428,6	432,5	436,4	in thousand	7
353	358	362	366	per 1000 population	8
1417	1435	1453	1470	rooms per 1000 population	9
<i>usable floor space of dwellings in m²:</i>					
26569,5	26970,9	27369,4	27782,0	per 1000 population	10
75,2	75,4	75,6	75,9	average per dwelling	11
<i>Dwellings completed:</i>					
<i>dwellings:</i>					
4,4	4,5	4,2	4,2	in thousand	12
3,7	3,8	3,5	3,5	per 1000 population	13
16,0	16,0	14,7	15,5	rooms per 1000 population	14
<i>usable floor space of dwellings in m²:</i>					
381,1	406,2	349,5	373,1	per 1000 population	15
103,2	103,2	100,0	106,1	average per dwelling	16
WYCHOWANIE^d					
TION^d					
<i>Pupils and students in schools^e (as of the beginning of the school year) in thous.:</i>					
66,0	64,5	63,9	67,6	primary ^f	17
39,0	36,8	35,0	33,7	lower secondary	18
5,1	4,6	4,5	4,6	basic vocational ^g	19
22,5	21,5	20,2	19,0	general secondary ^h	20
0,8	0,4	0,1	x	specialized secondary	21
19,2	18,5	17,5	16,7	technical secondary ^h	22
0,4	0,4	0,4	0,4	general art ⁱ	23
16,2	17,1	11,2	10,4	post-secondary	24

nego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. c Na podstawie bilansów. d Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, cówkach wychowania przedszkolnego. g Od roku szkolnego 2005/06 łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, uprawnienia zawodowe.

in agriculture. c Based on balances. d See general notes in the chapter "Education", item 1 and 2 on page 187. e Excluding schools the 2005/06 school year including special job-training schools. h In the school years 2005/06–2013/14 including supplementary schools:

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
 MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
EDUKACJA EDUCA					
	Absolwenci szkół ^b w tys.:				
1	podstawowych	19,5 ^c	16,1	13,0	11,9
2	gimnazjów	x	18,0	14,9	13,7
3	zasadniczych zawodowych ^d	4,8	1,9	2,0	1,9
4	liceów ogólnokształcących ^e	6,7	8,1	7,7	7,4
5	liceów profilowanych	x	2,6	0,8	0,5
6	techników ^f	6,7	4,2	4,5	4,7
7	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,1	0,1	0,1	0,1
8	policealnych	2,1	3,6	3,4	3,3
9	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^h (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	15,2	14,0	12,6	12,2
10	Studenci szkół wyższych ⁱ (stan w dniu 30 XI) w tys.	44,2	52,9	53,8	52,8
11	Absolwenci szkół wyższych ^k w tys.	8,0	10,3	12,0	14,9
12	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	11,9	10,4	7,6	7,7
13	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	3,3	3,5	2,0	2,1
	Wychowanie przedszkolne ^l (stan na początku roku szkolnego):				
14	miejsca w przedszkolach w tys.	19,2	17,6	20,8	22,4
	dzieci w tys.:				
15	w przedszkolach	19,3	17,1	21,4	22,8
16	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	8,1	6,6	6,8	7,2
17	Dzieci w przedszkolach ^l (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	319	356	482	501

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 187. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół police sabiających do pracy, e – z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. f Od roku szkolnego 2009/10 łącznie z technikami uzupełniającymi pracę, uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi, a od roku szkolnego 2009/10 – technikami uzupełniającymi. wewnętrznych; bez cudzoziemców. k Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendarzowego. l Od roku szkol bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanymi jako zakłady opieki działalność leczniczą.

a See general notes in the chapter "Education", item 1 and 2 on page 187. b Excluding schools for adults, except post-secondary schools, e – supplementary general secondary schools. f Since the 2009/10 school year including supplementary technical secondary general schools and specialized secondary schools as well as since the 2009/10 school year – supplementary technical secondary academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior; excluding foreigners. k From the previous academic year school years 2009/10–2012/13 excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until 2011 defined as health activities.

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE ^a (dok.)					
TION ^a (cont.)					
11,3	11,0	10,7	.	Graduates in schools ^b in thous.:	
13,4	12,5	11,8	.	primary	1
1,7	1,6	1,1	.	lower secondary	2
7,5	7,3	6,9	.	basic vocational ^d	3
0,2	0,2	0,1	.	general secondary ^e	4
4,7	4,5	4,1	.	specialized secondary	5
0,1	0,1	0,1	.	technical secondary ^f	6
3,4	3,7	3,7	.	general art ^g	7
			.	post-secondary	8
			.	Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^h (excluding schools for adults) per 1000 population	9
11,9	11,4	10,2	.		
50,1	46,2	41,4	37,7	Students of higher education institutions ⁱ (as of 30 Nov) in thous.	10
15,5	14,8	13,8	12,0	Graduates of higher education institutions ^{ik} in thous.	11
7,2	7,0	5,6	4,8	Students of schools for adults (as of the beginning of the school year) in thous.	12
2,0	1,9	1,5	.	Graduates of schools for adults in thous.	13
				Pre-primary education ^l (as of the beginning of the school year):	
23,8	25,4	26,4	26,9	places in nursery school in thous.	14
24,3	26,1	26,4	25,5	children in thous.:	
				in nursery schools	15
9,2	8,8	9,9	8,6	in pre-primary sections in primary schools	16
515	537	537	603	Children in nursery schools ^l (as of the beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6	17

alnych. c Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. d, e Od roku szkolnego 2005/06 łącznie: d – ze szkołami specjalnymi przysposobionymi. g Dających uprawnienia zawodowe. h Od roku szkolnego 2005/06 łącznie ze szkołami specjalnymi przysposobionymi do i łącznie z filiami, wydziałami zamiejscowymi i punktami konsultacyjnymi; bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw nego 2008/09 łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; w latach szkolnych 2009/10–2012/13 zdrowotnej), a od roku szkolnego 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących

schools. c Data include graduates of the 8th and the 6th grade. d, e Since the 2005/06 school year including: d – special job-training secondary schools. g Leading to professional certification. h Since the 2005/06 school year including special job-training schools, supplement schools. i Including branch sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location; excluding and in 2000 – the calendar year. l Since the 2008/09 school year including pre-primary education groups and pre-primary points; in the care institution) and since the 2013/14 school year including the children attending for all school year in the units performing health care

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
OCHRONA ZDROWIA^a HEALTH CARE^a AND					
	Pracownicy medyczni ^b (stan w dniu 31 XII):				
1	lekarze	3388	2694	2813	2809
2	lekarze dentyści	236	384	455	516
3	pielęgniarki	6640	5931	6247	6224
4	Łóżka w szpitalach ogólnych ^c (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	52,4	50,9	52,4	49,6
5	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1635	1860	2067	1926
6	Przychodnie ^d (stan w dniu 31 XII)	359	441	605	628
7	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	258	296	322	337
8	Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną (stan w dniu 31 XII)	4693	4053	3695	3571
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
9	lekarские	6,0	6,7	7,3	6,9
10	stomatologiczne	0,7	0,8	0,9	0,9
11	Dzieci w żłobkach ^e i klubach dziecięcych ^f (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	15	19	28	30
KULTURA. CULTURE.					
12	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	267	256	246	243
13	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3544	3733	3877	3848
14	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	165	155	136	132
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:				
15	na 1000 ludności	3316	2903	2676	2670
16	na 1 czytelnika	20,1	18,8	19,6	20,2
17	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,6	1,3	1,9	1,9
18	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^g na 1000 ludności	332	281	336	309
19	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	22	26	24	26
20	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	277	349	302	292
21	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	20	19	15	14
22	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	4,4	3,7	5,2	5,0
23	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	321	253	666	676
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
24	radiowi	220	219	161	156
25	telewizyjni	215	212	155	151
26	Baza noclegowa turystyki ^h (stan w dniu 31 VII)	223	180	168	182
27	w tym hotele	21	22	23	23
28	Miejsca noclegowe ^h (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	130,5	98,1	95,9	94,7
29	Korzystający z noclegów ^h na 1000 ludności	321	332	368	379

a Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych, z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach praktyka lekarska i pielęgniarska. c Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; w latach 2000 i 2005 bez łóżek i inkubatorów dla wmi. f Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. g Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami

a Since 2012 data include those of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior, excluding health care in prisons. practice. c Excluding day places in hospital wards; in 2000 and 2005 excluding beds and incubators for newborns. d See general notes in g Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events. h Since 2011 concern establishments possessing 10

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
I POMOC SPOŁECZNA					
SOCIAL WELFARE					
				<i>Medical personnel^b (as of 31 Dec):</i>	
2888	2987	2955	2948	doctors	1
546	523	490	489	dentists	2
6169	6728	6627	6499	nurses	3
				<i>Beds in general hospitals^c (as of 31 Dec)</i>	4
47,5	48,8	49,0	49,4	per 10 thous. population	
1950	2071	2075	2159	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	5
700	733	737	753	Out-patient departments ^d (as of 31 Dec)	6
349	352	377	386	Generally available pharmacies (as of 31 Dec)	7
3441	3405	3170	3088	Population (as of 31 Dec) per 1 generally available pharmacy	8
				<i>Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:</i>	
7,1	7,2	7,4	7,3	doctors	9
1,0	0,9	1,0	1,0	dental	10
32	40	48	62	Children in nurseries ^e and children's clubs ^f (as of 31 Dec) per 1000 children up to the age of 3	11
TURYSTYKA					
TOURISM					
247	240	238	240	Public libraries (including branches; as of 31 Dec)	12
3883	3906	3894	4020	Public library collection (as of 31 Dec) per 1000 population in vol.	13
130	127	122	122	Public library borrowers per 1000 population	14
				<i>Public library loans vol.:</i>	
2644	2587	2485	2517	per 1000 population	15
20,4	20,4	20,4	20,6	per borrower	16
1,8	3,2	3,3	3,3	Seats in theatres and music institutions (as of 31 Dec) per 1000 population	17
274	218	237	252	Audience in theatres and music institutions ^g per 1000 population	18
27	26	27	28	Museums with branches (as of 31 Dec)	19
341	322	350	396	Museum and exhibition visitors per 1000 population	20
14	14	13	12	Fixed cinemas (as of 31 Dec)	21
4,9	5,0	5,0	4,9	Seats in fixed cinemas (as of 31 Dec) per 1000 population	22
690	750	671	779	Audience in fixed cinemas per 1000 population	23
				<i>Subscribers (as of 31 Dec) per 1000 population:</i>	
155	157	161	161	radio	24
150	151	155	155	television	25
236	243	254	248	Tourist accommodation establishments ^h (as of 31 Jul)	26
24	28	34	35	of which hotels	27
100,2	103,4	107,8	107,7	Number of beds ^h (as of 31 Jul) per 10 thous. population	28
404	446	497	503	Tourists accommodated ^h per 1000 population	29

karnych *b* Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2009 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest noworodków. *d* Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 2 na str. 220. *e* Łącznie z oddziałami żłobkoorganizowanymi w plenerze. *h* Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

b Since 2005 working directly with a patient; since 2009 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse the chapter "Health care and social welfare", item 2 on page 220. *e* Including nursery wards. *f* Until 2010 excluding children's clubs and more bed places.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
					ROLNICTWO ^a AGRICULTURE ^a
1	Użytki rolne ^{bc} (stan w czerwcu) w tys. ha	1204,6	1097,5	1148,8	1057,0
2	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	98,6	98,1
3	Powierzchnia zasiewów ^{cd} (stan w czerwcu) w tys. ha	742,5	676,8	716,3	605,8
	w tym w %:				
4	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	75,9	73,2	73,5	74,3
5	w tym: pszenica	9,7	5,8	6,0	6,2
6	żyto	17,9	15,4	14,1	12,8
7	ziemniaki	10,3	4,8	3,2	2,8
8	buraki cukrowe	0,7	0,9	0,1	0,0
	Zbiory w tys. t:				
9	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	836,1	1326,5	1420,4	1309,7
10	w tym: pszenica	132,4	119,4	132,3	125,6
11	żyto	188,3	243,3	230,8	185,8
12	ziemniaki ^e	1479,1	563,5	365,6	353,9
13	buraki cukrowe	178,3	240,0	16,7	13,0
	Plony z 1 ha w dt:				
14	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	14,8	26,8	27,0	29,1
15	w tym: pszenica	18,3	30,4	30,8	33,4
16	żyto	14,2	23,4	22,8	24,0
17	ziemniaki ^e	194	172	161	206
18	buraki cukrowe	326	414	401	472
	Zwierzęta gospodarskie ^c (stan w czerwcu):				
	bydło:				
19	w tysiącach sztuk	667,5	737,8	900,7	878,9
20	na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.	56,0	67,2	78,4	83,1
	trzoda chlewna (w latach 2000–2009 oraz 2011–2013 – stan w końcu lipca):				
21	w tysiącach sztuk	947,9	873,8	604,9	552,8
22	na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.	79,5	79,6	52,7	52,3
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^b :				
23	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso ^f (łącznie z tłuszczami i podrobami) w kg	153,5	166,9	177,2	196,1
24	mleka krowiego w l	1035	1482	1854	1863
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych:				
25	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	67	90	98	85
26	ziemniaki w kg	160	112	102	83
27	buraki cukrowe w kg	149	219	15	6
28	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso ^g (łącznie z tłuszczami) w kg	89	115	116	148
29	mleko krowie w l	886	1481	1508	1627

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 i 4 na str. 269. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Od 2010 r. bez powierzchni czy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubo

a Data are presented by the official residence of land user. b Since 2010 excluding owners of agricultural land who do not conduct notes in the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 and 4 on page 269. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Since kitchen gardens. f Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO AND FORESTRY					
1058,6	1083,4	1074,1	1078,0	<i>Agricultural land^{bc} (as of June) in thous. ha</i>	1
97,9	98,8	99,1	99,4	<i>of which in good agricultural condition in %</i>	2
605,4	630,7	625,7	635,2	<i>Sown area^{cd} (as of June) in thous. ha</i>	3
				<i>of which in %:</i>	
77,0	69,6	64,8	64,5	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	4
6,9	6,7	6,4	7,3	<i>of which: wheat</i>	5
12,0	10,3	9,5	7,0	<i>rye</i>	6
2,8	1,9	3,8	1,6	<i>potatoes</i>	7
0,1	0,0	0,0	0,0	<i>sugar beets</i>	8
				<i>Crop production in thous. t:</i>	
1215,8	1266,2	1159,5	1279,9	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	9
127,2	137,8	133,0	167,4	<i>of which: wheat</i>	10
153,3	159,9	139,9	117,2	<i>rye</i>	11
348,4	253,5	449,1	228,1	<i>potatoes^e</i>	12
32,3	4,9	–	5,1	<i>sugar beets</i>	13
				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>	
26,1	28,9	28,6	31,2	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	14
30,4	32,6	33,0	36,1	<i>of which: wheat</i>	15
21,1	24,7	23,6	26,2	<i>rye</i>	16
202	210	190	224	<i>potatoes^e</i>	17
451	443	–	602	<i>sugar beets</i>	18
				<i>Livestock^c (as of June):</i>	
				<i>cattle:</i>	
935,1	927,6	956,6	947,8	<i>in thousand heads</i>	19
88,3	85,6	89,1	87,9	<i>per 100 ha of agricultural land^b in heads</i>	20
				<i>pigs (in years 2000-2009 and 2011–2013 – as of the end of July):</i>	
474,8	370,7	350,8	354,1	<i>in thousand heads</i>	21
44,8	34,2	32,7	32,9	<i>per 100 ha of agricultural land^b in heads</i>	22
				<i>Production per 1 ha of agricultural land^b:</i>	
191,6	176,6	200,0	208,4	<i>of animals for slaughter in terms of meat^f (including fats and pluck) in kg</i>	23
2076	2097	2198	2195	<i>of cows' milk in l</i>	24
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land:</i>	
80	128	113	128	<i>basic cereal (including cereal mixed) in kg</i>	25
126	121	78	145	<i>potatoes in kg</i>	26
30	5	–	5	<i>sugar beets in kg</i>	27
136	133	153	170	<i>animals for slaughter in terms of meat^g (including fats) in kg</i>	28
1674	1748	1805	1925	<i>cows' milk in l</i>	29

rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu upraw trwałych, ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie (nawozy zielone). e Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. f Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. *agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). e Since 2010 excluding g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
ROLNICTWO^a AGRICULTURE^a					
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bcd} w kg:				
1	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	75,2	87,1	93,3	106,2
2	wapniowych	61,9	60,0	13,2	14,4
3	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{bd} w szt.	7,1	8,8	8,9	9,6
4	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	604,5	614,2	624,0	626,2
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):				
5	w tysiącach hektarów	595,6	604,6	614,1	616,2
6	na 1 mieszkańca w ha	0,50	0,50	0,50	0,50
7	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	30,0	30,4	30,5
8	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	233,7	284,5	288,9	287,5
PRZE INDU					
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
9	w milionach złotych (ceny bieżące)	12239,5	16315,4	16687,7
10	rok poprzedni = 100 (ceny stałe)	102,4	100,8
11	2005 = 100 (ceny stałe)	100,0	117,1	118,0
12	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	233529	302394	329510
13	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	10191	13701	13857
BUDO CONSTR					
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące):				
14	w milionach złotych	1706,6	2965,5	4786,5
15	w tym sektor prywatny w % ogółem	97,4	98,2	99,2
16	na 1 mieszkańca w zł	1421	2490	3975
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT AND COMMUNICA					
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^f :				
17	w kilometrach	783	682	760	759
18	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	3,9	3,4	3,8	3,8
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
19	w kilometrach	10569	11013	11848	11999
20	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	52,4	54,6	58,7	59,4
	Samochody osobowe zarejestrowane ^g :				
21	w tysiącach sztuk	259,1	352,4	450,1	469,4
22	na 1000 ludności	214	294	378	390
	Placówki pocztowe operatora wyznaczonego ^h :				
23	w liczbach bezwzględnych	339	298	338	348
24	na 100 tys. ludności	28,0	24,8	28,4	28,9

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 i 4 na str. 269. c W roku gospodarczym. d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. e Zrealizowała 43 km; dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących h W 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych; w latach 2005–2012 określane jako placówki operatora publicz

a Data are presented by the official residence of land user. b Since 2010 excluding owners of agricultural land who do not general notes in the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 and 4 on page 269. c In farming year. d In 2010 data of in 2014 was 43 km; data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as since 2005 of other entities managing offices and telecommunication service offices; in 2005–2012 determined as the public operator (public post).

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.) AND FORESTRY (cont.)					
95,3	99,5	97,6	115,7	Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{bcd} in kg:	1
14,5	12,6	7,9	21,2	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	2
.	.	9,8	.	lime	3
627,2	628,4	629,0	630,0	Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 Dec) per 100 ha of agricultural land ^{bd} in units	4
617,3	618,4	619,1	620,1	Forest land (as of 31 Dec) in thous. ha	5
0,50	0,52	0,52	0,52	Forest area (as of 31 Dec): in thousand hectares	6
30,6	30,6	30,7	30,7	per capita in ha	7
280,1	283,1	296,3	305,7	Forest cover (as of 31 Dec) in %	8
				Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	
MYSŁ STRY					
19206,5	19583,4	20930,5	21924,0	Sold production of industry: in million zlotys (current prices)	9
108,0	104,9	105,6	107,9	previous year = 100 (constant prices)	10
127,4	133,6	141,1	152,2	2005 = 100 (constant prices)	11
371902	384984	419579	429252	per employee in zł (current prices)	12
15979	16323	17493	18372	per capita in zł (current prices)	13
WNICTWO UKCJA					
3684,8	3888,2	3240,7	4339,8	Sales of construction and assembly production ^e (current prices): in million zlotys	14
97,5	98,6	99,1	99,2	of which private sector in % of total	15
3066	3241	2709	3637	per capita in zł	16
– stan w dniu 31 XII CTIONS – as of 31 Dec					
763	700	693	656	Railway lines operated – standard gauge ^f : in kilometres	17
3,8	3,5	3,4	3,2	per 100 km ² of total area in km	18
12319	12391	12554	12782	Hard surface public roads (urban and non-urban): in kilometres	19
61,0	61,4	62,2	63,3	per 100 km ² of total area in km	20
491,8	504,9	518,5	533,1	Registered passenger cars ^g : in thousand units	21
409	421	434	447	per 1000 population	22
355	361	341	324	Post offices of appointed operator ^h : in absolute numbers	23
29,6	30,1	28,5	27,2	per 100 thous. population	24

rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu zwanego przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^f Łącznie z szerokotorowymi, których długość w 2014 r. zarządzani infrastrukturą kolejową. ^g Od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^h In 2000 postnego (poczta publiczna).

conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see the Agricultural Census. ^e Realized by construction units – by place of performing works. ^f Including broad gauge, the length of which railway infrastructure. ^g Since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year. ^h In 2000 post

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
 MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT AND COMMUNICA					
1	Telefoniczne łącza główne ^a :				
	w tysiącach	337,1	364,2	252,0	231,3
2	na 1000 ludności	278	304	212	192
HAN TRA					
3	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	9676,8	10571,8	12339,3	11672,6
4	na 1 mieszkańca w zł	7987	8803	10362	9693
5	Sklepy ^b (stan w dniu 31 XII) w tys.	11,9	10,1	9,8	10,3
6	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep ^b	101	118	122	117
FINANSE PUBLIC					
Budżety gmin^c					
Dochody:					
7	w milionach złotych	888,1	1347,3	1954,6	2039,5
8	na 1 mieszkańca w zł	1124	1737	2560	2622
Wydatki:					
9	w milionach złotych	916,6	1334,7	2077,9	2325,5
10	na 1 mieszkańca w zł	1160	1720	2722	2990
Budżety miast na prawach powiatu					
Dochody:					
11	w milionach złotych	714,7	1015,8	1592,9	1803,8
12	na 1 mieszkańca w zł	1695	2389	3727	4229
Wydatki:					
13	w milionach złotych	765,2	1052,9	1686,3	2014,5
14	na 1 mieszkańca w zł	1815	2476	3946	4723
Budżety powiatów					
Dochody:					
15	w milionach złotych	368,4	418,3	626,2	653,8
16	na 1 mieszkańca w zł	466	539	820	841
Wydatki:					
17	w milionach złotych	366,2	421,2	634,5	670,5
18	na 1 mieszkańca w zł	464	543	831	862
Budżet województwa					
Dochody:					
19	w milionach złotych	118,9	168,9	677,4	442,3
20	na 1 mieszkańca w zł	98	141	569	367
Wydatki:					
21	w milionach złotych	122,5	182,8	616,4	411,7
22	na 1 mieszkańca w zł	101	152	518	342

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Dane za 2000 r. nieporównywalne z danymi za lata następujące prawach powiatu.

^a Data concern operators of the public telecommunication network. ^b Data for 2000 are not comparable with data for the following powiat status.

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
– stan w dniu 31 XII (dok.)					
TIONS – as of 31 Dec (cont.)					
198,9	171,5	179,8	138,9	<i>Fixed main line^a:</i>	1
166	143	151	117	<i>in thousand</i>	2
				<i>per 1000 population</i>	
DEL					
DE					
13079,2	13918,5	11892,2	13222,2	<i>Retail sales (current prices):</i>	3
10881	11601	9939	11080	<i>in million zlotys</i>	4
10,4	10,1	9,4	10,1	<i>per capita in zł</i>	5
115	119	127	118	<i>Shops^b (as of 31 Dec) in thous.</i>	6
				<i>Number of population (as of 31 Dec) per shop^b</i>	
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminas^c	
				<i>Revenue:</i>	
2194,1	2219,2	2332,4	2458,1	<i>in million zlotys</i>	7
2830	2872	3031	3209	<i>per capita in zł</i>	8
				<i>Expenditure:</i>	
2294,0	2185,1	2290,1	2470,5	<i>in million zlotys</i>	9
2958	2828	2976	3225	<i>per capita in zł</i>	10
				Budgets of cities with powiat status	
				<i>Revenue:</i>	
1842,0	2003,4	1951,4	2359,5	<i>in million zlotys</i>	11
4318	4692	4570	5521	<i>per capita in zł</i>	12
				<i>Expenditure:</i>	
2066,2	2067,4	2024,9	2138,8	<i>in million zlotys</i>	13
4844	4842	4742	5005	<i>per capita in zł</i>	14
				Budgets of powiats	
				<i>Revenue:</i>	
673,1	640,8	685,8	732,6	<i>in million zlotys</i>	15
868	829	891	956	<i>per capita in zł</i>	16
				<i>Expenditure:</i>	
675,5	638,5	674,9	731,4	<i>in million zlotys</i>	17
871	826	877	955	<i>per capita in zł</i>	18
				Budget of voivodship	
				<i>Revenue:</i>	
485,9	468,3	572,8	766,5	<i>in million zlotys</i>	19
404	390	479	642	<i>per capita in zł</i>	20
				<i>Expenditure:</i>	
518,2	492,2	561,0	744,0	<i>in million zlotys</i>	21
431	410	469	623	<i>per capita in zł</i>	22

w związku ze zmianą od 2004 r. metodą badania sklepów. c Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na
years due to changed, since 2004, method of shop survey. c Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2009	2010
INWESTYCJE INVESTMENTS					
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
1	w milionach złotych	2282,1	3266,9	4634,5	5050,9
2	na 1 mieszkańca w zł	1884	2720	3892	4194
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
3	w milionach złotych	39372,6	49915,5	63069,0	66592,9
4	na 1 mieszkańca w zł	32497	41607	53011	55335
RACHUNKI REGIONAL					
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
5	w milionach złotych	32967
6	na 1 mieszkańca w zł	27374
Produkt krajowy brutto (ceny stałe)					
7	– rok poprzedni = 100
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
8	w milionach złotych	29056
9	na 1 mieszkańca w zł	24127
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
10	w milionach złotych	23916
11	na 1 mieszkańca w zł	19859
12	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY					
13	Ogółem: w tysiącach	85,8	88,9	89,6	91,9
14	na 10 tys. ludności	709	741	753	763
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
15	w tysiącach	15,5	16,8	18,0	18,8
w tym:					
16	spółdzielnie	0,6	0,5	0,5	0,5
17	spółki handlowe	2,4	3,7	4,3	4,5
18	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	0,3	0,4	0,5	0,5
19	spółki cywilne	6,6	4,5	4,5	4,7
20	2000 = 100	100,0	108,5	116,2	121,1
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
21	w tysiącach	70,3	72,1	71,5	73,1
22	2000 = 100	100,0	102,5	101,7	103,9
23	na 10 tys. ludności	581	601	601	607

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Dane za lata 2010–2012 zostały na str. 354. c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Data for the years 2010–2012 were item 12 on page 354. c Excluding persons tending private farms in agriculture.

2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE^a					
FIXED ASSETS^a					
6517,8	5500,6	5515,3	6871,5	<i>Investment outlays (current prices):</i>	1
5423	4585	4610	5758	<i>in million zlotys</i>	2
				<i>per capita in zł</i>	
71309,1	74707,1	79626,3	85048,0	<i>Gross value of fixed assets (as of 31 Dec;</i>	3
59376	62324	66635	71354	<i>current book-keeping prices):</i>	4
				<i>in million zlotys</i>	
				<i>per capita in zł</i>	
REGIONALNE^b					
ACCOUNTS^b					
35662	36329	37525	.	<i>Gross domestic product (current prices):</i>	5
29669	30281	31362	.	<i>in million zlotys</i>	6
				<i>per capita in zł</i>	
104,1	100,4	102,2	.	<i>Gross domestic product (constant prices)</i>	7
				<i>– previous year = 100</i>	
31383	32225	33322	.	<i>Gross value added (current prices):</i>	8
26109	26861	27850	.	<i>in million zlotys</i>	9
				<i>per capita in zł</i>	
25384	25980	26572	.	<i>Gross nominal disposable income in the household</i>	10
21118	21655	22208	.	<i>sector :</i>	11
				<i>in million zlotys</i>	
				<i>per capita in zł</i>	
101,5	98,6	101,7	.	<i>Gross disposable income in the households sector</i>	12
				<i>– previous year = 100</i>	
W REJESTRZE REGON^c – stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER^c – as of 31 Dec					
91,7	94,7	96,5	98,3	<i>Total: in thousand</i>	13
764	790	808	825	<i>per 10 thous. population</i>	14
19,3	20,7	21,5	22,4	<i>Legal persons and organizational entities without</i>	15
				<i>legal personality:</i>	
				<i>in thousands</i>	
0,5	0,5	0,5	0,5	<i>of which:</i>	16
4,7	5,1	5,6	5,9	<i>co-operatives</i>	17
0,6	0,6	0,7	0,7	<i>commercial companies</i>	18
4,8	4,9	5,0	5,0	<i>of which with foreign capital participation</i>	19
124,6	133,4	138,5	144,4	<i>civil law partnerships</i>	20
				<i>2000 = 100</i>	
72,4	74,0	75,0	75,9	<i>Natural persons conducting economic activity:</i>	21
103,0	105,3	106,7	108,0	<i>in thousands</i>	22
603	618	628	637	<i>2000 = 100</i>	23
				<i>per 10 thous. population</i>	

zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne działu „Rachunki regionalne”, ust. 12
changed in relations to the data published in the previous edition of Yearbook; see general notes in the chapter "Regional accounts",

**DZIAŁ I
GEOGRAFIA**

**CHAPTER I
GEOGRAPHY**

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach i minutach <i>In degrees and minutes</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Furthest extended points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Wiżajny	54°25'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Mielnik	52°17'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Turośl	21°36'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Białowieża	23°57'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	2°08'	236	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	2°21'	161	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.
Source: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography Records in Białystok.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2015 R.
Stan w dniu 1 I
AREA AND BORDERS IN 2015
As of 1 Jan

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	20187,0	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	936,4	100,0	<i>Length of border in km</i>
z Białorusią	245,9	26,3	<i>with Belarus</i>
z Litwą	104,3	11,1	<i>with Lithuania</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
lubelskim	4,0	0,4	<i>Lubelskie</i>
mazowieckim	358,2	38,2	<i>Mazowieckie</i>
warmińsko-mazurskim	224,6	24,0	<i>Warmińsko-Mazurskie</i>

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.
Source: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography Records in Białystok.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above sea level in m	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – okolice miejscowości Wizajny	Wizajny	298	Highest point – surroundings of Wizajny
Najniżej położony punkt – okolice miejscowości Miastkowo	Miastkowo	92	Lowest point – surroundings of Miastkowo

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.
S o u r c e: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography Records in Białystok.

TABL. 4. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme tempera- tures
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2014	maksimum maxim- mum	minimum minimum	
								1971–2014
Białystok	148	6,9	7,2	7,5	8,0	35,5	-35,4	70,9
Suwałki	184	6,3	6,8	7,1	7,8	35,2	-30,6	65,8

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.
^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management, National Research Institute.

TABL. 5. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm			Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecz- nienie w h Insolation in h	Średnie zachmu- rzenie w oktan- tach ^a Average cloudiness in octants ^a	
		1971–2000	1991–2000	2001–2010				
		średnie ^b average ^b			2014			
Białystok	148	577	573	613	500	2,4	1813	5,1
Suwałki	184	591	575	619	554	3,3	1654	5,0

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.
^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management, National Research Institute.

TABL. 6. **WIĘKSZE RZEKI^a**
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość ^c w km <i>Length^c in km</i>		Odbiornik ^d <i>Recipient^d</i>	Powierzchnia ^c zlewni w km ² <i>Drainage^c basin area in km²</i>	
	ogółem ^e <i>total^e</i>	w tym w województwie <i>of which in voivodship</i>		ogółem ^e <i>total^e</i>	w tym w województwie <i>of which in voivodship</i>
Narew	455,9	292,6	Wisła	53890,0	17567,5
Narewka	43,1	43,1	Narew	460,9	460,9
Orlanka	54,6	54,6	Narew	512,4	512,4
Biała	36,2	36,2	Orlanka	207,3	207,3
Supraśl	111,4	111,4	Narew	1844,9	1844,9
Słoja	38,1	38,1	Supraśl	220,3	220,3
Sokołda	51,1	51,1	Supraśl	488,8	488,8
Płoska	34,1	34,1	Supraśl	216,6	216,6
Nereśl	47,2	47,2	Narew	298,9	298,9
Ślina	43,6	43,6	Narew	355,7	355,7
Biebrza	174,9	174,9	Narew	7072,0	5058,8
Sidra	38,8	38,8	Biebrza	299,5	299,5
Netta	118,4	115,2	Biebrza	1301,6	1240,7
Blizna	20,3	20,3	Netta	353,0	353,0
Szczeberka	60,1	60,1	Blizna	226,5	226,5
Brzozówka	66,1	66,1	Biebrza	693,7	693,7
Kumiałka	41,5	41,5	Brzozówka	220,6	220,6
Jęgrznia	135,7	43,8	Biebrza	1062,4	359,5
Elk	125,0	29,5	Biebrza	1556,8	352,7
Wissa	57,1	57,1	Biebrza	516,0	470,7
Gać	23,3	23,3	Narew	431,6	431,6
Jabłonka	33,7	33,7	Gać	224,7	224,7
Pisa	150,9	53,0	Narew	4516,6	848,1
Skroda	57,9	57,9	Pisa	406,1	406,1
Ruż	41,1	20,6	Narew	358,7	264,4
Bug	621,1	89,9	Narew	19273,8	3731,8
Leśna	36,4	36,4	Bug	355,8	355,8
Pulwa	13,3	13,3	Bug	201,1	201,1
Nurzec	110,0	110,0	Bug	2081,8	2067,1
Nurczyk	40,4	40,4	Nurzec	279,5	279,5
Leśna	27,3	27,3	Nurzec	320,9	320,9
Mianka	27,9	27,9	Nurzec	210,6	210,6
Brok	89,1	41,1	Bug	811,4	442,3
Czarna Hańcza	131,0	131,0	Niemen	1617,0	1617,0
Marycha	79,5	79,5	Czarna Hańcza	441,4	441,4
Świsłocz	43,5	43,5	Niemen	340,8	340,8
Szeszupa (Szeszupie)	27,6	27,6	Niemen	305,2	305,2

a O powierzchni zlewni w województwie powyżej 200 km². b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. c Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski. d Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. e Długości rzek oraz powierzchnie zlewni zostały podane dla rzek i zlewni w granicach Polski.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

a Of drainage basin area in Podlaskie Voivodship bigger than 200 km². b Listed according to hydrographic order. c Calculated according to Map of Hydrographic Division of Poland. d River or reservoir into which the water flows. e River length and drainage basin area shown for rivers and drainage basin within Poland.

Source: data of the Regional Water Management Authority in Warsaw.

TABL. 7. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA
LARGER AND DEEPER LAKES

JEZIORA LAKES	Położenie Placement		Powierzchnia w ha Area in ha	Głębokość maksymalna w m Maximum depth in m	Objętość w tys. m ³ Capacity in thous. m ³
	dorzecze drainage basin	powiat powiat			
WEDŁUG POWIERZCHNI BY AREA					
Wigry	Niemen	augustowski/suwalski	2118,3	73,2	336726,7
Rajgrodzkie ^a	Wisła	ełcki/grajewski	1503,2	52,0	142623,2
Galadus ^b	Niemen	sejneński	728,6	54,8	92474,7
Sajno	Wisła	augustowski	118,7	27,0	52446,8
Dręstwo	Wisła	augustowski	504,2	25,0	42734,6
Białe Augustowskie ...	Wisła	augustowski	476,6	30,0	41716,5
Serwy	Niemen	augustowski	460,3	41,5	67181,5
Necko	Wisła	augustowski	400,0	25,0	40561,4
Szelment Wielki	Niemen	suwalski	356,1	45,0	53492,0
Rospuda Filipowska ..	Wisła	suwalski	341,7	38,9	49731,8
Hańcza	Niemen	suwalski	311,4	108,5	120364,1
Wiżajny	Pregoła	suwalski	293,1	5,3	7746,1
Pomorze	Niemen	sejneński	295,4	23,5	25280,5
Kolno	Wisła	augustowski	264,4	3,3	3303,4
Studzieniczne	Wisła	augustowski	250,1	30,5	22073,6
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI BY DEPTH					
Hańcza	Niemen	suwalski	311,4	108,5	120364,1
Wigry	Niemen	augustowski/suwalski	2118,3	73,2	336726,7
Galadus ^b	Niemen	sejneński	728,6	54,8	92474,7
Rajgrodzkie ^a	Wisła	ełcki/grajewski	1503,2	52,0	142623,2
Białe Filipowskie	Pregoła	suwalski	132,4	52,0	22662,3
Ożewo (Użewo)	Niemen	suwalski	53,6	49,6	9326,4
Garbas (Garbaś)	Wisła	suwalski	152,5	48,0	31809,7
Busznica	Wisła	augustowski	49,4	48,0	3350,6
Szurpiły	Niemen	suwalski	80,9	46,2	8168,0
Szelment Wielki	Niemen	suwalski	356,1	45,0	53492,0
Długie Sejneńskie (Długie Krasnopolskie)	Niemen	sejneński	102,4	45,0	7669,4
Okmin	Niemen	suwalski	111,8	42,4	14310,4
Dmitrowo	Niemen	sejneński	61,2	42,0	6476,6
Serwy	Niemen	augustowski	460,3	41,5	67181,5
Rospuda Filipowska ..	Wisła	suwalski	341,7	38,9	49731,8

^a Jezioro na pograniczu województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; powierzchnia na terenie województwa podlaskiego wynosi 919,4 ha. ^b Jezioro graniczne – na terytorium Polski 548,6 ha.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

^a Lake at the borderland between Warmińsko-Mazurskie and Podlaskie Voivodships; area within Podlaskie Voivodship – 919,4 ha. ^b Border lake – in Poland 548,6 ha.

Source: data of the Regional Water Management Authority in Warsaw.

DZIAŁ II STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów i budynków wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) z późniejszymi zmianami.

Dane o **gruntach rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych na cele nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne” – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;

CHAPTER II ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and use of voivodship land** is classified by ownership and register groups, according to the land and building register as a result of the regulation of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 Mar 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) with later amendments.

Data regarding **agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, on the basis of the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 Feb 1995 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1205), which protects all agricultural land included in quality classes I–III as well as agricultural land included in quality classes IV–VI comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land the rural or forest utility value of which has declined due to worsening of natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as due to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in assigning or restoration a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Information regarding **water withdrawal** concerns:

1) in the item “for production purposes” – excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;

- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i pkt 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi, jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód powierzchniowych wydzielonym dla nich systemem kanalizacji,
- ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

2) *in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigation of agricultural or forest land with the area of 20 ha or more, and for the purpose of exploitation of fish ponds with the area of 10 ha or more;*

3) *in the item "exploitation of water supply network" – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).*

4. *Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters (until 2002 – into surface waters) or into the ground by entities described in item 3, point 1) and point 3). Data regarding entities possessing wastewater treatment plants concern the same entities.*

Wastewater requiring treatment is understood as wastewater discharged by means of open channels or ditch systems directly into waters, the ground or sewage networks from entities engaged in production (including polluted cooling water and polluted water from drainage of mines and constructions), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- *is discharged into surface waters by a separate sewage system,*
- *the charge of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the charge of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
- *the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.*

Data regarding treated wastewater concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogen removal and discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e. solid bodies and fats subject to settlement or flotation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nieobjęte są badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przysiadkowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

5. Informacje o źródłach i wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzenie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników odnośnego badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from wastewater occurs in wastewater treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

Graduated mechanical and biological or mechanical, chemical and biological treatment of the discharged wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Municipal wastewater treatment plants cover all water treatment plants within a sewage network. The statistical survey do not include household wastewater treatment facilities or plants which treat only transported wastewater (i.e. wastewater treatment plants which operate outside the sewage system).

Since 2003 municipal chemical treatment plants have been classified as treatment plants with increased biogen removal or mechanical treatment plants.

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on the basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

5. Information regarding the sources and amounts of industrial atmospheric pollutant emission from plants especially noxious to air purity as well as **the equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization** concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 Jan 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.

The established group of surveyed units (entities) is maintained annually, which, in principle, assures continuity and comparability of results of a relevant survey. This group may be increased only in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Dane o **emisji zanieczyszczeń pyłowych** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienicznych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów emitowanych zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji zanieczyszczeń gazowych** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglodorów oraz innych rodzajów emitowanych zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeladunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość **emisji dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginieciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w miastach i wsiach; zadrzewień.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 627, z późniejszymi zmianami).

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

*Data regarding **emission of particulates pollutants** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot as well as other types of emitted particulates pollutants.*

*Data regarding **emission of gaseous pollutants** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons as well as other types of emitted gaseous pollutants.*

Data regarding emission of particulates and gaseous pollutants include organized (from technological and heating facilities) and disorganized (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.) emission.

*Due to the high absolute values which characterize the **emission of carbon dioxide**, the **indicator of reduction of gaseous pollutants** was calculated and presented **excluding carbon dioxide emission**.*

***Emission volumes from various sources and of different pollutant types** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.*

6. Nature protection consists in maintenance, balanced use and renewal of natural resources, objects and elements as: wild plants, animals and fungi; plants, animals and fungi under species protection; migratory animals; natural habitats; habitats threatened with extinction, rare and protected species of plants, animals and fungi; objects of animate and inanimate nature as well as fossil plant and animal remains; landscape; green belts within cities and villages; plantings.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 Apr 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments).

Data regarding legally protected areas possessing unique environmental value do not include information concerning the areas of the Natura 2000 network.

***National park** includes protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, not smaller than 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.*

***Nature reserve** includes areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. It also protects habitats of plants, animals and fungi as well as formations and elements of inanimate nature, having essential environmental, scientific, cultural values or landscape features.*

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak np.: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach za lata 2000–2012 opracowane zostały w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach. Dane o odpadach za lata 2013 i 2014 opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21).

***Landscape park** is an area protected because of its natural, historical and cultural values as well as for landscape features. The aim of landscape park creation is preservation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.*

***Protected landscape area** includes areas protected because of distinguishing landscape characterized by various ecosystem types, valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.*

***Documentation sites** are not distinguished on the surface or possible to be distinguished, important in scientific and educational terms, places of occurrence of geological formations, concentrations of fossils or mineral formations, caves or rock shelters along with silt-covered grounds and fragments of active and closed surface and underground excavations.*

***Ecological areas** are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peatbogs, dunes, patches of non-used vegetation, old river beds, natural habitats, habitats of rare or protected species of plants, animals or fungi, their refuges and places of reproduction or places of seasonal residence.*

***Landscape-nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.*

***Nature monuments** are single objects of animate and inanimate nature or their clusters of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features, trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, karst springs, rocks, ravines, erratic blocks and caves.*

7. Waste means any substance or object, which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Information on waste for 2000–2012 was elaborated on the basis of the Law on waste of 27 Apr 2001. Data on waste for 2013 and 2014 was elaborated on the basis of the Law on Waste of 14 Dec 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Informacje o odpadach za 2000 r. opracowane zostały na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów, a od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001 Nr 112, poz. 1206).

Dane dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych od 2014 r. obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych między innymi poprzez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Information regarding waste for 2000 was compiled on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue, and since 2002 on the basis of a catalogue of waste, based on the List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 Jan 2002 by the decree of the Minister of the Environment (Journal of Laws 2001 No. 112, item 1206).

Since 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

*Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).*

***Recovery of waste** is understood as any process, the main result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials which would otherwise have been used to fulfill a particular function, or as a result of which waste is being prepared to fulfill that function, in the plant or generally in the economy.*

***Disposal of waste** is understood as a process which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.*

***Waste storage** is a temporary waste storage including:*

- *preliminary storage of waste by its producer,*
- *temporary storage of waste by the one collecting waste,*
- *storage of waste by the one processing waste.*

***Landfilled waste** is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.*

*Data regarding **waste landfilled up to now (accumulated)** concern the quantity of waste deposited on own plant areas as a result of depositing it during the reporting and previous years.*

***Reclaimed landfill areas** are areas where exploitation was finished, and where work connected with assigning or restoration utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics as well as regulating waterways was carried out.*

8. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

9. Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze, z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalin bez wymaganej koncesji lub z rażącem naruszeniem jej warunków – zgodnie z prawem geologicznym i górniczym oraz z innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwrotów środków niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskanych pożyczek). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

8. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities, introduced on the basis of the regulation of the Council of Ministers, dated 2 Mar 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as the European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE) implemented by the European Union.

9. Ecological funds are funds created from payments for the use of the natural environment and for introducing changes to it, including for the abstraction and use of water and releasing wastewater into waters or into the ground, operational and licence fees resulting from the act on geology and mining law as well as from fines for infringement of requirements on environmental protection, extraction of useful minerals without required licences or with severe breach of the terms and conditions of a licence – due to the geology and mining laws and other revenues (i.a. revenues from navigation and rafting as well as extraction of gravels and sands from waters, revenues from financial operations, credit interest, bank accounts, loans). The funds are aimed at financing all or part of the activities related to environmental protection or water management.

TABL. 1 (8). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 Jan

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015		2005	2015	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2014 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2014	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b ...	2018620	2018702	2018702	-	1682,62	1693,66	Total area^b
Użytki rolne	1239701	1219915	1214084	-1351	1033,35	1018,60	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	792953	772680	770162	-1209	660,97	646,15	<i>arable land</i>
sady	6047	5535	4419	-97	5,04	3,71	<i>orchards</i>
łąki trwałe	208001	207115	207107	-208	173,38	173,76	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	193386	192837	192578	-347	161,20	161,57	<i>permanent pastures</i>
grunty:							<i>land:</i>
rolne zabudowane	30240	32483	31089	+828	25,21	26,08	<i>agricultural built-up</i>
pod stawami	928	1500	1740	+74	0,77	1,46	<i>under ponds</i>
pod rowami	8146	7765	6991	-389	6,79	5,87	<i>under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrze-							<i>Forest land as well as</i>
wione i zakrzewione ...	613075	639978	643803	+323	511,03	540,14	<i>woody and bushy land</i>
lasy	601754	624856	630047	+863	501,59	528,60	<i>forests</i>
grunty zadrzewione							
i zakrzewione	11321	15122	13756	-540	9,44	11,54	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami							<i>Land under waters</i>
powierzchniowymi	27441	27570	27670	+55	22,87	23,21	
płynącymi	24559	24415	25732	+1092	20,47	21,59	<i>flowing</i>
stojącymi	2882	3155	1939	-1037	2,40	1,63	<i>standing</i>
Grunty zabudowane							<i>Built-up and urbanized land</i>
i zurbanizowane	73114	73139	75609	+402	60,94	63,43	<i>areas:</i>
tereny:							
mieszkaniaowe	7579	7374	8054	+87	6,32	6,76	<i>residential</i>
przemysłowe	1972	2445	2784	+45	1,64	2,34	<i>industrial</i>
inne zabudowane ..	2983	4052	4769	+108	2,49	4,00	<i>other built-up</i>
zurbanizowane							
niezabudowane	1193	744	741	+49	0,99	0,62	<i>urbanized non-built-up</i>
rekreacji i wypo-							
czynku	1532	1561	1429	-52	1,28	1,20	<i>recreational and rest</i>
tereny komunikacyjne:							<i>transport areas:</i>
drogi	49516	49175	50885	+328	41,27	42,69	<i>roads</i>
kolejowe	5310	5421	5031	-48	4,43	4,22	<i>railway</i>
inne ^c	521	132	107	+2	0,43	0,09	<i>other^c</i>
użytki kopalne	2508	2236	1810	-116	2,09	1,52	<i>minerals</i>
Użytki ekologiczne	635	1825	1920	+94	0,53	1,61	<i>Ecological areas</i>
Nie użytki	59066	54457	53992	-70	49,23	45,30	<i>Wasteland</i>
Tereny różne ^d	5588	1818	1623	+546	4,66	1,36	<i>Miscellaneous land^d</i>

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2014. b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). c Przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 Dec for 2004 and 2014, respectively. b Land area (including inland waters). c Harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (9). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	43	60	60	89	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	17	30	17	39	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: III	7	11	4	5	mineral: III
IV	5	14	12	19	IV
organiczne: IV	1	2	1	9	organic: IV
V–VI	4	3	–	6	V–VI
Inne grunty rolne	11	20	25	33	Other agricultural land
Grunty leśne	15	10	18	17	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	19	33	27	31	Residential areas
Na tereny przemysłowe	2	13	7	23	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne ..	5	–	1	2	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	9	8	8	19	Minerals
Na inne cele	8	6	16	13	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (10). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI**
I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT
AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2887	2855	2764	2759	Land requiring reclamation (as of 31 Dec)
zdewastowane	2772	2746	2659	2655	devastated
zdegradowane	115	109	105	104	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	58	31	52	159	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	7	9	21	119	agricultural
leśne	49	20	2	15	forest
zagospodarowane	8	6	50	105	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (11). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	92,7	92,9	96,6	98,5	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne ^a	14,0	12,7	11,9	12,6	12,7	Production ^a
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	1,8	1,1	0,7	0,5	0,5	surface
podziemne	11,5	11,6	11,2	12,0	12,2	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	22,2	21,2	25,6	26,2	26,6	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	56,5	59,0	59,1	59,8	60,7	Exploitation of water supply network ^b
wody: powierzchniowe	7,6	8,4	8,5	7,5	7,6	waters: surface
podziemne	48,9	50,5	50,6	52,3	53,1	underground

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from their own sources. b Water withdrawal by intakes before entering the water supply network.

TABL. 5 (12). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	80,6	79,4	82,8	85,5	100,0	TOTAL
Przemysł	14,5	12,8	12,2	13,0	15,2	Industry
w tym na cele produkcyjne	12,6	11,0	10,3	11,5	13,5	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	22,2	21,2	25,6	26,2	30,6	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	43,9	45,4	45,0	46,4	54,2	Exploitation of water supply network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (13). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENI W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	15463	11821	10495	8564	Area of irrigated agricultural and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	1417	1471	1548	1579	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	22237	21224	25623	26345	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych ...	4138	1062	1154	1279	for irrigation of agricultural and forest land
na 1 ha	0,3	0,1	0,1	0,1	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	18099	20162	24469	25066	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	12,8	13,7	15,8	15,9	per 1 ha

a, b Obiekty o powierzchni co najmniej: a – 20 ha, b – 10 ha. c Łącznie z rolniczym wykorzystaniem ścieków.
a, b Facilities with an area of at least: a – 20 ha, b – 10 ha. c Including agricultural use of wastewater.

TABL. 7 (14). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	39,3	40,6	39,4	39,1	100,0	TOTAL
odprowadzone:						discharged:
bezpośrednio z zakładów ^a ...	6,8	7,1	6,9	6,8	17,5	directly from plants ^a
w tym wody chłodnicze ...	0,5	0,5	0,2	0,2	0,5	of which cooling water
siecią kanalizacyjną	32,5	33,5	32,5	32,3	82,5	through sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	38,8	40,1	39,1	38,9	99,5	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	38,5	40,1	39,1	38,9	99,5	treated
mechanicznie	0,7	0,8	0,9	0,9	2,3	mechanically
biologicznie	9,8	7,1	6,1	6,8	17,4	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	28,0	32,2	32,1	31,2	79,9	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	0,3	0,0	–	–	–	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ...	0,0	0,0	–	–	–	discharged directly from plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,2	–	–	–	–	discharged through sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water.

TABL. 8 (15). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 Dec

JEDNOSTKI	2005	2010	2013	2014	ENTITIES
OGÓŁEM	92	77	82	82	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	27	27	25	24	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	25	27	25	24	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	24	26	25	24	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	1	1	–	–	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	2	–	–	–	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	65	50	57	58	Discharging wastewater into sewage system (not possessing wastewater treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (16). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogen removal (disposal)</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych					Industrial wastewater treatment plants
Liczba					Number
2005	28	4	22	2	
2010	29	5	19	5	
2013	26	4	17	5	
2014	27	4	18	5	
Przepustowość w dam ³ /d					Capacity in dam ³ /24h
2005	152,1	115,1	33,5	3,5	
2010	156,4	117,4	28,0	11,1	
2013	96,3	53,5	26,9	16,0	
2014	97,0	53,5	26,9	16,7	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a					Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba					Number
2005	106	1	74	31	
2010	111	1	79	31	
2013	114	1	83	30	
2014	120	–	91	29	
Przepustowość w dam ³ /d					Capacity in dam ³ /24h
2005	233,2	0,2	38,7 ^b	194,3	
2010	234,7	0,2	38,8 ^b	195,7	
2013	235,5	0,2	34,8	200,5	
2014	236,3	–	40,3	196,0	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^c w % ludności ogółem ^d					Population connected to wastewater treatment plants ^c in % of total population ^d
2005	62,1	0,0	12,2	49,9	
2010	62,5	0,1	11,7	51,4	
2013	66,4	0,1	10,9	55,4	
2014	66,8	–	13,1	53,7	

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne. d Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a On sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Including population connected to industrial wastewater treatment plants treating municipal waste. d Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 10 (17). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA***EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a ogółem (stan w dniu 31 XII) .. z ogółem:	57	56	60	66	<i>Total plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 Dec) of total:</i>
wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	43	42	40	43	<i>particulates</i>
gazowych	7	7	5	5	<i>gases</i>
nieposiadające wyników pomiarów:					<i>without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission of:</i>
pyłów	10	14	15	19	<i>particulates</i>
gazów	8	13	14	17	<i>gases</i>
imisji	52	49	54	61	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	2,0	1,1	0,9	0,9	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	1,6	0,8	0,7	0,7	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	12,5	9,2	9,8	10,2	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	5,3	3,3	2,5	2,7	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	3,2	2,4	3,1	3,3	<i>carbon monoxide</i>
tlenki azotu ^b	3,6	3,2	3,1	3,2	<i>nitrogen oxides^b</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń: w tysiącach ton:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems: in thousand tonnes:</i>
pyłowe	118,4	86,6	85,5	84,9	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	1,6	1,4	1,3	0,9	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	98,3	98,8	99,0	98,9	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	11,2	13,4	12,1	8,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy. b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases at the same time. b Expressed in nitrogen dioxide.

TABL. 11 (18). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA***AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
URZĄDZENIA w szt. – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT in pcs – as of 31 Dec							
OGÓŁEM	2005	150	43	63	6	11	11
TOTAL	2010	151	39	78	8	12	11
	2013	138	34	232	8	5	24
	2014	139	31	242	10	6	24
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	6	7	–	–	2	x
low	2010	7	10	2	–	3	x
	2013	1	8	3	–	3	x
	2014	1	3	3	–	3	x
średnia	2005	28	19	23	–	9	x
moderate	2010	28	9	35	1	9	x
	2013	19	10	36	1	2	x
	2014	19	10	42	1	2	x
wysoka	2005	116	17	40	6	–	x
high	2010	116	20	41	7	–	x
	2013	118	16	193	7	–	x
	2014	119	18	197	9	1	x

TABL. 11 (18). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	2418	1045	1761	1133	119	347
TOTAL	2010	2970	933	2025	883	194	381
	2013	3757	709	1828	304	144	813
	2014	3715	430	1912	853	162	813
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	86	284	–	–	30	x
low	2010	102	361	4	–	105	x
	2013	1	341	9	–	105	x
	2014	1	68	9	–	105	x
średnia	2005	463	187	175	–	89	x
moderate	2010	457	128	243	42	89	x
	2013	344	124	271	98	39	x
	2014	344	124	356	104	39	x
wysoka	2005	1869	574	1586	1133	–	x
high	2010	2411	444	1778	841	–	x
	2013	3412	244	1548	206	–	x
	2014	3370	238	1547	749	18	x

TABL. 12 (19). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION	
	w ha		in ha	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	644999,7	645561,4	646091,4	645058,3	32,0	5411,9	TOTAL
Parki narodowe	92089,8	92071,6	92169,9	92169,2	4,6	773,3	National parks
Rezerwy przyrody ...	23599,4	23531,9	23868,2	23591,7	1,2	197,9	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b ...	83531,9	83531,9	83531,9	83529,4	4,1	700,8	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	444021,0	444173,1	444209,6	443456,2	22,0	3720,5	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	0,5	0,2	0,5	0,5	0,0	0,0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	59,6	144,3	139,1	139,1	0,0	1,2	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	1697,5	2108,4	2172,2	2172,2	0,1	18,2	Ecological areas

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (20). **PARKI NARODOWE**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 Dec

LATA YEARS PARKI NARODOWE ^a NATIONAL PARKS ^a	Powierzchnia ^b w ha Area ^b in ha					otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protect- ed areas)
	parków narodowych national parks				z ogółem – pod ochroną ścisłą ^c of grand total – strictly protected ^c	
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z ogółem – pod ochroną ścisłą ^c of grand total – strictly protected ^c			
			razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM	2005	92089,8	35012,9	10821,5	9538,9	96740,1
TOTAL	2010	92071,6	35160,6	10821,5	9571,3	96740,1
	2013	92169,9	35141,0	13832,4	12582,7	96740,1
	2014	92169,2	35187,1	13890,5	12619,5	96740,1
Biebrzański		59223,0	15730,2	7361,0	6582,7	66824,0
Wigierski		15078,9	9389,9	470,2	217,0	11283,8
Białowiecki		10517,3	9974,0	6059,3	5819,8	3224,3
Narwiański		7350,0	93,00	–	–	15408,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Powierzchnia parku w granicach województwa. c Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a Listed according to decreasing grand total area in the voivodship. b Area of park in boundaries of the voivodship. c The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (21). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 Dec

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ściśłą ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2005	91	23599,4	952,0	TOTAL
	2010	93	23531,9	952,0	
	2013	93	23868,2	952,0	
	2014	93	23591,7	952,0	
Faunistyczne	10	1969,4	43,4		Fauna
Krajobrazowe	4	1421,6	227,0		Landscape
Leśne	55	18228,5	390,1		Forest
Torfowiskowe	9	1321,6	286,9		Peatbog
Florystyczne	7	236,7	–		Flora
Wodne	3	332,3	4,6		Water
Przyrody nieożywionej	4	69,5	–		Inanimate nature
Stepowe	1	12,1	–		Steppe

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (22). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 Dec

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b w ha Area ^b in ha				
	ogółem total	w tym of which			
		lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water	
OGÓŁEM	2005	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
TOTAL	2010	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
	2013	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
	2014	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego		74447,0	60864,0	4862,0	381,0
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		7353,5	1341,0	2263,0	242,0
Suwalski Park Krajobrazowy		6284,0	1476,0	3784,0	642,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing total area in the voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 16 (23). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2112	2058	2012	1998	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	1861	1791	1734	1717	Individual trees
Grupy drzew	120	129	136	138	Tree clusters
Aleje	27	26	30	30	Alleys
Głazy narzutowe	103	97	97	97	Erratic boulders

TABL. 17 (24). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE)
ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
**WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AS WELL AS ITS WASTE LANDFILL AREAS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	56	58	71	60	Plants generating waste (as of 31 Dec)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	927,9	713,5	1827,5	1266,7	Waste generated (during the year) in thous. t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	2474,8	2350,2	2354,3	2327,6	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t ..	52,3	21,4	1,1	26,7	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Waste landfill area in ha:
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	36,5	30,5	23,8	23,8	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku) ..	1,5	-	-	-	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. b Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 62. b On own plant grounds.

TABL. 18 (25). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2014 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of the year)	SPECIFICATION
	ogółem total	poddane odzyskowi ^c recovered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ^d of which land-filled ^d				
w tys. t in thous. t								
OGÓŁEM	1266,7	395,7	4,2	0,3	560,9	305,9	2327,6	TOTAL
w tym:								of which:
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	39,3	0,4	–	–	37,9	1,0	–	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z węgla	13,6	–	–	–	13,6	–	1834,5	Coal fly ash
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	27,9	1,6	–	–	24,4	1,9	361,1	Slag, furnace ash and particulates from boilers

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na terenach własnych zakładów. c We własnym zakresie przez wytwórcę; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. d Na terenach własnych i innych zakładów.

a Excluding municipal waste. b On own plant grounds. c By waste producer on its own; see notes, item 7 on page 62. d On own plant and other grounds.

 TABL. 19 (26). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	98933,3	257382,5	242795,6	374020,8	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	12676,2	19916,7	24637,3	33010,7	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizacja kotłowni i ciepłowni	3870,1	14478,1	17423,5	10040,8	of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques – the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	55722,1	168624,2	152997,9	107363,3	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	6474,3	18297,6	32368,3	14373,9	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	44716,1	143843,6	90380,8	66405,4	sewage network discharging wastewater and precipitation water

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

a By investment location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 19 (26). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	7332,1	49948,3	46551,4	219530,0	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport w tym selektywne zbieranie odpadów	1779,2	3054,3	300,5	3525,4	waste collection ^b and transportation including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	4687,7	43648,3	39209,3	202552,3	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	60,4	1965,4	2526,6	3790,9	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Zmniejszanie hałasu i wibracji	–	7,5	–	–	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	41873,7	118033,0	60633,2	67408,5	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	32948,0	72321,1	36106,4	30899,6	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	8206,9	38721,2	11055,1	15334,7	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	136,1	2441,0	13058,4	13530,2	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	579,4	4405,0	357,6	1375,9	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	3,3	144,7	55,7	6268,1	Flood embankments and pump stations

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investment location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 20 (27). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowych w t/r	16200	–	–	–	Capacity of completed systems to reduce particulates pollutants in t/y
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna – w km – odprowadzająca:					Sewage network – in km – discharging:
ścieki	96,1	198,3	159,2	118,8	wastewater
wody opadowe	18,8	30,4	43,7	29,1	precipitation water

TABL. 20 (27). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>					
Oczyszczalnie ścieków:					<i>Wastewater treatment plants:</i>
obiekty	3	–	4	6	<i>facilities</i>
w tym oczyszczalnie komunalne	3	–	4	6	<i>of which municipal</i>
mechaniczne	–	–	2	2	<i>mechanical</i>
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	3	–	2	4	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	702	–	2448	2986	<i>capacity of treatment plants in m³/24h</i>
w tym oczyszczalni komunalnych	702	–	498	2986	<i>of which municipal</i>
mechanicznych	–	–	2210	1143	<i>mechanical</i>
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	702	–	238	1843	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					<i>Farmstead treatment facilities (homestead):</i>
obiekty	95	273	2226	1877	<i>facilities</i>
przepustowość w m ³ /d	302	646	3676	2713	<i>capacity in m³/24h</i>
Gospodarka odpadami					<i>Waste management</i>
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					<i>Waste treatment plants:</i>
obiekty	–	1	–	–	<i>facilities</i>
wydajność w t/r	–	28000	–	–	<i>capacity in t/y</i>
Składowiska dla odpadów komunalnych:					<i>Landfills of municipal waste:</i>
obiekty	1	–	1	–	<i>facilities</i>
powierzchnia w ha	2,3	–	1,1	–	<i>area in ha</i>
wydajność w t/r	5700	–	17396	–	<i>capacity in t/y</i>
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^a w t/r	8	–	–	–	<i>Capacity of waste utilization systems^a in t/y</i>
GOSPODARKA WODNA <i>WATER MANAGEMENT</i>					
Wydajność ujęć wodnych ^b w m ³ /d	4247	4482	16094	5576	<i>Capacity of water intakes^b in m³/24h</i>
Uzdatnianie wody w m ³ /d	19530	8137	1224	1681	<i>Water treatment in m³/24h</i>
Sieć wodociągowa ^c w km	399,5	420,6	190,4	226,6	<i>Water supply network^c in km</i>
Pojemność zbiorników wodnych w tys. m ³	–	16,9	–	249,3	<i>Capacity of water reservoirs in thous. m³</i>

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^b Bez ujęć w energetyce zawodowej. ^c Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi.

a Excluding municipal waste. b Excluding water intakes in the power industry. c Including water supply network in rural area.

TABL. 21 (28). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	26090,6	64104,6	38477,1	35115,3	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1222,4	7184,8	10943,1	8275,0	23,6	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19837,3	47804,6	16348,8	11358,0	32,3	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	3726,6	5882,7	9002,5	12456,6	35,5	Waste management
Pozostałe	1304,3	3232,5	2182,8	3025,7	8,6	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (29). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

RECEIPTS FROM PAYMENTS AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	16116,8	26592,2	13442,1	24223,4	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	4845,4	7073,2	3840,0	8115,2	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	7958,6	9550,1	4769,8	8836,2	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	2056,1	9519,6	4161,7	6409,8	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	144,3	134,0	183,5	249,2	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	143,2	69,6	55,2	43,9	Norms of discharging wastewater into waters or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza ...	1,2	1,3	11,6	27,1	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; w zakresie kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Source: in regard to payments – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management; in regard to fines – data of the Inspectorate for Chief Inspectorate of Environmental Protection.

DZIAŁ III PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miast w miastach na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za 2014 r., aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

5. Do **administracji państwowej** zalicza się:

1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:

a) instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),

b) terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 Jan 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (*Journal of Laws* No. 96, item 603, dated 24 Jul 1998) was introduced, the units of which are: *gminas, powiats and voivodships*.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary units in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity are outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. *Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.*

3. *The demographic and professional characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2014, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 Nov 2014 elections.*

*The grouping of councillors of organs of local government units by occupational groups was made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, introduced by the regulation of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 Apr 2010 (uniform text *Journal of Laws* 2014 item 760).*

4. **Presented information concerning public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

5. **State administration** comprises:

1) *principal and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:*

a) *principal and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),*

b) *territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);*

- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kultura oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

6. Do administracji samorządu terytorialnego zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
- a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
- b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

7. Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

8. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- 2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- 3) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

6. Local government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
- a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
- b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

7. Local government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

8. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.

TABL. 1 (30). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF THE VOIVODSHIP

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Powiaty	14	14	14	14	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	3	3	3	3	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	118	118	118	118	<i>Gminas</i>
miejskie	13	13	13	13	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	23	26	27	27	<i>urban-rural</i>
wiejskie	82	79	78	78	<i>rural</i>
Miasta	36	39	40	40	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	3912	3803	3757	3757	<i>Rural localities</i>
Solectwa	3304	3297	3285	3285	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (31). **GMINY W 2014 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2014
As of 31 Dec

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area								
		poniżej below 5,0 km ²	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	300,0 km ² i więcej and more
OGÓŁEM TOTAL	118^a	1	3	6	8	35	25	20	7	13
Poniżej 2500 Below	10	–	–	–	4	3	2	1	–	–
2500–4999	51	–	–	1	2	25	8	9	1	5
5000–7499	30	1	–	–	–	4	10	6	3	6
7500–9999	6	–	1	–	–	–	1	1	2	1
10000–14999	8	–	–	2	–	–	2	3	1	–
15000–19999	3	–	–	–	–	1	2	–	–	–
20000–39999	7	–	2	2	1	1	–	–	–	1
40000–99999	2	–	–	1	1	–	–	–	–	–
200000 i więcej and more	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–

a W tym 3 gminy mające również status miasta na prawach powiatu, które wykazano także w tabl. 3 na str. 80.
a Of which 3 gminas that are also cities with powiat status, which are as well given in table 3 on page 80.

TABL. 3 (32). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2014 R.**
Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2014
As of 31 Dec

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area						2000,0 km ² i więcej and more
		poniżej below 50,0 km ²	50,0– –99,9	100,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	
OGÓŁEM TOTAL	17	1	1	1	4	6	2	2
Poniżej 50000 Below	8	–	–	–	4	3	1	–
50000–74999	7	1	1	–	–	3	1	1
100000–149999	1	–	–	–	–	–	–	1
200000 i więcej and more	1	–	–	1	–	–	–	–

TABL. 4 (33). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2014 R.**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2014
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	1763	74	246	30	TOTAL
W tym kobiety	421	18	44	5	Of which women
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
18–29 lat	104	1	2	1	18–29 years
30–39	363	22	34	6	30–39
40–49	493	17	53	4	40–49
50–59	536	20	101	14	50–59
60 lat i więcej	267	14	56	5	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	528	64	175	27	Tertiary
Policealne i średnie	706	10	59	3	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	395	–	9	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	134	–	3	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy ...	66	20	107	19	Managers
Specjaliści	260	41	40	8	Professionals
Technicy i inny średni personel ...	163	2	17	–	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	99	–	28	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	168	3	11	3	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	793	2	39	–	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	79	–	1	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	37	–	1	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	27	3	–	–	Elementary occupations
Siły zbrojne	11	1	–	–	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 78; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 3 on page 78; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (34). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT					
O G Ó Ł E M	11901	14015	13500	13491	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Administracja państwowa	5125	5241	5076	5015	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	6740	8735	8387	8439	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	4868	5701	5462	5518	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	1500	1868	1879	1871	<i>powiats</i>
województwo	372	1166	1046	1050	<i>voivodship</i>
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a w zł AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a in zł					
O G Ó Ł E M	2728,04	3650,20	4058,36	4210,31	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Administracja państwowa	3091,90	4160,89	4452,47	4544,09	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	2434,95	3331,11	3807,16	4000,82	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	2505,29	3273,17	3724,24	3909,01	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	2127,52	3229,20	3707,80	3963,30	<i>powiats</i>
województwo	2754,23	3778,05	4422,89	4550,73	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 154.
^a See general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 154.

DZIAŁ IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania Państwowej Straży Pożarnej, Policji i sądownictwa.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych, skazanych przez sądy zarówno pierwszej instancji, jak i prawomocnie oraz o orzeczeniach kar, środków wychowawczych lub poprawczych wobec nieletnich podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 186, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

3. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

CHAPTER IV PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of the State Fire Service, the Police and the courts of law.

2. Data concerning ascertained crimes, adults convicted in the first instance and validly sentenced as well as juveniles with regard to whom educational and correctional measures have been adjudicated are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 Sep 1998 (the law dated 6 Jun 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 Oct 1999 (the law dated 10 Sep 1999, uniform text Journal of Laws 2013 item 186, with later amendments) or other specific laws.

3. An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

4. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

7. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

8. Sprawą załatwioną w sądownictwie powszechnym jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończono w latach poprzednich.

9. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 382, z późniejszymi zmianami).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r. zniósły dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Przed zmianami sędzia, w momencie wpływu sprawy do sądu, mógł wszcząć postępowanie wyjaśniające wobec nieletniego, a następnie wobec tego samego nieletniego mógł wydać postanowienie o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu lub rozprawie w postępowaniu opiekuńczo-wychowawczym lub w postępowaniu poprawczym. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie nowych przepisów rozpatrywane były według dwuetapowej procedury. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą, sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

10. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

11. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

8. A resolved case in common courts is a case with regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

9. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 Oct 1982 (uniform text Journal of Laws 2014 item 382, with later amendments).

Amendments to the law entered into force as of 2 Jan 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. Before the amendments, the judge, at the time the case was brought into the court, could institute investigative proceedings against a juvenile and then, with regard to the same juvenile issue the decision on the examination of the case in the course of tutorial and educational proceedings or correctional proceedings. Cases instituted before the effective date of new regulations were examined according to two-stage procedure. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

10. Adults convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

11. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (35). **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń					Number of events
Požary	5426	3699	3066	3452	<i>Fires</i>
małe	4840	3426	2855	3197	<i>small</i>
średnie	553	255	188	236	<i>medium</i>
duże	31	14	20	15	<i>big</i>
bardzo duże	2	4	3	4	<i>very big</i>
w tym:					<i>of which:</i>
obiektów użyteczności publicznej	95	83	61	65	<i>general purpose public buildings</i>
obiektów mieszkalnych	1058	1102	997	1070	<i>residential buildings</i>
obiektów produkcyjnych i magazynowych	149	101	88	99	<i>manufacturing and warehouse facilities</i>
środków transportu	249	233	208	216	<i>transport equipment</i>
lasów	388	114	128	148	<i>forests</i>
upraw	1019	579	498	617	<i>crops</i>
Miejscowe zagrożenia	6232	10639	6701	5823	<i>Local threats</i>
w tym spowodowane przez:					<i>of which caused by:</i>
katastrofy naturalne ^a	1461	5505	2903	1670	<i>natural catastrophes^a</i>
awarie techniczne ^b	551	536	509	373	<i>technical failures^b</i>
środki transportu ^c	1643	1918	1387	1485	<i>transport equipment^c</i>
Wyjazdy do fałszywych alarmów	195	282	249	256	<i>False alarms</i>
Wypadki z ludźmi	1953	1703	1572	1834	Casualties
ofiary śmiertelne	170	201	146	127	<i>fatalities</i>
ranni i poparzeni	1783	1502	1426	1707	<i>injured and burn victims</i>
w tym ratownicy	17	14	18	29	<i>of which rescue personnel</i>
W tym przy pożarach	205	122	126	191	<i>Of which during fires</i>
ofiary śmiertelne	49	28	27	33	<i>fatalities</i>
ranni i poparzeni	156	94	99	158	<i>injured and burn victims</i>
w tym ratownicy	13	10	13	20	<i>of which rescue personnel</i>

^a Silne wiatry, przybór wód, opady śniegu i deszczu. ^b Chemiczne, ekologiczne, radiologiczne, budowlane, infrastruktury komunikacyjnej. ^c Wypadki w komunikacji: drogowej, kolejowej, lotniczej.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku.

^a Strong winds, water rise, snow and rain precipitation. ^b Chemical, environmental, radiological, building and municipal infrastructure. ^c Transportation accidents: road, rail, air.

Source: data of the Voivodship Headquarters of the State Fire Service in Białystok.

Uwaga do tablic 2 i 3

W 2014 r. dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią, stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Note to tables 2 and 3

In 2014 data do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts take place during court proceedings after the Police provides records in juveniles cases to the family court.

TABL. 2 (36). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	31873	24670	22369	18512	T O T A L
w tym w miastach	22982	18115	15882	12898	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	1174	941	841	789	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	25	16	24	14	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	501	462	466	441	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójkę lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	581	398	304	272	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	7684	5170	5154	3028	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	7100	4724	4740	2619	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	1003	682	662	617	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	111	102	160	88	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	68	46	40	39	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	946	791	728	866	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	664	455	428	611	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	44	82	64	45	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^b	499	620	389	419	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code^b
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	56	80	94	72	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	125	193	85	131	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code

a Łącznie z prokuraturą. b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

a Including prosecutor's office. b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 2 (36). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2013	2014	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^b (dok.)					Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code^b (cont.)
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	170	217	150	118	<i>Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	141	125	48	88	<i>Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	1033	902	694	659	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	161	134	255	242	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk^c	1435	1250	568	631	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^c
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk^d ..	15161	11904	10716	9286	Against property – Art. 278–295 Criminal Code^d
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^e kk	5078	3896	3672	2910	<i>Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279^e Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	252	130	110	154	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	135	120	63	5	<i>Willful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^f	4487	2758	2379	2131	<i>Burglary – Art. 279 Criminal Code^f</i>
Rozbój – art. 280 kk	822	455	327	247	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	61	36	42	31	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk ...	121	152	42	21	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	1255	1772	1756	2112	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^g	289	312	210	180	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^g
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	215	139	137	154	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 1356, z późniejszymi zmianami)	52	20	6	5	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012 item 1356, with later amendments)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami) ..	65	30	34	61	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631, with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 124)	1151	1179	1279	1116	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 Apr 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198, with later amendments) and dated 29 Jul 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	125	98	56	41	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	46	30	12	23	<i>Of which excise</i>

a Łącznie z prokuraturą. b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”. c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. f Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku.

a Including prosecutor's office. b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section "Against election and referendum" and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section "Against economic activity". c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. f Excluding automobile theft by burglary. g Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters as well as the Voivodship Police Headquarters in Białystok.

TABL. 3 (37). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2013	2014	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	67,3	69,0	69,0	65,6	T O T A L
w tym przestępstw ^b :					<i>of which of crimes^b:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	83,3	84,5	85,8	82,8	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji ..	99,1	99,3	99,4	98,9	<i>Against public safety and safety in transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	93,3	93,7	89,9	88,8	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	81,1	90,4	91,3	84,3	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	99,9	100,0	99,9	99,2	<i>Against the family and guardianship</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej ..	97,7	90,2	89,1	75,6	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko mieniu	38,1	42,5	43,5	42,9	<i>Against property</i>

a Łącznie z prokuraturą. b Artykuły Kodeksu karnego patrz tabl. 2 na str. 86.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Including prosecutor's office. b See Criminal Code articles table 2 on page 86.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 4 (38). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS – courts of first instance					
O G Ó Ł E M	215849	312615	326270	342551	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	59737	13471	15240	12336	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		19779	20702	24498	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		41430	42504	41720	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	103987	177467	187532	194362	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowo ^b	60923	89913	97010	102658	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	24307	33220	46165	53666	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	4884	1810	1958	2873	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	1242	914	1200	1333	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	8355	9142	10969	11763	<i>Commercial law^c</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases.

TABL. 4 (38). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal</i>					
O G Ó Ł E M	27769	26792	30970	29962	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	12439	366	385	282	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		14584	14760	13985	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	7989	7582	9290	9307	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	701	329	320	485	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	5262	2919	4675	4326	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	1284	867	1540	1577	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).
 S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych w 2014 R.**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		biało- stocki	tomżyń- ski	suwalski	
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji <i>DISTRICT COURTS – courts of first instance</i>					
O G Ó Ł E M	342551	180797	69089	92665	T O T A L
sprawy:					<i>cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	12336	5506	2618	4212	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	24498	12229	5548	6721	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	41720	22568	8419	10733	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	194362	102704	35755	55903	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowo ^b	102658	52204	21379	29075	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	53666	26985	14486	12195	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	2873	1683	457	733	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	1333	726	238	369	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	11763	8396	1568	1799	<i>Commercial law^c</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 5 (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2014 R. (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		biało- stocki	łomżyń- ski	suwalski	
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal</i>					
O G Ó Ł E M	29962	17314	5971	6677	T O T A L
sprawy:					cases:
Karne z aktami oskarżenia	282	152	35	95	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	13985	7661	3267	3057	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	9307	5231	1647	2429	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	485	198	129	158	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	4326	2495	893	938	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	1577	1577	x	x	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

^{Z r ó d ł o}: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.e., divorce).

^{S o u r c e}: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (40). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PURSUED BY PUBLIC PROSECUTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	16568	12306	10182	8731	T O T A L
w tym mężczyźni	15497	11437	9405	8053	<i>of which men</i>
w tym za przestępstwa ^a :					<i>of which for crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	1573	1234	1165	1036	Against life and health
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo	29	9	18	10	<i>Homicide</i>
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	932	635	659	496	<i>Damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	6659	4350	3572	2573	Against safety in transport
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	6239	4072	3390	2383	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	419	247	258	292	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	33	27	11	20	<i>Of which rape</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	729	679	580	627	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	496	361	319	398	<i>Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person</i>
Przeciwko mieniu	3996	2991	2579	2260	Against property
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy	950	717	752	590	<i>Property theft</i>
Kradzież z włamaniem	668	415	381	337	<i>Burglary</i>
Rozbój	430	235	184	160	<i>Robbery</i>

^a Artykuły Kodeksu karnego patrz tabl. 2 na str. 86.

^{Z r ó d ł o}: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 2 on page 86.

^{S o u r c e}: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (41). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	11086	11044	12159	11083	T O T A L
O rozwód	2221	2526	2884	2860	<i>By divorce</i>
O separację	402	191	185	158	<i>By separation</i>
O alimenty	2700	3471	3696	3691	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a :					<i>Concerning juveniles^a</i>
w postępowaniu wyjaśniającym w związku z:					<i>in investigation proceedings involving:</i>
demoralizacją	986	1156	1329	251	<i>demoralization</i>
czynami karalnymi	2785	2062	2079	366	<i>punishable acts</i>
na posiedzeniu lub rozprawie w związku z:					<i>at session or hearing involving:</i>
demoralizacją	609	572	867	219	<i>demoralization</i>
czynami karalnymi	1383	1066	1119	331	<i>punishable acts</i>
w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					<i>in investigation of case in which occur suspicion:</i>
demoralizacji	x	x	x	1342	<i>of demoralization</i>
popęnienia czynu karalnego	x	x	x	1865	<i>of committing punishable acts</i>

a Dane dotyczą osób; w 2014 r. zmienia się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 84.
Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 9 on page 84.
S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (42). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2014 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		białostocki	łomżyński	suwalski	
O G Ó Ł E M	11083	5297	2467	3319	T O T A L
O rozwód	2860	1420	571	869	<i>By divorce</i>
O separację	158	95	33	30	<i>By separation</i>
O alimenty	3691	1563	848	1280	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					<i>Concerning juveniles^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją	251	104	105	42	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	366	178	67	121	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					<i>Concerning juveniles^a at session or hearing^b:</i>
w związku z demoralizacją	219	90	72	57	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	331	118	53	160	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego ^c :					<i>Concerning juveniles^a in investigation of case in which occur suspicion of demoralization or committing punishable act^c:</i>
w związku z demoralizacją	1342	641	382	319	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	1865	1088	336	441	<i>involving punishable acts</i>

a Dane dotyczą osób. b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym. c Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 84.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings. c See general notes, item 9 on page 84.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 9 (43). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	24	2	1	1	State owned enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	8	8	8	8	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	327	309	324	341	Cooperatives
Spółki jawne	786	1026	1116	1126	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	1486	2032	2865	3154	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1299	1748	2011	2082	Associations ^d
Związki zawodowe	185	192	205	208	Trade unions
Izby gospodarcze	6	6	7	7	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	2491	14668	20118	20911	Total debtors

a Sędem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Białymstoku. b Przewodzące działalność gospodarczą. c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Registry court holding the National Judicial Register in the voivodship is the District Court in Białystok. b Conducting economic activity. c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also includes other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzypisowycych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
 - 2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów okręgowycych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

 - do 2005 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.,
 - od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

3. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się **ludność w wieku mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się **ludność w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary residence for a period of more than 3 months (until 2005 – more than 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent (registering and cancelling registration for temporary stay from/to other gminas);
 - 2) the registers of the Ministry of Interior on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of these data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - 3) documentation of the Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of regional courts regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. Data on population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were prepared assuming the number of population balanced on:

 - until 2005 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 the administrative division of the country obligatory as of 31 Dec 2002 was applied,
 - since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 the administrative division of the country obligatory as of 31 Dec 2011 was applied.

3. **Working age population** refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. **Non-working age population** is defined as **pre-working age population**, i.e. up to the age of 17 and **post-working age population**, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano w następujący sposób:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu kościoła lub związku wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu kościołach i związku wyznaniowym takich jak: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

4. Median age of population is a parameter determining the exact age, which half of population already exceed and second half – did not reach yet.

5. Data regarding the vital statistics according to the territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in the case when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in the case when the person filling petition resides abroad, the spouse's place of residence is used; in case of the unanimous petition of both persons, the husband's place of residence is used),
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in the case when the person filling petition resides abroad, the spouse's place of residence is used),
- births – according to the mother's place of permanent residence,
- deaths – according to the deceased's place of permanent residence.

Data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules in the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 Jul 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Association contracted in the presence of clergyman, are registered in the local civil status offices. Marriages contracted on the basis of canonic laws on marriages subordinate to the Polish civil laws and result in the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted only in ten Churches and Religious Association such as: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women at the reproductive age (15–49). Besides total rate, there are also published age specific fertility rates, calculated as the ratios of the number of live births from women in a given age group and the number of these women in the same age group. Births from mothers aged under 15 are included in the group 15–19 and from mothers aged 50 and more – in the group 45–49.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

6. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

7. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych, przy czym dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach:

- a) wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3 na str. 93,
- b) wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
 - dla mężczyzn – 65,75 lat w 2015 r. oraz 67 lat w latach 2020–2050,
 - dla kobiet – 60,75 lat w 2015 r., 62 lata w 2020 r., 63,25 lat w 2025 r., 64,5 lat w 2030 r., 65,75 lat w 2035 r. oraz 67 lat w latach 2040–2050.

8. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Reproduction rates of the population:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be borne by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e. assuming that age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be borne by a woman assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

6. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age of x still is to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

7. Population projection until 2050 calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 as well as assumption concerning fertility, mortality and international migration, data about population by working and post-working age are given in two approaches:

- a) variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3 on page 93,
- b) variant II – taking into account changes in the retirement age, on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws for the subsequent years of projection as the lower limit of the post working age (the upper limit of the working age) were used:
 - for males – 65,75 years in 2015 and 67 in 2020–2050,
 - for females – 60,75 years in 2015, 62 in 2020, 63,25 in 2025, 63,45 in 2030 and 67 in 2040–2050.

8. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

9. Dane o migracjach zagranicznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

10. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

12. Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się:

- stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą),
- osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez stałego pobytu w Polsce).

9. Data regarding international migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding cancelled registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

10. The inflow of the population includes registrations of arrival for permanent residence, outflow – registrations of departure from permanent residence.

11. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 Jun.

12. The usual residence population (residents) – comprise the following groups:

- permanent residents of the gmina, with the exception of persons residing outside the gmina of residence for a period 12 months and more – regardless of their place of residence (in the country or abroad),
- a person temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).

TABL. 1 (44). LUDNOŚĆ^a
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 JUN					
O G Ó Ł E M	1201000	1204294	1196485	1193348	T O T A L
mężczyźni	586353	587767	583654	581829	males
kobiety	614647	616527	612831	611519	females
Miasta	710542	725149	722238	721266	Urban areas
Wieś	490458	479145	474247	472082	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 DEC					
O G Ó Ł E M	1199689	1203448	1194965	1191918	T O T A L
na 1 km²	59	60	59	59	per 1 km²
mężczyźni	585596	587367	582646	581164	males
kobiety	614093	616081	612319	610754	females
na 100 mężczyzn	105	105	105	105	per 100 males
Miasta	709950	724826	721824	720900	Urban areas
w % ogółu ludności	59,2	60,2	60,4	60,5	in % of total population
Wieś	489739	478622	473141	471018	Rural areas
w % ogółu ludności	40,8	39,8	39,6	39,5	in % of total population

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

TABL. 2 (45). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1199689	1203448	1194965	1191918	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	259795	229068	214010	210460	Pre-working age
mężczyźni	133296	117375	109777	108143	males
kobiety	126499	111693	104233	102317	females
Miasta	148594	131500	125060	123851	Urban areas
mężczyźni	76051	67132	63892	63311	males
kobiety	72543	64368	61168	60540	females
Wieś	111201	97568	88950	86609	Rural areas
mężczyźni	57245	50243	45885	44832	males
kobiety	53956	47325	43065	41777	females
W wieku produkcyjnym	740354	764843	759614	755557	Working age
w tym w wieku mobilnym	478254	481824	476070	472737	of which of mobility age
mężczyźni	384207	402478	402470	401006	males
w tym w wieku mobilnym	244799	247188	244478	242826	of which of mobility age
kobiety	356147	362365	357144	354551	females
w tym w wieku mobilnym	233455	234636	231592	229911	of which of mobility age
Miasta	464055	480428	471511	467377	Urban areas
mężczyźni	231359	244513	242388	240841	males
kobiety	232696	235915	229123	226536	females
Wieś	276299	284415	288103	288180	Rural areas
mężczyźni	152848	157965	160082	160165	males
kobiety	123451	126450	128021	128015	females
W wieku poprodukcyjnym ...	199540	209537	221341	225901	Post-working age
mężczyźni	68093	67514	70399	72015	males
kobiety	131447	142023	150942	153886	females
Miasta	97301	112898	125253	129672	Urban areas
mężczyźni	30842	33902	37437	38987	males
kobiety	66459	78996	87816	90685	females
Wieś	102239	96639	96088	96229	Rural areas
mężczyźni	37251	33612	32962	33028	males
kobiety	64988	63027	63126	63201	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRO- DUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	62,0	57,3	57,3	57,8	NON-WORKING AGE POPULA- TION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	52,4	45,9	44,8	44,9	Males
Kobiety	72,4	70,0	71,4	72,3	Females

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

TABL. 3 (46). **LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
 Stan w dniu 31 XII
POPULATION^a BY SEX AND AGE
 As of 31 Dec

WIEK AGE	2005	2010	2013	2014					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					męż- czyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males
OGÓŁEM TOTAL	1199689	1203448	1194965	1191918	581164	720900	343139	471018	238025
0–2 lata	32178	37438	32761	32374	16855	19617	10159	12757	6696
3–6	46530	45546	49158	48589	24973	29672	15212	18917	9761
7–12	87683	71009	67415	67507	34549	38862	19750	28645	14799
13–15	54589	42530	36882	35748	18221	19855	10145	15893	8076
16–18	58780	49837	42368	40435	20798	24080	12182	16355	8616
19–24	126000	112026	103521	99649	51141	56144	28530	43505	22611
25–29	90014	101198	97142	94382	48864	59925	30405	34457	18459
30–34	82115	90508	95136	96309	49914	62550	31844	33759	18070
35–39	77378	83005	86375	87784	44879	55722	28058	32062	16821
40–44	82782	77795	79322	80420	40775	48382	23776	32038	16999
45–49	93202	82505	77879	76666	38732	45693	21877	30973	16855
50–54	82027	92020	85500	82963	41363	51768	24345	31195	17018
55–59	65575	79804	87164	88690	43584	57811	26722	30879	16862
60–64	47321	62527	70950	73092	34501	47104	21147	25988	13354
65–69	49179	43736	49685	53753	23555	33267	14137	20486	9418
70–74	46867	43827	41107	40132	16381	22745	8929	17387	7452
75–79	40820	39110	37858	37766	14312	20694	7530	17072	6782
80 lat i więcej and more	36649	49027	54742	55659	17767	27009	8391	28650	9376

a Na podstawie bilansów.
 a Based on balances.

TABL. 4 (47). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 Dec

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność ^a w miastach Urban population ^a	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	36	709950	59,2
TOTAL	2010	39	724826	60,2
	2013	40	721824	60,4
	2014	40	720900	60,5
Poniżej 2000		5	7520	0,6
<i>Below</i>				
2000–4999		16	46023	3,9
5000–9999		5	36306	3,0
10000–19999		6	80839	6,8
20000–49999		5	122658	10,3
50000–99999		2	132095	11,1
200000 i więcej		1	295459	24,8
<i>and more</i>				

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

TABL. 5 (48). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 Dec

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność ^b na wsi Rural population ^b	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	105	489739	40,8
TOTAL	2010	105	478622	39,8
	2013	105	473141	39,6
	2014	105	471018	39,5
Poniżej 2000		7	10544	0,9
<i>Below</i>				
2000–4999		68	245659	20,6
5000–6999		20	117723	9,9
7000–9999		7	60113	5,0
10000 i więcej		3	36979	3,1
<i>and more</i>				

a Wiejskie i miejsko-wiejskie. b Na podstawie bilansów.
a Rural and urban-rural. b Based on balances.

TABL. 6 (49). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI^a WEDŁUG PŁCI**
Stan w dniu 31 XII
MEDIAN POPULATION^a AGE BY SEX
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM	36,4	38,0	39,2	39,6	TOTAL
mężczyźni	34,5	36,3	37,4	37,8	males
kobiety	38,4	40,0	41,2	41,6	females
Miasta	35,6	37,7	39,0	39,5	Urban areas
mężczyźni	33,4	35,5	36,8	37,4	males
kobiety	37,8	40,0	41,3	41,8	females
Wieś	37,7	38,6	39,6	39,9	Rural areas
mężczyźni	36,2	37,4	38,3	38,5	males
kobiety	39,4	40,0	41,0	41,3	females

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

TABL. 7 (50). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
	ogółem total	w tym wyznani- owe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	6498	4895	418	2178	11009	11854	62	-845
TOTAL	2010	7003	5114	105	1937	11928	11814	54	114
	2013	5665	3932	94	1997	10619	12152	49	-1533
	2014	6135	4236	78	1905	11029	11850	50	-821
Miasta	2005	3751	2699	301	1777	6347	5544	40	803
Urban areas	2010	4316	3025	76	1535	7133	5735	34	1398
	2013	3421	2300	75	1570	6385	6185	26	200
	2014	3684	2419	62	1466	6652	5973	34	679
Wieś	2005	2747	2196	117	401	4662	6310	22	-1648
Rural areas	2010	2687	2089	29	402	4795	6079	20	-1284
	2013	2244	1632	19	427	4234	5967	23	-1733
	2014	2451	1817	16	439	4377	5877	16	-1500

NA 1000 LUDNOŚCI^b
PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2005	5,4	4,1	34,7	1,8	9,1	9,8	5,6	-0,7
TOTAL	2010	5,8	4,2	8,7	1,6	9,9	9,8	4,5	0,1
	2013	4,7	3,3	7,9	1,7	8,9	10,2	4,6	-1,3
	2014	5,1	3,5	6,5	1,6	9,2	9,9	4,5	-0,7
Miasta	2005	5,3	3,8	42,5	2,5	9,0	7,8	6,3	1,1
Urban areas	2010	6,0	4,2	10,5	2,1	9,8	7,9	4,8	1,9
	2013	4,7	3,2	10,4	2,2	8,8	8,6	4,1	0,3
	2014	5,1	3,4	8,6	2,0	9,2	8,3	5,1	0,9
Wieś	2005	5,5	4,4	23,6	0,8	9,4	12,7	4,7	-3,3
Rural areas	2010	5,6	4,4	6,1	0,8	10,0	12,7	4,2	-2,7
	2013	4,7	3,4	4,0	0,9	8,9	12,6	5,4	-3,7
	2014	5,2	3,8	3,4	0,9	9,3	12,4	3,7	-3,2

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In the case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8 (51). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Małżeństwa zawarte <i>Marriages contracted</i>	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marriages^a</i>
			ogółem <i>total</i>	przez śmierć <i>by death of</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>	na 1000 istniejących małżeństw <i>per 1000 existing marriages</i>		
				męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>		ogółem <i>total</i>	w tym przez rozwód <i>of which by divorce</i>	
OGÓŁEM	2005	6498	7308	3873	1257	2178	26,4	7,9	-1239
TOTAL	2010	7003	6956	3746	1273	1937	25,3	7,0	-434
	2013	5665	6984	3734	1253	1997	25,4	7,3	-2002
	2014	6135	6687	3574	1208	1905	24,4	7,0	-1171
Miasta	2005	3751	4214	1830	607	1777	26,0	11,0	-816
<i>Urban areas</i>	2010	4316	4040	1879	626	1535	25,0	9,5	-201
	2013	3421	4191	1934	687	1570	25,1	9,4	-1288
	2014	3684	3965	1835	664	1466	23,8	8,8	-701
Wieś	2005	2747	3094	2043	650	401	27,1	3,5	-423
<i>Rural areas</i>	2010	2687	2916	1867	647	402	25,7	3,5	-233
	2013	2244	2793	1800	566	427	25,9	4,0	-714
	2014	2451	2722	1739	544	439	25,4	4,1	-471

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.
a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

TABL. 9 (52). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2014 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2014

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej <i>and more</i>
		19 lat i mniej <i>and less</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM	6135	148	1948	2590	804	276	177	124	68
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej	23	13	9	1	–	–	–	–	–
<i>and less</i>									
20–24	981	90	710	171	9	1	–	–	–
25–29	2775	36	984	1573	164	14	4	–	–
30–34	1364	8	211	671	401	60	11	1	1
35–39	469	1	31	134	161	106	35	1	–
40–49	281	–	3	34	64	81	80	17	2
50–59	134	–	–	6	5	13	42	64	4
60 lat i więcej	108	–	–	–	–	1	5	41	61
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	4236	80	1444	2032	481	112	47	22	18
19 lat i mniej	11	6	5	–	–	–	–	–	–
<i>and less</i>									
20–24	695	50	504	137	4	–	–	–	–
25–29	2217	20	771	1301	117	6	2	–	–
30–34	929	3	148	503	245	29	1	–	–
35–39	248	1	15	78	93	50	11	–	–
40–49	89	–	1	12	21	24	27	4	–
50–59	19	–	–	1	1	2	5	10	–
60 lat i więcej	28	–	–	–	–	1	1	8	18
<i>and more</i>									

a Ze skutkami cywilnymi.
a With civil law consequences.

TABL. 9 (52). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2014 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2014 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	3684	57	991	1671	547	177	109	82	50
19 lat i mniej and less	12	7	4	1	–	–	–	–	–
20–24	474	32	341	95	5	1	–	–	–
25–29	1665	14	498	1029	110	11	3	–	–
30–34	915	4	127	447	287	41	8	1	–
35–39	294	–	19	80	106	64	24	1	–
40–49	165	–	2	18	36	52	44	12	1
50–59	84	–	–	1	3	8	28	41	3
60 lat i więcej and more	75	–	–	–	–	–	2	27	46
W tym małżeństwa wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	2419	20	697	1271	316	63	25	15	12
19 lat i mniej and less	5	3	2	–	–	–	–	–	–
20–24	320	11	234	74	1	–	–	–	–
25–29	1290	6	373	825	79	5	2	–	–
30–34	591	–	80	321	169	20	1	–	–
35–39	140	–	8	44	58	24	6	–	–
40–49	47	–	–	7	9	14	14	3	–
50–59	9	–	–	–	–	–	2	7	–
60 lat i więcej and more	17	–	–	–	–	–	–	5	12
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	2451	91	957	919	257	99	68	42	18
19 lat i mniej and less	11	6	5	–	–	–	–	–	–
20–24	507	58	369	76	4	–	–	–	–
25–29	1110	22	486	544	54	3	1	–	–
30–34	449	4	84	224	114	19	3	–	1
35–39	175	1	12	54	55	42	11	–	–
40–49	116	–	1	16	28	29	36	5	1
50–59	50	–	–	5	2	5	14	23	1
60 lat i więcej and more	33	–	–	–	–	1	3	14	15
W tym małżeństwa wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	1817	60	747	761	165	49	22	7	6
19 lat i mniej and less	6	3	3	–	–	–	–	–	–
20–24	375	39	270	63	3	–	–	–	–
25–29	927	14	398	476	38	1	–	–	–
30–34	338	3	68	182	76	9	–	–	–
35–39	108	1	7	34	35	26	5	–	–
40–49	42	–	1	5	12	10	13	1	–
50–59	10	–	–	1	1	2	3	3	–
60 lat i więcej and more	11	–	–	–	–	1	1	3	6

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10 (53). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2014 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2014

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwidzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	6135	5519	94	522
Kawalerowie <i>Single</i>	5536	5231	24	281
Wdowcy <i>Widowers</i>	84	19	36	29
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	515	269	34	212
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	3684	3271	57	356
Kawalerowie <i>Single</i>	3247	3056	12	179
Wdowcy <i>Widowers</i>	57	11	23	23
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	380	204	22	154
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	2451	2248	37	166
Kawalerowie <i>Single</i>	2289	2175	12	102
Wdowcy <i>Widowers</i>	27	8	13	6
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	135	65	12	58

TABL. 11 (54). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS		Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>
w tym: <i>of which:</i>				
Kościół Katolicki		3878	2195	1683
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		352	221	131
Kościół Zielonoświątkowy		3	1	2

a Ze skutkami cywilnymi. b Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika.

a With civil law consequences. b Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 12 (55). ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2014 R.

DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2014

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku / Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	1905	6	128	337	374	324	420	249	67
20–24	34	1	27	5	1	–	–	–	–
25–29	256	5	73	155	23	–	–	–	–
30–34	354	–	22	134	165	28	5	–	–
35–39	360	–	3	37	144	156	19	1	–
40–49	484	–	3	6	38	124	287	25	1
50–59	312	–	–	–	3	14	103	182	10
60 lat i więcej and more	105	–	–	–	–	2	6	41	56
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	1466	4	91	254	290	251	321	200	55
20–24	27	–	23	3	1	–	–	–	–
25–29	189	4	50	118	17	–	–	–	–
30–34	279	–	14	105	133	23	4	–	–
35–39	278	–	2	23	109	129	14	1	–
40–49	367	–	2	5	29	88	225	17	1
50–59	242	–	–	–	1	10	74	149	8
60 lat i więcej and more	84	–	–	–	–	1	4	33	46
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	439	2	37	83	84	73	99	49	12
20–24	7	1	4	2	–	–	–	–	–
25–29	67	1	23	37	6	–	–	–	–
30–34	75	–	8	29	32	5	1	–	–
35–39	82	–	1	14	35	27	5	–	–
40–49	117	–	1	1	9	36	62	8	–
50–59	70	–	–	–	2	4	29	33	2
60 lat i więcej and more	21	–	–	–	–	1	2	8	10

TABL. 13 (56). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2178	1937	1997	1905	T O T A L
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	671	775	807	791	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	1507	1162	1190	1114	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	795	684	745	681	1
2	501	381	362	347	2
3	159	78	65	70	3
4 i więcej	52	19	18	16	4 and more
Miasta	1777	1535	1570	1466	Urban areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	562	615	666	624	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	1215	920	904	842	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	671	553	575	521	1
2	397	304	273	267	2
3	114	51	44	44	3
4 i więcej	33	12	12	10	4 and more
Wieś	401	402	427	439	Rural areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	109	160	141	167	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	292	242	286	272	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	124	131	170	160	1
2	104	77	89	80	2
3	45	27	21	26	3
4 i więcej	19	7	6	6	4 and more

a Poniżej 18 lat.

a Below the age of 18.

TABL. 14 (57). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	11009	11928	10619	11029	6652	4377	Live births
chłopcy	5568	6422	5421	5820	3486	2334	<i>males</i>
dziewczęta	5441	5506	5198	5209	3166	2043	<i>females</i>
Małżeńskie	9768	10299	8864	9186	5463	3723	<i>Legitimate</i>
chłopcy	4933	5535	4520	4858	2882	1976	<i>males</i>
dziewczęta	4835	4764	4344	4328	2581	1747	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	1241	1629	1755	1843	1189	654	<i>Illegitimate</i>
chłopcy	635	887	901	962	604	358	<i>males</i>
dziewczęta	606	742	854	881	585	296	<i>females</i>
Urodzenia martwe	54	44	31	48	31	17	Stillbirths
chłopcy	24	23	14	24	11	13	<i>males</i>
dziewczęta	30	21	17	24	20	4	<i>females</i>

TABL. 15 (58). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	2005	11009	5454	3420	1273	429	218	212
TOTAL	2010	11928	5786	4082	1340	424	158	138
	2013	10619	5066	3816	1174	342	121	99
	2014	11029	5151	4048	1245	357	121	106
19 lat i mniej and less		320	293	27	–	–	–	–
20–24		1793	1260	440	74	15	3	–
25–29		3994	2269	1377	263	57	16	12
30–34		3307	1049	1587	475	133	38	25
35–39		1341	239	536	353	129	44	40
40–44		258	40	79	73	22	19	25
45 lat i więcej and more		16	1	2	7	1	1	4
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2005	100,0	49,5	31,1	11,6	3,9	2,0	1,9
TOTAL	2010	100,0	48,5	34,2	11,2	3,6	1,3	1,2
	2013	100,0	47,7	35,9	11,1	3,2	1,1	0,9
	2014	100,0	46,7	36,7	11,3	3,2	1,1	1,0
19 lat i mniej and less		100,0	91,6	8,4	–	–	–	–
20–24		100,0	70,3	24,5	4,1	0,8	0,2	–
25–29		100,0	56,8	34,5	6,6	1,4	0,4	0,3
30–34		100,0	31,7	48,0	14,4	4,0	1,1	0,8
35–39		100,0	17,8	40,0	26,3	9,6	3,3	3,0
40–44		100,0	15,5	30,6	28,3	8,5	7,4	9,7
45 lat i więcej and more		100,0	6,3	12,5	43,7	6,3	6,3	25,0

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o niestalonej kolejności urodzenia.
a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (59). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 lat ^{ab}	35,46	39,76	36,46	38,27	36,86	40,64
15–19 ^a	11,18	12,72	9,62	9,52	8,23	11,26
20–24	55,48	51,35	42,48	42,58	34,56	54,18
25–29	88,78	90,30	84,21	86,66	81,17	96,84
30–34	63,21	72,23	66,87	71,60	71,63	71,53
35–39	23,75	29,73	27,99	31,47	31,25	31,87
40–44	6,12	6,45	5,75	6,56	6,15	7,22
45–49 ^b	0,37	0,31	0,23	0,42	0,46	0,35

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.
a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 16 (59). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI (dok.)**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej Total fertility	1,2451	1,3091	1,1777	1,2351	1,1561	1,3611
Reprodukcji brutto Gross reproduction	0,6154	0,6043	0,5765	0,5833	0,5503	0,6353
Dynamiki demograficznej Demographic dynamics	0,9287	1,0096	0,8738	0,9307	1,1137	0,7448

TABL. 17 (60). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	11854	6511	5343	5544	3024	2520	6310	3487	2823
TOTAL	2010	11814	6413	5401	5735	3088	2647	6079	3325	2754
	2013	12152	6547	5605	6185	3293	2892	5967	3254	2713
	2014	11850	6292	5558	5973	3117	2856	5877	3175	2702
0 lat		50	32	18	34	20	14	16	12	4
1-4		9	8	1	7	6	1	2	2	-
5-9		6	3	3	3	2	1	3	1	2
10-14		8	5	3	5	2	3	3	3	-
15-19		28	16	12	12	7	5	16	9	7
20-24		52	41	11	28	20	8	24	21	3
25-29		68	62	6	37	34	3	31	28	3
30-34		79	69	10	43	36	7	36	33	3
35-39		118	89	29	67	50	17	51	39	12
40-44		154	126	28	82	66	16	72	60	12
45-49		232	181	51	131	99	32	101	82	19
50-54		463	350	113	261	189	72	202	161	41
55-59		706	511	195	427	298	129	279	213	66
60-64		862	629	233	498	346	152	364	283	81
65-69		872	588	284	507	320	187	365	268	97
70-74		1032	652	380	554	331	223	478	321	157
75-79		1470	789	681	779	408	371	691	381	310
80-84		2111	983	1128	954	415	539	1157	568	589
85 lat i więcej and more		3530	1158	2372	1544	468	1076	1986	690	1296

TABL. 17 (60). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)
 DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of total number						
				miasta urban areas			wieś rural areas			
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM	2005	984	1108	866	783	896	680	1272	1396	1147
TOTAL	2010	981	1091	876	791	893	698	1269	1374	1161
	2013	1016	1122	915	856	957	765	1258	1359	1156
	2014	993	1081	909	828	908	756	1245	1331	1157
0 lat ^a		453	550	346	511	574	442	366	514	196
1-4		20	34	4	25	41	7	11	21	-
5-9		10	10	10	9	11	6	12	8	17
10-14		14	17	11	16	12	19	12	23	-
15-19		41	45	36	31	35	26	54	58	49
20-24		60	92	26	56	78	32	66	111	17
25-29		71	125	13	61	109	10	89	151	19
30-34		83	139	22	69	114	23	107	183	19
35-39		135	200	68	122	181	62	159	231	79
40-44		193	311	71	171	281	66	225	353	80
45-49		300	463	133	283	448	133	325	484	135
50-54		550	834	268	494	761	257	644	939	289
55-59		803	1180	437	745	1120	420	911	1277	474
60-64		1197	1864	609	1076	1675	593	1415	2160	642
65-69		1686	2594	977	1595	2366	1024	1831	2932	899
70-74		2540	3931	1581	2419	3692	1600	2697	4211	1554
75-79		3892	5509	2904	3788	5436	2841	4016	5589	2984
80-84		6816	9221	5554	6271	8158	5322	7343	10190	5784
85 lat i więcej and more		14602	16643	13778	13612	14890	13122	15444	18035	14347

a Na 100 tys. urodzeń żywych.
a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (61). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^a
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem Total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Z liczby ogółem Of total number		CAUSES OF DEATHS	
				miasta urban areas	wieś rural areas		
				na 100 tys. ludności per 100 thous. population			
OGÓŁEM	2005	984	1108	866	783	1272	TOTAL
	2010	981	1091	876	791	1269	
	2012	988	1102	880	812	1257	
	2013	1016	1122	915	856	1258	
w tym:							<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytnicze	3	4	2	3	3	3	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym gruźlica i następstwa gruź- licy	1	2	0	1	2	2	<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>
Nowotwory	246	288	206	231	269	269	<i>Neoplasms</i>
w tym nowotwory złośliwe	243	286	203	228	266	266	<i>of which malignant neoplasms</i>
w tym:							<i>of which:</i>
nowotwór złośliwy żołądka	15	19	11	13	17	17	<i>malignant neoplasm of stomach</i>
nowotwór złośliwy trzustki	12	13	11	11	13	13	<i>malignant neoplasm of pancreas</i>
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	53	81	26	47	62	62	<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>
nowotwór złośliwy sutka	13	0	26	14	13	13	<i>malignant neoplasm of breast</i>
nowotwór złośliwy szyjki macicy	5	x	9	6	3	3	<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	12	26	x	11	15	15	<i>malignant neoplasm of prostate</i>
białaczka	8	9	8	9	7	7	<i>leukemia</i>
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	22	21	23	20	24	24	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>
w tym cukrzyca	20	20	21	19	23	23	<i>of which diabetes mellitus</i>
Zaburzenia psychiczne	8	14	3	8	9	9	<i>Mental disorders</i>
Choroby układu nerwowego i narzą- dów zmysłów	21	19	24	23	20	20	<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>
Choroby układu krążenia	436	413	458	338	585	585	<i>Diseases of the circulatory system</i>
w tym:							<i>of which:</i>
choroba nadciśnieniowa	27	22	32	18	40	40	<i>hypertensive diseases</i>
choroba niedokrwienna serca	157	175	139	130	197	197	<i>ischemic heart disease</i>
w tym ostry zawał serca	27	34	21	24	33	33	<i>of which acute myocardial infarction</i>
choroby naczyń mózgowych	92	81	103	73	121	121	<i>diseases of cerebrovascular</i>
miażdżyca	35	27	43	27	48	48	<i>atherosclerosis</i>
Choroby układu oddechowego	70	91	50	55	93	93	<i>Diseases of the respiratory system</i>
Choroby układu trawiennego	42	50	33	38	47	47	<i>Diseases of the digestive system</i>
Choroby układu moczowo-płciowego	8	9	8	7	11	11	<i>Diseases of the genitourinary system</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2	3	2	2	3	3	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	3	3	2	2	3	3	<i>Congenital anomalies^Δ</i>
Objawy, cechy chorobowe i nieprawid- łowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych	88	106	71	75	109	109	<i>Symptoms and ill-defined conditions</i>
Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu	63	98	29	51	80	80	<i>External causes of morbidity and mortality</i>
w tym:							<i>of which:</i>
wypadki komunikacyjne	12	20	5	10	16	16	<i>transport accidents</i>
samobójstwa	15	26	4	14	16	16	<i>intentional self-harm</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 20 (63). ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ
 INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

PRZYCZYNY ZGONÓW	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	Ogółem <i>Total</i>		Chłopcy <i>Males</i>	Dziewczęta <i>Females</i>	Z liczby ogółem <i>Of total number</i>		CAUSES OF DEATHS
		na 100 tys. urodzeń żywych <i>per 100 thous. of live births</i>				miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
O G Ó Ł E M								T O T A L
2005	62	563	503	625	630	472		
2010	54	453	529	363	477	417		
2012	46	412	428	395	403	426		
2013	49	461	590	327	407	543		
w tym:								<i>of which:</i>
Choroby układu oddechowego	1	9	18	–	–	24		<i>Diseases of the respiratory system</i>
w tym zapalenie płuc	1	9	18	–	–	24		<i>of which pneumonia</i>
Wady rozwojowe wrodzone ^a	20	188	240	135	141	260		<i>Congenital anomalies^a</i>
w tym:								<i>of which:</i>
wrodzone wady serca	5	47	74	19	31	71		<i>congenital malformation of heart</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	25	235	295	173	219	260		<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
w tym:								<i>of which:</i>
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	16	151	184	115	110	213		<i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego	7	66	74	58	94	24		<i>respiratory disorders specific to the perinatal period</i>

TABL. 21 (64). ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ
 SUICIDES^a REGISTERED BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^{bc}	2010	2013	2014 ^c		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym męzczyźni <i>of which males</i>	
O G Ó Ł E M	223	234	283	358	294	T O T A L
w tym dokonane	181	168	171	176	151	<i>of which committed</i>
Miasta	131	133	165	230	177	<i>Urban areas</i>
Wieś	91	101	118	128	117	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców						Age of suicidal persons
14 lat i mniej	1	3	1	4	2	<i>14 and less</i>
15–19	21	14	18	24	15	<i>15–19</i>
20–29	48	48	52	93	79	<i>20–29</i>
30–49	80	77	94	128	110	<i>30–49</i>
50–69	59	75	97	86	71	<i>50–69</i>
70 lat i więcej	13	17	21	18	12	<i>70 and more</i>

a Usiłowane i dokonane. b W podziale na miasto i wieś nie uwzględniono przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia. c W podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku.

a Attempted and committed. b Data by urban and rural areas exclude cases for which the place of incident is unknown. c Data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Białystok.

TABL. 22 (65). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	71,04	56,69	42,63	29,18	18,01
TOTAL	2010	72,51	58,00	43,83	30,16	18,69
	2013	73,22	58,78	44,51	30,78	19,08
	2014	73,97	59,57	45,25	31,44	19,42
Miasta		74,83	60,45	46,03	32,14	20,01
<i>Urban areas</i>						
Wieś		72,84	58,39	44,21	30,53	18,69
<i>Rural areas</i>						
KOBIECY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	80,41	66,13	51,36	36,82	23,40
TOTAL	2010	81,90	67,35	52,55	38,01	24,35
	2013	82,26	67,70	52,93	38,34	24,64
	2014	82,78	68,16	53,39	38,75	24,99
Miasta		82,79	68,26	53,47	38,81	25,00
<i>Urban areas</i>						
Wieś		82,67	67,91	53,17	38,56	24,90
<i>Rural areas</i>						

TABL. 23 (66). PROGNOZA LUDNOŚCI^a
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a
As of 31 Dec
A. I WARIANT
I VARIANT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
OGÓŁEM w tys.	1187,8	1168,2	1146,8	1121,8	1092,5	1058,8	1021,7	982,3	TOTAL in thous.
W wieku przedprodukcyjnym	206,5	196,3	187,1	169,5	157,1	145,1	136,1	129,5	Pre-working age
mężczyźni	105,9	100,8	96,2	87,1	80,8	74,6	69,9	66,6	males
kobiety	100,6	95,5	90,8	82,4	76,3	70,5	66,1	62,9	females
Miasta	120,4	116,3	111,6	100,6	93,3	86,6	82,1	79,1	Urban areas
mężczyźni	61,6	59,6	57,3	51,7	48,0	44,5	42,2	40,7	males
kobiety	58,8	56,7	54,2	48,9	45,3	42,1	39,9	38,4	females
Wieś	86,1	80,1	75,5	68,8	63,9	58,5	54,0	50,4	Rural areas
mężczyźni	44,3	41,3	38,9	35,4	32,8	30,1	27,7	25,9	males
kobiety	41,8	38,8	36,6	33,4	31,0	28,4	26,3	24,5	females
W wieku produkcyjnym	750,0	710,8	671,5	645,5	611,5	570,9	521,4	469,4	Working age
mężczyźni	399,2	382,3	360,8	347,7	332,7	314,5	291,3	263,0	males
kobiety	350,9	328,5	310,7	297,8	278,8	256,4	230,1	206,4	females
Miasta	463,8	432,8	405,0	388,9	369,0	343,9	312,1	279,1	Urban areas
mężczyźni	239,8	227,3	212,6	204,9	196,5	185,8	171,1	153,2	males
kobiety	224,0	205,5	192,4	184,1	172,5	158,1	141,0	125,9	females
Wieś	286,2	278,0	266,5	256,6	242,4	227,0	209,2	190,3	Rural areas
mężczyźni	159,4	155,0	148,2	142,9	136,2	128,7	120,2	109,8	males
kobiety	126,9	123,0	118,3	113,7	106,3	98,3	89,1	80,5	females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 95.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 7 on page 95.

TABL. 23 (66). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a (cont.)
As of 31 Dec
A. I WARIANT (dok.)
I VARIANT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku poprodukcyjnym	231,3	261,1	288,2	306,9	323,9	342,8	364,3	383,4	Post-working age
mężczyźni	74,0	86,7	102,6	112,7	119,8	127,9	138,5	152,2	males
kobiety	157,2	174,4	185,6	194,2	204,1	214,8	225,8	231,2	females
Miasta	134,6	160,4	180,8	192,3	200,8	211,1	223,8	235,0	Urban areas
mężczyźni	40,7	50,7	61,8	67,6	70,8	75,0	81,5	90,2	males
kobiety	93,8	109,7	119,0	124,6	130,0	136,2	142,4	144,8	females
Wieś	96,7	100,7	107,4	114,6	123,0	131,7	140,4	148,4	Rural areas
mężczyźni	33,3	35,9	40,8	45,1	49,0	53,0	57,0	62,0	males
kobiety	63,4	64,8	66,6	69,5	74,1	78,7	83,4	86,4	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	58,4	64,4	70,8	73,8	78,7	85,5	96,0	109,3	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	45,1	49,1	55,1	57,5	60,3	64,4	71,5	83,2	Males
Kobiety	73,5	82,2	89,0	92,9	100,6	111,3	126,9	142,5	Females

B. II WARIANT
II VARIANT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	761,0	742,5	711,2	691,2	668,2	641,9	597,2	542,8	Working age
mężczyźni	403,7	396,5	375,8	361,0	345,7	329,0	307,3	280,3	males
kobiety	357,4	346,0	335,4	330,1	322,5	313,0	290,0	262,5	females
Miasta	471,0	453,3	429,7	416,1	402,5	387,1	359,2	324,6	Urban areas
mężczyźni	242,6	236,0	221,6	212,3	203,7	194,1	180,6	163,6	males
kobiety	228,4	217,3	208,1	203,8	198,8	193,0	178,6	161,0	females
Wieś	290,0	289,2	281,5	275,1	265,7	254,9	238,0	218,2	Rural areas
mężczyźni	161,1	160,5	154,3	148,7	142,0	134,9	126,6	116,7	males
kobiety	128,9	128,7	127,3	126,3	123,7	120,0	111,4	101,5	females
W wieku poprodukcyjnym	220,3	229,4	248,5	261,2	267,1	271,7	288,4	310,0	Post-working age
mężczyźni	69,5	72,4	87,6	99,4	106,7	113,4	122,5	134,9	males
kobiety	150,7	157,0	160,9	161,8	160,4	158,3	165,9	175,1	females
Miasta	127,3	139,9	156,1	165,1	167,4	167,9	176,8	189,5	Urban areas
mężczyźni	38,0	42,0	52,8	60,2	63,6	66,6	71,9	79,7	males
kobiety	89,4	97,9	103,3	104,9	103,8	101,3	104,8	109,8	females
Wieś	92,9	89,5	92,4	96,1	99,8	103,8	111,7	120,5	Rural areas
mężczyźni	31,6	30,4	34,7	39,2	43,1	46,8	50,6	55,1	males
kobiety	61,4	59,1	57,7	56,9	56,6	57,0	61,1	65,4	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	56,1	57,3	61,2	62,3	63,5	64,9	71,1	81,0	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	43,5	43,7	48,9	51,7	54,2	57,2	62,6	71,9	Males
Kobiety	70,3	73,0	75,1	74,0	73,4	73,1	80,0	90,7	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 95.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 7 on page 95.

TABL. 24 (67). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpiływ ^b Outflow ^b				Saldo mi- gracji Net migration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę abroad		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2005	12624	6736	5426	462	14565	8300	5700	565	-1941
TOTAL	2010	12252	6713	5018	521	13768	7682	5665	421	-1516
	2013	11589	6223	5056	310	14100	7919	5413	768	-2511
	2014	11599	6246	5048	305	13848	7990	5216	642	-2249
Miasta	2005	6871	2824	3704	343	8439	4035	3860	544	-1568
Urban areas	2010	6543	2719	3389	435	8232	3875	3979	378	-1689
	2013	6247	2646	3392	209	8300	3986	3658	656	-2053
	2014	6428	2789	3422	217	8020	4040	3453	527	-1592
Wieś	2005	5753	3912	1722	119	6126	4265	1840	21	-373
Rural areas	2010	5709	3994	1629	86	5536	3807	1686	43	173
	2013	5342	3577	1664	101	5800	3933	1755	112	-458
	2014	5171	3457	1626	88	5828	3950	1763	115	-657
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM	2005	10,5	5,6	4,5	0,4	12,1	6,9	4,7	0,5	-1,6
TOTAL	2010	10,2	5,6	4,2	0,4	11,4	6,4	4,7	0,3	-1,3
	2013	9,7	5,2	4,2	0,3	11,8	6,6	4,5	0,6	-2,1
	2014	9,7	5,2	4,2	0,3	11,6	6,7	4,4	0,5	-1,9
Miasta	2005	9,7	4,0	5,2	0,5	11,9	5,7	5,5	0,8	-2,2
Urban areas	2010	9,0	3,7	4,7	0,6	11,4	5,3	5,5	0,5	-2,3
	2013	8,6	3,7	4,7	0,3	11,5	5,5	5,1	0,9	-2,8
	2014	8,9	3,9	4,7	0,3	11,1	5,6	4,8	0,7	-2,2
Wieś	2005	11,6	7,9	3,5	0,2	12,4	8,6	3,7	0,0	-0,8
Rural areas	2010	11,9	8,3	3,4	0,2	11,6	7,9	3,5	0,1	0,4
	2013	11,3	7,5	3,5	0,2	12,2	8,3	3,7	0,2	-1,0
	2014	11,0	7,3	3,4	0,2	12,3	8,4	3,7	0,2	-1,4

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 25 (68). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM	2005	12162	9868	2294	14000	9868	4132
TOTAL	2010	11731	9469	2262	13347	9469	3878
	2013	11279	9215	2064	13332	9215	4117
	2014	11294	9185	2109	13206	9185	4021
Miasta	2005	6528	5165	1363	7895	5229	2666
Urban areas	2010	6108	4744	1364	7854	5216	2638
	2013	6038	4705	1333	7644	4909	2735
	2014	6211	4844	1367	7493	4864	2629
Wieś	2005	5634	4703	931	6105	4639	1466
Rural areas	2010	5623	4725	898	5493	4253	1240
	2013	5241	4510	731	5688	4306	1382
	2014	5083	4341	742	5713	4321	1392
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM	2005	10,1	8,2	1,9	11,6	8,2	3,4
TOTAL	2010	9,7	7,9	1,9	11,1	7,9	3,2
	2013	9,4	7,7	1,7	11,1	7,7	3,4
	2014	9,5	7,7	1,8	11,1	7,7	3,4
Miasta	2005	9,2	7,3	1,9	11,1	7,4	3,8
Urban areas	2010	8,4	6,5	1,9	10,8	7,2	3,6
	2013	8,4	6,5	1,8	10,6	6,8	3,8
	2014	8,6	6,7	1,9	10,4	6,7	3,6
Wieś	2005	11,4	9,5	1,9	12,3	9,4	3,0
Rural areas	2010	11,7	9,9	1,9	11,5	8,9	2,6
	2013	11,1	9,5	1,5	12,0	9,1	2,9
	2014	10,8	9,2	1,6	12,1	9,2	2,9

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 26 (69). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration			
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
OGÓŁEM	2005	12162	5482	6680	14000	6264	7736	-1838	-782	-1056
TOTAL	2010	11731	5111	6620	13347	5757	7590	-1616	-646	-970
	2013	11279	5042	6237	13332	5948	7384	-2053	-906	-1147
	2014	11294	5026	6268	13206	5819	7387	-1912	-793	-1119
0-4 lata		1089	565	524	1198	625	573	-109	-60	-49
5-9		770	433	337	831	458	373	-61	-25	-36
10-14		458	226	232	479	232	247	-21	-6	-15
15-19		410	191	219	436	200	236	-26	-9	-17
20-24		1171	274	897	1322	341	981	-151	-67	-84
25-29		2191	812	1379	2987	1092	1895	-796	-280	-516
30-34		1608	741	867	2065	959	1106	-457	-218	-239
35-39		1002	505	497	1137	575	562	-135	-70	-65
40-44		589	317	272	679	352	327	-90	-35	-55
45-49		371	193	178	414	212	202	-43	-19	-24
50-54		372	180	192	391	198	193	-19	-18	-1
55-59		375	199	176	382	194	188	-7	5	-12
60-64		344	173	171	333	157	176	11	16	-5
65 lat i więcej and more		544	217	327	552	224	328	-8	-7	-1

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 27 (70). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration			
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
OGÓŁEM	2005	462	205	257	565	270	295	-103	-65	-38
TOTAL	2010	521	266	255	421	189	232	100	77	23
	2013	310	162	148	768	342	426	-458	-180	-278
	2014	305	150	155	642	297	345	-337	-147	-190
0-4 lata		58	26	32	27	10	17	31	16	15
5-9		21	14	7	45	23	22	-24	-9	-15
10-14		7	4	3	35	23	12	-28	-19	-9
15-19		17	5	12	31	15	16	-14	-10	-4
20-24		20	6	14	57	27	30	-37	-21	-16
25-29		31	16	15	73	37	36	-42	-21	-21
30-34		30	19	11	106	45	61	-76	-26	-50
35-39		20	12	8	84	33	51	-64	-21	-43
40-44		25	17	8	51	23	28	-26	-6	-20
45-49		14	6	8	43	24	19	-29	-18	-11
50-54		12	5	7	28	11	17	-16	-6	-10
55-59		19	7	12	28	14	14	-9	-7	-2
60-64		16	5	11	16	6	10	0	-1	1
65 lat i więcej and more		15	8	7	18	6	12	-3	2	-5

TABL. 28 (71). **REZYDENCI^a**
Stan w dniu 31 XII
USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1175010	1165447	1162369	T O T A L
mężczyźni	573650	568558	567058	males
kobiety	601360	596889	595311	females
na 100 mężczyzn	105	105	105	per 100 males
Miasta	708200	704371	703751	Urban areas
w % ogółu ludności rezydującej	60,3	60,4	60,5	in % of total usual residence population
Wieś	466810	461076	458618	Rural areas
w % ogółu ludności rezydującej	39,7	39,6	39,5	in % of total usual residence population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 96.
a See general notes, item 12 on page 96.

TABL. 29 (72). **REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1175010	1165447	1162369	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	225220	210467	207121	Pre-working age
Miasta	129127	122215	121199	Urban areas
mężczyźni	65934	62535	62047	males
kobiety	63193	59680	59152	females
Wieś	96093	88252	85922	Rural areas
mężczyźni	49465	45417	44385	males
kobiety	46628	42835	41537	females
W wieku produkcyjnym	741280	735110	731007	Working age
w tym w wieku mobilnym	463557	457938	454880	of which of mobility age
Miasta	466767	457710	453808	Urban areas
mężczyźni	237990	235830	234314	males
w tym w wieku mobilnym	145552	143382	142158	of which of mobility age
kobiety	228777	221880	219494	females
w tym w wieku mobilnym	143956	140333	139079	of which of mobility age
Wieś	274513	277400	277199	Rural areas
mężczyźni	152984	154717	154700	males
w tym w wieku mobilnym	92852	92519	92197	of which of mobility age
kobiety	121529	122683	122499	females
w tym w wieku mobilnym	81197	81704	81446	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	208510	219870	224241	Post-working age
Miasta	112306	124446	128744	Urban areas
mężczyźni	33785	37267	38775	males
kobiety	78521	87179	89969	females
Wieś	96204	95424	95497	Rural areas
mężczyźni	33492	32792	32837	males
kobiety	62712	62632	62660	females

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 96.
a See general notes, item 12 on page 96.

TABL. 30 (73). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a
As of 31 Dec

Lp.	KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	2005	2010	2013	2014
		jednostki kościelne ^b		church units ^b	
	Kościół Katolicki Catholic Church				
1	Kościół Rzymskokatolicki (obrzędok łaciński) ^c	389	393	393	395
	Prawosławne Orthodox				
2	Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{de}	123	127	127	131
3	Wschodni Kościół Staroobrzędowców w RP	1	3	3 ^f	.
4	Staroprawosławna Cerkiew Staroobrzędowców	–	–
	Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition				
5	Kościół Zielonoświątkowy	9	9	9	8
6	Kościół Chrześcijan Baptystów ^e	6	8	8	8
7	Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	8	8	8	8
8	Kościół Chrystusowy w RP ^g	2	2 ^h	3 ^j	.
9	Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	1	1	1 ^f	.
10	Kościół Boży w Chrystusie	3	3	4	4
11	Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	2	2	2	2
12	Nowoapostolski Kościół w Polsce	1	1	1	1
13	Kościół Ewangelicko-Augsburski ^e	2	15 ^k	2	15 ^k
14	Kościół Ewangelicko-Metodystyczny ^e	–	–	–	–
15	Kościół Chrystusowy	–	–	– ^j	.
	Islamskie Muslim				
16	Muzułmański Związek Religijny w RP	3	3	4	4
17	Liga Muzułmańska w RP	–	.	.
	Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions				
18	Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu	–	2 ^f	.
19	Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	1	1
20	Związek Buddyjski Bencien Karma Kamsang ^g	–	–	–	–
	Inne Others				
21	Związek Wyznania Świadców Jehowy	39	31	30
22	Wiara Baha' w Polsce	1 ⁱ	.
23	Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni) w Polsce	1	1	.	–

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. -bielskiej. ^e Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^f Dane dotyczą 2011 r. ^g Dawniej Wspólnota Kościołów Chry dotyczą 2006 r. ⁿ Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious and Warszawsko-Bielska Dioceses. ^e Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^f Data concern 2011. ^g Known before as concern 2009. ^m Data concern 2006. ⁿ Until 2011 Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang.

2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	No.
duchowni <i>clergy</i>				wierni, wyznawcy <i>adherents, faithful</i>				
1248	1290	1322	1304	1228416	1113327	1095246	1055711	1
213	276	288	305	404700	403500	403500	403500	2
1	4	5 ^f	.	440	1043	968 ^f	.	3
.	.	1	1	.	.	508	505	4
13	16	14	13	693	792	784	769	5
8	6	16	16	589	562	556	556	6
3	4	2	1	356	423	434	423	7
7	8 ^h	10 ^j	.	550	490 ^h	258 ⁱ	.	8
1	1	1 ^f	.	200	200	200 ^f	.	9
4	6	9	9	93	117	124	124	10
10	5	11	8	63	56	53	50	11
-	-	-	-	20	24	26	29	12
2	14 ^{kl}	1	15 ^k	.	4316 ^{kl}	24	3549 ^k	13
-	-	-	-	10	15	15	15	14
1	1 ^m	- ^j	.	51	51 ^m	- ^j	.	15
4	10	6	6	.	776	528	306	16
.	1	.	.	.	50	.	.	17
.	-	- ^f	.	.	55	78 ^f	.	18
.	.	8	8	.	.	59	60	19
-	-	-	-	50	.	55	55	20
.	-	.	.	.	2471	2479	2461	21
.	.	- ^j	.	.	.	13 ⁱ	.	22
2	4	.	-	22	22	.	-	23

c Dane dotyczą diecezji białostockiej, drohiczyńskiej i łomżyńskiej. d Dane dotyczą diecezji białostocko-gdańskiej i warszawskosusowskich w RP. h Dane dotyczą 2008 r. i Dane dotyczą 2012 r. k Dane dotyczą diecezji mazurskiej. l Dane dotyczą 2009 r. m Dane

communities, centres. c Data concern Białostocka, Drohiczyńska and Łomżyńska Dioceses. d Data concern Białostocko-Gdańska Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. h Data concern 2008. i Data concern 2012. k Data concern Mazurska Diocese. l Data

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje ludności zamieszkałej w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, a jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia;
- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
 - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include population living in institutional households.

The LFS data since 2010 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in the 2011 Census and in LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are persons who during the reference week:
 - performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
 - formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather); if the break in work did not exceed 3 months; moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration;
- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74 who simultaneously fulfilled three conditions:
 - within the reference week were not employed,
 - within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
 - were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-months period as well as persons who were available for that work.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdańczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie). Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych (z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009); patrz ust. 5 na str. 122,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** is calculated as the share of the unemployment persons (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture). Presented data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. Data regarding **employed persons** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, call, appointment, election or service relation);
- 2) employers and self-employed workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e. working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land, with some exceptions in 2005–2009; see item 5 on page 122,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed workers, e.g. persons doing freelance work;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005–2009 wyszacowano na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, a od 2010 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących wyłącznie na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadającymi użytków rolnych) produkujących wyłącznie lub głównie na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi wyłącznie lub głównie na własne potrzeby).

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employed persons as of 31 Dec are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main workplace**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 Dec in 2005–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 and since 2010 – on the basis of the results of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing exclusively for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing exclusively or mainly for their own needs;
- 2) from 2010 are included all employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing exclusively or mainly for their own needs).

Data regarding employed persons on private farms in agriculture from 2010 are not fully comparable to the data for the previous years.

6. Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:

- 1) **employment as of 31 Dec** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main workplace without converting them into full-time paid employees;

2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarł umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

8. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy pracownika, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki.

9. Dane w tabl. 4 i w tabl. 5 (w części „w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób”) oraz w tabl. 6–9 nie obejmują gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, organizacji społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych oraz duchownych.

10. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo). Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny.

Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy, łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopow wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

11. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

2) **average paid employment** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, whose scope of activity is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

8. In table 3 data are presented by actual workplace of employed person, however, in other tables – by seat of management of unit.

9. Data in tables 4 and 5 (in range “of which entities employing more than 9 persons”) as well as in tables 6–9 do not include private farms in agriculture, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

10. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees (including seasonal and temporary employees). The data concern the **number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be higher than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time.

Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of agreements between entities as well as persons returning to and leaving work within the framework of childcare leaves and unpaid vacations and rehabilitation.

The **hire (termination) rate** is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 Dec from the year preceding the surveyed year.

11. **Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

12. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o liczbie bezrobotnych zarejestrowanych, zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami), obejmują osoby niezatrudnione i niewykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego,
- nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej, nie pobierają świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego,
- nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- nie posiadają wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub nie podlegają – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,
- nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,

- 1) *the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;*
- 2) *the employer made efforts to find people willing to take up the job;*
- 3) *if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.*

12. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding registered unemployed persons, in accordance with the Law on Promotion of Employment and Labour Market Institutions dated 20 Apr 2004, in force since 1 Jun 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments) include persons who are not employed and not performing any other kind of paid work, able and ready to take full-time paid employment obligatory for a given job or service (or in case of disabled persons – able and ready to take work comprising not less than a half of working time), are not attending a school with the exception of schools for adults (or taking an extramural exam with the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme and registered in the powiat labour office corresponding to the person's permanent or temporary place of residence, and seeking employment or other kind of paid work if they, among others:

- are aged 18 or more and have not reached the retirement age,
- did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, pension due to training, social pension, family pension, are not receiving a pre-retirement benefit or allowance, a rehabilitation benefit, a sick or maternity benefit,
- are not owners or holders (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha; are not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha,
- are not entered in the register rolls of economic activity or are not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or a retirement provision, excluding social insurance of farmers,
- are not temporarily under arrest or not serving a prison sentence,
- do not receive monthly income of the amount exceeding half of minimal remuneration for work, excluding income generated from money gathered on bank accounts,

- nie pobierają, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego,
- nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów. Dane w latach 2005–2009 i 2010–2014 nie są w pełni porównywalne; patrz ust. 5 na str. 122.

Dane o bezrobotnych oraz pracujących wykorzystywane do obliczenia stopy bezrobocia pochodzą ze źródeł różniących się metodą zbierania, co może powodować pewne nieścisłości. Dla bezrobotnych miejscem lokalizacji jest ich miejsce zamieszkania lub pobytu, zaś dla pracujących – lokalizacja miejsca pracy.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

- do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, a permanent social benefit,
- do not receive, on the basis of the regulation concerning family allowances, a nursing allowance or an allowance supplementary to a family benefit due to single parenthood,
- do not receive a training allowance after termination of employment.

2. Registered unemployment rate was calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as a part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the results of censuses. In 2005–2009 and in 2010–2014 data are not fully comparable; see item 5 on page 122.

The data on the unemployed are collected according to their place of residence or stay, while the data on the employed – according to address of their place of work. Therefore the unemployment rates are not exactly precise.

3. Information concerning Labour Fund expenditure is given according to the Law dated 20 Apr 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 Jun 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

2. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employer, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of employment contract.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the Law on Social Insurance by Virtue of Accidents at Work and Occupational Diseases if the employee had such an accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defense;
- 3) while performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving a sports scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving a prison sentence or being temporarily under arrest;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- 5) undergoing – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;
- 7) performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;
- 9) clergy performance of religious activities or activities connected with entrusted priestly or monastic functions;
- 10) serving supplementary forms of military service;
- 11) education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj wypadku) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniem EUROSTAT-u.

6. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadająca na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybacktwo (bez gospodarstw indywidualnych; łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność

3. Serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e. loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems disrupting primary bodily functions as well as incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. Fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.a. according to **contact – mode of injury** which directly causes them (describing the type of contact of the person with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but the most frequently it is the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact – Mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. The **accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 Dec, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding **persons working in hazardous conditions** with factors harmful to health is compiled on the basis of reports:

1) data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture; hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in regard to scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support

- wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy; działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanych; pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiókniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
 - 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich stopnia ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

10. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

service activities (in regard to rental and leasing activities; travel agency, tour operator reservation service and related activities; other cleaning activities); education (in regard to higher education); human health and social work activities (in regard to human health activities); other service activities (in regard to repair of computers and personal and household goods);

- 2) *data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*
- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 Dec from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

8. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

9. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the work environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 21 have been given since 2009 in accordance with the regulation of the Council of Ministers, dated 30 Jun 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 Dec from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

10. Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical Information and Report" – "Accidents at Work" and "Working Conditions".

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (74). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
 – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2013	2014				
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters			
				I	II	III	IV
LUDNOŚĆ w tys. POPULATION in thous.	970	907	919	933	924	904	916
Mężczyźni Men	473	437	441	450	447	431	436
Kobiety Women	497	470	478	483	477	473	480
Aktywni zawodowo Economically active persons	527	503	514	531	516	499	511
mężczyźni men	292	277	282	288	288	274	277
kobiety women	235	226	232	243	228	224	234
Pracujący Employed persons	473	453	467	473	462	459	474
mężczyźni men	260	250	257	258	258	254	257
kobiety women	213	204	210	215	204	205	217
Bezrobotni ^a Unemployed persons ^a	54	50	47	57	54	40	37
mężczyźni men	32	27	25	29	29	20	20
kobiety women	22	23	22	28	24	19	17
Bierni zawodowo Economically inactive persons	442	403	405	402	408	405	405
Mężczyźni Men	181	160	159	162	159	156	159
Kobiety Women	262	243	246	240	248	249	246
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWO- DOWEJ w % ACTIVITY RATE in %	54,3	55,5	55,9	56,9	55,8	55,2	55,8
mężczyźni men	61,7	63,4	63,9	64,0	64,4	63,6	63,5
kobiety women	47,3	48,1	48,5	50,3	47,8	47,4	48,8
Miasta Urban areas	55,5	57,0	56,3	58,0	56,0	55,3	56,3
Wieś Rural areas	52,3	53,0	55,2	55,2	55,5	55,0	55,1
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % EMPLOYMENT RATE in %	48,8	49,9	50,8	50,7	50,0	50,8	51,7
mężczyźni men	55,0	57,2	58,3	57,3	57,7	58,9	58,9
kobiety women	42,9	43,4	43,9	44,5	42,8	43,3	45,2
Miasta Urban areas	49,1	50,3	50,6	50,7	49,4	50,4	51,8
Wieś Rural areas	48,5	49,6	51,2	50,7	51,0	51,4	51,7

^a Osoby w wieku 15–74 lata.
^a Persons aged 15–74.

TABL. 1 (74). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL (dok.)**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
 – on the LFS basis (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2013	2014				
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters			
				I	II	III	IV
STOPA BEZROBOCIA w % UNEMPLOYMENT RATE in %	10,2	9,9	9,1	10,7	10,5	8,0	7,2
mężczyźni men	11,0	9,7	8,9	10,1	10,1	7,3	7,2
kobiety women	9,4	10,2	9,5	11,5	10,5	8,5	7,3
Miasta Urban areas	11,9	11,9	10,2	12,6	11,9	8,5	7,9
Wieś Rural areas	7,4	6,6	7,4	8,1	8,0	6,7	6,1

TABL. 2 (75). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2014 R. – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2014 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Współczynnik aktywności zawodowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnienia Employment rate	Stopa bezrobocia Unemployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezrobotni ^a unemployed ^a				
		w tys. in thous.						
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM	916	511	474	37	405	55,8	51,7	7,2
TOTAL								
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	660	497	460	37	163	75,3	69,7	7,4
15–24 lata	144	40	32	8	103	27,8	22,2	20,0
25–34	148	130	118	12	18	87,8	79,7	9,2
35–44	148	131	124	7	17	88,5	83,8	5,3
45–54	150	126	120	6	24	84,0	80,0	4,8
55 lat i więcej and more	325	83	79	5	242	25,5	24,3	6,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	194	158	151	6	36	81,4	77,8	3,8
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	204	135	124	11	69	66,2	60,8	8,1
Średnie ogólnokształcące General secondary	95	48	43	5	48	50,5	45,3	10,4
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	182	123	113	10	59	67,6	62,1	8,1
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	241	48	42	6	193	19,9	17,4	12,5

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.
 a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (76). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014	
				ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	387933	398005	400090	408841	195396
TOTAL					
sektor publiczny	93182	92715	88708	88631	58249
public sector					
sektor prywatny	294751	305290	311382	320210	137147
private sector					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	139559	126703	126790	127040	55297
Agriculture ^b , forestry and fishing					
Przemysł	59243	61541	59583	62417	19594
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe	52402	53763	52369	55386	18149
of which manufacturing					
Budownictwo	13271	19679	19298	19940	2248
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	50596	55102	52721	54469	29295
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	15220	16339	17146	17554	3724
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4440	4776	5134	5344	3711
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja	3065	3464	3579	3904	1302
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7051	6711	7146	7141	5050
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3766	3820	3843	3832	1975
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6636	7461	8407	8803	4449
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	5632	6120	7325	8273	4100
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	18405	21407	20975	21165	12580
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja	31784	33583	33818	33915	26279
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21109	22638	23635	24247	19324
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3305	3874	3679	3772	2289
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa	4851	4787	7011	7025	4179
Other service activities					

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 122.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms estimated data; see general notes, item 5 on page 122.

TABL. 4 (77). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	agenci agents	właściciele, współwłaściciele i pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers	
OGÓŁEM	2005	179113	176684	427	1821
TOTAL	2010	183384	181019	272	1927
	2013	184764	182025	371	2250
	2014	187470	184795	387	2187
sektor publiczny public sector		82756	82756	–	–
sektor prywatny private sector		104714	102039	387	2187
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		2811	2694	–	16
Przemysł Industry		50070	49434	42	594
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		45098	44472	42	584
Budownictwo Construction		10162	9884	–	278
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		25341	24564	28	749
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		6296	6134	–	162
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		2633	2516	–	117
Informacja i komunikacja Information and communication		1410	1389	–	21
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		4556	4235	317	4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		2828	2809	–	19
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		2124	2077	–	47
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		2926	2909	–	17
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		20545	20545	–	–
Edukacja Education		32935	32861	–	74
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		19112	19051	–	61
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		3328	3325	–	3
Pozostała działalność usługowa Other service activities		393	368	–	25

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (78). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014	
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a
OGÓŁEM	203185	208646	204821	207323	177070
TOTAL					
sektor publiczny	88379	83950	80645	79823	79822
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	114806	124696	124176	127500	97248
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4694	3851	3791	3828	1955
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	52411	50644	49885	51075	47685
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	46143	45175	44573	45964	42764
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	10305	14224	13585	13522	9544
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	32414	34995	32265	32956	23696
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	9572	7599	7877	8349	5849
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2869	3346	3209	3338	2376
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	2075	1521	1501	1689	1303
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4940	3745	4519	4507	4106
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3260	3118	3102	3203	2700
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3088	3907	3817	3970	1941
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4391	3600	3557	3307	2757
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17779	20621	19743	19693	19692
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	31977	32550	32087	31889	31691
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	18575	19646	19293	19497	18324
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2837	3357	3255	3227	3136
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	1998	1922	3335	3273	315
<i>Other service activities</i>					

^a Bez zatrudnionych za granicą.

a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (79). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYEES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	165219	85369	11465	6233
TOTAL 2010	168920	87428	12099	6921
..... 2013	169844	87829	12181	7640
..... 2014	173002	89916	11793	7481
sektor publiczny <i>public sector</i>	76067	51876	6689	4231
sektor prywatny <i>private sector</i>	96935	38040	5104	3250
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	1804	465	890	733
Przemysł <i>Industry</i>	48165	15566	1269	603
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	43343	14672	1129	540
Budownictwo <i>Construction</i>	9610	1113	274	92
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	23646	11810	918	578
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	5950	881	184	74
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	2208	1672	308	226
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	1302	573	87	40
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	4138	3358	97	72
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	2645	1317	164	118
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1953	1026	124	91
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2559	1130	350	189
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	19630	11723	915	408
Edukacja <i>Education</i>	28164	22495	4697	3127
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	18105	14930	946	708
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2881	1722	444	315
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	242	135	126	107

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons. b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (80). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współczynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podejmujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons returning from childcare leaves ^b		
OGÓŁEM	2005	35322	14276	6419	15300	723	21,4
TOTAL	2010	28925	11274	5186	14789	521	17,1
	2013	26369	10860	4289	19907	398	15,3
	2014	29786	12099	4897	22565	329	17,5
sektor publiczny		6427	4025	1142	4859	115	8,4
public sector							
sektor prywatny		23359	8074	3755	17706	214	24,9
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		287	99	100	158	#	15,5
Przemysł		10488	2952	1802	7692	104	22,5
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		9854	2820	1699	7204	98	23,7
of which manufacturing							
Budownictwo		2871	269	439	2230	7	30,9
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		5364	2594	914	4066	59	23,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		1563	203	204	1308	7	28,4
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		425	276	70	312	6	18,8
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		246	111	70	164	#	19,1
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		474	372	60	381	10	11,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		246	123	32	192	5	9,2
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		452	252	73	332	#	25,1
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		1512	862	103	1329	3	54,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		1979	1056	277	1614	46	9,9
Edukacja		1878	1451	219	1500	31	6,6
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1614	1271	455	1028	36	8,9
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		309	163	61	222	6	10,5
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		78	45	18	37	3	29,2
Other service activities							

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (81). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emerytu- rę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzystający z urlopów wychowaw- czych ^b taking childcare leaves ^b		
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee				
OGÓŁEM	2005	32089	12998	3867	3151	1961	1333	19,0
TOTAL	2010	27322	10789	3658	1990	1084	660	16,0
	2013	25361	9971	4022	1730	1226	368	14,8
	2014	25790	10030	2934	2036	1690	410	15,1
sektor publiczny		6119	3678	439	257	889	90	8,0
public sector								
sektor prywatny		19671	6352	2495	1779	801	320	20,8
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		395	#	#	2	19	-	21,5
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		8414	2119	830	676	432	101	18,0
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		7609	2009	784	642	354	97	18,3
Budownictwo		2508	145	354	170	96	8	27,0
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		4449	1993	693	645	131	88	19,1
Trade; repair of motor vehicles ^Δ								
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		1101	111	77	66	85	7	20,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		465	317	76	42	12	14	20,3
Accommodation and catering ^Δ								
Informacja i komunikacja		203	74	18	39	#	#	15,7
Information and communication								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		468	340	86	97	40	7	11,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		235	111	28	7	59	2	8,9
Real estate activities								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		323	174	58	37	11	3	17,8
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1724	852	184	56	#	#	59,2
Administrative and support service activities								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		1843	995	63	36	196	35	9,3
Public administration and defence; compulsory social security								

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (81). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emerytu- rę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzystający z urlopów wychowaw- czych taking childcare leaves	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Edukacja	1813	1283	220	56	265	32	6,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... Human health and social work activities	1437	1122	103	77	213	20	8,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	322	163	25	22	28	3	11,0
Pozostała działalność usługowa	90	#	#	8	#	-	35,0
Other service activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 9 (82). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH,
KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
**THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY
SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawo- dowych post- -secondary and vocational secondary	liceów ogólno- kształca- jących general secondary	zasad- niczych zawodo- wych basic vocational	
OGÓŁEM	2005	5460	2468	1963	1713	797	987
TOTAL	2010	3865	1680	1668	1002	516	679
.....	2013	3115	1297	1407	770	346	592
.....	2014	3366	1556	1522	904	388	552
sektor publiczny		841	592	661	100	60	20
public sector							
sektor prywatny		2525	964	861	804	328	532
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		71	27	50	#	#	-

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 9 (82). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a (dok.)**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers			
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawo- dowych post- -secondary and vocational secondary	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasad- niczych zawodo- wych basic vocational
Przemysł Industry	1101	323	326	374	100	301
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	1057	300	304	362	95	296
Budownictwo Construction	275	50	125	63	15	72
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	712	398	197	265	147	103
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	41	28	9	15	11	6
Informacja i komunikacja Information and communication	52	24	39	5	8	–
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ... Financial and insurance activities	39	32	26	#	10	#
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	23	15	15	#	–	#
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	62	28	40	14	#	#
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	81	26	11	24	19	27
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	195	139	135	31	18	11
Edukacja Education	145	117	130	10	#	#
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	385	290	322	33	25	5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	35	21	24	4	7	–

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych do-
rywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and
temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (83). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2014 R.
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 Dec)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone of which vacan- cies – newly created jobs	z liczby ogółem w jedno- st- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jedno- st- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jedno- st- kach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM	629	190	488	7451	4807	5531	3031
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11	–	2	155	42	81	29
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	189	119	183	2468	1880	1312	788
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	–	–	–	38	8	103	101
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	177	119	177	2275	1743	1156	636
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2	–	1	15	6	2	2
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	10	–	5	140	123	51	49
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>							
Budownictwo	9	–	9	774	603	749	538
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	44	6	44	1024	527	1601	509
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	124	18	78	578	249	125	44
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	26	–	5	229	67	247	154
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	13	9	4	202	62	119	52
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	–	2	133	21	76	68
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	8	–	8	78	42	42	28
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7	3	7	187	107	239	45
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... Administrative and support service activities	10	–	10	74	34	119	103
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulsory social security	66	4	65	370	368	165	164
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	13	9	13	638	531	351	333
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	78	21	41	366	180	151	127
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	27	1	15	108	73	53	31
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	2	–	2	67	21	101	18
<i>Other service activities</i>							

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (84). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE
AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	73193	63761	70889	60394	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	36819	30210	32303	27478	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	20024	16519	16301	13302	previously not employed
w tym absolwenci ^a	4399	4449	4477	3187	of which school-leavers ^a
w tym w szkole wyższej ^b	1375	1573	1376	1044	of which in tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych ..	18003	18029	22440	19353	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1659	1388	2554	2037	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	46399	32588	41082	37409	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku	8418	7538	7291	5900	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	2058 ^d	4179	5070	4675	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	2315	3419	4150	3801	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^e w %	15,6	13,8	15,1	12,9	Registered unemployment rate^e in %
Oferty pracy	193	214	562	634	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. e Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 125.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training at the workplace. d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. e See general notes, item 2 on page 125.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12 (85). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	81066	88386	79729	71790	Total newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	37308	41167	36293	32750	women
dotychczas niepracujący	28997	27853	19400	17210	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	702	1405	3314	2485	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem	83998	85794	77545	82285	Total persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	38427	39106	35543	37575	women
z tytułu podjęcia pracy	32691	32794	36092	36806	received jobs

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2013		2014	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	73193	36819	63761	30210	70889	32303	60394	27478
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej and less	18318	9369	15250	7681	14197	6539	10784	4914
25–34	19297	10783	18040	9401	20615	10566	17502	9030
35–44	14595	8009	10694	5335	12627	6134	11389	5558
45–54	16927	7788	12998	5916	13037	5840	10995	4970
55 lat i więcej and more	4056	870	6779	1877	10413	3224	9724	3006

TABL. 13 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2013		2014	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe <i>Tertiary</i>	5321	3536	7853	4965	9874	6334	8538	5397
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	17677	10612	14644	7791	16636	8375	13967	7110
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	6430	4541	7895	4937	8427	4953	7118	4090
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	20930	8844	15555	5802	17063	5888	14410	5017
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	22835	9286	17814	6715	18889	6753	16361	5864
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej <i>months and less</i>	18341	7967	20175	8855	16689	6803	15078	6172
3–6 <i>months and less</i>	10483	5490	10682	5401	11176	5488	8335	4111
6–12 <i>months and less</i>	10170	4742	11202	5317	12802	5667	8957	3918
12–24 <i>months and less</i>	10119	5048	12411	5902	13303	5980	11238	5130
Powyżej 24 miesięcy <i>More than 24 months</i>	24080	13572	9291	4735	16919	8365	16786	8147
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy <i>No work seniority</i>	20024	10977	16519	8606	16301	8035	13302	6539
Ze stażem pracy: <i>With work seniority:</i>								
1 rok i mniej <i>year and less</i>	11467	6493	9979	5331	11787	6078	10632	5441
1–5 <i>years</i>	14044	6456	13753	6312	15075	6825	12728	5814
5–10 <i>years</i>	8764	4307	7213	3207	8798	3796	7643	3350
10–20 <i>years</i>	10757	5611	8297	3887	9427	4266	8249	3648
20–30 <i>years</i>	7126	2809	6149	2325	6822	2515	5687	2098
powyżej 30 lat <i>more than 30 years</i>	1011	166	1851	542	2679	788	2153	588

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy, b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2014 r. wśród bezrobotnych było 15726 osób (w tym 5686 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office, b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 Dec 2014 among the unemployed were 15726 persons (of which 5686 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (87). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy					Unemployed persons who
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	2404	2196	1201	1487	<i>Undertaking employment in intervention works</i>
w tym kobiety	1285	1285	711	865	<i>of which women</i>
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	1716	2503	1103	1068	<i>Undertaking employment in public works</i>
w tym kobiety	786	1127	483	495	<i>of which women</i>
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	8620	15522	8921	10072	<i>Started training or internship with the employer</i>
w tym kobiety	5292	8994	4922	5552	<i>of which women</i>
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	1468	1080	844	<i>Started a social useful works</i>
w tym kobiety	858	649	497	<i>of which women</i>
Liczba zgłoszonych ofert pracy	21861	25663	23087	27824	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (88). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURE OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	118819,5	265012,6	223403,0	207664,0	100,0	T O T A L
w tym:						<i>of which:</i>
Zasiłki dla bezrobotnych ...	59771,0	76361,5	91434,2	72952,4	35,1	<i>Unemployment benefits</i>
Szkolenia	3879,3	7524,7	3631,5	4265,6	2,1	<i>Training</i>
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	9781,1	59263,8	42332,5	32421,7	15,6	<i>Means for starting of economic activity and equipping of workseat</i>
Roboty publiczne	7536,9	17754,5	9572,0	9150,5	4,4	<i>Public works</i>
Prace interwencyjne	6513,4	11013,2	6528,8	7341,1	3,5	<i>Intervention works</i>
Stypendia za okres stażu	17905,9	66887,7	46949,8	46913,7	22,6	<i>Scholarships for intership period</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 125.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 125.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (89). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION	
		śmier- telnych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	lżej- szych <i>light</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i wię- cej <i>days and more</i>		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>									
OGÓŁEM	2005	2122	13	37	2072	10	601	1418	TOTAL
	2010	2198	20	10	2168	19	669	1390	
	2013	2154	9	16	2129	23	669	1325	
	2014	2045	12	14	2019	26	634	1236	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		20	–	–	20	–	6	14	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł		739	4	9	726	9	231	477	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie		8	–	–	8	–	2	5	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe		658	2	9	647	9	211	420	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		32	2	–	30	–	11	18	<i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>
dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja ^Δ		41	–	–	41	–	7	34	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo		137	1	1	135	1	31	99	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		352	1	–	351	5	135	188	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa		114	3	1	110	–	37	68	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		23	1	–	22	–	8	10	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja		13	–	–	13	–	8	5	<i>Information and commu- nication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		17	–	–	17	–	3	10	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		27	–	–	27	–	3	23	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		11	–	–	11	–	3	8	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		37	1	–	36	–	7	19	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...		124	–	1	123	6	37	72	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja		180	1	1	178	3	53	103	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		221	–	1	220	1	65	128	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		24	–	–	24	1	7	7	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa		6	–	–	6	–	–	5	<i>Other service activities</i>

^a Zgłoszonych w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (89). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION	
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i wię- cej days and more		
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)									
OGÓŁEM	2005	8,38	0,05	0,15	8,18	0,04	2,37	5,60	TOTAL
	2010	8,41	0,08	0,03	8,30	0,07	2,56	5,32	
	2013	7,81	0,03	0,06	7,72	0,08	2,43	4,81	
	2014	7,27	0,04	0,05	7,18	0,09	2,25	4,39	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		5,10	–	–	5,10	–	1,53	3,57	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		12,11	0,07	0,15	11,90	0,15	3,79	7,82	Industry
górnictwo i wydobywanie		10,14	–	–	10,14	–	2,53	6,34	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		12,21	0,04	0,17	12,01	0,17	3,92	7,80	manufacturing
		10,76	0,67	–	10,09	–	3,70	6,05	electricity, gas, steam and air condition- ing supply
dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja ^Δ		12,20	–	–	12,20	–	2,08	10,12	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		6,98	0,05	0,05	6,88	0,05	1,58	5,05	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		6,57	0,02	–	6,55	0,09	2,52	3,51	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa		6,57	0,17	0,06	6,34	–	2,13	3,92	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		4,39	0,19	–	4,20	–	1,53	1,91	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		3,47	–	–	3,47	–	2,14	1,34	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		2,38	–	–	2,38	–	0,42	1,40	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7,04	–	–	7,04	–	0,78	5,99	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1,28	–	–	1,28	–	0,35	0,93	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		4,74	0,13	–	4,62	–	0,90	2,44	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...		5,89	–	0,05	5,84	0,28	1,76	3,42	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja		5,31	0,03	0,03	5,26	0,09	1,56	3,04	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		9,23	–	0,04	9,19	0,04	2,72	5,35	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		6,44	–	–	6,44	0,27	1,88	1,88	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa		0,85	–	–	0,85	–	–	0,71	Other service activities

^a Zgłoszonych w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (90). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka ma- gazynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work ac- tivities	
			razem total	w tym przetwó- rstwo prze- mysłowe of which manu- facturing					
OGÓŁEM	2005	2122	39	832	744	152	274	125	222
TOTAL	2010	2198	33	853	764	195	303	131	223
	2013	2154	32	710	619	161	375	114	204
	2014	2045	20	739	658	137	352	114	221
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		49	–	21	16	3	9	1	1
<i>Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals</i>									
w tym z preparatami chemicz- nymi		6	–	5	5	–	–	–	–
<i>of which chemicals</i>									
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie ... <i>Drowned, buried, enveloped</i>		1	–	–	–	–	1	–	–
Zderzenie z lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt		544	7	168	144	37	79	36	68
<i>a stationary object</i>									
obiekt w ruchu		402	5	192	180	32	76	21	14
<i>object in motion</i>									
w tym przez: <i>of which by:</i>									
spadający obiekt		187	2	98	94	16	40	6	6
<i>falling object</i>									
poruszający się lub transpor- towany obiekt		77	2	39	35	10	15	2	2
<i>moving or transported object</i>									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		329	3	154	149	24	74	7	25
<i>Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent</i>									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		205	2	96	95	12	56	3	12
<i>of which contact with sharp material agent</i>									
Uwięzienie, zmiżdżenie		152	1	83	74	9	31	7	8
<i>Trapped, crushed</i>									
Obciążenie fizyczne lub psychiczne <i>Physical or mental stress</i>		296	–	69	54	24	54	16	47
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego		266	–	65	53	22	49	13	38
<i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>									

^a Zgłoszonych w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (90). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work ac- tivities
			razem total	w tym przetwór- stwo prze- mysłowe of which manu- facturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT – MODE OF INJURY (cont.)								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia Agresion of human or animal	54	1	4	2	1	2	12	15
Pozostałe Others	218	3	48	39	7	26	14	43
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM 2005	4151	80	1775	1607	319	552	230	384
TOTAL 2010	4401	73	1845	1680	425	589	244	404
..... 2013	4388	70	1538	1383	347	821	175	437
..... 2014	4176	47	1638	1509	278	724	195	458
Niewłaściwy stan czynnika materialnego Inappropriate condition of material objects/agents	383	6	162	146	31	65	24	34
Niewłaściwa organizacja: Inappropriate organization of:								
pracy work	214	1	102	100	23	24	3	28
stanowiska pracy work post	212	2	75	71	21	56	7	22
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym Absence or inappropriate use of material objects/agents	299	4	148	133	17	63	4	32
Nieużywanie sprzętu ochronnego .. Not using protective equipment	67	2	33	28	2	14	1	4
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika Inappropriate wilful employee action	311	2	172	160	24	47	13	10
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b Inappropriate mental-physical condition of employee ^b	86	3	37	31	3	8	4	16
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika Incorrect employee action	2320	26	856	796	143	390	104	273
Inna przyczyna Others cause	284	1	53	44	14	57	35	39

^a Zgłoszonych w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1803	1459	1308	1230	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	8	5	5	8	<i>of which fatal accidents</i>
Wydarzenia powodujące urazy:					<i>Contact – Mode of Injury:</i>
upadek osób	817	637	578	500	<i>persons falling</i>
uderzenie lub przygnięcie przez spadające przedmioty	148	100	101	77	<i>persons hit or crushed by falling objects</i>
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	51	27	24	17	<i>persons run over, hit or caught by moving means of transport</i>
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	236	159	140	151	<i>persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment</i>
uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta	388	352	235	265	<i>persons hit, crushed or bitten by animals</i>
działanie skrajnych temperatur	9	7	8	4	<i>influence of extreme temperatures</i>
działanie materiałów szkodliwych	3	2	1	2	<i>influence of hazardous materials</i>
inne wydarzenia	151	175	221	214	<i>other events</i>

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (92). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard						
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
			ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	78,0	58,1	42,7	29,1	22,1	20,2	13,2	8,8
TOTAL	2010	55,2	47,2	26,8	22,5	19,8	18,7	8,6	5,9
	2013	53,8	42,7	23,2	17,5	22,7	18,4	7,9	6,8
	2014	52,4	44,9	20,3	15,3	24,4	22,9	7,7	6,7
sektor publiczny		95,8	89,3	23,7	19,7	68,3	66,0	3,7	3,5
public sector									
sektor prywatny		38,4	30,6	19,2	13,9	10,2	9,0	9,0	7,7
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127.

TABL. 19 (92). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi zwią- zany z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem grand total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	92,6	64,5	25,3	6,6	47,4	47,4	19,8	10,5
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	46,4	35,2	21,2	14,2	11,9	9,2	13,3	11,9
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie	4,2	4,2	4,2	4,2	–	–	–	–
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe	49,8	38,2	22,6	15,0	12,7	10,3	14,4	12,9
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..	8,5	8,5	4,5	4,5	–	–	4,1	4,1
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	36,3	19,4	17,8	12,2	12,2	2,0	6,3	5,3
<i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>								
Budownictwo	35,7	28,4	19,3	12,6	10,4	10,4	5,9	5,4
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	24,7	22,4	16,2	14,3	7,7	7,7	0,9	0,4
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	62,8	52,6	15,3	10,3	40,3	35,3	7,2	7,1
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	8,5	8,5	–	–	–	–	8,5	8,5
<i>Professional, scientific and techni- cal activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	88,4	61,0	18,3	18,3	12,2	12,2	57,9	30,5
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja	20,6	20,6	19,0	19,0	–	–	1,6	1,6
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	128,6	126,6	27,8	25,8	100,3	100,3	0,5	0,5
<i>Human health and social work activities</i>								

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127.

TABL. 20 (93). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2014 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITIONS FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	231,6	104,5	50,9	52,9	56,8
TOTAL					
sektor publiczny	246,3	115,7	82,2	80,7	79,9
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	226,8	100,9	40,8	43,9	49,4
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	175,8	76,0	8,8	35,8	29,8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	219,3	100,2	51,9	37,3	54,5
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	329,1	–	–	–	–
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	215,7	99,7	51,8	36,6	50,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..	160,0	114,0	92,8	85,8	93,9
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami; i odpadami rekulty- wacja ^Δ	308,8	111,7	25,0	10,2	86,4
<i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>					
Budownictwo	292,4	114,9	41,1	41,4	75,5
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	216,1	111,9	24,6	62,4	40,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	274,4	66,8	31,0	34,2	30,5
Informacja i komunikacja	170,9	115,4	35,8	75,9	60,5
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	241,5	241,5	241,5	241,5	178,0
<i>Professional, scientific and techni- cal activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	216,5	79,3	–	–	79,3
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	292,3	301,8	301,4	301,8	227,1
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społe- czna	234,8	53,2	20,4	20,5	31,3
<i>Human health and social work ac- tivities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127.

TABL. 21 (94). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

CHOROBY	Liczba przypadków Number of cases		DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thous. paid employees	
O G Ó Ł E M	2005	183	TOTAL
	2010	113	
	2013	132	
	2014	121	56,4
Astma oskrzelowa	1	0,5	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	9	4,2	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	1	0,5	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	1	0,5	<i>Chronic diseases of vocal organ related to excessive voice effort</i>
Choroby skóry	2	0,9	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nervowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	0,9	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way the job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nervowego spowodowany hałasem	1	0,5	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	1	0,5	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	103	48,0	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (95). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilak- tyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short- time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnie- nia wynika- jące z pracy w szcze- gólnych wa- runkach ^b <i>Entitle- ments aris- ing from work in par- ticular con- ditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	10067	27696	1764	15914	892	123	8383
TOTAL	2010	10013	21172	1072	9258	792	189	136
	2013	8442	17834	878	6603	473	205	241
	2014	8909	18123	852	5888	329	155	174
sektor publiczny		2032	3901	383	1623	275	96	121
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		6877	14222	469	4265	54	59	53
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		748	328	–	–	2	1	–
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		5399	11733	777	3686	190	50	58
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		149	142	–	191	–	–	–
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		4300	9288	263	1621	49	50	23
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..		355	1512	199	1352	–	–	20
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^Δ		595	791	315	522	141	–	15
<i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>								
Budownictwo		1436	1632	7	37	3	3	1
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		733	1580	37	1086	1	5	2
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		416	1615	31	889	3	65	4
<i>Transportation and storage</i>								
Informacja i komunikacja		35	–	–	75	–	–	–
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		–	9	–	9	1	–	–
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		42	94	–	–	–	–	3
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		19	252	–	–	1	1	–
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		81	880	–	106	128	30	106
<i>Human health and social work activities</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127. ^b Or particular character.

TABL. 23 (96). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt 1 świadczenia w zł Average cost of 1 benefit in zł		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	
OGÓŁEM	2005	719	700	1896,7	1851,0
TOTAL	2010	784	768	2557,7	2546,6
.....	2013	739	690	3788,6	3691,2
.....	2014	771	762	3198,2	3122,3
sektor publiczny		206	200	3095,1	2896,5
public sector					
sektor prywatny		565	562	3235,8	3202,7
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ...		14	12	3857,1	3958,3
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		422	420	2932,7	2912,6
Industry					
górnictwo i wydobywanie		9	9	3355,6	3355,6
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe		362	360	2908,3	2884,7
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		15	15	2973,3	2973,3
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		36	36	3055,6	3055,6
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo		63	63	4423,8	4423,8
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		100	99	3045,0	2934,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		42	42	4504,8	4504,8
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		4	4	2850,0	2850,0
Information and communication					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		3	3	5233,3	5233,3
Edukacja		9	9	3788,9	3788,9
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		114	110	2987,7	2625,5
Human health and social work activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127.

DZIAŁ VII WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Prezentowane dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 1 w części „w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób” nie obejmują wynagrodzeń zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1442, z późniejszymi zmianami).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2014 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. The data presented do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, moreover in table 1 in range “of which entities employing more than 9 persons” do not include wages and salaries of employees in social and political organizations, trade unions and others.

2. Average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of outworkers as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g. to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, whose wages and salaries have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income taxes and contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employee, introduced on 1 Jan 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 Oct 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1442, with later amendments).

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2014. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12: of annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi)** dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. także ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnień są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

4. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

5. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits (excluding farmers)** concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund and the state budget (within the scope of the appropriated allocations as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditure) as well as in the period from 1 Jan 2009 to 30 Jun 2014 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocations as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditure) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pension benefits:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives set up on the basis of the mentioned-above cooperatives as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

3. **Retirement pay and pension benefits** (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;
- 2) pensions resulting from an inability to work;
- 3) family pensions.

Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

4. Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

5. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (97). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powy- żej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
					w zł in zł	
OGÓŁEM	2085,12	2854,02	3258,66	3348,38	3530,17	TOTAL
sektor publiczny	2451,50	3418,49	3945,34	4031,58	4031,58	public sector
sektor prywatny	1797,96	2469,41	2807,31	2915,23	3118,61	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2739,17	3770,36	4669,98	4912,16	5541,74	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1986,41	2654,37	3092,82	3220,87	3297,62	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	1893,14	2570,36	3019,77	3173,98	3252,93	of which manufacturing
Budownictwo	1828,66	2686,33	3065,30	3129,18	3598,47	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1619,11	2239,94	2539,35	2612,78	2790,03	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2026,83	2283,33	2458,16	2526,41	2755,45	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1335,30	1839,79	2115,23	2233,74	2386,97	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3115,71	3479,87	3942,30	3928,73	4143,77	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	2950,81	3975,13	4807,47	4776,43	5014,26	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2370,50	3082,25	3442,19	3476,31	3574,31	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1967,51	2496,67	2774,49	2921,82	3403,27	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1256,06	1797,14	2011,77	2053,75	1997,66	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2892,53	3915,27	4370,28	4496,49	4496,49	Public administration and de- fence; compulsory social security
Edukacja	2403,44	3356,54	3863,90	3969,89	3980,35	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1865,69	2945,30	3231,77	3283,26	3334,01	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2031,69	2845,95	3228,53	3317,70	3351,42	Arts, entertainment and recrea- tion
Pozostała działalność usługowa	2125,10	2261,69	2581,71	2638,52	2290,50	Other service activities

TABL. 2 (98). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.**
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE ² SPECIFICATION ²	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w tys. osób in thous. persons									
b – w odsetkach in percent									

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	a	170,6	84,3	86,3	74,4	24,4	50,0	96,2	59,9	36,3
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI
 PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (4107,72 zł) W GOSPODARCE NARODOWEJ
 BY RANGES OF WAGES AND SALARIES DETERMINED ON THE BASIS OF MULTIPLICATION OF AVERAGE
 GROSS WAGES AND SALARIES (4107,72 zł) IN THE NATIONAL ECONOMY

1680,00 zł i mniej zł and less	1680,00 zł i mniej zł and less	a	16,3	8,9	7,4	0,5	0,2	0,3	15,8	8,7	7,1
		b	9,6	10,5	8,6	0,7	0,6	0,8	16,4	14,6	19,5
1680,01–2053,86	1680,01 zł – 50%	a	21,6	11,2	10,4	5,8	1,5	4,3	15,8	9,7	6,1
		b	12,7	13,4	12,0	7,8	6,1	8,6	16,4	16,3	16,7
2053,87–2752,17	(50–67)	a	34,0	15,7	18,3	14,0	4,2	9,8	20,0	11,5	8,5
		b	19,9	18,7	21,1	18,9	17,1	19,6	20,8	19,3	23,2
2752,18–3080,79	(67–75)	a	14,8	6,8	8,0	6,9	2,2	4,7	7,9	4,6	3,3
		b	8,7	8,1	9,3	9,2	9,0	9,3	8,3	7,7	9,2
3080,80–4107,72	(75–100)	a	35,8	17,4	18,4	18,5	6,2	12,3	17,3	11,2	6,1
		b	20,9	20,6	21,3	25,0	25,5	24,7	17,9	18,8	16,4
4107,73–5134,65	(100–125)	a	23,9	11,0	12,9	14,7	4,4	10,3	9,2	6,6	2,6
		b	14,0	13,1	15,0	19,8	18,0	20,7	9,6	11,1	7,2
5134,66–6161,58	(125–150)	a	11,4	5,6	5,8	7,2	2,5	4,7	4,2	3,1	1,1
		b	6,7	6,6	6,7	9,7	10,1	9,4	4,4	5,2	3,0
6161,59–7188,51	(150–175)	a	5,0	2,7	2,3	2,8	1,2	1,6	2,2	1,5	0,7
		b	2,9	3,2	2,7	3,7	5,0	3,1	2,3	2,4	2,1
7188,52–8215,44	(175–200)	a	3,0	1,9	1,1	1,7	0,9	0,8	1,3	1,0	0,3
		b	1,8	2,2	1,3	2,3	3,8	1,6	1,3	1,5	1,0
8215,45–9242,37	(200–225)	a	1,5	0,8	0,7	0,8	0,3	0,5	0,7	0,5	0,2
		b	0,9	1,0	0,8	1,0	1,4	0,9	0,7	0,8	0,6
9242,38–10269,30	(225–250)	a	0,8	0,5	0,3	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3	0,1
		b	0,5	0,6	0,3	0,5	0,8	0,4	0,4	0,5	0,2
10269,31–11296,23	(250–275)	a	0,8	0,5	0,3	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3	0,1
		b	0,4	0,6	0,3	0,5	0,8	0,4	0,4	0,5	0,2
11296,24–12323,16	(275–300)	a	0,4	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0
		b	0,2	0,3	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3	0,1
12323,17–20000,00	300% – 20000,00 zł	a	1,1	0,8	0,3	0,5	0,3	0,2	0,6	0,5	0,1
		b	0,7	0,9	0,4	0,7	1,3	0,3	0,7	0,8	0,5
20000,01 zł i więcej zł and more	20000,01 zł i więcej zł and more	a	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0
		b	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2053,87–2752,17 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g. the 2053,87–2752,17 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g. the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 2 (98). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE ³ SPECIFICATION ³		Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a – w tys. osób in thous. persons											
b – w odsetkach in percent											
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (3548,15 zł) W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM BY RANGES OF WAGES AND SALARIES DETERMINED ON THE BASIS OF MULTIPLICATION OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (3548,15 zł) IN PODLASKIE VOIVODSHIP											
1680,00 zł i mniej zł and less	1680,00 zł i mniej zł and less	a b	16,3 9,6	8,9 10,5	7,4 8,6	0,5 0,7	0,2 0,6	0,3 0,8	15,8 16,4	8,7 14,6	7,1 19,5
1680,01–1774,08	1680,01 zł – 50%	a b	5,2 3,0	2,9 3,5	2,3 2,6	0,7 1,0	0,2 0,7	0,5 1,1	4,5 4,6	2,7 4,6	1,8 4,5
1774,09–2377,26	(50–67)	a b	33,2 19,5	15,9 18,8	17,3 20,1	11,5 15,4	3,1 12,7	8,4 16,7	21,7 22,7	12,8 21,4	8,9 24,8
2377,27–2661,11	(67–75)	a b	13,1 7,7	6,3 7,4	6,8 8,0	5,7 7,7	1,8 7,3	3,9 7,9	7,4 7,7	4,5 7,5	2,9 8,0
2661,12–3548,15	(75–100)	a b	37,6 22,0	17,9 21,3	19,7 22,7	17,8 23,7	5,8 23,9	12,0 23,8	19,8 20,7	12,1 20,0	7,7 21,6
3548,16–4435,19	(100–125)	a b	26,4 15,5	12,8 15,2	13,6 15,7	15,1 20,3	4,9 20,1	10,2 20,3	11,3 11,8	7,9 13,2	3,4 9,3
4435,20–5322,23	(125–150)	a b	17,4 10,2	7,9 9,3	9,5 11,0	10,7 14,4	3,2 13,1	7,5 15,0	6,7 6,9	4,7 7,8	2,0 5,5
5322,24–6209,26	(150–175)	a b	9,0 5,3	4,5 5,3	4,5 5,3	5,8 7,9	2,0 8,3	3,8 7,6	3,2 3,3	2,5 4,1	0,7 2,1
6209,27–7096,30	(175–200)	a b	4,4 2,6	2,3 2,8	2,1 2,4	2,4 3,3	1,1 4,5	1,3 2,7	2,0 2,0	1,2 2,1	0,8 1,9
7096,31–7983,34	(200–225)	a b	2,8 1,7	1,7 2,0	1,1 1,3	1,6 2,1	0,8 3,3	0,8 1,6	1,2 1,3	0,9 1,5	0,3 1,0
7983,35–8870,38	(225–250)	a b	1,4 0,8	0,8 1,0	0,6 0,7	0,8 1,1	0,4 1,7	0,4 0,8	0,6 0,6	0,4 0,7	0,2 0,5
8870,39–9757,41	(250–275)	a b	0,9 0,5	0,5 0,6	0,4 0,5	0,5 0,7	0,2 0,8	0,3 0,6	0,4 0,4	0,3 0,5	0,1 0,3
9757,42–10644,45	(275–300)	a b	0,7 0,4	0,4 0,5	0,3 0,3	0,4 0,5	0,2 0,8	0,2 0,4	0,3 0,3	0,2 0,4	0,1 0,2
10644,46–20000,00	300% – 20000,00 zł	a b	2,0 1,1	1,3 1,6	0,7 0,7	0,9 1,2	0,5 2,1	0,4 0,7	1,1 1,1	0,8 1,4	0,3 0,7
20000,01 zł i więcej zł and more	20000,01 zł i więcej zł and more	a b	0,2 0,1	0,2 0,2	0,0 0,1	0,0 0,0	0,0 0,1	0,0 0,0	0,2 0,2	0,2 0,2	0,0 0,1

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ³ W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1774,09–2377,26 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ³ The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g. the 1774,09–2377,26 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g. the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (99). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2014

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	3548,15	3631,78	3466,38	T O T A L
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8,0	8,4	7,6	6309,35	6918,52	5644,00	<i>Public government representatives, senior officials and managers</i>
Specjaliści	27,6	16,2	38,7	4300,29	4683,01	4143,54	<i>Professionals</i>
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	2,6	3,6	1,5	4812,91	5228,68	3844,99	<i>science and engineering professionals</i>
specjaliści do spraw zdrowia	4,9	1,0	8,7	3791,56	5264,66	3628,48	<i>health professionals</i>
specjaliści nauczania i wychowania	12,8	6,2	19,1	4459,99	4500,55	4447,04	<i>teaching professionals</i>
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	5,5	3,4	7,7	3931,23	4118,76	3850,96	<i>business and administration professionals</i>
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0,5	0,9	0,2	4584,73	4666,79	4095,57	<i>information and communications technology professionals</i>
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,4	1,1	1,6	5054,74	5125,71	5006,83	<i>legal, social and cultural professionals</i>
Technicy i inny średni personel	11,7	10,5	12,8	3573,57	3857,65	3345,73	<i>Technicians and associate professionals</i>
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	2,7	4,5	0,9	3975,65	4036,81	3673,96	<i>science and engineering associate professionals</i>
średni personel do spraw zdrowia	1,6	0,7	2,4	2868,73	3418,23	2705,72	<i>health associate professionals</i>
średni personel do spraw biznesu i administracji	5,7	4,4	6,9	3738,87	3859,06	3665,00	<i>business and administration associate professionals</i>
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	1,4	0,3	2,5	2947,53	2848,39	2959,75	<i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>
technicy informatycy	0,3	0,6	0,0	3572,48	3590,07	3294,76	<i>information and communications technicians</i>
Pracownicy biurowi	8,3	5,7	10,8	2974,51	2929,06	2998,01	<i>Clerks</i>
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,7	1,0	4,4	3079,97	3267,62	3036,88	<i>general and keyboard clerks</i>
pracownicy obsługi klienta	1,2	0,2	2,1	3054,78	3133,39	3046,17	<i>customer services clerks</i>
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,6	4,1	3,1	2831,23	2772,79	2905,83	<i>numerical and material recording clerks</i>
pozostali pracownicy obsługi biura	0,8	0,3	1,2	3157,44	3661,61	3013,39	<i>other clerical support workers</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7 pkt 1) na str. 23.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 23.

TABL. 3 (99). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2014 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
Pracownicy usług i sprzedawcy	9,6	6,5	12,6	2209,87	2380,26	2123,97	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	2,0	1,7	2,3	2344,72	2320,18	2362,74	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	6,1	2,8	9,3	2180,48	2542,76	2074,69	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,4	0,3	0,5	2010,19	1956,43	2038,27	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	1,1	1,7	0,5	2199,21	2244,93	2034,01	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,1	0,1	0,2	2037,42	2455,36	1885,44	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	15,2	25,3	5,2	2973,52	3068,45	2521,74	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	3,6	7,0	0,3	3204,81	3227,18	2690,85	<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	3,9	7,7	0,2	3096,70	3114,70	2354,64	<i>metal, machinery and related trades workers</i>
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,8	1,3	0,3	2948,08	3151,38	2181,81	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektronicy	1,6	3,2	0,1	3478,98	3524,71	1680,00	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	5,2	6,2	4,3	2571,15	2580,02	2558,72	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	9,8	18,5	1,4	3028,13	3023,86	3083,99	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	3,5	5,7	1,3	3327,18	3364,12	3161,75	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	0,4	0,8	0,1	2975,76	3032,77	2423,78	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	6,0	12,0	0,1	2859,19	2861,97	2315,92	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	9,8	8,8	10,8	2368,31	2554,27	2220,80	<i>Elementary occupations</i>
w tym:							<i>of which:</i>
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,1	0,1	0,1	3567,06	3983,94	2858,37	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,6	5,6	1,7	2545,33	2546,25	2542,38	<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7 pkt 1) na str. 23.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 23.

TABL. 4 (100). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO¹ ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES¹ FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w zł in zł									
b – OGÓŁEM=100,0 TOTAL=100,0									

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	a	3548,15	3631,78	3466,38	3976,57	4267,52	3834,64	3216,28	3372,75	2957,36
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym <i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with Master's degree, physician degree or equivalent</i>	a	4651,28	5180,13	4396,76	4718,33	5174,69	4537,03	4480,34	5189,33	3949,00
	b	131,1	142,6	126,8	118,7	121,3	118,3	139,3	153,9	133,5
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym <i>Tertiary with engineer degree, licentiate (Bachelor's), economist with diploma or equivalent</i>	a	3761,86	4342,30	3193,67	3730,21	4468,56	3360,70	3787,31	4288,05	2955,44
	b	106,0	119,6	92,1	93,8	104,7	87,6	117,8	127,1	99,9
Policealne <i>Post-secondary</i>	a	3021,97	3181,95	2955,23	3108,90	3404,22	3055,05	2941,79	3107,33	2820,10
	b	85,2	87,6	85,3	78,2	79,8	79,7	91,5	92,1	95,4
Średnie zawodowe <i>Vocational secondary</i>	a	3113,31	3315,61	2836,93	3216,61	3704,36	2914,91	3074,46	3229,75	2785,03
	b	87,7	91,3	81,8	80,9	86,8	76,0	95,6	95,8	94,2
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	a	2907,96	3259,03	2605,68	2920,27	3175,88	2819,69	2903,38	3275,50	2484,38
	b	82,0	89,7	75,2	73,4	74,4	73,5	90,3	97,1	84,0
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	a	2649,61	2804,89	2282,77	2641,74	2951,86	2229,02	2651,90	2771,96	2308,64
	b	74,7	77,2	65,9	66,4	69,2	58,1	82,5	82,2	78,1
Gimnazjalne <i>Lower secondary</i>	a	2360,37	2380,46	2022,95	2634,42	2634,42	–	2339,66	2360,04	2022,95
	b	66,5	65,5	58,4	66,2	61,7	–	72,7	70,0	68,4
Podstawowe i niepełne podstawowe <i>Primary and incomplete primary</i>	a	2744,64	2949,01	2275,34	2522,35	2850,91	2245,54	2831,22	2971,13	2305,32
	b	77,4	81,2	65,6	63,4	66,8	58,6	88,0	88,1	78,0

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

24 lata i mniej and less	a	2270,06	2309,58	2179,46	2515,03	2618,20	2462,06	2232,29	2288,09	2063,68
	b	64,0	63,6	62,9	63,2	61,4	64,2	69,4	67,8	69,8
25–34	a	3073,41	3184,78	2933,04	3379,66	3622,76	3260,30	2950,41	3095,57	2681,66
	b	86,6	87,7	84,6	85,0	84,9	85,0	91,7	91,8	90,7
35–44	a	3738,58	3863,96	3629,26	4144,22	4417,91	4021,65	3432,07	3642,25	3137,07
	b	105,4	106,4	104,7	104,2	103,5	104,9	106,7	108,0	106,1
45–54	a	3743,51	3879,69	3646,68	4131,68	4507,14	3979,03	3263,45	3487,59	2963,82
	b	105,5	106,8	105,2	103,9	105,6	103,8	101,5	103,4	100,2
55–59	a	3693,20	3750,15	3646,24	3859,53	4003,38	3789,44	3495,27	3585,57	3359,92
	b	104,1	103,3	105,2	97,1	93,8	98,8	108,7	106,3	113,6
60–64	a	4470,98	4553,14	4179,93	4442,96	4535,33	4229,39	4499,12	4567,62	4071,28
	b	126,0	125,4	120,6	111,7	106,3	110,3	139,9	135,4	137,7
65 lat i więcej and more	a	5674,25	5645,04	6109,10	6543,23	6513,69	6990,60	4409,93	4377,93	4875,00
	b	159,9	155,4	176,2	164,5	152,6	182,3	137,1	129,8	164,8

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (100). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO¹ ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES¹ FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w zł in zł									
b – OGÓŁEM=100,0 TOTAL=100,0									

WEDŁUG STAŻU PRACY
BY WORK SENIORITY

Do 1,9 roku 1,9 years and less	a	2403,51	2437,70	2356,68	2719,42	2742,81	2710,41	2303,60	2397,80	2109,90
	b	67,7	67,1	68,0	68,4	64,3	70,7	71,6	71,1	71,3
2,0–4,9 2,0–4,9	a	2777,95	2871,49	2642,85	3060,74	3168,23	2997,62	2688,86	2819,12	2435,46
	b	78,3	79,1	76,2	77,0	74,2	78,2	83,6	83,6	82,4
5,0–9,9 5,0–9,9	a	3171,57	3310,34	3017,94	3468,87	3749,17	3332,39	3034,68	3203,02	2763,98
	b	89,4	91,1	87,1	87,2	87,9	86,9	94,4	95,0	93,5
10,0–14,9 10,0–14,9	a	3568,08	3778,99	3348,09	3966,39	4345,45	3782,98	3347,12	3611,79	2928,14
	b	100,6	104,1	96,6	99,7	101,8	98,7	104,1	107,1	99,0
15,0–19,9 15,0–19,9	a	3963,56	4132,62	3809,07	4401,56	4945,84	4156,47	3627,56	3812,77	3343,15
	b	111,7	113,8	109,9	110,7	115,9	108,4	112,8	113,0	113,0
20 lat i więcej 20 years and more	a	3889,97	3997,82	3801,57	4145,88	4403,73	4018,03	3541,87	3698,92	3293,77
	b	109,6	110,1	109,7	104,3	103,2	104,8	110,1	109,7	111,4

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (101). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH
 DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP
 ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment¹) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) in zł									
		pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (mediana) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eighth	dziwiątej ninth
a – ogółem total										
b – mężczyźni men										
c – kobiety women										
OGÓŁEM TOTAL	a	1696,00	1995,11	2311,80	2671,83	3046,25	3465,00	4010,87	4632,96	5693,60
	b	1680,00	1942,33	2287,37	2646,25	3056,88	3489,31	4032,79	4710,62	5941,81
	c	1726,89	2035,00	2345,85	2686,61	3035,68	3437,81	3992,97	4562,39	5458,00
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy Public government repre- sentatives, senior offi- cials and managers	a	2550,00	3300,00	3897,39	4553,74	5357,00	6047,93	7011,67	8049,44	10551,64
	b	2495,00	3310,00	4000,00	4808,83	5725,92	6633,33	7570,73	9170,07	12345,62
	c	2735,00	3244,95	3800,00	4405,29	5000,00	5728,80	6483,07	7359,98	9034,41
Specjaliści Professionals	a	2526,66	2942,92	3290,00	3656,33	4035,05	4388,89	4753,55	5240,00	6147,31
	b	2531,95	3008,67	3434,90	3812,48	4240,00	4664,49	5142,00	5900,00	7341,67
	c	2523,91	2925,76	3231,60	3586,50	3974,18	4304,36	4633,00	5034,65	5775,57
Technicy i inny średni personel Technicians and asso- ciate professionals	a	1966,47	2288,53	2603,60	2937,74	3275,00	3666,49	4101,26	4701,81	5566,32
	b	1800,00	2300,00	2713,54	3212,10	3639,09	4093,33	4553,32	5230,00	6079,15
	c	2028,25	2279,26	2517,50	2819,48	3052,15	3362,57	3745,03	4212,50	4995,66

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1) na str. 23.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 23.

TABL. 5 (101). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment)¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) in zł									
		pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (mediana) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eighth	dziewiątej ninth
a – ogółem total										
b – mężczyźni men										
c – kobiety women										
Pracownicy biurowi Clerks	a	1680,00	1980,00	2200,60	2473,95	2735,76	3020,80	3340,17	3689,00	4464,36
	b	1680,00	1959,52	2104,45	2444,96	2700,00	2973,00	3286,38	3616,17	4478,76
	c	1687,00	1992,24	2209,70	2485,65	2762,12	3052,66	3371,87	3716,28	4464,36
Pracownicy usług i sprze-... dawcy Service and sales workers	a	1680,00	1680,00	1687,20	1766,00	1880,00	2041,89	2250,00	2611,51	3076,96
	b	1680,00	1680,00	1728,00	1825,00	1985,81	2228,11	2500,00	2872,66	3581,38
	c	1680,00	1680,00	1680,00	1733,00	1870,00	1958,26	2155,52	2473,35	2875,12
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy Skilled agricultural, forestry and fishery workers	a	1735,44	1757,71	1788,48	1822,80	1839,90	1847,89	1869,74	2458,61	2906,48
	b	1822,80	1876,80	2031,36	2185,92	2710,00	2782,08	2782,08	2923,83	2923,83
	c	1731,84	1746,72	1757,76	1776,48	1832,64	1839,90	1846,22	1848,58	2333,76
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy Craft and related trades workers	a	1680,00	1760,64	2040,80	2391,78	2700,00	3000,00	3322,26	3782,26	4574,00
	b	1680,00	1800,00	2100,00	2434,00	2775,00	3075,22	3454,53	3979,44	4812,83
	c	1680,00	1680,00	1842,72	2210,23	2440,76	2691,06	2906,10	3199,17	3550,45
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń Plant and machine opera- tors and assemblers	a	1720,00	1900,00	2081,89	2300,00	2653,84	3161,96	3580,00	4137,02	4774,33
	b	1720,00	1900,00	2082,96	2318,80	2702,71	3181,34	3585,27	4136,77	4703,06
	c	1680,00	1909,00	2023,33	2123,45	2323,08	2641,24	3198,78	4447,58	5410,84
Pracownicy przy pracach prostych Elementary occupations	a	1680,00	1782,48	1900,89	2017,23	2133,00	2289,32	2476,21	2794,79	3331,51
	b	1680,00	1680,00	1829,72	2030,59	2246,79	2500,00	2839,37	3238,97	3836,67
	c	1680,00	1840,81	1920,66	2013,60	2092,99	2210,00	2335,35	2495,72	2814,06

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1) na str. 23.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 23.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych Social security benefits

TABL. 6 (102). **EMERYCI I RENCISCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM	279096	276277	260316	256927	TOTAL
Pobierający emerytury i renty wypła- cane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	164324	178299	170490	169488	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	98800	127442	122314	121893	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	39686	25167	22402	21756	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	25838	25690	25774	25839	family pensions
Rolnicy indywidualni	114772	97978	89826	87439	Farmers

^a Przeciętna liczba w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual average number.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (103). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	3014,1	4165,2	4614,0	4713,5	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	2017,8	3084,9	3442,6	3546,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1023,31	1441,83	1682,71	1743,70	Average monthly retirement pay and pensions in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	1316,6	2332,9	2598,7	2686,2	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1110,49	1525,45	1770,49	1836,46	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	412,6	357,1	376,7	377,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	866,47	1182,35	1401,30	1446,32	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	288,6	394,9	467,2	482,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	930,83	1281,21	1510,75	1556,51	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a FARMERS^a					
Świadczenia w mln zł	996,3	1080,3	1171,4	1167,0	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	723,38	918,86	1086,69	1112,23	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 155.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system in the case of a simultaneous right to benefits from this fund and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 155.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem, jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

Wyniki z badania przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych: dla 2005 r. według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a za lata 2010–2014 – pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłaty za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura lub renta).

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e. the level and structure of available income, expenditure and consumption, furnishing the households with durable goods as well as risk of poverty, is a sample survey of **household budgets**. All groups of households, excluding those living in institutional households, are included in the survey. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. **One-person** household is understood as an individual maintaining independently, i.e. income is not combined with the income of others, regardless of the fact whether the individual lives alone or with other persons. **Multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

Data obtained from the household budget survey were weighted with data on the structure of households by number of persons and place of residence: for 2005 coming from the Population and Housing Census 2002 and for the years 2010–2014 – coming from the Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditure, i.e. on purchase of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator etc.), on payments for services (medical, dental etc.) as well as on furnishing the households with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing socio-economic groups of the population, i.e. households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay or pensions).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) osoby pracujące, do których zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa agencyjna, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni rolniczej;
- 2) osoby pobierające emeryturę lub rentę, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: świadczenia z ubezpieczeń społecznych, dochód ze świadczeń pozostałych, dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu budynków (w tym mieszkań) i budowli (w tym garaży) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);
- 4) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) są utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożywania naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pozostałych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 154) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

3. *The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e. source deriving the greatest income:*

- 1) *employed persons include:*
 - a) *hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, agency contracts, commission contracts, verbal contracts etc.),*
 - b) *employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,*
 - c) *self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) including rental of real estate connected with conducting economic activity and practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;*
- 2) *persons receiving retirement pay or pension, for whom the main source of maintenance is the retirement pay or pension;*
- 3) *persons maintained from non-earned sources other than retirement pay or pension, for whom the main source of maintenance is: social security benefits, income from other benefits, income from owning, income from leasing buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);*
- 4) *dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.*

4. **Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e. consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid with income (from hired work and social security benefits as well as from other benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 3 on page 154) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi bieżącymi nakładami na nią (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie (w tym dochód z wynajmu budynków i budowli) oraz z wykonywania wolnego zawodu, jaka została przeznaczona na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy, dochody z dzierżawy ziemi) oraz dochody z wynajmu budynków (w tym mieszkań) i budowli (w tym garaży) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, który stanowi różnicę między przychodami a poniesionymi nakładami i podatkami;
- 5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje emerytury, renty i zasiłki (chorobowe – po ustaniu stosunku pracy, świadczenia rehabilitacyjne) i jednorazowe odszkodowania wypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych;
- 6) dochód ze świadczeń pozostałych, który obejmuje m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
- 7) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all work-places by a given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g. severance pay, the monetary equivalent for the use of personal instead of company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditure borne on it (i.e. the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity excluding a private farm in agriculture (including income from leasing buildings and structures) as well as income from doing freelance work. This portion was designated for purchasing consumer goods and services to satisfy household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or a house);*
- 4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends, income from land leasing) as well as income from rental of buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducted economic activity, measured as a difference between revenues and investment and taxes;*
- 5) *income from social security benefits, which includes retirement pay, pensions and benefits (sick benefits – after termination of employment, rehabilitation benefits) and one-off accident compensations, as well as since 2005, early retirement pay for farmers;*
- 6) *income from other benefits, which includes, i.a. unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, scholarships;*
- 7) *other income, which includes, i.a. gifts (of which private alimony), insurance indemnities, winnings from gambling games and lotteries.*

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nie-trwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np. od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

6. Grupowania przychodów i rozchodów gospodarstw domowych dokonano w dostosowaniu do zasad systemu rachunków narodowych, w tym wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP).

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali,

Available income is designated for expenditure as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income reduced by other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditure includes expenditure on consumer goods and services as well as other expenditure.

Expenditure on consumer goods and services is designated for meeting household needs. It includes expenditure on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g. food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g. clothing, books, toys) and durable goods (e.g. cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.

Other expenditure includes, i.a. amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g. on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

6. Household revenues and expenses are classified in accordance with national accounts, of which expenditure on consumer goods and services was aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP).

7. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

*8. Risk of poverty – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to*

wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (jednolity tekst Dz.U. 2013 poz. 182, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego.

this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale.

"Legal" poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text in Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household.

TABL. 1 (104). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	1102	1204	1189	1157	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,05	2,95	2,70	2,61	Average number of persons in a household
w tym:					of which:
pracujących	0,99	1,13	0,99	0,99	employed
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,92	0,88	0,86	0,83	receiving social benefits ^a
w tym emeryturę lub rentę	0,80	0,77	0,74	0,73	of which retirement pay or pension
pozostających na utrzymaniu	1,04	0,89	0,77	0,72	dependents

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (105). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
O G Ó Ł E M	724,68	1108,47	1258,18	1258,62	T O T A L
w tym dochód do dyspozycji	691,45	1071,70	1223,43	1215,50	of which disposable income
w tym:					of which:
Z pracy najmnej	256,88	454,42	528,67	539,11	From hired work
Z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	89,29	215,43	222,91 ^a	167,65 ^b	From a private farm in agriculture
Z pracy na własny rachunek	53,61 ^c	66,68	80,64	91,41 ^d	From self-employment
Ze świadczeń społecznych ^e	265,74	320,83	376,05	438,68	From social benefits ^e

a–d Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 10,94%, b – 19,66%, c – 16,84%, d – 15,32%. e W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a–d Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 10,94%, b – 19,66%, c – 16,84%, d – 15,32%. e In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (106). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURE IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
O G Ó Ł E M	650,06	854,97	917,63	978,15	T O T A L
W tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	616,83	818,21	882,88	935,04	Of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	198,41	246,82	263,15	270,30	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytonio- we	18,42	22,81	21,99	26,26	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	35,60	42,65	49,34	50,79	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	130,20	168,57	188,97	193,39	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowa- dzenie gospodarstwa domowego	31,01	52,88	50,75	51,61	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	32,52	41,35	49,40	49,74	health
w tym artykuły farmaceutyczne ..	.	26,28	32,62	31,23	of which pharmaceutical products
transport	52,04	80,16	78,11	103,89 ^b	transport
łączość ^c	31,65	37,83	48,86	48,79	communications ^c
rekreacja i kultura ^d	38,82	53,41	48,53	47,20	recreation and culture ^d
edukacja ^e	9,92	10,49	8,19 ^f	5,58 ^g	education ^e
restauracje i hotele	6,21 ^h	17,75	17,74 ⁱ	33,85 ^k	restaurants and hotels
inne towary i usługi	29,55	39,56	50,81	50,01	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	23,07	24,78	26,10	of which personal care

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. b, f–k Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: b – 17,86%, f – 11,41%, g – 20,29%, h – 23,06%, i – 14,60%, k – 14,22%. c Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. e Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. b, f–k Relative error of estimates exceeds 10% and equals: b – 17,86%, f – 11,41%, g – 20,29%, h – 23,06%, i – 14,60%, k – 14,22%. c Since 2013 including expenditures for Internet services. d Since 2013 excluding expenditures for Internet services. e Including pre-school education.

TABL. 4 (107). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRZYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg ..	8,33	6,96	6,16	6,23	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	5,68	4,46	3,74	3,75	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	6,88	7,00	6,22	6,50	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwo- ry mięsne ^d	2,84	2,27	2,36	of which processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,54	0,58	0,49	0,47	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	5,56	4,45	3,91	3,90	Milk ^f in l
Jogurty ^g w kg	0,54	0,75	0,49	0,58	Yoghurt ^g in kg
Sery ^h w kg	0,74	0,81	0,71	0,71	Cheese ^h in kg
Jaja w szt.	16,32	12,51	12,90	12,90	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ⁱ w kg	1,58	1,51	1,19	1,18	Oils and fats ⁱ in kg
w tym masło	0,13	0,14	0,15	of which butter
Owoce ^k w kg	4,02	3,44	3,50	3,88	Fruit ^k in kg
Warzywa w kg	14,66	10,78	9,81	10,35	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	5,69	4,68	4,94	of which potatoes
Cukier w kg	1,58	1,36	1,34	1,28	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	0,25	0,23	0,23	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	3,51	3,34	3,71	Mineral or spring waters in l

a Od 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. b Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). d Od 2013 r. bez przetworów podrobowych. e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. g Do 2013 r. łącznie z napojami mlecznymi. h Od 2013 r. bez serków słodkich. i Od 2013 r. bez boczku surowego. k łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a Since 2013 excluding potato flour. b Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). d Since 2013 excluding offal preparations. e Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. g Until 2013 including milk-based beverages. h Since 2013 excluding sweet cottage cheese. i Since 2013 excluding raw bacon. k Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (108). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	95,7	97,9	98,0	98,0	Refrigerator
Zamrażarka	46,4	41,9	32,1	36,7	Freezer
Automat pralniczy	70,8	83,2	88,9	90,5	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	3,0	9,7	18,9	21,2	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	38,2	56,4	58,0	60,5	Microwave oven
Samochód osobowy	44,0	58,0	57,2	59,8	Passenger car
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwa- rzania dźwięku (wieża)	36,7	36,1	26,3	25,4	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	97,6	98,5	96,6	96,6	Television set
Odtwarzacz DVD	43,9	35,3	31,1	DVD player
Telefon komórkowy	54,8	81,4	87,7	87,5	Mobile phone

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 5 (108). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a (dok.)***HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych <i>in % of total households</i>				
Zestaw kina domowego	12,1	8,1	7,8	<i>Home cinema set</i>
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	36,3	50,9	55,9	51,7	<i>Satellite or cable television equipment</i>
Aparat fotograficzny cyfrowy	42,0	44,2	44,6	<i>Digital camera</i>
Komputer osobisty	30,6	59,7	64,4	66,9	<i>Personal computer</i>
w tym z dostępem do Internetu	19,7	52,2	61,0	65,4	<i>of which with access to the Internet</i>
w tym z dostępem szerokopasmowym	52,1	58,6	<i>of which broadband access</i>
Drukarka	37,8	34,7	33,6	<i>Printer</i>
w tym drukarka wielofunkcyjna	15,9	16,8	<i>of which multifunction printer</i>

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a *Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.*TABL. 6 (109). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a***AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					<i>Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:</i>
relatywnej granicy ubóstwa	19,8	25,0	22,7	23,9	<i>relative poverty threshold</i>
„ustawowej” granicy ubóstwa	19,4	11,3	17,6	18,0	<i>“legal” poverty threshold</i>
minimum egzystencji	13,6	9,1	11,2	10,9	<i>subsistence minimum</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 168.

a *See general notes, item 8 on page 168.*

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw. Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 23.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą przewodów ulicznych bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej oraz sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

3. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e. according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method. The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns street conduits excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Information on the gas supply system includes data on the transmission network and the distribution network.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including collective accommodation facilities, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and **gas supply connections** leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution network or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

Street outlet is a device connected with the water supply system, used by the population as a direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from the water supply system by facilities installed in building.

3. Data regarding the **users of water supply and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using the water supply system through common courtyards or street outlets (devices connected to the street water supply conduit) and in case of sewage – sewage inlets.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population using the water supply, sewage and gas supply systems include also the population in collective accommodation facilities.

4. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** od 2005 r. obejmują także gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

5. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędów i instytucji, ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejnego do odbiorcy.

Kotłownia – budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

6. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

7. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

8. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

9. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place zabaw, aleje spacerowe, ławki itp.

4. Data regarding the **number of consumers and consumption of electricity** since 2005 include also households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Consumption of electricity and gas from the gas supply system in households (of which consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.

5. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within the transmission network considered as a system of conduits used to lead and distribute heating medium to consumer.

Boiler house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

6. Data on **municipal waste** concern the waste produced in households and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of its character or composition is similar to the waste produced in households.

Information on municipal waste is quoted according to the regulation of the Minister of Environment, dated 27 Sep 2001 on the catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

7. Data on **liquid waste** concern waste coming from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business – in case it is not discharged by sewage system.

8. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus communications** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. Express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have been also included in the data regarding bus service; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

9. **Strolling-recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Zieleńce są to tereny zieleni o powierzchni poniżej 2 ha, na których dominującą funkcję pełni wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkańców, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i innych) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanym (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i innych).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię, jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation and isolation.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and space not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

Dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary space, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

Room is space in a dwelling separated from other space by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e. with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** include also rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have additional separate access from street, courtyard or from common space in the building.

Usable floor space of dwelling is the total usable floor space of rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 Dec, in each administrative division.

3. The **balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002–2009 the basis assumed were the results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the results of the Population and Housing Census 2011), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

4. Do przeliczeń na 1 osobę (1000 ludności itp.) liczby mieszkań, izb lub powierzchni użytkowej mieszkań (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) od 2002 r. przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

5. Dane o **mieszkaniach**, których **budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

6. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit) z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

4. Since 2002 total number of population as of 31 Dec has been used in calculations per capita (1000 population etc.) regarding number of dwellings, number of rooms or dwelling usable floor space (based on balances of dwelling stocks).

5. Data regarding **dwellings** in which **construction has begun** concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwelling created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.

6. Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 May 2009 – from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (110). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	12321,5	13078,0	13260,0	Water supply
miasta	1791,2	1903,1	1928,4	urban areas
wieś	10530,3	11174,9	11331,6	rural areas
Kanalizacyjna ^a	2556,9	3166,4	3332,2	Sewage ^a
miasta	1451,1	1670,1	1721,7	urban areas
wieś	1105,8	1496,3	1610,5	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	179019	187969	190504	Water supply system
miasta	69298	72427	73389	urban areas
wieś	109721	115542	117115	rural areas
Kanalizacyjne	74479	84532	87220	Sewage system
miasta	54020	60452	61928	urban areas
wieś	20459	24080	25292	rural areas
Zdroje uliczne	131	107	97	Street outlets
Miasta	80	65	57	Urban areas
Wieś	51	42	40	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	37,0	37,5	38,3	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	21,6	21,2	21,2	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	29,9	29,3	29,4	per capita in m ³
Wieś w hm ³	15,4	16,3	17,1	Rural areas in hm ³
Ścieki komunalne odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	33,5	32,5	32,3	Municipal wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane ^b	33,5	32,5	32,3	Of which treated ^b

a Łącznie z kolektorami. b Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych, łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłową.

a Including collectors. b Excluding precipitation wastewater, transported wastewater and infiltration water, including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

TABL. 2 (111). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	466,5	469,9	471,0	469,4	Consumers (as of 31 Dec) in thous.
Miasta	256,7	270,0	276,1	276,4	Urban areas
Wieś	209,8	199,9	194,9	192,0	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GW·h	806,8	893,1	885,5	899,0	In GW·h
miasta	432,0	473,7	463,3	459,1	urban areas
wieś	374,8	419,3	422,2	439,9	rural areas
W kW·h:					In kW·h:
miasta: na 1 mieszkańca	608,0	653,3	641,5	636,5	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1682,9	1754,6	1677,6	1661,0	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	1786,5	2098,1	2166,2	2280,0	rural areas – per consumer ^a

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers as of 31 Dec was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (112). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
 Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY NETWORK AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	1299,4	1365,0	1456,1	1512,2	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	405,0	392,2	392,2	392,2	of which transmission
miasta	39,6	11,7	11,7	11,7	urban areas
wieś	365,4	380,4	380,4	380,4	rural areas
Miasta	674,9	711,0	765,0	806,0	Urban areas
Wieś	624,5	654,0	691,1	706,2	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	21212	23230	25529	26884	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	17714	19438	21109	22066	Urban areas
Wieś	3498	3792	4420	4818	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	115,0	116,5	121,5	122,7	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	110,8	111,6	115,5	116,5	Urban areas
Wieś	4,2	4,9	6,0	6,2	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku)					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year)
W hm ³	40,3	46,6	46,6	46,8	In hm ³
miasta	36,4	41,5	40,5	40,6	urban areas
wieś	3,9	5,2	6,1	6,2	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	33,6	38,7	38,9	39,2	Per capita in m ³
miasta	51,2	57,2	56,1	56,3	urban areas
wieś	8,0	10,9	12,9	13,1	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meters. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (113). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	684	712	761	778	754	24	Heating network in km
w tym przesyłowa	406	483	514	517	503	14	of which transmission
Kotłownie	359	379	318	673	526	147	Boiler houses
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	6728,7	7344,3	6552,3	6085,0	6008,6	76,4	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrze- wanych centralnie w dam ³	56683	67328	63968	72989	71157	1832	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków miesz- kalnych	37938	42727	42989	43704	43279	425	of which residential buildings

TABL. 5 (114). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Ludność – w tys. – korzystająca ^a z:					Population – in thous. – using ^a :
wodociągu	1034,2	1054,6	1054,5	1075,8	water supply system
miasta	680,0	693,0	693,8	696,4	urban areas
wieś	354,2	361,6	360,7	379,4	rural areas
kanalizacji	692,9	722,6	742,0	753,0	sewage system
miasta	620,8	643,4	652,2	656,7	urban areas
wieś	72,1	79,2	89,8	96,3	rural areas
gazu	313,7	323,1	335,3	335,2	gas supply system
miasta	301,1	307,8	317,5	317,2	urban areas
wieś	12,6	15,3	17,8	18,0	rural areas
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					Population – in % of total popula- tion ^b – using ^a :
wodociągu	86,2	87,6	88,2	90,3	water supply system
miasta	95,8	95,9	96,1	96,6	urban areas
wieś	72,3	75,2	76,2	80,5	rural areas
kanalizacji	57,8	60,0	62,1	63,2	sewage system
miasta	87,4	89,0	90,4	91,1	urban areas
wieś	14,7	16,5	19,0	20,5	rural areas
gazu	26,2	26,9	28,1	28,1	gas supply system
miasta	42,4	42,5	44,0	44,0	urban areas
wieś	2,6	3,2	3,8	3,8	rural areas

a Dane szacunkowe. b Na podstawie bilansów.
a Estimated data. b Based on balances.

TABL. 6 (115). **ODPADY KOMUNALNE^a ZEBRANE**
MUNICIPAL WASTE^a COLLECTED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from hou- seholds</i>	
O G Ó Ł E M w tys. t	268,0	242,9	251,7	274,9	222,0	T O T A L in thous. t
Zmieszane	263,2	232,6	233,3	236,6	186,8	<i>Mixed</i>
miasta	222,9	181,6	178,5	181,7	140,4	<i>urban areas</i>
wieś	40,3	51,0	54,8	54,9	46,4	<i>rural areas</i>
Zebrane selektywnie	4,8	10,4	18,4	38,3	35,2	<i>Collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	1,9	2,4	2,8	4,3	3,1	<i>paper and cardboard</i>
szkło	0,9	2,0	5,1	8,1	7,6	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	0,5	2,2	2,7	3,5	3,1	<i>plastic</i>
metale	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	0,7	0,9	3,5	4,8	4,8	<i>bulky waste</i>
biodegradowalne	1,8	1,9	7,4	7,0	<i>biodegradable</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str.174; dane szacunkowe.

a See general notes, item 6 on page 174; estimated data.

TABL. 7 (116). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	331,7	523,5	409,0	373,4	<i>Liquid waste^b removed in dam³</i>
miasta	176,7	286,3	202,0	157,5	<i>urban areas</i>
wieś	155,0	237,3	207,0	215,9	<i>rural areas</i>
w tym z gospodarstw domowych	176,9	330,6	220,6	190,6	<i>of which from households</i>
miasta	97,5	192,8	114,3	82,9	<i>urban areas</i>
wieś	79,4	137,8	106,3	107,7	<i>rural areas</i>
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	78,8	77,3	73,9	73,3	<i>Septic tanks in thous. (as of 31 Dec)</i>
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	2,0	5,1	11,1	13,1	<i>Household wastewater treatment systems in thous. (as of 31 Dec)</i>

a Patrz uwagi ogólne ust. 7 na str. 174. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a See general notes, item 7 on page 174. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (117). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014			SPECIFICATION	
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas		
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill areas in operation (as of 31 Dec):	
liczba	80	42	15	14	4	10		number
powierzchnia w ha	143,7	92,4	46,6	60,4	13,2	47,2	area in ha	
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	–	38,1	15,0	12,1	4,4	7,7	Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha	
czynnych	–	2,4	6,9	7,9	2,1	5,8		in operation
o zakończonej eksploatacji (zamkniętych)	–	35,7	8,1	4,2	2,3	1,9		exploitation completed

TABL. 9 (118). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie autobusowe w km	1113	1108	1085	1192	Transport network – bus lines in km
Tabor autobusowy: w sztukach	428	388	361	349	Fleet of buses: in units
liczba miejsc w tys.	50,0	43,3	41,9	40,7	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln	112,2	99,5	108,5	108,8	Transport of passengers ^b (during the year) in mln

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Dane szacunkowe.

^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 10 (119). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2013		2014		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
OGÓŁEM w ha	1081,5	1071,9	1186,2	1071,7	1208,7	1116,3	1238,9	1146,2	TOTAL in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,1	1,2	0,1	1,1	0,1	1,2	0,1	1,2	in % of total area space of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ²	9,0	15,1	9,9	14,8	10,1	15,5	10,4	15,9	per capita ^b in m ²

^{a–b} W przypadku miast obliczono: ^a – w % ogólnej powierzchni miast, ^b – na 1 mieszkańca miast.

^{a–b} For urban areas calculated: ^a – in % total urban areas space, ^b – per capita in urban areas.

TABL. 10 (119). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2013		2014		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>	
Tereny zieleni ogólnodostępnej: parki spacerowo-wypoczynkowe zieleńce	323,9 100,3	321,2 93,9	332,0 136,7	303,8 116,7	335,9 147,3	307,7 129,6	366,5 147,6	338,3 129,6	Generally accessible green belts: strolling-recreational parks lawns
Tereny zieleni osiedlowej	657,3	656,8	717,5	651,2	725,5	679,0	724,7	678,2	Estate green belts

Mieszkania

Dwellings

TABL. 11 (120). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Mieszkania w tys.	399,4	420,4	432,5	436,4	276,2	160,2	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys.	1571,1	1685,0	1735,7	1752,6	1061,7	690,9	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	29007,5	31498,1	32705,5	33113,9	18294,6	14819,3	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach:							Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu	3,93	4,01	4,01	4,02	3,84	4,31	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :							useful floor area in m ² :
1 mieszkania	72,8	74,9	75,6	75,9	66,2	92,5	per dwelling
na 1 osobę ^b	24,2	26,2	27,4	27,8	25,4	31,5	per person ^b
liczba osób ^b na:							number of persons ^b :
1 mieszkanie	3,00	2,86	2,76	2,73	2,61	2,94	per dwelling
1 izbę	0,75	0,71	0,69	0,68	0,68	0,68	per room

a Na podstawie bilansów. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 176.

a Based on balances. b See general notes, item 4 on page 176.

TABL. 12 (121). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with					
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating	
OGÓŁEM	2005	90,8	81,7	81,9	29,1	74,1
TOTAL	2010	92,6	87,8	85,7	30,6	77,1
	2013	92,9	88,2	86,1	31,0	77,8
	2014	92,9	88,3	86,3	31,1	78,0
Miasta	2005	97,9	94,9	94,1	45,0	89,8
Urban areas	2010	98,5	97,1	95,8	46,6	91,4
	2013	98,6	97,3	96,0	46,9	91,8
	2014	98,6	97,3	96,0	47,0	91,9
Wieś	2005	79,0	59,8	61,9	2,8	48,3
Rural areas	2010	82,6	72,1	68,6	3,5	52,8
	2013	83,0	72,6	69,2	3,6	53,8
	2014	83,1	72,8	69,5	3,6	54,1

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 (122). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2014 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to					inni others
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing community	prywatnych private	towarzystw budow- nictwa społecz- nego public building society	
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	a	174189	55461	81873	22490	6371	4916	3078
TOTAL	b	34826,2	12598,2	14503,0	4375,2	1035,7	1594,0	720,1
	c	200	227	177	195	163	324	234
Miasta	a	162838	54239	78534	20616	2033	4916	2500
Urban areas	b	32788,1	12342,5	13828,7	3998,7	402,4	1594,0	621,8
	c	201	228	176	194	198	324	249
Wieś	a	11351	1222	3339	1874	4338	–	578
Rural areas	b	2038,1	255,7	674,3	376,5	633,3	–	98,3
	c	180	209	202	201	146	–	170

W % OGÓŁEM
IN % OF TOTAL

OGÓŁEM	a	100,0	31,8	47,0	12,9	3,7	2,8	1,8
TOTAL	b	100,0	36,2	41,6	12,6	3,0	4,6	2,1
Miasta	a	100,0	33,3	48,2	12,7	1,2	3,0	1,5
Urban areas	b	100,0	37,6	42,2	12,2	1,2	4,9	1,9
Wieś	a	100,0	10,8	29,4	16,5	38,2	–	5,1
Rural areas	b	100,0	12,5	33,1	18,5	31,1	–	4,8

TABL. 14 (123). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo <i>Area of grounds transferred to investor for dwelling construction</i>			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe <i>Area of grounds in gminas stock for dwelling construction</i>				
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		wielorodzinne <i>multi-family</i>		jednorodzinne <i>single-family</i>		
		spółdzielcze <i>cooperatives</i>	osób fizycznych <i>of natural persons</i>	ogółem <i>total</i>	w tym uzbrojonych <i>of which developed</i>	ogółem <i>total</i>	w tym uzbrojonych <i>of which developed</i>	
	w ha <i>in ha</i>							
OGÓŁEM	2005	24,1	–	23,5	123,8	103,7	743,7	406,1
TOTAL	2010	27,9	2,4	20,6	101,0	77,9	736,7	533,2
	2013	11,3	–	10,7	94,1	79,5	716,7	525,0
	2014	13,6	–	11,6	78,0	63,9	657,6	449,2
Miasta	2005	5,9	–	5,8	112,7	92,6	256,9	157,0
<i>Urban areas</i>	2010	15,0	2,4	7,8	94,0	70,9	287,2	195,1
	2013	4,2	–	3,9	86,8	72,2	283,3	187,6
	2014	7,6	–	5,7	70,8	56,7	228,8	116,5
Wieś	2005	18,2	–	17,7	11,1	11,1	486,8	249,1
<i>Rural areas</i>	2010	12,9	–	12,8	7,0	7,0	449,5	338,1
	2013	7,1	–	6,8	7,3	7,3	433,4	337,4
	2014	6,0	–	5,9	7,2	7,2	428,8	332,7

TABL. 15 (124). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM	3230	4629	3627	4570	TOTAL
Spółdzielcze	454	296	–	69	<i>Cooperatives</i>
Komunalne (gminne)	27	95	–	26	<i>Municipal (gminas)</i>
Zakładowe	16	4	–	–	<i>Company</i>
Indywidualne	1517	2295	2098	1915	<i>Private</i>
Spoleczne czynszowe	309	10	–	–	<i>Public building society</i>
Na sprzedaż lub wynajem	907	1929	1529	2560	<i>For sale or rent</i>

TABL. 16 (125). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Mieszkania	3163	4326	4182	4197	Dwellings
miasta	2169	3023	2893	2808	urban areas
wieś	994	1303	1289	1389	rural areas
Spółdzielcze	696	229	–	–	Cooperative
Komunalne (gminne)	133	123	32	86	Municipal (gmina)
Zakładowe	–	3	1	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	577	1999	2226	1928	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	50	135	–	38	Public building society
Indywidualne	1707	1837	1923	2145	Private
miasta	805	764	705	776	urban areas
wieś	902	1073	1218	1369	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych mażeństw	486,8	617,7	738,2	684,1	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	578,2	700,4	845,7	762,2	Urban areas
Wieś	361,8	484,9	574,4	566,7	Rural areas
Izby	14012	18400	17619	18439	Rooms
miasta	8489	11562	10356	10274	urban areas
wieś	5523	6838	7263	8165	rural areas
Spółdzielcze	2116	811	–	–	Cooperative
Komunalne (gminne)	192	390	64	110	Municipal (gmina)
Zakładowe	–	11	7	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1797	6115	6482	5844	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	78	405	–	110	Public building society
Indywidualne	9829	10668	11066	12375	Private
miasta	4624	4379	4052	4319	urban areas
wieś	5205	6289	7014	8056	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	349150	433763	418166	445198	Usable floor space of dwellings in m²
miasta	200955	260908	233864	232056	urban areas
wieś	148195	172855	184302	213142	rural areas
Spółdzielcze	33533	12020	–	–	Cooperative
Komunalne (gminne)	4384	5735	1425	3577	Municipal (gmina)
Zakładowe	–	340	141	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	33287	125699	122095	107748	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	2120	6308	–	1871	Public building society
Indywidualne	275826	283661	294505	332002	Private
miasta	132625	123193	115460	121917	urban areas
wieś	143201	160468	179045	210085	rural areas

TABL. 16 (125). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	110,4	100,3	100,0	106,1	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	92,6	86,3	80,8	82,6	urban areas
wieś	149,1	132,7	143,0	153,4	rural areas
Spółdzielcze	48,2	52,5	–	–	Cooperative
Komunalne (gminne)	33,0	46,6	44,5	41,6	Municipal (gmina)
Zakładowe	–	113,3	141,0	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	57,7	62,9	54,8	55,9	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	42,4	46,7	–	49,2	Public building society
Indywidualne	161,6	154,4	153,1	154,8	Private
miasta	164,8	161,2	163,8	157,1	urban areas
wieś	158,8	149,6	147,0	153,5	rural areas

TABL. 17 (126). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings						W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings					
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms					
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more		
OGÓŁEM	2005	3163	1707	0,4	2,6	5,6	91,4	1456	9,7	22,9	42,6	24,8	
TOTAL	2010	4326	1837	0,4	0,8	3,8	95,0	2489	2,2	24,1	44,5	29,2	
	2013	4182	1923	0,1	1,2	4,6	94,1	2259	1,6	34,4	42,3	21,7	
	2014	4197	2145	0,2	2,1	4,4	93,3	2052	5,4	27,8	44,2	22,6	
Miasta	2005	2169	805	0,5	2,9	5,0	91,6	1364	10,3	24,4	41,3	24	
Urban areas	2010	3023	764	0,4	1,1	3,9	94,6	2259	2,4	19,6	46,3	31,7	
	2013	2893	705	–	1,4	5,7	92,9	2188	1,4	35,3	42,6	20,7	
	2014	2808	776	0,7	3,7	6,3	89,3	2032	5,4	28,0	44,7	21,9	
Wieś	2005	994	902	0,2	2,5	6,1	91,2	92	–	–	63,0	37,0	
Rural areas	2010	1303	1073	0,4	0,7	3,6	95,3	230	0,4	68,3	27,4	3,9	
	2013	1289	1218	0,2	1,1	4,0	94,7	71	8,4	8,5	32,4	50,7	
	2014	1389	1369	–	1,1	3,4	95,5	20	–	–	–	100,0	

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 572).

Wychowanie przedszkolne, jako pierwszy etap edukacji, realizowane jest w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008/09 również w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 VIII 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. 2010 Nr 161, poz. 1080), z późniejszymi zmianami.

Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 – 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie **gimnazja**, w których nauka jest obowiązkowa (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych),
- od roku szkolnego 2002/03 – **szkoły ponadgimnazjalne**, tj. 2-3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 – szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

Ponadto, od roku szkolnego 2004/05 dzieci 6-letnie, a od roku szkolnego 2011/12 dzieci 5-letnie mają obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

W latach szkolnych 2009/10–2013/14 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogły rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej, a w roku szkolnym 2014/15 obowiązek szkolny został nałożony na 6-letnie dzieci urodzone pomiędzy styczniem a czerwcem 2008 r.

2. Dane dotyczące **ogólnokształcących szkół artystycznych** podaje się od roku szkolnego 2007/08, a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07, z wyłączeniem szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne; dane za lata poprzednie podano w warunkach porównywalnych z rokiem szkolnym 2007/08.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Act of 7 Sep 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Act of 27 Jul 2005 – Higher Education Law (uniform text Journal of Laws 2012 item 572).

Pre-primary education as a first stage of education is realized in nursery schools and pre-primary sections of primary schools; and since the 2008/09 school year also in pre-primary education groups and pre-primary points according to the regulation of the Minister of National Education dated 31 July 2010 on types of other forms of pre-primary education, conditions of establishing and organising these forms as well as their functioning (Journal of Laws 2010 No. 161, item 1080), with later amendments.

Schools covered by the educational system include:

- since the 1999/2000 school year – 6-year compulsory **primary schools** and 3-year compulsory **lower secondary schools**, which replaced 8-year primary schools, where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year – **upper secondary schools**, i.e. 2-3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools as well as since the 2004/05 school year – schools for graduates of basic vocational schools (2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools) and 3-year special job-training schools. Upper secondary schools include also general art schools leading to professional certification and post-secondary schools.

Moreover, an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced in pre-primary education establishments for children at the age of 6 since the 2004/05 school year and for children at the age of 5 since the 2011/12 school year i.e. in pre-primary sections of both primary schools and pre-primary schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

In the school years 2009/10–2013/14 at the request of parents, children at the age of 6 were allowed to start education in the first grade of primary school upon the request of parents children. From the 2014/15 school year obligatory schooling was imposed on 6 years old children born between January and June of 2008.

2. Data on **general art schools** have been presented since the 2007/08 school year, and for graduates – since the 2006/07 school year excluding art schools providing art education only; data for previous years are presented in conditions comparable with the 2007/08 school year.

3. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

4. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

5. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej. Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

6. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
 - c) szkoły artystyczne (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły z oddziałami przysposabiającymi do pracy;
- 3) szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- 4) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 5) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 6) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – w latach szkolnych 2004/05–2013/14;
- 7) licea profilowane – w latach szkolnych 2004/05–2013/14;
- 8) technika;
- 9) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – w latach szkolnych 2004/05–2013/14;
- 10) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych).

3. Data presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

4. Data include schools and establishments managed by central (government) entities, local government units (gminas, powiats and voivodships) as well as by other legal and natural persons.

5. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school if it implements the programme minimum as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local government units can only administer public schools. Primary schools and lower secondary schools can only be public or non-public with the competence of a public school. Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

6. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) branch schools (excluding special schools),
 - c) art schools (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) schools with job-training sections;
- 3) special job-training schools;
- 4) basic vocational schools;
- 5) general secondary schools, including sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 6) supplementary general secondary schools based on the programme of basic vocational school – in the school years 2004/05–2013/14;
- 7) specialized secondary schools – in the school years 2004/05–2013/14;
- 8) technical secondary schools;
- 9) supplementary technical secondary schools based on the programme of basic vocational school – in the school years 2004/05–2013/14;
- 10) general art schools leading to professional certification (excluding special schools).

7. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) policealne szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

8. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet” lub „akademia”: rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

Studentów, absolwentów i nauczycieli akademickich wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytutami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych.

9. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – w latach szkolnych 2004/05–2013/14;
- 6) licea profilowane dla dorosłych – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

7. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form, since the 2008/09 school year also full-time and distance form include:

- 1) post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
- 2) foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive Bachelor's degree;
- 3) colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year.

8. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes.

Data regarding tertiary education:

- 1) include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland;
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions).

The division of higher education institutions by **type of institution** was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of "higher education schools" comprises both the schools whose proper name includes the phrase "higher school" and those containing in their proper name the word "university" or "academy" – of agriculture, economics, pedagogy, arts and theology.

Data on students, graduates and academic teachers are given according to the seats of higher education institutions including branches, faculties and institutes operating in a place different than the place of their seat as well as advisory. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of Interior.

9. Schools for adults – educating in full-time, weekend form, and distance form – include:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) basic vocational schools for adults – since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;
- 4) general secondary schools for adults;
- 5) supplementary general secondary schools for adults based on the programme of a basic vocational school – in the school years 2004/05–2013/14;
- 6) specialized secondary schools for adults – since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools for adults – since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;
- 8) supplementary technical secondary schools for adults based on the programme of a basic vocational school – since the 2013/14 school year there has been no recruitment to the 1st grade.

10. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami leczenia uzdrowiskowego).

11. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

12. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczane są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

13. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

14. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

15. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp. Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

16. Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,

10. Special schools are organized for children and youth with special educational needs, including handicapped youth. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in special schools operating independently, in mainstream schools (in which special departments or integration, mainstream, therapeutic and compensatory classes are established) as well as in special educational centres other educational institutions or in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resort treatment).

11. Special educational centres are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and more who, due to their disability, are not able to attend nursery schools or regular schools.

12. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life in accordance with legal and social norms.

13. Youth sociotherapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

14. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

15. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc. Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

16. Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant as well as other didactic positions of: senior lecturer, lecturer, lector, instructor, and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

17. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children aged 3 until beginning education in a primary school, providing children with care and aimed at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,
- pre-primary sections in primary schools,

- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne.

18. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych w roku akademickim.

19. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

20. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i w szkołach specjalnych.

21. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

22. W roku szkolnym 2014/15 do obliczenia relacji w grupie wieku 6–12 lat odpowiadającej poziomowi kształcenia podstawowego (tabl. 3 i 4) przyjęto za podstawę (mianownik) połowę ludności dla wieku 6 lat według stanu w dniu 31 XII 2014 r., uwzględnioną również w grupach wieku 5–6 lat (tabl. 4) oraz 3–6 lat i 6 lat (tabl. 34) przy wychowaniu przedszkolnym.

23. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

24. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do **placówek wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

25. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

- *pre-primary education groups,*
- *pre-primary points.*

18. Data regarding:

- 1) *pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres, extracurricular education as well as boarding school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
- 2) *tertiary education are presented as of 30 Nov; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies in the academic year.*

19. *Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults*

20. *Classrooms do not include classrooms in adult schools and special schools.*

21. Enrolment rate:

- 1) **gross** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) on a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 Dec) in the age group defined as corresponding to this educational level.*
- 2) **net** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 Dec) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

22. *In the 2014/15 school year to calculate the relations in the age group 6–12 corresponding to the primary education level (tabl. 3 and 4) as the base (denominator) half of the population at the age of 6 (as of 31 Dec 2014) was taken into account; it covers also age groups in pre-primary education: 5–6 years (tabl. 4) as well as 3–6 years and 6 (tabl. 34).*

23. Boarding school *is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational secondary schools located outside their place of permanent residence. A dormitory is an interschool facility serving as a boarding school.*

24. Extracurricular education *is aimed at offering young people favorable conditions to develop interests and aptitudes as well as recreation and rest during free time.*

Extracurricular education institutions *include: youth centres, youth community centres, extracurricular interest groups, interschool sports centres and other public and non-public institutions.*

25. *The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the school year 2007/08 (in the case of graduates – since the school year 2006/07), have been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 (127). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	502	449	414	414	primary
gimnazja	219	222	229	230	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	10	10	10	10	special job-training
zasadnicze zawodowe	53	50	46	45	basic vocational
licea ogólnokształcące	75	74	79	76	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	2	2	–	x	supplementary general secondary
licea profilowane	60	17	6	x	specialized secondary
technika	75	68	66	62	technical secondary
technika uzupełniająca	13	4	1	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	3 ^b	4 ^c	4 ^d	4 ^e	general art ^a
policealne	124	110	79	81	post-secondary
wyższe	19	17	18	16	tertiary
dla dorosłych	154	128	79	70	for adults
gimnazja	4	4	2	2	lower secondary
zasadnicze zawodowe	2	–	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	55	50	53	52	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	40	42	7	x	supplementary general secondary
licea profilowane	3	–	–	–	specialized secondary
technika	21	11	5	4	technical secondary
technika uzupełniająca	29	21	12	12	supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE ^f CLASSROOMS ^f					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	5324	5566	5419	.	primary
gimnazja	2184	2470	2519	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	123	173	212	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	975	1082	1112	.	general secondary
licea profilowane	236	64	42	.	specialized secondary
technika	1238	1389	1293	.	technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	36	96	120	.	general art ^a
policealne	208	286	318	.	post-secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. b – e Ponadto szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: b 2005/2006 – 5, c 2010/11 – 5, d 2013/14 – 6, e 2014/15 – 6. f Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych; w roku szkolnym 2013/14 dane szacunkowe.

a Leading to professional certification. b – e Moreover, art schools giving only artistic education in the school year: b 2005/2006 – 5, c 2010/11 – 5, d 2013/14 – 6, e 2014/15 – 6. f Excluding classrooms in schools for adults and in special schools; in the 2013/14 school year estimated data.

TABL. 1 (127). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE ^a TEACHERS ^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	6347	5620	5174	5468	primary ^b
gimnazja ^b	3815	3514	3090	3087	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	310	411	368	407	basic vocational ^{bc}
licea ogólnokształcące ^{bd}	1584	1717	1400	1472	general secondary ^{bd}
licea profilowane ^b	439	97	12	x	specialized secondary ^b
technika ^{bde}	1171	1766	1402	1567	technical secondary ^{bde}
policealne	434	403	348	308	post-secondary
wyższe ^f	2941	3078	2923	2809	tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	11580	9271	20626	17734	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
podstawowe	85238	67355	63868	67612	primary
gimnazja	53873	41056	34973	33673	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	173	323	364	334	special job-training
zasadnicze zawodowe	5774	5238	4131	4236	basic vocational
licea ogólnokształcące	25312	22975	20186	19048	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	29	40	–	x	supplementary general secondary
licea profilowane	7201	1126	122	x	specialized secondary
technika	19327	20190	17510	16692	technical secondary
technika uzupełniająca	189	111	14	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^h	426 ⁱ	430 ^k	433 ^l	430 ^m	general art ^h
policealne	11458	13460	11158	10412	post-secondary
wyższe	53306	53963	42755	38986	tertiary

a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 190. b, c Łącznie ze szkołami: b – dla dorosłych, c – specjalnymi przysposabiającymi do pracy. d W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie ze szkołami uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. e Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. f Nauczyciele akademicy. g Dotyczy dzieci w wieku 6 lat (od roku szkolnego 2013/14 w wieku 5–6 lat) objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 34 na str. 219. h Dające uprawnienia zawodowe. i – m Ponadto uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: i 2005/06 – 321, k 2010/11 – 267, l 2013/14 – 309, m 2014/15 – 292.

a In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 15 on page 190. b, c Including: b – schools for adults, c – special job-training schools. d In the school years 2005/06–2013/14 including supplementary respectively: general secondary schools and technical secondary schools. e Including general art schools leading to professional certification. f Academic teachers. g Concerns children aged 6 (since the 2013/14 school year aged 5–6) attending pre-primary education establishments also described in the table 34 on page 219. h Leading to professional certification. i – m Moreover, students of art schools giving only artistic education in the school year: i 2005/06 – 321, k 2010/11 – 267, l 2013/14 – 309, m 2014/15 – 292.

TABL. 1 (127). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Szkoły (dok.):					Schools (cont.):
dla dorosłych	10392	7656	5631	4823	for adults
gimnazja	226	98	99	78	lower secondary
zasadnicze zawodowe	29	–	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	5679	4003	4982	4482	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1444	2451	139	x	supplementary general secondary
licea profilowane	235	–	–	–	specialized secondary
technika	2293	388	141	101	technical secondary
technika uzupełniająca	486	716	270	162	supplementary technical secondary
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	16137	11873	10704	.	primary
gimnazja	17970	13666	11759	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	1	64	82	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	1872	1809	1003	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	8062	7435	6880	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	28	–	–	.	supplementary general secondary
licea profilowane	2553	461	61	.	specialized secondary
technika	4173	4704	4079	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	34	–	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	93 ^b	88 ^c	82 ^d	.	general art ^a
policealne	3642	3280	3655	.	post-secondary
wyższe	10693	15690	12214	.	tertiary
dla dorosłych	3516	2134	1505	.	for adults
gimnazja	85	43	20	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	16	–	–	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	1789	962	1315	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	355	914	54	.	supplementary general secondary
licea profilowane	51	–	–	.	specialized secondary
technika	1220	69	38	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	146	78	.	supplementary technical secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. b – d Ponadto absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: b 2005/06 – 21, c 2010/11 – 36, d 2013/14 – 40.

Ź r ó ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification. b – d Moreover, graduates of art schools giving only artistic education in the school year: b 2005/06 – 21, c 2010/11 – 36, d 2013/14 – 40.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe Primary schools	502	449	414	414	85238	67355	63868	67612	16137	11873	10704
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	1	–	–	–	2	–	–	–	2	1	–
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	462	405	355	352	83425	65253	60834	64014	15823	11539	10239
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	31	35	48	50	1239	1416	1830	2038	231	237	305
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	4	4	3	3	370	340	438	490	51	55	60
Pozostałe <i>Others</i>	4	5	8	9	202	346	766	1070	30	41	100
Gimnazja Lower secondary schools	219	222	229	230	53873	41056	34973	33673	17970	13666	11759
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	1	1	1	1	19	14	10	12	5	11	6
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	196	197	198	198	52546	39432	33218	31824	17604	13136	11210
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	14	15	17	17	870	999	946	940	248	318	324
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	3	3	5	5	267	377	491	553	55	134	131
Pozostałe <i>Others</i>	5	6	8	9	171	234	308	344	58	67	88
Zasadnicze szkoły zawodowe^a Basic vocational schools^a	63	60	56	55	5947	5561	4495	4570	1873	1873	1085
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	1	5	3	4	17	223	136	163	3	68	44
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	54	47	45	43	5047	4488	3695	3727	1580	1523	892
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	7	8	8	8	862	850	664	680	277	282	149
Pozostałe <i>Others</i>	1	–	–	–	21	–	–	–	13	–	–

a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.
a Including special job-training schools.

TABL. 2 (128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Licea ogólnokształcące^a General secondary schools^a	77	76	79	76	25341	23015	20186	19048	8090	7435	6880
Jednostki samorządu terytorialnego	70	67	65	60	24776	22359	19227	17830	7917	7206	6609
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	3	5	8	8	339	347	549	492	118	116	179
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	1	2	2	2	115	258	273	271	24	88	85
Religious organizations											
Pozostałe	3	2	4	6	111	51	137	455	31	25	7
Others											
Licea profilowane Specialized secondary schools	60	17	6	x	7201	1126	122	x	2553	461	61
Jednostki samorządu terytorialnego	54	16	6	x	6784	1083	122	x	2511	441	61
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	1	–	x	406	43	–	x	32	20	–
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	1	–	–	x	11	–	–	x	10	–	–
Religious organizations											
Technika^{bc} Technical secondary schools^{bc}	91	76	71	66	19942	20731	17957	17122	4266	4826	4161
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	10	9	9	426	2079	1701	1648	93	552	386
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	84	57	55	50	19331	18089	15754	15027	4151	4227	3651
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2	6	4	4	88	307	169	156	11	39	41
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	1	64	72	89	87	11	–	14
Religious organizations											
Pozostałe	1	2	2	2	33	184	244	204	–	8	69
Others											
Szkoły policealne Post-secondary schools	124	110	79	81	11458	13460	11158	10412	3642	3280	3655
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	3	–	1	–	204	–	36	–	70	–
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	43	30	22	19	4906	3362	2573	2253	1499	1067	818
Local government units											

a, b W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi. c łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a, b In the school years 2005/06–2013/14 including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools. c Including general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14	
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły policealne (dok.) Post-secondary schools (cont.)												
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	17	11	11	11	756	634	598	782	316	305	271	
<i>Associations and other social organizations</i>												
Organizacje wyznaniowe	1	2	2	2	20	14	21	14	6	2	10	
<i>Religious organizations</i>												
Pozostałe	63	64	44	48	5776	9246	7966	7327	1821	1836	2556	
<i>Others</i>												
Szkoły wyższe	19	17	18	16	53306	53963	42755	38986	10693	15690	12214	
Tertiary education												
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	5	5	5	31778	37946	34234	32242	6607	9928	9317	
<i>Central (government) administration entities</i>												
Pozostałe	14	12	13	11	21528	16017	8521	6744	4086	5762	2897	
<i>Others</i>												
Szkoły dla dorosłych	154	128	79	70	10392	7656	5631	4823	3516	2134	1505	
Schools for adults												
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	5	3	2	–	158	41	23	–	15	12	
<i>Central (government) administration entities</i>												
Jednostki samorządu terytorialnego	66	42	29	28	5229	2663	1704	1224	1779	744	391	
<i>Local government units</i>												
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	33	32	18	16	1933	993	730	731	759	302	158	
<i>Associations and other social organizations</i>												
Pozostałe	55	49	29	24	3230	3842	3156	2845	978	1073	944	
<i>Others</i>												

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (129). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
6–12 ^a lat	96,5	93,1	91,7	91,0
13–15	96,8	94,2	92,7	92,3
16–18	93,1	92,8	91,8	91,8
19–21 lat	22,4	28,6	25,0	24,4

^a W latach szkolnych 2005/06–2013/14 w grupie wieku 7–12; patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 191.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

In the school years 2005/06–2013/14 in the age group 7–12; see general notes, item 22 on page 191.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (130). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI^a
ENROLMENT RATE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2013/14			2014/15		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
		w %						in %					
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^b primary ^b	6–12	97,2	97,6	96,8	94,9	95,0	94,7	94,7	94,9	94,6	91,6	91,2	92,1
gimnazja lower secondary	13–15	99,1	100,0	98,1	96,8	98,2	95,3	95,1	96,1	94,0	94,4	95,5	93,3
zasadnicze zawodowe ^c basic vocational ^c	16–18	10,2	15,0	5,1	11,2	16,0	6,0	10,6	15,5	5,5	11,3	15,8	6,5
licea ogólnokształ- cące i profilo- wane ^d general and specialized secondary ^d	16–18	67,9	55,4	81,0	61,4	48,9	74,6	60,0	48,0	72,7	58,2	46,8	70,2
technika ^e technical secondary ^e	16–18	38,7	50,2	26,5	43,8	55,3	31,7	43,4	54,2	31,9	43,0	53,5	31,9
policealne post-secondary	19–21	17,8	16,6	19,1	24,8	16,9	33,2	22,6	13,5	32,2	22,4	14,0	31,3
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^f Pre-primary education ^f	5–6	95,5	96,3	94,6	85,2	86,2	84,2	78,3	80,7	75,8	93,4	96,6	90,0
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^b primary ^b	6–12	96,1	96,2	96,0	92,7	92,6	92,7	91,5	91,7	91,3	90,8	90,2	91,5
gimnazja lower secondary	13–15	94,8	94,3	95,3	92,2	92,0	92,4	90,6	89,9	91,4	90,2	89,6	90,8
zasadnicze zawodowe ^c basic vocational ^c	16–18	8,6	12,6	4,3	9,4	13,6	5,0	8,7	12,8	4,5	9,1	12,9	5,1
licea ogólnokształ- cące i profilo- wane ^d general and specialized secondary ^d	16–18	55,4	41,7	69,7	48,9	35,3	63,1	48,4	35,1	62,5	47,7	34,7	61,4
technika ^e technical secondary ^e	16–18	25,6	32,7	18,1	30,8	38,3	22,8	31,1	38,8	23,1	31,6	39,2	23,6
policealne post-secondary	19–21	10,5	9,9	11,2	9,8	6,3	13,4	8,0	4,6	11,4	8,0	4,8	11,4

a Patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 191. b W latach szkolnych 2005/06–2013/14 dotyczy dzieci w wieku 7–12 lat. c – e łącznie ze szkołami: c – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, d – w latach szkolnych 2005/06–2013/14 uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, e – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. f Dotyczy w latach szkolnych 2005/06–2013/14 dzieci w wieku 6 lat, a w roku 2014/15 w wieku 5–6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 22 on page 191. b In the school years 2005/06–2013/14 concerns children aged 7–12. c – e Including: c – special job-training schools, d – in the school years 2005/06–2013/14 supplementary general secondary schools, e – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. f In the school years 2005/06–2013/14 concerns children aged 6 and in 2014/15 aged 5–6 years attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (131). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

SZKOŁY SCHOOLS	Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools equipped with computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratories	Komputery ^a w szkołach Computers ^a in schools				
			ogółem grand total	w tym przeznaczone do użytku uczniów of which used by pupils and students			
				razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with the Internet access		
					razem total	w tym szerokopasmowego of which broadband connection	
Podstawowe Primary	2005/06	93,6	452	5908	4681	3537	–
	2010/11	97,3	481	9178	7071	6169	3678
	2012/13	97,9	461	9911	7241	6550	3996
	2013/14^b	98,6	447	10162	7459	6929	4212
Gimnazja Lower secondary	2005/06	80,8	194	3111	2473	2370	–
	2010/11	86,0	226	5026	3766	3603	2441
	2012/13	83,2	217	5161	3632	3524	2470
	2013/14^b	83,4	209	5353	3780	3687	2591
Zasadnicze zawodowe .. Basic vocational	2005/06	18,9	12	174	135	117	–
	2010/11	36,0	20	364	325	321	240
	2012/13	32,0	20	490	470	412	306
	2013/14^b	34,8	17	570	470	452	349
Licea ogólnokształcące ^c General secondary ^c	2005/06	85,4	73	1485	1174	1133	–
	2010/11	78,9	97	3022	2287	2255	1368
	2012/13	78,2	95	3365	2288	2267	1342
	2013/14^b	75,9	94	3483	2284	2271	1321
Licea profilowane Specialized secondary	2005/06	27,6	23	496	403	372	–
	2010/11	35,0	9	151	131	131	131
	2012/13	33,3	6	94	88	88	88
	2013/14^b	50,0	4	66	65	65	65
Technika ^d Technical secondary ^d	2005/06	58,2	96	2024	1567	1368	–
	2010/11	73,7	135	3778	3014	2909	1884
	2012/13	79,7	150	4324	3282	3204	2389
	2013/14^b	84,5	159	4572	3404	3343	2661
Policealne Post-secondary	2005/06	22,6	22	554	477	458	–
	2010/11	44,5	42	835	709	687	547
	2012/13	47,1	35	817	644	602	454
	2013/14^b	59,5	31	786	587	541	385

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. b Dane szacunkowe. c, d Łącznie ze szkołami: c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, d – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. b Estimated data. c, d Including: c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 (132). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JEZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools									
		podstawowych primary			gimnazjów lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski <i>English</i>	2005/06	152656	59,8	62,3	55,9	86,5	59,3	99,0	97,7	93,3	52,9
	2010/11	155669	95,3	96,3	93,7	96,9	75,7	98,8	96,6	96,5	30,9
	2013/14	143648	98,0	98,2	97,6	98,0	86,3	99,8	100,0	99,0	46,6
	2014/15	144244	98,6	98,5	99,0	98,7	88,2	99,8	x	98,9	44,6
Francuski <i>French</i>	2005/06	5069	0,3	0,4	–	2,2	0,9	10,8	2,5	3,3	0,9
	2010/11	4778	0,2	0,4	–	3,7	–	11,4	–	2,3	–
	2013/14	4324	0,1	0,2	–	4,8	–	10,8	–	2,1	–
	2014/15	3886	0,1	0,1	–	4,6	–	10,4	x	1,9	–
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	44090	4,1	4,6	3,3	13,1	6,8	61,7	64,5	64,4	7,6
	2010/11	41523	2,2	3,0	0,9	35,8	6,0	50,9	45,7	61,3	0,6
	2013/14	37605	1,3	1,3	1,2	47,4	–	43,6	41,0	63,2	0,3
	2014/15	35963	1,4	1,7	0,9	45,7	0,5	46,2	x	62,2	1,7
Rosyjski <i>Russian</i>	2005/06	24682	4,9	2,4	3,3	7,4	18,5	25,2	35,0	33,3	0,8
	2010/11	21961	1,9	0,8	3,9	19,7	7,9	24,0	56,8	28,6	0,7
	2013/14	22446	1,8	1,6	2,0	31,1	9,7	23,1	58,2	28,8	1,3
	2014/15	21760	1,3	1,2	1,4	31,4	8,8	25,6	x	29,0	1,2
Inne <i>Others</i>	2005/06	1590	–	–	–	0,1	–	6,1	–	–	0,4
	2010/11	2227	0,6	0,1	1,4	0,1	–	7,1	–	0,5	0,4
	2013/14	1716	0,1	0,1	–	0,3	–	6,9	–	0,8	0,1
	2014/15	2279	0,1	0,2	–	1,6	–	7,9	x	0,8	0,2
NAUCZANIE DODATKOWE^f ADDITIONAL EDUCATION^f											
Angielski <i>English</i>	2005/06	23918	22,9	20,7	26,3	8,1	–	–	–	–	–
	2010/11	3393	3,0	2,4	4,2	1,1	–	1,0	–	1,1	3,3
	2013/14	760	1,0	0,7	1,7	0,2	–	0,1	–	–	0,1
	2014/15	836	0,5	0,5	0,4	0,2	–	0,0	x	0,0	4,1

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b – d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w latach szkolnych 2005/06–2013/14, d – technikami uzupełniającymi w latach szkolnych 2005/06–2013/14 oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe, e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

a In the 2005/06 school year as of 31 Dec. b – d Including: b – special job-training schools in the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools in the school years 2005/06–2013/14, d – supplementary technical secondary schools in the school years 2005/06–2013/14 and general art schools leading to professional certification. e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

TABL. 6 (132). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORĄŻ POLIĆEALNYCH^a (dok.)**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools									
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	polićealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE DODATKOWE^f (dok.) ADDITIONAL EDUCATION^f (cont.)											
Francuski <i>French</i>	2005/06	1795	0,3	0,5	–	2,8	–	0,2	–	–	–
	2010/11	1333	0,7	0,9	0,4	1,1	–	1,7	–	0,2	–
	2013/14	1008	0,2	0,1	0,3	0,8	–	2,6	–	0,5	–
	2014/15	796	0,1	0,2	0,1	0,7	–	2,0	x	0,6	–
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	19812	3,9	3,9	4,0	29,8	–	1,1	–	0,4	–
	2010/11	10717	4,3	3,5	5,6	15,0	–	5,1	–	2,3	0,1
	2013/14	7556	4,2	3,9	4,8	8,9	–	8,4	–	0,6	–
	2014/15	6862	3,0	2,4	4,3	10,0	–	7,2	x	0,4	–
Inne <i>Others</i>	2005/06	13495	5,2	3,6	7,8	15,5	–	2,8	–	–	–
	2010/11	9656	6,2	4,2	9,7	9,5	–	6,2	–	0,9	–
	2013/14	6110	5,5	3,3	9,7	4,0	–	5,2	–	0,9	–
	2014/15	5665	5,3	3,8	8,4	4,3	–	3,2	x	0,1	–

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b – d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w latach szkolnych 2005/06–2013/14, d – technikami uzupełniającymi w latach szkolnych 2005/06–2013/14 oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 Dec. b – d Including: b – special job-training schools in the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools in the school years 2005/06–2013/14, d – supplementary technical secondary schools in the school years 2005/06–2013/14 and general art schools leading to professional certification. e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (133). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at school					
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	
Angielski <i>English</i>	2005/06	6176	95,5	–	65,7	100,0	43,1
	2010/11	6116	100,0	–	88,5	–	61,2
	2013/14	4854	100,0	–	87,2	–	70,8
	2014/15	4823	100,0	–	91,3	–	58,9
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	573	–	100,0	–	2,4	15,0
	2010/11	155	–	–	0,6	–	10,7
	2013/14	29	–	–	0,2	–	4,9
	2014/15	20	–	–	0,0	–	6,8

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b, c Łącznie z: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w latach szkolnych 2005/06–2013/14, c – technikami uzupełniającymi.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 Dec. b, c Including: b – supplementary general secondary schools in the school years 2005/06–2013/14, c – supplementary technical secondary schools.

TABL. 7 (133). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a (dok.)**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at school					
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic voca- tional	liceach ogólnokształ- cących ^b general secondary ^b	liceach profi- lowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	
Rosyjski	2005/06	3390	4,5	–	32,1	–	44,6
Russian	2010/11	1342	–	–	16,4	–	25,5
	2013/14	439	–	–	6,6	–	24,3
	2014/15	445	–	–	8,0	–	33,1

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w latach szkolnych 2005/06–2013/14, c – technikami uzupełniającymi.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 Dec. b, c Including: b – supplementary general secondary schools in the school years 2005/06–2013/14, c – supplementary technical secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (134). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły podstawowe	2367	1940	1691	1789	442	394	310	Primary schools
w tym specjalne	746	490	492	511	115	90	62	of which special
Gimnazja	1904	1546	1340	1321	629	469	483	Lower secondary schools
w tym specjalne	788	606	558	548	267	192	170	of which special
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy	173	323	364	334	1	64	82	Special job-training schools
Zasadnicze szkoły zawodowe	455	318	283	288	129	102	61	Basic vocational schools
w tym specjalne	424	271	213	219	120	91	49	of which special
Licea ogólnokształcące ^b	142	97	130	135	56	30	27	General secondary schools ^b
w tym specjalne	–	16	31	21	–	–	–	of which special
Licea profilowane	85	38	5	x	33	9	–	Specialized secondary schools
Technika ^{cd}	41	74	101	132	6	2	18	Technical secondary schools ^{cd}
Szkoły policealne	9	–	–	–	2	–	–	Post-secondary schools

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 190. b, c W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi. d Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 10 on page 190. b, c In the school years 2005/06–2013/14 including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools. d Including art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (135). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2013	2014	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE <i>SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES</i>					
Ośrodki	5	5	5	5	<i>Centres</i>
Miejsca	334	404	359	357	<i>Places</i>
Wychowankowie	257	269	254	262	<i>Residents</i>
w tym z upośledzeniem umysłowym	214	249	228	232	<i>of which mentally disabled</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	2	3	3	3	<i>Centres</i>
Miejsca	130	256	223	246	<i>Places</i>
Wychowankowie	123	171	154	167	<i>Residents</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII <i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	–	1	2	2	<i>Centres</i>
Miejsca	–	16	32	61	<i>Places</i>
Wychowankowie	–	16	24	31	<i>Residents</i>
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	–	4	5	6	<i>Centres</i>
Miejsca	–	96	117	122	<i>Places</i>
Wychowankowie	–	52	72	77	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	–	20	31	32	<i>deeply mentally disabled</i>
z zaburzeniami sprzężonymi	–	32	41	45	<i>with associated defects</i>

^a Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 Oct.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (136). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a								
		ogółem total	informatycznych informat- ical	technicznych technical	przed- mio- towych subjects	arty- stycz- nych art	sporto- wych sports	turystyczno-kra- joznaw- czych tourism	innych others	
		OGÓŁEM 2005 ^b	8	9841	–	277	–	4147	4161	–
TOTAL	2010	8	10198	198	758	192	4012	4426	214	398
	2013	17	8209	48	98	644	1319	5259	566	275
	2014	23	8539	44	74	699	1833	5116	471	302
Młodzieżowe domy kultury Youth community centres	1	1282	44	74	136	746	202	–	80	
Ogniska pracy pozaszkolnej Extracurricular interest groups	1	236	–	–	–	236	–	–	–	
Międzyszkolne ośrodki sportowe Inter-school sports centres	2	3830	–	–	–	–	3830	–	–	
Pozostałe placówki Other institutions	19	3191	–	–	563	851	1084	471	222	

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 Oct (in 2005 – from 1 Nov) of the year preceding the surveyed year to 30 Sep (in 2005 – to 31 Oct) of the surveyed year. b As of 31 Oct.

SOURCE: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (137). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014/15		2005/06 ^a	2010/11	2013/14	2014/15		SPECIFICATION
	placówki establi- shments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total				na 100 miejs per 100 beds	
OGÓŁEM	38	4140	4157	3454	3483	3391	81,9	TOTAL
Internaty	28	2627	2805	2058	2113	2021	76,9	Boarding schools
zasadnicze szkoły zawodowe i technika ^b	17	1748	2671 ^c	1341	1392	1237	70,8	basic vocational and technical secondary ^b
licea ogóln- kształcące ^d	11	879	134	653	721	784	89,2	general secondary ^d
licea profilowane	–	–	–	64	–	–	–	specialized secondary
Bursy	10	1513	1352	1396	1370	1370	90,5	Dormitories

a Stan w dniu 31 X. b, d Łącznie ze szkołami: b – technikami uzupełniającymi w latach szkolnych 2005/06–2013/14, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, d – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w latach szkolnych 2005/06–2013/14. c W roku szkolnym 2005/06 łącznie z zespołami szkół.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 Oct. b, d Including: b – supplementary technical secondary schools in the school years 2005/06–2013/14, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, d – supplementary general secondary schools in the school years 2005/06–2013/14. c Including school complexes in the 2005/06 school year.

SOURCE: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (138). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	10	11	10	11	Dormitories
Miejsca	3456	3559	3607	3499	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	2188	2508	2186	2081	students
w % ogółu studentów	4,1	4,6	5,1	5,3	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	.	8	9	6	students of doctoral studies ^a
w % ogółu uczestników	1,6	1,4	0,9	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	4	4	-	-	Canteens
Miejsca	221	221	-	-	Seats

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 13 (139). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15			SCHOOLS	
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholarships recipients			
					socjalne social	rektora dla najlep- szych stu- dentów vice- chancellor to the best students		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół scholarship recipients in % of total students of a given group of schools
O G Ó Ł E M	19392	17669	11944	11459	7627	2284	29,4	TOTAL
w tym:								of which:
Uniwersytety	4922	5075	3439	3677	2308	826	28,7	Universities
Wyższe szkoły techniczne	4717	4355	3323	3178	2264	537	28,1	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	1554	883	502	378	297	43	29,5	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	3287	1953	661	488	277	108	23,5	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ...	208	395	233	190	84	80	21,2	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	1535	1488	1263	1320	807	322	29,6	Medical universities

^a Łącznie z cudzoziemcami; w roku akademickim 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych; w szkołach macierzystych mających siedzibę na terenie województwa. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds; in parent units located in Voivodship. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 (140). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2013/14			2014/15		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	484	110	374	432	117	315	397	122	275	397	124	273
Schools												
w tym: of which:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
sports and athletic												
filialne	29	–	29	15	–	15	10	–	10	10	–	10
branch												
Pomieszczenia szkolne ^a Classrooms ^a	5324	2172	3152	5566	2498	3068	5419	2649	2771	.	.	.
Oddziały	4269	2149	2120	3714	1915	1799	3459	1888	1571	3674	2060	1614
Sections												
Uczniowie	84492	51495	32997	66865	42390	24475	63376	41843	21533	67101	44919	22182
Pupils												
w tym kobiety ...	41013	24963	16050	32725	20752	11973	31018	20597	10421	32985	22232	10753
of which females												
w tym I klasa	12262	7508	4754	10560	6739	3821	10688	7222	3466	14701	10140	4561
of which the 1st grade												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	381	381	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
sports and athletic												
filialne	471	–	471	256	–	256	194	–	194	191	–	191
branch												
Absolwenci	16022	9993	6029	11783	7574	4209	10642	6902	3740	.	.	.
Graduates												
w tym kobiety ...	7720	4804	2916	5754	3705	2049	5239	3381	1858	.	.	.
of which females												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	74	74	–	–	–	–	–	–	–	.	.	.
sports and athletic												
filialne	–	–	–	11	–	11	16	–	16	.	.	.
branch												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę	175	468	88	155	362	78	160	343	78	169	362	81
school												
1 pomieszczenie szkolne	16	24	10	12	17	8	12	16	8	.	.	.
classroom												
1 oddział	20	24	16	18	22	14	18	22	14	18	22	14
section												

^a W przypadku użytkowania przez zespół szkół – wykazane w jednej szkole wskazanej przez dyrektora. W roku szkolnym 2013/14 dane szacunkowe; ze względu na zastosowaną metodę szacowania dane mogą się nie sumować.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the case of being used by a complex of schools – attributed to a single school indicated by a headmaster. In the 2013/14 school year estimated data; due to the method used for estimating data may not sum up.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (141). **GINNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2013/14			2014/15		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	200	102	98	204	113	91	210	120	90	211	121	90
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	4	4	–	6	6	–	4	4	–	4	4	–
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a	6	6	–	6	6	–	7	7	–	7	7	–
<i>with job-training</i> <i>sections^a</i>												
Pomieszczenia szkolne ^b <i>Classrooms^b</i>	2184	1415	769	2470	1654	816	2519	1736	783	.	.	.
Oddziały	2135	1393	742	1777	1183	594	1530	1035	495	1491	1008	483
<i>Sections</i>												
Uczniowie	53085	35649	17436	40450	27947	12503	34415	24286	10129	33125	23489	9636
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety ...	25630	17214	8416	19474	13429	6045	16708	11771	4937	16121	11410	4711
<i>of which</i> <i>females</i>												
w tym I klasa	17070	11306	5764	13105	9083	4022	11257	7951	3306	10903	7767	3136
<i>of which the</i> <i>1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	1115	1115	–	1930	1930	–	1244	1244	–	1299	1299	–
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a	648	648	–	622	622	–	539	539	–	503	503	–
<i>with job-training</i> <i>sections^a</i>												
Absolwenci	17703	11991	5712	13474	9344	4130	11589	8168	3421	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety ...	8595	5813	2782	6606	4602	2004	5666	3965	1701	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	352	352	–	638	638	–	374	374	–	.	.	.
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a	186	186	–	219	219	–	156	156	–	.	.	.
<i>with job-training</i> <i>sections^a</i>												
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę	265	350	178	198	247	137	164	202	112	157	194	107
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne	24	25	23	16	17	15	14	14	13	.	.	.
<i>classroom</i>												
1 oddział	25	26	23	23	24	21	22	23	20	22	23	20
<i>section</i>												

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej. b W przypadku użytkowania przez zespół szkół – wykazane w jednej szkole wskazanej przez dyrektora. W roku szkolnym 2013/14 dane szacunkowe; ze względu na zastosowaną metodę szacowania dane mogą się nie sumować.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on the 6th grade of primary school. b In the case of being used by a complex of schools – attributed to a single school indicated by a headmaster. In the 2013/14 school year estimated data; due to the method used for estimating data may not sum up.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (142). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15
Szkoły	45	43	40	39
Schools				
Oddziały	213	249	170	176
Sections				
Uczniowie	5350	4967	3918	4017
Students				
w tym kobiety	1220	1206	899	1042
of which females				
w tym I klasa	2091	1786	1543	1337
of which the 1st grade				
Absolwenci	1752	1718	954	.
Graduates				
w tym kobiety	453	441	145	.
of which females				

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (143). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

A. UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZGODNIE Z KLASYFIKACJĄ ISCED 97^a
 STUDENTS AND GRADUATES ACCORDING TO THE CLASSIFICATION ISCED 97^a

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	NARROW FIELDS OF EDUCATION
	uczniowie students				absolwenci graduates				
O G Ó Ł E M	5350	4967	4051	3918	1752	1718	1433	954	TOTAL
Artystyczna	9	2	–	–	5	–	–	–	Arts
Ekonomiczna i administra- cyjna	312	187	121	123	142	95	68	–	Business and administra- tion
Inżynieryjno-techniczna	2322	2115	1828	1764	700	688	608	472	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa ...	1180	784	504	485	375	249	178	120	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	369	655	586	593	118	246	160	211	Architecture and building
Rolnicza, leśna i rybactwa	221	145	122	122	62	47	35	48	Agriculture, forestry and fishery
Usług dla ludności	937	1079	890	831	350	393	384	103	Personal services

^a Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji.
^a The International Standard Classification of Education.

TABL. 17 (143). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**

STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

B. UCZNIOWIE ZGODNIE Z KLASYFIKACJĄ ISCED F – 2013^a
STUDENTS ACCORDING TO THE CLASSIFICATION ISCED F – 2013^a

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA	2013/14	2014/15	NARROW FIELDS OF EDUCATION
OGÓŁEM	3918	4017	TOTAL
w tym:			of which:
Biznesu i administracji	123	175	Business and administration
Inżynieryjno-techniczna	1764	1692	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	485	525	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	593	512	Architecture and construction
Rolnicza	122	115	Agriculture
Usług dla ludności	831	996	Personal services

^a Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji.
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a The International Standard Classification of Education.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (144). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE dla młodzieży^a (bez szkół specjalnych)**

GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15
Szkoły	77	74	77	74
Schools				
Oddziały	864	823	735	706
Sections				
Uczniowie	25341	22999	20155	19027
Students				
w tym kobiety	15885	14547	12698	11949
of which females				
w tym I klasa	8727	7752	6362	6158
of which the 1st grade				
Absolwenci	8090	7435	6880	.
Graduates				
w tym kobiety	5101	4729	4351	.
of which females				

^a W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the school years 2005/06–2013/14 including supplementary general secondary schools.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (145). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	60	17	6	Schools
Oddziały	268	49	6	Sections
Uczniowie	7201	1126	122	Students
w tym kobiety	4112	667	91	of which females
w tym I klasa	1990	325	x	of which the 1st grade
Absolwenci	2553	461	61	Graduates
w tym kobiety	1415	294	55	of which females

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (146). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15
Szkoły	88	72	67	62
Schools				
Oddziały	741	866	760	722
Sections				
Uczniowie	19516	20301	17524	16692
Students				
w tym kobiety	6509	7195	6216	5905
of which females				
w tym I klasa	6053	5429	4757	4372
of which the 1st grade				
Absolwenci	4173 ^b	4738	4079	.
Graduates				
w tym kobiety	1400	1714	1484	.
of which females				

a W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z technikami uzupełniającymi. b Bez techników uzupełniających.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 a In the school years 2005/06–2013/14 including supplementary technical secondary schools. b Excluding supplementary technical secondary schools.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (147). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA

STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

A. UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZGODNIE Z KLASYFIKACJĄ ISCED 97^b
 STUDENTS AND GRADUATES ACCORDING TO THE CLASSIFICATION ISCED 97^b

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06 ^c	2010/11	2012/13	2013/14	NARROW FIELDS OF EDUCATION
	uczniowie students				absolwenci graduates				
O G Ó Ł E M	19516	20301	18451	17524	4173	4738	4482	4079	T O T A L
Artystyczna	30	23	8	–	–	–	8	–	Arts
Spoleczna	2917	1845	1263	1093	650	594	368	353	Social and behavioural science

a W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z technikami uzupełniającymi. b Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji. c Bez techników uzupełniających.
 a In the school years 2005/06–2013/14 including supplementary technical secondary schools. b The International Standard Classification of Education. c Excluding supplementary technical secondary schools.

TABL. 21 (147). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)A. UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZGODNIE Z KLASYFIKACJĄ ISCED 97^b (dok.)
STUDENTS AND GRADUATES ACCORDING TO THE CLASSIFICATION ISCED 97^b (cont.)

PODGUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06 ^c	2010/11	2012/13	2013/14	NARROW FIELDS OF EDUCATION
	uczniowie students				absolwenci graduates				
Ekonomiczna i administracyjna	1091	935	1075	1086	188	154	179	236	Business and administration
Informatyczna	433	2637	2585	2434	–	552	666	551	Computing
Inżynieryjno-techniczna	5937	4501	4151	4083	1543	1016	954	859	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa ...	2100	961	668	613	596	344	160	112	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1008	1958	1795	1622	219	416	445	408	Architecture and building
Rolnicza, leśna i rybactwa	2175	2317	1907	1735	355	632	490	449	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjna	291	225	266	296	45	68	49	51	Veterinary
Medyczna	–	–	–	10	–	–	–	–	Health
Usług dla ludności	2811	4579	4551	4384	456	864	1122	1021	Personal services
Usług transportowych	73	107	102	109	18	17	15	23	Transport services
Ochrona środowiska	650	213	80	59	103	81	26	16	Environmental protection

B. UCZNIOWIE ZGODNIE Z KLASYFIKACJĄ ISCED F – 2013^a
STUDENTS ACCORDING TO THE CLASSIFICATION ISCED F – 2013^a

PODGUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA	2013/14	2014/15	NARROW FIELDS OF EDUCATION
OGÓŁEM	17524	16692	TOTAL
Społeczna	1093	970	Social and behavioural science
Biznesu i administracji	1086	1040	Business and administration
Nauk o środowisku	59	41	Environment
Technologii teleinformacyjnych	2434	2340	Information and communication technologies
Inżynieryjno-techniczna	4083	3954	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	613	483	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1622	1462	Architecture and construction
Rolnicza	1554	1435	Agriculture
Leśna	181	191	Forestry
Weterynaryjna	296	320	Veterinary
Medyczna	10	15	Health
Usług dla ludności	4384	4331	Personal services
Usług transportowych	109	110	Transport services

a W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z technikami uzupełniającymi. b Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji. c Bez techników uzupełniających.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the school years 2005/06–2013/14 including supplementary technical secondary schools. b The International Standard Classification of Education. c Excluding supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (148). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły – kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	19	23	25	25	Schools – schooling only in the art subjects
Uczniowie	1910	1378	1690	1643	Students
w tym kobiety	1132	889	1112	1098	of which females
Absolwenci	337	181	210	.	Graduates
w tym kobiety	196	112	147	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	8	9	10	10	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	5	5	6	6	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	747	697	742	722	Students
w tym kobiety	499	488	483	480	of which females
Absolwenci	114	124	122	.	Graduates
w tym kobiety	87	92	88	.	of which females
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne of which general art schools					
Szkoły	3	4	4	4	Schools
Uczniowie	426	430	433	430	Students
w tym kobiety	318	322	294	299	of which females
Absolwenci	93	88	82	.	Graduates
w tym kobiety	74	73	59	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (149). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	SPECIFICATION
Szkoły	124	110	79	81	Schools
Oddziały	507	526	441	432	Sections
Uczniowie	11458	13460	11158	10412	Students
w tym kobiety	5966	8730	7759	7089	of which females
Absolwenci	3642	3280	3655	.	Graduates
w tym kobiety	2178	2292	2746	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (150). UCZNIOWIE I ABSLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA

STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

A. UCZNIOWIE ZGODNIE Z KLASYFIKACJĄ ISCED 97^a
STUDENTS ACCORDING TO THE CLASSIFICATION ISCED 97^a

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	NARROW FIELDS OF EDUCATION
	uczniowie students				absolwenci graduates				
OGÓŁEM	11458	13460	17050	11158	3642	3280	3654	3655	TOTAL
w tym:									of which:
Pedagogiczna	1555	908	187	27	524	138	35	36	Education science and teacher training
Artystyczna	93	104	384	611	30	29	146	264	Arts
Spoleczna	797	234	128	100	268	33	54	47	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji	10	8	45	–	5	–	–	–	Journalism and infor- mation
Ekonomiczna i admini- stracyjna	1586	3373	4809	2344	433	587	677	529	Business and administra- tion
Informatyczna	2156	983	1722	780	674	200	199	159	Computing
Inżynieryjno-techniczna ...	55	120	92	48	22	28	46	16	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa	6	288	177	154	6	43	41	14	Architecture and building
Rolnicza, leśna i rybactwa	370	793	379	12	36	273	342	–	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjna	–	–	76	128	–	–	22	41	Veterinary
Medyczna	1435	1491	1683	1616	528	560	773	918	Health
Opieki społecznej	438	451	633	647	189	143	154	224	Social services
Usług dla ludności	1610	2151	2136	1725	463	573	563	525	Personal services
Usług transportowych	111	–	115	168	39	–	–	18	Transport services
Ochrony środowiska	–	–	15	7	–	–	–	–	Environmental protection
Ochrony i bezpieczeństwa	1164	2076	4067	2465	405	331	431	703	Security services

B. UCZNIOWIE ZGODNIE Z KLASYFIKACJĄ ISCED F – 2013^a
STUDENTS ACCORDING TO THE CLASSIFICATION ISCED F – 2013^a

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA	2013/14	2014/15	NARROW FIELDS OF EDUCATION
OGÓŁEM	11158	10412	TOTAL
w tym:			of which:
Artystyczna	611	555	Arts
Spoleczna	100	108	Social and behavioural science
Biznesu i administracji	2344	1884	Business and administration
Nauk o środowisku	7	–	Environment
Technologii teleinformatycznych	780	837	Information and communication technologies
Inżynieryjno-techniczna	48	13	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa	154	102	Architecture and construction
Rolnicza	12	–	Agriculture
Weterynaryjna	128	129	Veterinary
Medyczna	1616	1712	Health
Opieki społecznej	647	531	Social services
Usług dla ludności	1725	1592	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	1806	1609	Hygiene and occupational health services
Usług transportowych	168	180	Transport services
Ochrony i bezpieczeństwa	659	602	Security services

^a Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a The International Standard Classification of Education.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (151). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenti Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005/06	19	2941	53306	10693	TOTAL
2010/11	17	3078	53963	15690	
2013/14	18	2923	42755	12214	
2014/15	16	2809	38986	.	
Uniwersytety	1	776	12820	4057	
Wyższe szkoły techniczne	1	664	11307	2914	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	1	46	1280	388	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	3	149	2077	1020	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	1	36	896	403	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	1	780	4461	1150	Medical universities
Pozostałe szkoły wyższe	8	358	6145	2282	Others

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 190. b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2013/14.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 190. b According to type of school – from the 2013/14 academic year.

TABL. 26 (152). **FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE
ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH
WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2014/15**
BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION
AS WELL AS TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS IN THE 2014/15 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne Branch sections and basic organizational units in another location	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne Teaching centres in another location	Studenti ^a Students ^a				Absolwenci ^{ab} Graduates ^{ab}			
			ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms		ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms	
					stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes			stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes
OGÓŁEM TOTAL	4	–	1233	516	588	645	343	168	127	216
lokalizacja według województw: residence by voivodships:										
Mazowieckie	1	–	45	36	–	45	24	20	–	24
Podlaskie ^c	2	–	727	278	588	139	135	60	119	16
Warmińsko-Mazurskie ..	1	–	461	202	–	461	184	88	8	176

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według województw – z roku akademickiego 2013/14. c Łącznie ze studentami filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 4 filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz 1 zamiejscowy ośrodek dydaktyczny (378 studentów i 125 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem podlaskim.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b In the division by voivodships – from the 2013/14 academic year. c Including students of the University of Białystok branch in Vilnius.

N o t e. Moreover, in Podlaskie Voivodship there were 4 branch sections and basic organizational units in another location as well as 1 teaching centres in another location (378 students and 125 graduates) which headquarters were located outside the territory of Podlaskie Voivodship.

TABL. 27 (153). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>			
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2013/14 2014/15	53306 53963 42755 38986	29264 31956 24997 22750	24047 26978 25887 25299	13353 16144 15654 15281	29259 26985 16868 13687	15911 15812 9343 7469	TOTAL
Uniwersytety		12820	9084	8823	6283	3997	2801	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		11307	4298	8882	3767	2425	531	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		1280	537	271	118	1009	419	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne ..		2077	1312	91	55	1986	1257	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne		896	651	80	64	816	587	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne		4461	3453	4129	3214	332	239	<i>Medical universities</i>
Pozostałe szkoły wyższe		6145	3415	3023	1780	3122	1635	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
a, b Data for the 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (154). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>			
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2013/14	10693 15690 12214	6545 10449 8204	5003 6776 7054	2961 4365 4796	5690 8914 5160	3584 6084 3408	TOTAL
Uniwersytety		4057	3151	2613	2041	1444	1110	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		2914	1433	2407	1265	507	168	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		388	255	63	31	325	224	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne ..		1020	705	80	49	940	656	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne		403	287	30	25	373	262	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne		1150	944	1052	870	98	74	<i>Medical universities</i>
Pozostałe szkoły wyższe		2282	1429	809	515	1473	914	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
a, b Data for the 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 29 (155). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH
 ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06 ^b	2010/11	2013/14	2014/15	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym kobiety <i>of which females</i>				
OGÓŁEM	2941	3078	2923	2809	1347	1525	1462	1420	TOTAL
Profesorowie	606	651	623	605	116	157	172	177	Professors
w tym z tytułem naukowym profesora	301 ^c	350	328	337	54 ^c	72	86	96	<i>of which titled only</i>
Docenci	3	18	13	11	–	2	–	1	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	1	4	5	4	–	–	–	1	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^d (HD)</i>
Adiunkci	1010	1066	1097	1056	506	554	560	545	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	121	139	190	222	52	76	94	117	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^d (HD)</i>
Asystenci	878	680	588	541	487	429	385	354	Assistant lecturers
Pozostali	444	663	602	596	238	383	345	343	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 190. ^b Bez niepełnozatrudnionych. ^c Bez szkół wyższych zawodowych.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 190. ^b Without part-time paid employees. ^c Excluding higher vocational schools. ^d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

 TABL. 30 (156). CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ

 FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci <i>Students</i>		Absolwenci ^b <i>Graduates^b</i>		SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2005/06	420	281	91	61	TOTAL
	2010/11	1186	600	169	104	
	2013/14	1322	646	237	134	
	2014/15	1300	621	.	.	
studia: stacjonarne		1205	560	219	122	<i>full-time programmes</i>
niestacjonarne		95	61	18	12	<i>part-time programmes</i>
Uniwersytety		613	296	120	67	Universities
Wyższe szkoły techniczne		201	66	18	12	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		89	41	23	8	Agricultural universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		38	20	9	5	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne		4	3	–	–	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		263	146	45	26	Medical universities
Pozostałe szkoły wyższe		92	49	22	16	<i>Other higher education institutions</i>

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2013/14.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study forms and type of school – for the 2013/14 academic year.

TABL. 31 (157). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies^a</i>				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to stu- dents of postgraduate studies</i>			uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>			
OGÓŁEM	2201	4038	2499	1977	1205	3337	1969	189	509	647	673
TOTAL											
w tym kobiety	1643	2980	1923	1478	892	2399	1458	114	291	372	395
<i>of which females</i>											
Uniwersytety	2354	1046	781	.	2077	790	.	289	331	351
<i>Universities</i>											
Wyższe szkoły techniczne	330	189	201	.	350	196	.	142	158	155
<i>Technical universities</i>											
Wyższe szkoły rolnicze	62	51	47	.	48	57	.	-	-	-
<i>Agricultural academies</i>											
Wyższe szkoły ekonomiczne	.	542	487	259	.	449	417	.	-	-	-
<i>Academies of economics</i>											
Wyższe szkoły pedagogiczne	.	365	378	373	.	96	216	.	-	-	-
<i>Teacher education schools</i>											
Uniwersytety medyczne	134	35	39	.	48	21	.	78	150	167
<i>Medical universities</i>											
Pozostałe szkoły wyższe	251	313	277	.	269	272	.	-	8	-
<i>Others</i>											

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 Dec.

TABL. 32 (158). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW STUDIÓW	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14	NARROW FIELDS OF EDUCATION
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies^a</i>				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>			
OGÓŁEM	2201	4038	2499	1977	1205	3337	1969	TOTAL
w tym kobiety	1643	2980	1923	1478	892	2399	1458	<i>of which women</i>
w tym:								<i>of which:</i>
Informatyczna	170	97	93	95	61	61	86	<i>Computing</i>
Humanistyczna ^b	158	19	23	14	59	-	-	<i>Humanities^b</i>
Spoleczna	591	-	11	12	56	11	12	<i>Social and behavioural science</i>
Ekonomiczna i administra- cyjna	750	1194	931	614	657	1124	875	<i>Business and administration</i>
Prawna	43	322	111	56	41	277	107	<i>Law</i>
Biologiczna ^c	31	-	-	-	31	-	-	<i>Life science^c</i>
Fizyczna ^d	18	-	-	-	9	-	-	<i>Physical science^d</i>

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. b Łącznie z teologią. c, d Między innymi: c – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, d – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 Dec. b Including theology. c, d Among others: c – biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, d – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 32 (158). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

PODGRUPY KIERUNKÓW STUDIÓW	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2005/06	2010/11	2013/14	NARROW FIELDS OF EDUCATION
	słuchacze studiów podyplomowych ^a studies of postgraduate studies ^a				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies			
Matematyczna i statystyczna	13	–	–	20	–	–	9	Mathematics and statistics
Inżynierijno-techniczna	–	58	–	–	–	119	–	Engineering and engineering trades
Rolnicza, leśna i rybactwa...	–	36	19	47	–	32	23	Agriculture, forestry and fishery
Medyczna	1	126	127	89	1	57	57	Health
Ochrony i bezpieczeństwa	40	228	199	125	13	272	170	Security services
Opieki społecznej	–	38	–	–	–	119	–	Social services
Usług transportowych	–	31	17	–	–	29	17	Transport services
Pedagogiczna (łącznie z na- uczycielską i pedagogi- czno-nauczycielską)	362	1833	952	858	265	1205	582	Education science and teacher training

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 Dec.

TABL. 33 (159). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Gimnazja	2005/06	4	9	226	57	85	22
	2010/11	4	7	98	27	43	9
	2013/14	2	4	99	38	20	9
	2014/15	2	3	78	20	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe	2005/06	2	2	29	3	16	1
	2010/11	–	–	–	–	–	–
	2013/14	–	–	–	–	–	–
	2014/15	–	–	–	–	–	–
Licea ogólnokształ- cące ^a	2005/06	95	303	7123	3124	2144	1034
	2010/11	92	279	6454	2875	1876	968
	2013/14	60	213	5121	2181	1315	630
	2014/15	52	179	4482	1822	.	.
Licea profilowane	2005/06	3	9	235	109	51	30
	2010/11	–	–	–	–	–	–
	2013/14	–	–	–	–	–	–
	2014/15	–	–	–	–	–	–
Technika ^b	2005/06	50	119	2779	778	1220	365
	2010/11	32	65	1104	177	215	45
	2013/14	17	25	411	77	116	18
	2014/15	16	17	263	58	.	.

a W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. b łącznie z technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the school years 2005/06–2013/14 including supplementary general secondary schools. b Including supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 34 (160). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a**
PRE-PRIMARY EDUCATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	SPECIFICATION
Placówki	554	609	689	680	Establishments
miasta	185	239	291	295	urban areas
wieś	369	370	398	385	rural areas
Przedszkola	157	183	216	230	Nursery schools
w tym specjalne	–	1	3	3	of which special
miasta	136	154	187	198	urban areas
wieś	21	29	29	32	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	397	361	340	329	Pre-primary sections in primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	18	20	19	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	47	113	102	Pre-primary points
Miejsca					Places
Przedszkola	17649	21141	23717	24404	Nursery schools
w tym specjalne	–	3	49	76	of which special
miasta	16435	19312	21919	22420	urban areas
wieś	1214	1829	1798	1984	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	288	354	314	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	929	2331	2211	Pre-primary points
Dzieci	23648	30073	36314	34099	Children
miasta	18150	23259	27031	25622	urban areas
wieś	5498	6814	9283	8477	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	11580	9271	9246	6181	of which aged: 6
5 lat	4735	8314	11380	11553	5
Przedszkola	17079	21798	24190	23508	Nursery schools
w tym specjalne	–	3	44	77	of which special
miasta	15976	20069	22194	21597	urban areas
wieś	1103	1729	1996	1911	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	5856	4471	4569	3115	of which aged: 6
5 lat	4326	5940	6607	6833	5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	6569	7237	9908	8580	Pre-primary sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	5724	4800	4655	3043	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	222	266	215	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	816	1950	1796	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 lat	489	636	722	787	3–6
3–5	325	568	703	753	3–5
6	955	852	783	986	6
5 lat	399	739	906	908	5
Dzieci w przedszkolach na					Children in nursery schools per
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3–6 lat	356	457	480	542	3–6
6 lat	483	411	387	497	6
1 przedszkole	109	119	112	102	Nursery school
100 miejsc	97	103	102	96	100 places

a Patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 191.

U w a g a. W latach szkolnych 2013/14 i 2014/15 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. W roku szkolnym 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględnione wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 22 on page 191.

N o t e. In the 2013/14 and 2014/15 school years including the children attending for all school year in the units performing health care activities. In the 2010/11 school year excluding pre-primary education in the units performing health care activities, in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych, z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 217, z późniejszymi zmianami), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej; ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, hospicja, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich;

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039) z późniejszymi zmianami;
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857, z późniejszymi zmianami), na mocy której tworzy się **praktyki lekarskie: indywidualne, indywidualne specjalistyczne i grupowe**. Istotą tej formy jest realizowanie przez prywatne podmioty świadczeń zdrowotnych dla ogółu ludności.

Dane o praktykach lekarskich obejmują te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne **wyłącznie w ramach środków publicznych**.

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior, excluding health care in prisons.

2. The basis of data presented in this chapter of the health care system are provided by:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 Apr 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 217, with later amendments), replacing the Law on Care Health Facilities; the law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Presented in the section data (for 2011 – health care institutions) performing medical activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (general hospitals, mental and health resorts, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, hospices and sanatoria).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions;

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 Jul 2011 (Journal of Laws No. 174, item 1039) with later amendments;
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 Dec 1996 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 136, item 857, with later amendments), on the basis of which **individual medical practices, individual specialized medical practices and group practices** are established. These forms of activity are conducted by private entities rendering health care services for the general population.

Data concerning medical practices include those entities that render health care services **exclusively within the framework of public funds**.

4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 164, poz. 1027, z późniejszymi zmianami) z mocą obowiązującą od dnia 1 X 2004 r., która reguluje zakres i warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia.

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

4. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779) z późniejszymi zmianami.

5. Dane o szpitalach obejmują także placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

Dane dotyczące stacjonarnej opieki zdrowotnej nie obejmują opieki dziennej.

6. Dane o łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594). Dane o oddziałach chorób wewnętrznych wykazano łącznie z oddziałami kardiologicznymi; o oddziałach gruźlicy i chorób płuc – łącznie z oddziałami pulmonologicznymi. Do oddziałów chirurgicznych zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do oddziałów załączonych – oddziały obserwacyjno-zakaźne.

7. Dane o szpitalach psychiatrycznych nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

8. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i materiały medyczne.

4) *the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 Aug 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027 with later amendments), with the effect from 1 Oct 2004, with the scope and condition for providing health services, the rules and procedure of financing them and activity of the National Health Fund.*

3. Data regarding medical personnel concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

4. Data on doctor specialists and dental specialists concerns doctors with grade II specialization and with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 Oct 2005 on Doctors and Dentist Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779) with later amendments.

5. Data on hospitals comprise also health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

Data concerning in-patient health care do not include day-care.

6. Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Types of wards in general hospitals (table 5) were given in accordance with the regulation of the Minister of Health, dated 17 May 2012 (Journal of Laws 2012 item 594). Data regarding internal diseases wards are shown together with cardiological wards; tubercular and pulmonary wards – with pulmonology wards. Surgical wards include: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, maxillo-facial, cardiosurgery, urology as well as other surgical wards; communicable diseases wards – observation communicable diseases wards.

7. Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

8. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services within the scope of nursing and rehabilitation of persons not requiring hospitalization as well as provide them with medicinal products and medical devices.

9. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

10. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej (ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 757; za 2005 r. – ustawa z dnia 25 VII 2001 r., Dz. U. Nr 113, poz. 1207, z późniejszymi zmianami) obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

11. Działalność aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. Prawo farmaceutyczne (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 45, poz. 271, z późniejszymi zmianami).

Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

12. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

13. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1457), opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy, żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

14. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, począwszy od danych za 2012 r., prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 135).

15. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań;
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię;

9. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

10. Data concerning emergency medical services and first aid (the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 Sep 2006, uniform text Journal of Laws 2013 item 757; data for 2005 – the Law dated 25 Jul 2001, Journal of Laws No. 113, item 1207, with later amendments) include units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 Nov 2011 have operated on the basis of the regulation of the Ministry of Health, dated 3 Nov 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of regulations of the health care facilities.

11. The activity of generally available pharmacies and pharmaceutical outlets is normalized by Pharmaceutical Law, dated 6 Sep 2001 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 45, item 271, with later amendments).

Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

12. Data regarding incidence of infectious diseases are given in accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems", valid since 1 Jan 1997 (ICD-10 Revision).

13. According to the Law on Childcare for children younger than 3 years, dated 4 Feb 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1457) care can be organized in nurseries, kids clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 Aug 1991.

14. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 Jun 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 135).

15. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organization of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests;
- 2) **specialist centre** – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy;

- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych;
- 4) **w połączonych formach.**

16. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodzina zastępcza:**
- spokrewniona,
 - niezawodowa, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa),
 - zawodowa, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa); w tym:
 - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami,
 - zawodowa specjalistyczna – umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
 - zawodowa niespokrewniona z dzieckiem, wielodzietna (funkcjonuje nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.);
- 2) **rodzinny dom dziecka** – w tym samym czasie może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

17. Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:
- interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,

3) **street work** – carries out motivating and socio-therapeutic activities;

4) **in a combination of the forms.**

16. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, health care, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

1) **foster family:**

- related,
- non-professional, in which not more than 3 children may be placed at the same time (except for numerous siblings)
- professional, in which not more than 3 children may be placed at the same time (except for numerous siblings) including:
 - professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 Jul 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493) with later amendments,
 - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 Oct 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments), underage mothers with children.
 - professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 Dec 2014);

2) **foster home** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

17. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) **care and education centre**, shall be exercised in the form of:
- an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,

- b) **rodzinne** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
- c) **socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych; placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

18. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 182 z późniejszymi zmianami).

- b) a **family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.
- c) a **socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible health-care services,
- d) a **specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;
- 2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) **pre-adoptive intervention centre** – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

18. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of homes and facilities are presented in accordance with the Law on Social Help, dated 12 Mar 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182 with later amendments).

19. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 182 z późniejszymi zmianami), według której dokonano podziału na świadczenia pieniężne i niepieniężne.

Zasilek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasilek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasilek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

19. Data on social assistance benefits are presented according to the Law on Social Help, dated 12 Mar 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182 with later amendments), by which the division into monetary and non-monetary assistance is made.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (161). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	SPECIFICATION
Lekarze	2987	2955	2948	Doctors
w tym kobiety	1779	1818	1839	of which women
Lekarze dentyści	523	490	489	Dentists
w tym kobiety	430	406	406	of which women
Farmaceuci	742	826	834	Pharmacists
w tym kobiety	665	720	717	of which women
Pielęgniarki	6728	6627	6499 ^b	Nurses
Położne	814	784	763 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	501	537	545 ^d	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni ^e	323	332	308	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 221; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^b – pielęgniarstwa – 1199, ^c – położnictwa – 111, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 270. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 221; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local government administration and National Health Fund. ^b – Of which masters: ^b – of nursing – 1199, ^c – of midwifery – 111, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 270. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (162). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	SPECIFICATION
LEKARZE SPECJALIŚCI	2137	2071	2065	DOCTOR SPECIALISTS
w tym specjaliści w zakresie:				<i>of which specialists in the field of:</i>
Anestezjologii i intensywnej terapii	122	120	124	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	259	244	261	Surgery ^b
Chorób płuc	44	38	41	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	217	207	191	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	45	45	37	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	40	44	57	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	397	393	398	General practitioners
Neurologii ^{cd}	61	67	65	Neurology ^{cd}
Okulistyki	46	49	48	Ophthalmology
Onkologii ^e	21	24	26	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	54	53	45	Otolaryngology ^{cf}
Pediatрії	111	97	82	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	143	137	134	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	97	99	101	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	101	83	99	Radiology and diagnostic imaging ^g
Lekarze specjaliści w % ogółu lekarzy	71,5	70,1	70,0	Specialists in % of total doctors
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ	125	118	131	DENTAL SPECIALISTS
w tym specjaliści w zakresie:				<i>of which specialists in the field of:</i>
Chirurgii stomatologicznej	11	9	12	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	2	3	3	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	24	23	29	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	6	6	3	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	30	28	27	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	7	9	12	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	45	40	44	Restorative dentistry
Lekarze dentyści ze specjalizacją w % ogółu lekarzy dentyków	23,9	24,1	26,8	Dental specialists in % of total dentist

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 221 oraz notka a do tabl. 1 na str. 225. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d – g Także: d – neuropatologii, e – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, f – otorynolaryngologii, g – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 4 on page 221 and footnote a to the table 1 on page 225. b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. c Including children's specialists. d – g Also: d – neuropathology, e – oncological pathology, children's oncology and haematology, f – otorynolaryngology, g – oncological radiotherapy and children's radiology.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior.

TABL. 3 (163). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	733	737	753	Out-patients departments (as of 31 Dec)
miasta	575	576	586	urban areas
wieś	158	161	167	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII) ..	247	230	219	Medical practices ^b (as of 31 Dec)
miasta	192	180	172	urban areas
wieś	55	50	47	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	9745,1	9949,8	9839,0	Consultations provided ^c in thous.
miasta	8537,4	8755,6	8656,1	urban areas
wieś	1207,7	1194,1	1182,9	rural areas
lekarskie	8614,2	8808,3	8683,0	doctors
w tym specjalistyczne	3492,6	3608,8	4814,5	of which specialized
stomatologiczne	1130,9	1141,5	1156,0	dental

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 220. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 2 on page 220. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior as well as the Central Statistical Office.

TABL. 4 (164). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII FACILITIES – as of 31 Dec				
Szpitałe ogólne ^b	33	35	36	General hospitals ^b
Szpitałe psychiatryczne	2	2	2	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	1	1	2	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	2	2	2	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	13	13	11	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	11	10	12	Nursing homes ^c
Hospicja	4	4	3	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria	1	1	2	Health resort treatment – sanatoria

^a Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 220. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 221. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.

^a See general notes, item 2 on page 220. ^b See general notes, item 5 on page 221. ^c Including psychiatric types facilities.

TABL. 4 (164). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a (dok.)**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	SPECIFICATION
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII <i>BEDS IN FACILITIES – as of 31 Dec</i>				
Szpitala ogólne	5851	5850	5893	<i>General hospitals</i>
Szpitala psychiatryczne	1021	1095	1085	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	20	24	24	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	67	74	77	<i>Addiction recovery centres</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	306	363	294	<i>Chronic medical care homes^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	334	360	438	<i>Nursing homes^c</i>
Hospicja	48	62	84	<i>Hospices</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria	194	186	249	<i>Health resort treatment – sanatoria</i>
LECZENI <i>IN-PATIENTS</i>				
Szpitala ogólne ^d	248413	248228	257632	<i>General hospitals^d</i>
Szpitala psychiatryczne	11052	10302	10793	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	215	303	298	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	123	133	157	<i>Addiction recovery centres</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	759	827	705	<i>Chronic medical care homes^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	969	923	1006	<i>Nursing homes^c</i>
Hospicja	498	659	695	<i>Hospices</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze w sanatoriach	2747	1906	2279 ^e	<i>Health resort treatment patients in sanatoria</i>

^a Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 220. c łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^e Ponadto 416 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych oraz zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 2 on page 220. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Excluding inter-ward patient transfer. ^e More-over 416 health resort patients were treated as out-patient.

S o u r c e: in regard to general hospitals and to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior, in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (165). **SZPITALA OGÓLNE^a**
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	33	35	36	General hospitals (as of 31 Dec)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	5851	5850	5893	Beds (as of 31 Dec)
na 10 tys. ludności	48,8	49,0	49,4	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:				of which in specified wards :
chorób wewnętrznych	1162	1174	1174	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	208	228	228	of which cardiological ^b
chirurgicznych	1325	1296	1310	surgical
pediatrycznych	488	488	488	paediatric
ginekologiczno-polożniczych	542	564	575	gynaecological-obstetric
onkologicznych	168	166	166	oncological
intensywnej terapii	106	108	108	intensive therapy
zakaźnych	299	299	299	communicable
gruźlicy i chorób płuc	308	311	311	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	51	51	51	dermatological
neurologicznych	202	221	221	neurological
psychiatrycznych	161	161	161	psychiatric
Leczeni w tys.	255,1	271,3	265,6	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:				of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	49,4	50,8	48,1	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	11,3	12,6	12,8	of which cardiological ^b
chirurgicznych	64,1	65,4	61,6	surgical
pediatrycznych	21,0	22,1	22,1	paediatric
ginekologiczno-polożniczych	35,5	34,9	35,1	gynaecological-obstetric
onkologicznych	11,1	10,6	10,2	oncological
intensywnej terapii	2,1	2,2	2,1	intensive therapy
zakaźnych	11,3	11,4	10,6	communicable
gruźlicy i chorób płuc	8,9	8,9	8,5	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	1,7	1,7	1,7	dermatological
neurologicznych	6,8	7,2	6,5	neurological
psychiatrycznych	2,1	2,2	2,1	psychiatric
Wypisani w tys.	240,8	240,6	250,1	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	4,7	4,9	4,8	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2071	2075	2158,9	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	44,5	44,1	45,6	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,5	5,3	5,4	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	244	246	245	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 i 6 na str. 221. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 5 and 6 on page 221. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior.

TABL. 6 (166). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	48	53	54	54	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	29	30	30	basic
specjalistyczne	x	24	24	24	specialization
Szpitalne oddziały ratunkowe	–	11	10	9	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	13	14	9	10	Admissions rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	2	2	2	2	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	135,2	93,5	89,3	90,7	in thousands
na 1000 ludności	112,6	77,6	74,7	76,0	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	135,5	94,3	90,2	91,1	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	9,9	14,8	5,0	5,4	children and youth up to 18 years of age
w wieku 65 lat i więcej	35,0	39,1	37,4	aged 65 and more
na 1000 ludności	112,9	78,3	75,4	76,3	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 222. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. d W ciągu roku.

a See general notes, item 10 on page 222. b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7 (167). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
PUBLIC PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Apteki	296	337	377	386	Pharmacies
w tym prywatne	296	335	376	385	of which private
w tym na wsi	41	36	34	36	of which in rural areas
Punkty apteczne	60	65	67	66	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	56	61	63	62	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Number of population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3370	2994	2691	2637	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	5049	4960	4878	4806	of which in rural areas
1 aptekę	4053	3571	3170	3088	pharmacy
w tym na wsi	11945	13295	13916	13084	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	541	661	782	791	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 222.

a See general notes, item 11 on page 222.

TABL. 8 (168). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 Dec)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	6	4	4	4	Local branches (as of 31 Dec)
Krwiodawcy w tys.	21,5	30,0	40,4	31,4	Blood donors in thous.
w tym honorowi	21,5	29,9	40,4	31,4	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys. ...	34,4 ^c	46,5	57,8	60,9	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	34,0 ^e	72,7	66,1	84,6	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d in thous.

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej. d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. e Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c Blood taken in units of whole blood. d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. e Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (169). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	191	158	150	134	15,9	13,1	12,5	11,2	Tuberculosis
Tężec	–	1	1	–	–	0,1	0,1	–	Tetanus
Krztusiec	173	271	228	87	14,4	22,5	19,1	7,3	Whooping cough
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	3	3	–	–	0,3	0,2	–	–	type A
typ B	31	13	42	77	2,6	1,1	3,5	6,5	type B
typ C	28	30	37	61	2,3	2,5	3,1	5,1	type C
Różyczka	193	91	628	95	16,1	7,6	52,5	8,0	Rubella
AIDS ^a	3	2	2	5	0,3	0,2	0,2	0,4	AIDS ^a
Salmonellozy	562	464	308	306	46,8	38,5	25,7	25,6	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	–	1	–	3	–	0,1	–	0,3	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	321	70	31	38	26,7	5,8	2,6	3,2	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	755	1055	1459	1211	350,5	418,0	663,5	568,4	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica) ...	180	222	642	557	15,0	18,4	53,7	46,7	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	46	35	38	21	3,8	2,9	3,2	1,8	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych ...	133	50	50	635	11,1	4,2	4,2	53,2	Viral meningitis

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2.

TABL. 9 (169). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)
 INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Wirusowe zapalenie mózgu	104	139	120	135	8,7	11,5	10,0	11,3	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	951	96	67	59	79,2	8,0	5,6	4,9	Mumps
Włośnica	1	7	–	–	0,1	0,6	–	–	Trichinellosis
Grypa ^c	6995	18171	93981	64624	582,4	1508,9	7854,8	5415,4	Influenza ^c
Choroby weneryczne ...	18	24	21	22	1,5	2,0	1,8	1,8	Veneral diseases
Szczepieni przeciw wścieklźnie	253	221	242	289	21,1	18,4	20,2	24,2	Rabies vaccinations

^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (170). ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE
 Stan w dniu 31 XII
 NURSERY^a AND CHILDREN'S CLUBS
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Żłobki	6	8	16	32	Nurseries
w tym publiczne	6	8	13	17	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	7	8	5	3	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	x	x	9	17	Children's clubs
Miejsca:					Places:
w żłobkach	666	1128	1416	1767	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	165	297	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku):					Children staying (during the year):
w żłobkach	1198	1669	2152	2643	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	222	366	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	36	50	80	105	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ...	19	30	48	62	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	92	101	99	97	per 100 places

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 11 (171). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 Dec)				wychowankowie residents				
O G Ó Ł E M	77	72	71	74	3550	3850	3888	3720	T O T A L
Opiekuńcze	69	62	47	50	3185	3543	3090	2870	General care
Specjalistyczne	8	10	18	17	365	307	524	515	Specialized
W połączonych formach	x	x	6	7	x	x	274	335	In a combination of the forms

TABL. 12 (172). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**
Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	891	893	938	934	Foster families
Spokrewnione:					Related:
liczba rodzin	779	764	612	605	number of families
liczba dzieci ^b	1062	1054	849	829	number of children ^b
Niezawodowe:					Non-professional:
liczba rodzin	105	100	281	277	number of families
liczba dzieci ^b	174	179	408	398	number of children ^b
Zawodowe ^c :					Professional ^c :
liczba rodzin	7	29	45	52	number of families
liczba dzieci ^b	23	106	168	188	number of children ^b
Rodzinne domy dziecka	3	3	Foster homes
Dzieci ^d	25	25	Children ^d

^a Od 2013 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych.
^b W latach 2005 i 2010 w wieku do 18 lat, w latach 2013 i 2014 w wieku do 25 lat. ^c W latach 2005 i 2010 rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Since 2013 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b In 2005 and 2010 up to the age of 18, in 2013 and 2014 up to the age of 25. ^c In 2005 and 2010 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 13 (173). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**
INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers				
	stan w dniu 31 XII				as of 31 Dec								
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	17	17	24	24	718	469	428	425 ^b	107	139	83	84	Care and education centres
interwencyjne	1	1	2	2	14	14	22	26	6	–	–	–	intervention
rodzinne	4	4	4	4	20	27	23	24	–	2	4	7	family
socjalizacyjne	6	2	8	8	296	54	172	185	58	10	17	23	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	1	1	–	–	14	16	–	–	–	–	specialist therapy
łączące zadania placówek ^c	6	10	9	9	388	374	197	174	43	127	62	54	combining tasks of the centres ^c

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 223. ^b W tym 35 wychowanków w wieku 0–3 lata i 29 – w wieku 4–6 lat oraz 4 sieroty i 48 niepełnosprawnych. ^c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; w latach 2005 i 2010 placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 17 on page 223. ^b Of which 35 residents at age 0–3 and 29 – at age 4–6, 4 orphans and 48 disabled. ^c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; in 2005 and 2010 multi-functional centres.

TABL. 14 (174). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	39	43	47	48	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b	3100	3043	3361	3415	Places ^b
na 10 tys. ludności	26	25	28	29	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b	2919	2964	3071	3164	Residents ^b
w tym kobiety	1418	1295	1455	1444	of which women
w tym do 18 lat	126	84	103	82	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku ...	1338	681	668	675	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	24	25	26	27	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	149	318	275	332	Persons awaiting a place

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b Łącznie z filiami.
a Including community self-help homes. b Including branches.

TABL. 15 (175). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	39	43	47	48	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	11	16	16	18	Aged persons
Przewlekle somatycznie chorzy	9	8	8	7	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2	3	2	2	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	5	5	5	5	Children and young mentally retarded
Przewlekle psychicznie chorzy	3	5	8	9	Chronically mentally ill
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	2	2	3	3	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	7	8	8	8	Homeless
Inne osoby	–	2	4	4	Other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	2919	2964	3071	3164	Residents in homes and facilities^c
dla:					for:
Osób w podeszłym wieku	358	658	634	702	Aged persons
Przewlekle somatycznie chorych	968	695	653	434	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawnych intelektualnie	193	145	140	140	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	533	508	517	517	Children and young mentally retarded
Przewlekle psychicznie chorych	543	598	761	957	Chronically mentally ill
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	36	35	94	53	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	288	308	266	343	Homeless
Innych osób	–	17	6	18	Other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. c Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. c Including branches.

TABL. 16 (176). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2005 79990 2010 77348 2013 76255 2014 72475	82275,6 126293,1 132536,1 133989,5	TOTAL
Pomoc pieniężna	64016	106102,2	Monetary assistance
w tym:			of which:
Zasiłek stały	6107	26493,7	Permanent benefit
Zasiłek okresowy	26125	58316,6	Temporary benefit
Zasiłek celowy	31693	20950,7	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	56	186,3	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	34432	27887,3	Non-monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie	166	437,8	Shelter
Posiłek	32294	16066,1	Meals
Ubranie	38	10,9	Clothing
Sprawienie pogrzebu	133	291,7	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1778	11058,4	Attendance services and specialized attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	23	22,3	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 225. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.
Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 19 on page 225. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

DZIAŁ XII KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

4. W **muzeach** jako muzealia wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

5. **Instytucja paramuzealna** – jednostka organizacyjna niebędąca muzeum, nienastawiona na osiągnięcie zysku, której celem jest trwała ochrona dóbr kultury, nauki i techniki oraz przyrody, którą uznaje się za posiadającą charakter muzealny. Instytucją paramuzealną może być: ogród zoologiczny, ogród botaniczny, rezerwat przyrody, pomnik historii (zabytek) lub inna jednostka – m.in. planetarium, miasteczko czy centrum nauki i techniki, a także niebędąca muzeum ekspozycja stała ukazująca osiągnięcia, odkrycia i ciekawostki z dziedziny historii, archeologii, kultury, przyrody, techniki itp.

6. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

7. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

CHAPTER XII CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Borrower is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as exhibits in **museums**.

5. **Institution related to museum** – a non-profit organisational unit whose purpose is permanent protection of culture, science and technology and nature goods, which is not having "museum" status entity but is recognized as being of museum nature. Institution related to museum may be: zoological garden, botanical garden, natural reserve, historical monument, other unit, such as planetarium, science and technology camp and centre, as well as other permanent exhibition which is not museums, but which display certain achievements, inventions and curiosities in the field of history, archaeology, culture, nature, technology, etc.

6. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

7. Information regarding **theatres and music institutions** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów,
- działalność koncertową **filharmonii**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**.

8. Informacje o działalności domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

9. Informacje o kinach dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo). Wśród kin stałych wyróżnia się minipleksy – posiadające od 3 do 7 sal i multipleksy – posiadające 8 sal i więcej.

10. Dane o abonentach radiowych i telewizyjnych dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odborników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances,
- the concert activity of **philharmonic halls**.
- the performing activity of **song and dance ensembles**.

8. Information concerning the activity of cultural centres and establishments, clubs and community centres is based on annual reporting data.

9. Information regarding cinemas concerns the activity of public cinemas, i.e. established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape). Among fixed cinemas one can distinguish miniplexes – equipped with 3 to 7 screens and multiplexes – equipped with 8 screens and more.

10. Data regarding radio and television subscribers concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. Tourism, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.

2. Tourist accommodation establishments include hotels and similar facilities as well as other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 they do not include rooms for rent and agrotourism lodgings).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościńce) oraz obiekty w trakcie kategoryzacji,
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe, domy wycieczkowe i hostele).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. **Placówki gastronomiczne** w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

Within:

- *hotels and similar facilities, the group "other hotel facilities" has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns) as well as other hotel facilities during categorization,*
- *other facilities, the group "miscellaneous facilities" includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments excursion hostels and hostels).*

3. *In data regarding facilities and number of beds for tourists, facilities and places in temporarily inactive facilities due to expansion, renovation etc. are not included.*

4. *Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation*

5. *Foreign tourists using collective tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. Foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

6. *Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Bars also include: cafes, wine houses, beer halls, canteens etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours, snack bars etc.*

Sport

1. *Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.*

2. W kategorii ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 17) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzajów sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. **Boiska** znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich. Liczba stadionów podana jest łącznie z deklarowanymi obiektami niespełniającymi wymogów stadionów, np. widowni. Boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną) wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne-wielozadaniowe. Boiska kryte, znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

Dane dotyczące **ścieżek rowerowych** obejmują ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położone w lesie), czyli: samodzielne drogi dla rowerów (położone w pasie drogi); drogi wydzielone z jezdni; drogi wydzielone z chodnika; drogi zawarte w ciągach pieszo-rowerowych. Uwzględniają one łączną długość ścieżek rowerowych będących w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego,

Informacje o **obiekтах dostosowanych dla osób niepełnosprawnych** uwzględniają obiekty dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo lub o innym niż ruchowy rodzaj niepełnosprawności (np. głusi, niewidomi).

2. *In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as persons practicing sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practiced or taught.*

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. **Sports fields** located in stadium main fields are not counted again as sports fields for big games. The number of stadiums includes declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating. Sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are counted once as universal, multi-purpose sports fields. Indoor sports fields located in sports halls or gyms are not given separately, but treated as sports halls or gyms, depending on kind of facility in which they are located.

Data concerning **cycle paths** include bike paths mainly used for communication purposes, without tourist bike trails (eg. located in the forest), namely: self-roads for bicycles (located on the waysides); paths separated from the roadway; roads separated from the sidewalk; roads included in passageways for pedestrians and cyclists. The total length of cycle paths which are respectively in the area of competence of gminas, powiats and the marshal's office is taken into account.

Information about **facilities adapted for disabled guests** include facilities adapted for people with reduced mobility or other than motor disability (eg. the deaf or the blind).

Kultura Culture

TABL. 1 (177). **KSIAŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Wy- dawnic- twa nauko- we <i>Scienti- fic publi- cations</i>	Podrę- czniki dla szkół wyż- szych <i>Univer- sity text- books</i>	Wydaw- nictwa zawo- dowe <i>Profes- sional publi- cations</i>	Pod- ręcz- niki szkolne <i>School text- books</i>	Wy- dawnic- twa popu- larne <i>Popu- lar- science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>		SPECIFICATION
							razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i mło- dzieży <i>of which for children and youth</i>	
Tytuły 2005	448	128	37	8	14	190	71	1	Titles
2010	586	227	30	18	8	186	117	41	
2013	565	254	16	9	10	203	73	8	
2014	551	194	6	5	10	266	70	11	
Nakład w tys. egz. 2005	565,5	53,6	17,3	8,7	57,0	370,4	58,5	3,0	Number of copies in thous.
2010	741,3	97,7	9,8	24,6	25,0	386,4	197,8	130,5	
2012	418,6	76,6	5,7	5,7	23,0	246,5	61,1	15,0	

^a Według miejsca wydania.
Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
Source: National Library.

TABL. 2 (178). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>							nieregularnie <i>irregularly</i>	
		w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>				
		6–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 mie- siące <i>bi-mon- thly</i>	w kwar- tale <i>quarter- ly</i>	w pół- roczu <i>half- yearly</i>		w roku <i>yearly</i>
Tytuły 2005	162	2	5	2	34	15	34	8	24	38
Titles 2010	181	2	8	4	36	17	50	10	35	19
2013	165	2	7	3	37	17	48	15	23	13
2014	150	2	9	3	37	14	29	12	21	23
Nakład w tys. egz. 2005	16592,4	13798,8	1057,9	31,2	691,3	444,9	215,1	50,6	115,2	187,4
2010	15228,9	10693,5	1803,4	92,5	1611,4	614,4	279,9	30,4	23,4	80,0
Number of cop- ies in thous. 2012	15388,6	6669,3	5715,1	95,5	1957,1	646,2	222,4	41,0	17,3	24,7
2013	15180,1	5321,2	6095,8	215,5	2408,2	768,8	213,4	64,7	11,7	80,8

^a Według miejsca wydania.
Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
Source: National Library.

TABL. 3 (179). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	256	243	238	240	Libraries (as of 31 Dec)
w tym na wsi	189	172	170	169	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	68	50	50	50	Library service points (as of 31 Dec)
w tym na wsi	45	27	19	21	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII)					
w tys. wol.	4478,9	4630,6	4653,7	4791,6	Collection (as of 31 Dec) in thous. vol.
w tym na wsi	2010,8	1902,0	1884,7	1877,0	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	185,6	159,2	145,4	145,9	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	51,2	40,8	38,1	37,6	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach woluminów	3487,1	3216,3	2972,8	3004,1	in thousand volumes
w tym na wsi	1157,4	922,5	850,1	824,4	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	18,8	20,2	20,4	20,6	per borrower in vol.
w tym na wsi	22,6	22,6	22,3	21,9	of which in rural areas

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w latach 2013 i 2014 przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. ^b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points; in 2013 and 2014 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. ^b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (180). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	26	26	27	28	Museums with branches ^a
Muzealia ^a w tys.	181,8	173,3	214,9	222,2	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe	125	133	146	135	Temporary exhibitions
własne ^b	98	78	95	94	own ^b
obce ^c	27	55	51	41	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	419,7	351,9	418,8	472,3	Museum and exhibition visitors in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	165,5	94,3	110,3	122,4	of which primary and secondary school students ^d

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 Dec. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (181). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
INSTITUTIONS RELATED TO MUSEUM

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII)	6	4	2	Institutions (as of 31 Dec)
Rezerwy	4	1	–	Reserves
Inne	2	3	2	Others
Zwiedzający w tys.	289,7	97,8	79,2	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	45,4	21,2	21,8	of which primary and secondary schools students visiting in groups
Rezerwy	184,5	10,8	–	Reserves
Inne	105,2	87,0	79,2	Others

TABL. 6 (182). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014 ^a	SPECIFICATION
Galerie (stan w dniu 31 XII)	10	9	8	8	Galleries (as of 31 Dec)
Wystawy ^b	105	108	102	112	Exhibitions ^b
w tym z zagranicy	9	8	4	5	of which foreign
Ekspozycje ^b	109	110	98	113	Expositions ^b
Zwiedzający w tys.	60,5	58,2	55,4	83,3	Visitors in thous.

a W 2014 r. galerie sztuki w województwie funkcjonowały wyłącznie w sektorze publicznym. b W kraju.
a In 2014 there were art galleries in the voivodship only in public sector. b In Poland.

TABL. 7 (183). **TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE**
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls^a</i>	Przedstawienia i koncerty ^b <i>Performances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M					TOTAL
2005	5	1553	2002	337,3	
2010	7	2246	2556	371,8	
2013	8	3910	1870	283,8	
2014	8	3926	1841	300,5	
Teatry	5	1065	1183	118,9	Theatres
dramatyczne	2	646	355	40,5	dramatic
lalkowe	3	419	828	78,4	puppet
Teatry muzyczne	1	1921	242	105,1	Music theatres
Filharmonie	2	940	408	72,7	Philharmonic halls
Zespoły pieśni i tańca	–	–	8	3,8	Song and dance ensembles

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa; łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 Dec. b Data concern activity performed in voivodship area; including outdoor events.

TABL. 8 (184). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2013	2014			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Instytucje	166	169	167	166	60	106	Institutions
domy kultury	29	32	22	22	14	8	cultural establishments
ośrodki kultury	77	73	82	82	33	49	cultural centres
kluby	21	12	13	13	12	1	clubs
świetlice	39	52	50	49	1	48	community centres
Pracownie specjalistyczne	197	222	287	319	167	152	Specialized workshops
Imprezy (w ciągu roku)	7588	9221	7902	7929	4832	3097	Events (during the year)

TABL. 8 (184). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2013	2014			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1429,5	1514,0	1487,0	1592,6	1279,0	313,6	Event participants (during the year) in thous.
Kursy (w ciągu roku)	225	224	198	196	121	75	Courses (during the year)
Absolwenci kursów (w ciągu roku) w tym dzieci i młodzież szkolna ^a	4512	3635	2844	2986	1953	1033	Course graduates (during the year) of which children and youth ^a
Zespoły artystyczne	715	645	615	649	437	212	Artistic ensembles
Członkowie zespołów artystycznych w tym dzieci i młodzież szkolna ^a	9379	9155	9069	9542	6448	3094	Members of artistic ensembles of which children and youth ^a
Koła (kluby)	329	334	566	592	379	213	Groups (clubs)
Członkowie kół (klubów)	7621	6720	13287	13347	8791	4556	Members of groups (clubs) of which children and youth ^a
w tym dzieci i młodzież szkolna ^a	3141	2823	4862	6266	3999	2267	

a Do 2013 r. dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Until 2013 children and youth below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9 (185). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	19	14	13	12 ^a	Cinemas (as of 31 Dec)
w tym miasta	17	13	13	12	of which urban areas
w tym multiplexy	–	1	1	1	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII) ...	20	29	28	27	Screens (as of 31 Dec)
w tym miasta	18	28	28	27	of which urban areas
w tym multiplexy	–	8	8	8	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	4479	5980	6022	5819	Seats (as of 31 Dec)
w tym miasta	4151	5824	6022	5819	of which urban areas
w tym multiplexy	–	1689	1705	1705	of which multiplexes
Seanse	10814	36004	36353	40299	Screenings
w tym miasta	10713	35934	36353	40299	of which urban areas
w tym multiplexy	–	15571	14593	15494	of which multiplexes
na 1 kino	569	2572	2796	3358	per cinema
Widzowie	304239	814236	802590	929092	Audience
w tym miasta	301929	813501	802590	929092	of which urban areas
w tym multiplexy	–	298227	311538	333441	of which multiplexes
na 1 kino	16013	58160	61738	77424	per cinema
na 1 seans	28	23	22	23	per screening

a W tym 2 miniplexy.

a Of which 2 miniplexes.

TABL. 10 (186). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
W tysiącach	91,5	150,8	146,1	148,6	<i>In thousand</i>
Na 1000 ludności	76,3	125,3	122,3	124,7	<i>Per 1000 population</i>

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (187). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	262,6	187,2	191,8	191,5	218,9	155,6	160,5	160,7	<i>Radio subscribers</i>
miasta	170,7	125,7	128,3	127,9	240,4	173,4	177,8	177,5	<i>urban areas</i>
wieś	91,9	61,5	63,5	63,6	187,7	128,6	134,1	135,0	<i>rural areas</i>
Abonenci telewizyjni	254,1	181,1	184,6	184,2	211,8	150,5	154,5	154,6	<i>Television subscribers</i>
miasta	164,4	121,0	122,6	122,2	231,6	166,9	169,9	169,5	<i>urban areas</i>
wieś	89,7	60,1	62,0	62,0	183,1	125,6	130,9	131,8	<i>rural areas</i>

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 12 (188). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013 ^a	2014 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	180^b	182^b	254	248	Facilities (as of 31 Jul)
w tym całoroczne	99	132	181	184	<i>of which open all year</i>
Obiekty hotelowe	36	68	84	87	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	22	23	34	35	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	6	6	11	13	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	8	39	39	39	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	144 ^b	114 ^b	170	161	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżo- wymy	27	15	10	9	<i>shelters including youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	3	6	4	3	<i>of which school youth hostels</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 12 (188). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (cd.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013 ^a	2014 ^a	SPECIFICATION
Pozostałe obiekty (dok.):					<i>Other facilities (cont.):</i>
kempingi	2	2	2	3	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	12	8	6	6	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	18	7	6	6	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	14	12	13	12	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1	1	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych	15	14	15	14	<i>complexes of tourist cottages</i>
pokoje gościnne	19	19	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	62	56	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	55	55	37	36	<i>miscellaneous facilities</i>
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	11769^b	11409^b	12896	12848	Number of beds (as of 31 Jul)
w tym całoroczne	6109	7409	8774	9139	<i>of which open all year</i>
Obiekty hotelowe	3078	4634	5859	5971	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	2292	2596	3848	3720	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	184	237	436	502	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	602	1801	1575	1749	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	8691 ^b	6775 ^b	7037	6877	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżowymi	1348	837	735	568	<i>shelters including youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	215	331	279	204	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	270	240	280	324	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	905	615	307	395	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	1962	982	522	501	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1230	1103	1366	1336	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	123	99	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	504	610	871	896	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	345	362	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	852	778	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	2349	2289	1759	1717	<i>miscellaneous facilities</i>
Korzystający z noclegów	398271^b	456571^b	594454	599599	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	85981	72141	163893	161574	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	234758	309955	448137	461589	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	172182	203846	323691	333685	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	16434	13642	23888	23892	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	46142	92467	100558	104012	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	163513 ^b	146616 ^b	146317	138010	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżowymi	8526	8720	5388	5387	<i>shelters including youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	191	3110	312	285	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	3105	2556	2447	4020	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	6484	2677	1180	2086	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	14650	10024	3405	2877	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	24143	25241	22100	19507	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	4750	3497	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	5518	10876	10706	16325	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	6461	6948	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	6045	6949	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	96337	83025	88585	73911	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (188). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013 ^a	2014 ^a	SPECIFICATION
Udzielone noclegi	806138^b	903286^b	1018614	1049922	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym ..	131948	108038	209579	213756	<i>of which by foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	354719	488119	644267	664945	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	259902	314936	457862	471416	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	22205	22335	36573	37158	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	72612	150848	149832	156371	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	451419 ^b	415167 ^b	374347	384977	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżowymi	27385	24220	16063	15794	<i>shelters including youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1822	6374	1237	963	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	6485	3634	2972	6043	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	13341	13071	6763	6515	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	97338	48703	19538	19534	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	60329	80433	86671	82408	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	11533	10309	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	11878	27027	28177	46333	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	15501	15120	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	21332	23118	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	223130	207770	177330	170112	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (189). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013 ^a	2014 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	85981^b	72141^b	163893	161574	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	68064	60512	142393	139748	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	49479	44822	108497	108693	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	1127	4094	5169	4348	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	17458	11596	28727	26707	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	17917 ^b	11629 ^b	21500	21826	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżowymi	875	981	1310	1237	<i>shelters including youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	492	–	44	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	785	901	1149	1844	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	394	336	–	470	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	158	94	130	124	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	674	534	793	473	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	764	231	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	232	390	514	344	<i>complexes of tourist cottages^c</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (189). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI (dok.)**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013 ^a	2014 ^a	SPECIFICATION
Pozostałe obiekty (dok.):					<i>Other facilities (cont.):</i>
pokoje gościnne	764	579	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	38	73	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	14035	8162	16802	16682	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	131948^b	108038^b	209579	213756	<i>Nights spent (overnight stay)</i>
Obiekty hotelowe	103625	88361	177607	176520	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	75577	64308	136503	139061	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	2404	6172	6608	5285	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	25644	17881	34496	32174	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	28323 ^b	19677 ^b	31972	37236	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżowymi	1762	1909	1611	1621	<i>shelters including youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	1260	–	44	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	1263	1187	1409	2776	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	464	449	–	483	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	750	531	196	325	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1237	983	1624	1167	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1480	636	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	297	513	963	538	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	2076	1388	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	133	242	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	21070	13469	23960	28696	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (190). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013 ^b	2014 ^b	2005	2010	2013 ^b	2014 ^b	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych <i>occupancy rate of bed places</i>				stopień wykorzystania pokoi <i>occupancy rate of rooms</i>				
Obiekty hotelowe	34,1	29,9	31,3	28,9	35,2	35,3	38,2	38,1	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	34,4	34,7	34,4	35,0	36,4	40,4	41,5	42,6	<i>hotels</i>
motele	68,1	54,1	28,5	22,8	45,9	35,3	31,1	26,4	<i>motels</i>
pensjonaty	18,4	16,8	21,7	22,0	19,1	19,3	23,0	21,2	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	33,7	23,3	26,2	24,9	32,7	28,1	33,8	31,8	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	29,1 ^c	28,8 ^c	25,8	25,8	x	x	x	x	<i>Other facilities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 238. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^c Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a See general notes, item 4 on page 238. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^c Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 15 (191). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 Jul

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restau- racje <i>Restau- rants</i>	Bary <i>Bars</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastro- nomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2005 48	70	35	15	TOTAL
	2010 68	45	18	13	
	2013 72	49	22	7	
	2014 76	46	24	1	
Obiekty hotelowe	65	30	4	1	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	39	21	1	1	<i>hotels</i>
motele	2	1	–	–	<i>motels</i>
pensjonaty	5	2	2	–	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	19	6	1	–	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	11	16	20	–	<i>Other facilities</i>
schroniska	1	–	–	–	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	–	–	1	–	<i>youth hostels</i>
kempingi	–	1	–	–	<i>camping sites</i>
ośrodki wczasowe	–	2	1	–	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	2	4	6	–	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych	–	4	4	–	<i>complexes of tourist cottages</i>
pokoje gościnne	1	1	–	–	<i>rooms for rent</i>
inne obiekty	7	4	8	–	<i>miscellaneous facilities</i>

TABL. 16 (192). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories				w trakcie kategory- zacji <i>in the proces of the catego- risation</i>
		****	***	**	*	
Hotele ^a	2005 22	3	4	6	1	8
<i>Hotels^a</i>	2010 23	3	6	9	1	4
	2013 34	3	14	12	1	4
	2014 35	3	15	11	1	5
Pokoje ^a	2005 1147	328	253	305	28	233
<i>Rooms^a</i>	2010 1296	365	341	451	28	111
	2013 1851	364	713	503	114	157
	2014 1813	364	753	483	30	183
Miejsca noclegowe ^a	2005 2292	659	480	564	50	539
<i>Bed places^a</i>	2010 2596	819	625	862	56	234
	2013 3848	809	1408	1019	278	334
	2014 3720	799	1499	976	62	384
Korzystający z noclegów w tys.	2005 172,2	41,7	37,7	57,8	1,8	33,2
<i>Tourists accommodated in thous.</i>	2010 203,8	44,5	58,1	86,2	3,9	11,2
	2013 323,7	52,9	126,4	115,6	11,7	17,2
	2014 333,7	53,2	147,3	104,9	13,4	14,9
w tym turyści zagraniczni	2005 49,5	14,7	11,5	12,2	–	11,0
<i>of which foreign tourists</i>	2010 44,8	12,9	17,1	14,3	–	0,6
	2013 108,5	24,3	37,5	44,4	2,0	0,3
	2014 108,7	23,7	40,9	39,8	3,8	0,5

a Stan w dniu 31 VII.
a As of 31 Jul.

TABL. 16 (192). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII (dok.)**
HOTELS BY CATEGORY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories				w trakcie kategory- zacji in the proces of the catego- risation
		****	***	**	*	
Stopień wykorzystania w %: Occupancy rate in %:						
miejsc noclegowych bed places	2005 34,4	41,6	34,9	39,7	25,8	23,5
	2010 34,7	28,0	37,9	42,9	26,2	19,4
	2013 34,4	27,8	35,8	43,7	20,9	26,0
	2014 35,0	28,1	36,6	42,4	54,6	20,7
pokoje rooms	2005 36,4	34,2	44,2	41,6	12,5	27,0
	2010 40,4	33,2	45,1	47,3	25,2	25,0
	2013 41,5	35,8	44,5	48,5	27,0	28,0
	2014 42,6	35,6	46,6	47,3	50,1	25,4

Sport

TABL. 17 (193). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	2014	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS					
Jednostki organizacyjne	472	462	562	449	Organizational entities
Członkowie	16368	15623	16613	14332	Members
Ćwiczący ^a	15600	12424	12577	10902	Persons practising sports ^a
KLUBY SPORTOWE ^b SPORTS CLUBS ^b					
Jednostki organizacyjne	404	442	437	441	Organizational entities
Członkowie	30020	28191	27806	27743	Members
Ćwiczący	27891	28694	27552	26117	Persons practising sports
mężczyźni	18767	19509	19184	18152	males
kobiety	9124	9185	8368	7965	females
w wieku do 18 lat	23649	22632	21691	19840	aged up to 18
Sekcje sportowe	969	1021	924	887	Sports sections
Trenerzy	326	466	498	534	Coaches
Instruktorzy sportowi	688	831	824	799	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	493	351	316	278	Other persons conducting sports activities

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi i wyznaniowymi klubami sportowymi.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Estimated data. ^b Including Students Sports Clubs and Religious Clubs.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (194). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2014 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2014
As of 31 Dec

RODZAJE SPORTÓW	Sekcje Sections	Ćwiczący Exercisers			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	TYPES OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Badminton	3	105	53	72	2	2	Badminton
Boks	8	350	56	234	6	12	Boxing
Brydż sportowy	4	114	11	5	2	4	Bridge
Gimnastyka artystyczna	2	99	88	99	1	4	Rhythmic gymnastics
Jeździectwo ^b	13	347	246	249	15	20	Equestrian sport ^b
Judo	5	637	96	584	4	13	Judo
Kajakarstwo klasyczne	1	31	8	27	1	1	Classic canoeing
Karate ^b	19	1028	205	701	16	33	Karate ^b
Koszykówka	7	442	8	406	18	4	Basketball
Lekkoatletyka	10	869	409	734	31	28	Athletics
Łyżwiarstwo szybkie ^b	1	53	23	45	5	1	Speed skating ^b
Piłka nożna	72	5041	185	3655	137	88	Football
Piłka ręczna	3	137	44	73	3	4	Handball
Piłka siatkowa	14	864	463	728	26	29	Volleyball
Pływanie	10	299	141	215	7	10	Swimming
Podnoszenie ciężarów	1	1	–	–	–	1	Weight lifting
Sport motorowy ^b	4	49	–	7	–	7	Motorsport ^b
Sport lotniczy ^b	7	154	11	29	–	15	Air sport ^b
Strzelectwo sportowe ^b	13	620	123	174	9	25	Sport shooting ^b
Szachy	7	475	107	243	2	8	Chess
Szermierka	1	11	2	8	–	1	Fencing
Taekwon-do ITF	3	32	15	30	–	3	Taekwon-do ITF
Tenis	2	30	12	24	2	3	Tennis
Tenis stołowy	13	328	122	192	6	12	Table tennis
Zapasy w stylu klasycznym	1	44	4	13	–	2	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	2	59	4	27	1	2	Free style wrestling
Żeglarstwo ^b	4	125	37	25	2	14	Sailing ^b

^a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi i wyznaniowymi klubami sportowymi. ^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Including Students Sports Clubs and Religious Clubs. ^b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 19 (195). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2014 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2014
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled		SPECIFICATION
		ćwiczących persons practising sports	widzów spectators	
Stadiony	47	14	17	Stadiums
w tym piłkarskie	23	4	6	of which football
Boiska do gier wielkich ^b	108	19	18	Fields for big games ^b
w tym piłkarskie	108	19	18	of which football
Boiska do gier małych ^b	67	22	18	Fields for small games ^b
w tym:				of which:
koszykówki	21	8	5	basketball
piłki ręcznej	7	4	2	handball
piłki siatkowej	17	6	2	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	62	20	15	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	37	12	13	Tennis courts
Hale sportowe	12	6	9	Sports halls
Sale gimnastyczne ^c	27	13	5	Gyms ^c
Pływalnie	22	12	11	Swimming pools
Tory sportowe	6	2	1	Sports tracks
Lodowiska sztuczne mrożone	5	1	1	Artificial skating rinks
Ścieżki rowerowe ^d w km	326,9	x	x	Bicycle paths ^d – length in km

a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. c Łącznie z salami pomocniczymi. d Bez szlaków rowerowych.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co cztery lata.

a Excluding schools facilities. b Including non-full-size facilities. c Including auxiliary gym. d Excluding bicycle trails.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every four years.

DZIAŁ XIII NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania naukowe** (badania podstawowe, badania stosowane i badania przemysłowe) oraz **prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe** (tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych):
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk,
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618),
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki, zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **podmocnicze jednostki naukowe** – biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** – państwowe i samorządowe instytucje oraz niewymienione wcześniej instytucje niekomercyjne, m.in. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Dane dotyczące zatrudnienia w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

CHAPTER XIII SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development (scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, of which knowledge about man, culture and society as well as to discover new uses of this knowledge.

Research and development includes **scientific research** (basic research, applied research, industrial research) and **experimental development**.

Information regarding research and development activity includes the following groups of entities:

- 1) **scientific, research and development units** (i.e. units involved mainly in carrying out research and development):
 - a) scientific units of the Polish Academy of Sciences,
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 April 2010 (Journal of Laws No. 96, item 618),
 - c) others, i.e. other units classified according to NACE Rev. 2 to the division 72 “Scientific research and development”;
- 2) **auxiliary scientific units** – libraries, archives, museums, auxiliary scientific units of the PAS (Polish Academy of Sciences), associations and foundations supporting research and development activity and experimental development;
- 3) **economic entities** (not classified according to NACE Rev. 2 to the division 72 “Scientific research and development”) include mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main economic activity;
- 4) **higher education institutions**;
- 5) **other units** – state or local government institutions and non-profit institutions not mentioned above, i.e. hospitals, national parks, botanical gardens, state agencies and institutions.

2. Data regarding employment in R&D activity include exclusively persons employed directly in this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their normal work time on R&D.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

3. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, niezależnie od źródła pochodzenia środków finansowych.

Nakłady bieżące od 2003 r. podaje się bez kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R. Koszty te ujmowane są w nakładach inwestycyjnych na środki trwałe.

4. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe, (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618);
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne;
- 5) **zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

5. Działalność innowacyjna w przemyśle polega na opracowywaniu i wdrażaniu nowych lub istotnie ulepszonych produktów (wyrobów, usług) i procesów, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa. Obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development activity. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

3. Expenditure on research and development activity includes current expenditure borne on basic research, applied research and experimental development as well as capital expenditure on fixed assets connected with R&D regardless of the origin (source) of the financial funds.

Since 2003 **current expenditure** has been given excluding expenditure on purchase or manufacture of research equipment, meeting criteria for inclusion in fixed assets, necessary for performing particular R&D projects. Expenditure on the equipment mentioned above has been included in the capital expenditure on fixed assets.

4. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries;
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities;
- 3) **higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics;
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons;
- 5) **abroad** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

5. Innovation activity in industry consists in elaborating and implementing new or significantly improved products (goods and services) and processes which are novel at least for the enterprise. It comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial steps.

6. Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny i urządzenia techniczne oraz budynki, budowle i grunty), prace wdrożeniowe poprzedzające uruchomienie produkcji na skalę przemysłową, szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną oraz marketing dotyczący nowych i istotnie ulepszonych produktów.

7. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

8. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

9. Wynalazek podlegający opatentowaniu jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym, niewynikające w sposób oczywisty ze stanu techniki i mogące się nadać do stosowania.

10. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań reprezentacyjnych przeprowadzanych w ramach tematu „Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego”.

2. Dane na temat **przedsiębiorstw wykorzystujących technologie informacyjno-telekomunikacyjne (ICT)** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, transport i gospodarka magazynowa, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi,

6. Expenditure on innovation activity includes expenditure on: R&D activity (intramural and extramural), acquisition of disembodied technology and know-how (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of fixed assets required for introduction of innovations (instruments and equipment as well as buildings, constructions and land), other preparations for the implementation of innovations before starting industrial production, training of personnel linked directly to innovation activity and marketing for technologically new and significantly improved products.

7. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

8. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

9. Patentable invention is any new solution of a technical character which does not obviously result from the prior art and which is capable of practical application.

10. Utility model eligible for protection is any new and useful solution of a technical character concerning shape, construction or permanent assembly of an object.

Information society

1. The presented information was compiled on the basis of generalized results of representative surveys conducted within the subject scope "Information society indicators".

2. Data regarding **enterprises using Information and Communication Technologies (ICT)** concern economic entities employing more than 9 persons and belonging to sections: manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply, water supply, sewerage and waste management and remediation activities, construction, wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, transportation and storage, accommodation and food service activities,

informacja i komunikacja, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

information and communication, real estate activities, professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities), administrative and support service activities, other service activities (repair of computers and communication equipment).

3. Public administration refer to organs both delivering public services and conducting administration activities, e.g. tax, customs, social security, public health, environment protection and other public activity ones. Public administration can be at the local, regional and national levels.

4. An e-Commerce transaction is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing orders. As the goods or services are ordered by those methods, the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by e-mail messages or fax.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (196). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI
Stan w dniu 31 XII
UNITS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	22	36	62	64	TOTAL
w tym:					of which:
Podmioty gospodarcze	12	17	39	44	Economic entities
Szkoły wyższe	5	#	10	8	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	#	5	#	7	Other units

B. ZATRUDNIENI^a
EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014			SPECIFICATION	
	ogółem total			pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel other supporting staff		
O G Ó Ł E M	1284,6	1533,9	1685,5	1648,9	1452,7	106,6	89,6	TOTAL
w tym:								of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	#	#	75,3	#	46,8	10,5	#	Scientific and research-development units
Podmioty gospodarcze ...	77,7	162,8	388,0	336,6	221,7	62,0	52,9	Economic entities
Szkoły wyższe	1174,9	#	1192,7	1239,2	1176,7	33,8	28,7	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	#	7,8	#	#	#	#	-	Other units

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.
^a In so-called full-time equivalents.

TABL. 2 (197). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
 Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AS OF 31 DEC

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozostałym other
			wyższym higher					
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		doktora doktor (PhD)	z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with other university degrees below the PhD level (master, bachelor and equivalent)	
				doktora habilito- wanego habilitated doctor ^a (HD)				
OGÓŁEM	2005	2386	243	302	947	823	71	
TOTAL	2010	2437	244	313	#	812	#	
	2013	2778	256	384	1070	950	118	
	2014	2709	283	424	1032	846	124	
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	2005	24	4	–	9	8	3	
<i>Scientific and research-devel-</i> <i>opment units</i>	2010	#	#	#	#	#	–	
	2013	80	#	#	19	27	20	
	2014	71	#	#	13	27	#	
Podmioty gospodarcze	2005	90	–	–	–	75	15	
<i>Economic entities</i>	2010	210	#	–	#	189	18	
	2013	459	–	–	6	393	60	
	2014	445	–	–	5	352	88	
Szkoły wyższe	2005	2254	239	302	932	729	52	
<i>Higher education institutions</i>	2010	#	#	#	#	#	#	
	2013	2216	250	376	1042	513	35	
	2014	2177	278	414	1013	452	20	
Pozostałe jednostki	2005	18	–	–	6	11	1	
<i>Other units</i>	2010	11	–	–	2	9	–	
	2013	#	–	–	#	#	#	
	2014	#	–	–	#	#	–	

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (198). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014				
	ogółem <i>grand total</i>				nakłady ^a expenditure ^a			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital	
					razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which machinery, technical equipment as well as transport equipment
				w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	61,4	103,9	204,7	233,4	120,3	78,8	113,1	84,9
TOTAL								
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo-rozwo- jowe	4,0	#	10,7	11,4	10,8	5,8	0,6	#
<i>Scientific and re- search-develop- ment units</i>								
Podmioty gospo- darcze	8,4	16,3	42,5	#	#	19,3	16,5	12,7
<i>Economic entities</i>								
Szkoły wyższe	48,5	#	#	164,2	77,1	52,7	87,1	62,7
<i>Higher education institutions</i>								
Pozostałe jednostki ..	0,5	506,7	2,7	#	#	#	#	#
<i>Other units</i>								

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (199). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ
WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
**GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH
AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE** *(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	103,9	204,7	233,4	TOTAL
w dziedzinie nauk:				<i>in the field of:</i>
Przyrodniczych	16,6	#	#	<i>Natural sciences</i>
Inżynieryjnych i technicznych	32,2	63,5	93,0	<i>Engineering and technology</i>
Medycznych i nauk o zdrowiu	#	#	30,1	<i>Medical and health sciences</i>
Rolniczych	#	3,7	#	<i>Agricultural sciences</i>
Społecznych	18,8	#	26,8	<i>Social sciences</i>
Humanistycznych	#	#	8,6	<i>Humanities</i>

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (200). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł		w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	204,7	233,4	100,0	TOTAL
w tym sektor:				of which sector:
Rządowy	77,1	101,1	43,3	Government
Przedsiębiorstw	35,8	36,1	15,5	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	13,7	12,8	5,5	Higher education

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (201). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Badania Research		Prace rozwojowe Experimental development	SPECIFICATION	
		podsta- wowe basic	stoso- wane ^b applied ^b			
		w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	2005	38,4	25,8	5,8	6,8	TOTAL
	2010	60,3	#	#	14,7	
	2013	88,8	55,6	14,1	19,1	
	2014	120,3	78,8	12,3	29,2	
w tym:						of which:
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe		10,8	8,2	#	#	Scientific and research-develop- ment units
Podmioty gospodarcze		#	#	#	21,9	Economic entities
Szkoły wyższe		77,1	#	6,4	#	Higher education institutions
Pozostałe jednostki		#	1,3	#	#	Other units

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Od 2011 r. łącznie z nakładami na badania przemysłowe.
a Internal, depreciation of fixed assets. b Since 2011 including expenditures on industrial research.

TABL. 7 (202). **STOPIEŃ ŻUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % degree of consumption in %				
OGÓŁEM	74,3	#	78,9	69,8	TOTAL
w tym:					of which:
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	-	#	89,3	89,9	Scientific and research-development units
Podmioty gospodarcze	6,2	60,6	28,8	28,1	Economic entities
Szkoły wyższe	75,2	89,9	90,6	76,9	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	47,2	#	#	#	Other units

TABL. 8 (203). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSLE^a W 2014 R.

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2012–2014 Products – in % – introduced into the market during 2012–2014			
	ogółem total	z liczby ogółem of total number		
		nowe lub istotnie ulepszone new or significantly improved		eksport export
	dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise		
OGÓŁEM TOTAL	4,4	2,8	1,5	2,0
sektor publiczny public sector	0,0	0,0	–	–
sektor prywatny private sector	4,5	2,9	1,6	2,1
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	4,6	3,0	1,6	2,1
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	2,0	1,1	0,9	0,2
Produkcja wyrobów z drewna, słomy, korka i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	4,5	1,5	3,0	3,8
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	0,4	0,1	0,2	–
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	2,5	2,0	0,6	0,3
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	4,3	0,6	3,7	0,7
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	24,1	18,8	5,3	13,4
Produkcja mebli Manufacture of furniture	0,6	0,3	0,3	0,3

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2012–2014.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2012–2014.

TABL. 9 (204). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2012–2014**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2012–2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2012–2014 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2012–2014</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	z liczby ogółem <i>of grand total number</i>		
		nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM	39,7	28,4	15,5	29,9
TOTAL				
sektor publiczny	14,3	4,8	4,8	14,3
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	42,8	31,2	16,8	31,8
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	43,5	32,1	17,3	32,1
<i>Of which manufacturing</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	25,0	20,0	12,5	15,0
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, słomy, korka i wikliny ^Δ	31,3	18,8	12,5	18,8
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	40,0	20,0	6,7	33,3
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	66,7	41,7	33,3	58,3
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	47,1	35,3	11,8	35,3
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	78,6	78,6	42,9	78,6
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja mebli	45,5	18,2	18,2	36,4
<i>Manufacture of furniture</i>				

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and proces innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (205). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSLE^a (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditure						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b <i>on research and development activity^b</i>	na zakup <i>on the acquisition</i>		oprogramowania <i>of the software</i>	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c <i>capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment^c</i>	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną <i>on staff training connected with innovation activity</i>	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów <i>on the marketing for new or significantly improved products</i>
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) <i>of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)</i>					
w tys. zł in thous. zł								
OGÓŁEM	2005	304144	11376	4208	6268	228839	881	1088
TOTAL	2010	195046	10772	#	9405	132595	#	11857
	2013	248651	34092	336	2033	159670 ^d	#	4098
	2014	235953	48349	#	3653	155313	1079	7566
W tym przetwórstwo przemysłowe		234783	48349	#	#	154220	1079	7566
Of which manufacturing								
w tym: of which:								
Produkcja artykułów spożywczych		97363	14249	–	#	#	–	4080
<i>Manufacture of food products</i>								
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ		4559	#	–	#	#	–	–
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>								
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		5906	#	–	892	4978	#	–
<i>Manufacture of rubber and plastic product</i>								
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		5048	#	–	78	#	#	–
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>								
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		27873	18125	#	262	4215	829	2128
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.^Δ</i>								

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem. d Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments. d Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 11 (206). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Środki Funds				
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b	
tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	289023	201155	2187	51851	33830
TOTAL	2010	195045	164649	7966	13895	8535
	2013	248651	146242	#	35875	#
	2014	235953	157265	25777	13344	39568
W tym przetwórstwo przemysłowe		234783	157125	25777	13344	38538
Of which manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych		97363	#	#	#	32946
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		5906	#	#	#	2040
<i>Manufacture of rubber and plastic product</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		5048	1743	#	2660	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		27873	21560	#	2113	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.^Δ</i>						

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (207). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	25	56	82	71	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	13	11	32	31	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	12	31	24	22	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne	15	14	21	18	<i>rights of protection granted</i>

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (208). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
 Stan w styczniu
ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
 As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises			
Komputery ^b	97,4	95,5	93,2	Computers ^b
Dostęp do Internetu	95,8	93,2	91,6	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	74,6	84,8	85,8	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	13,8	39,0	53,2	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	60,8	63,3	65,0	Own Website

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2013 i 2014 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych. ^c Obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers, e.g. laptops (notebooks); in 2013 and 2014 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological. ^c Includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (209). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises			
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	93,9	84,6	91,1	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	11,9	16,3	14,3	Enterprises receiving orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	13,7	24,4	15,6	Enterprises sending orders via computer networks

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz niekonsumpcyjnych (ok. 1700–2100 w różnych latach).

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP). Dodatkowo wyodrębniono „towary konsumpcyjne” i „usługi konsumpcyjne”.

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych towarów i usług** są notowania cen dokonywane przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych 25 targowiskach w województwie.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. The basis for compiling **price indices of goods and services** is price observation of representatives of consumer and non-consumer goods and services (about 1700–2100 in various years).

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the weight system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding in the surveyed year, derived from the household budgets survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP, until 2013 – COICOP/HICP). Additionally, "consumer goods" and "consumer services" are distinguished.

2. The sources of information on **retail prices of goods and services** are the following quotations conducted by price collectors in selected price survey regions.

Annual prices were calculated as arithmetic means of average monthly prices apart from annual prices of selected goods which were calculated as weighted averages of coefficients expressing shares of purchases made by consumers in particular months.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers.

Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected 25 marketplaces in the voivodship.

Average annual prices were calculated as the arithmetic means of average monthly prices.

TABL. 1 (210). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100		previous year = 100		
OGÓŁEM	102,0	102,3	100,6	99,7	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,9	101,5	101,4	98,8	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	104,5	102,4	102,7	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	96,3	98,2	96,0	96,8	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,3	103,3	102,0	100,6	Dwelling
Zdrowie	102,5	102,5	101,6	98,7	Health
Transport	105,7	105,3	98,2	97,9	Transport
Rekreacja i kultura	99,8	100,6	100,7	101,2	Recreation and culture
Edukacja	101,3	101,8	99,9	95,5	Education

TABL. 2 (211). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ryż – za 1 kg	2,88	4,53	4,53	4,36	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,20	1,77	2,14	2,09	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	4,29	3,75	3,89	3,62	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,43	1,75	2,16	2,10	Wheat flour – per kg
Kasza jęczmienna – za 0,5 kg	1,10	1,82	2,40	2,35	Pearl-barley groats – per 0,5 kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	17,54	19,43	23,25	23,57	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,74	14,35	15,82	14,91	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,56	6,24	7,45	7,23	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,80	20,09	23,60	23,41	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa wędzona – za 1 kg	13,65	13,84	16,49	15,48	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	11,93	16,13	21,58	22,22	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	10,67	11,76	13,51	13,05	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	7,32	9,01	12,29	12,29	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% sterylizowane – za 1 l	2,46	2,80	2,78	3,04	Cows' milk, fat content 3-3,5% sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,30	10,78	12,16	12,37	Semi-fat cottage cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,33	0,45	0,54	0,49	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,37	4,11	4,63	4,68	Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,61	5,57	6,53	6,06	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,54	5,22	4,33	3,97	Oranges – per kg
Jablka ^a – za 1 kg	1,79	2,21	2,59	2,40	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,12	1,51	1,56	1,55	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,29	1,72	1,87	1,55	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,80	1,33	1,36	1,19	Potatoes ^a – per kg

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (211). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,02	2,63	3,44	2,35	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g ...	4,46	5,85	6,70	6,67	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g ...	2,28	3,36	3,78	3,86	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	20,30	19,04	20,52	21,84	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,30	9,34	11,98	12,44	Cigarettes – per 20 pcs
Piwo jasne, pełne, butelkowane – za 0,5 l	2,69	3,03	2,91	2,84	Beer, full light, bottled – per 0,5 l
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowelny – za 1 kpl	502,66	375,74	440,50	443,32	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Koszula męska z elanobawelny, długi rękaw – za 1 szt.	75,03	76,07	85,91	88,03	Men's shirt, polyester staple fibres and cotton, long sleeve – per piece
Półbuty męskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	147,15	148,05	170,13	184,92	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	130,24	122,09	145,23	158,20	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	31,86	34,78	38,77	38,88	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodo- ciągowej – za 1 m ³	2,00	2,55	2,96	3,02	Cold water from municipal water-line system – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b – za 1 kW·h	0,44	0,61	0,69	0,67	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kW·h
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^c – za 1 m ³	1,47	2,38	2,57	2,70	Natural, net-gas, high-methane for households ^c – per m ³
Węgiel kamienny – za 1 t	471,92	683,64	738,42	717,52	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	14,18	15,71	18,48	19,31	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali miesz- kalnych – za 1 m ² powierzchni użytkowej	3,63	4,58	5,09	5,27	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1511,46 ^d	1242,74	1139,78	1099,00	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Bateria zlewozmywakowa	99,89	136,15	130,80	130,46	Sink fixture
Odkurzacz typu domowego	323,74	330,65	311,08	299,43	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	133,50	176,70	183,58	189,44	Steam iron
Wizyta u lekarza specjalisty	51,81	67,63	74,92	81,92	Consultation with a specialist physician
Proszek do prania – za 400 g	4,15	4,34	4,68	Washing powder – per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,56	5,51	5,31	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim jednorazowy	1,77	2,03	2,30	2,31	Regular ticket for travelling by intra- urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	11,74	13,43	15,44	15,14	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,25	13,31	16,60	17,96	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	47,66	53,62	62,29	62,76	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	63074,00	77210,00	53498,81	53811,79	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9013,68	12957,42	16558,88	17035,50	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,77	29,67	42,31	37,00	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	20,63	22,00	16,67	20,00	Grinding of wheat – per dt
Badanie kliniczne krwi	19,87	30,67	32,33	34,02	Cows' clinical examination

b, c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: b – 100 kW·h energii elektrycznej, c – 18,25 m³ gazu. d Pojemność ok. 320 l.

b, c Including standing and variable charges with the monthly use: b – of 100 kW·h of electricity, c – of 18,25 m³ of gas. d Ca-
 pacity about 320 l.

TABL. 3 (212). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					<i>Cereal grain consumer and for feeds – per dt:</i>
pszenicy	36,00	63,48	81,81	69,51	<i>wheat</i>
żyta	25,68	43,33	54,45	51,06	<i>rye</i>
jęczmienia	34,51	49,69	69,57	63,62	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	25,04	30,25	51,77	46,80	<i>oats and mixed cereal</i>
pszenżyta	30,33	43,71	69,12	57,17	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt	17,97	18,65	29,02	25,74	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	47,05	69,61	50,00	28,24	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,22	10,68	–	13,09	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	77,21	130,28	151,34	129,64	<i>Industrial rape and agrimony – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	305,00	842,95	758,21	841,28	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	4,00	4,43	5,96	6,02	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	9,48	9,16	9,70	9,09	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,83	3,82	5,28	4,81	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	1,01	1,16	1,43	1,42	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt. ..	0,24	0,23	0,25	0,32	<i>Consumer hen eggs – per piece</i>

TABL. 4 (213). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					<i>Cereal grain – per dt:</i>
pszenicy	43,74	61,37	92,13	83,16	<i>wheat</i>
żyta	28,57	41,63	64,30	54,71	<i>rye</i>
jęczmienia	41,73	56,06	86,02	79,67	<i>barley</i>
owsa	30,56	40,72	62,91	57,95	<i>oats</i>
pszenżyta	36,85	49,51	77,99	70,58	<i>triticale</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	46,02	92,43	87,43	94,61	<i>Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					<i>Livestock – per head:</i>
krowa dojna	2180,91	2440,24	3299,32	3375,28	<i>dairy cow</i>
jałówka 1-rocznica	1315,78	1600,58	1902,76	1859,98	<i>one-year heifer</i>
prosię na chów	132,28	132,74	176,10	161,29	<i>piglet</i>
koń roboczy	3400,00	3997,22	5372,73	5642,86	<i>farm horse</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
cielęta	6,84	9,43	10,26	9,65	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,70	.	5,79	5,13	<i>pigs</i>
Jaja kurze – za 1 szt.	0,35	0,53	0,64	0,64	<i>Hen eggs – per piece</i>

DZIAŁ XV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Dział zawiera dane dotyczące: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, produkcji roślinnej, pogłowia zwierząt gospodarskich, produkcji zwierzęcej, skupu produktów rolnych oraz wyposażenia rolnictwa w środki produkcji.

2. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

3. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

4. Zgodnie z definicjami w ust. 3, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

5. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

CHAPTER XV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. This chapter contains data on: land use, sown area, crop output, livestock population, animal output, procurement of agricultural products and means of production in farming.

2. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

3. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.

An **agricultural activity** includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

4. According to the definitions in item 3, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

5. The **agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (sady), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

6. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 Mar 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens as well as area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

6. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

Przy ustalaniu produkcji rolniczej w **cenach stałych** przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Dane o produkcji, plonach i skupie zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści, chmielu – chmielu surowego.

Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszką, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy pastewne obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

8. Dane o produkcji żywca rzeźnego obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

9. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

10. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. Dane o atestowanych gospodarstwach ekologicznych zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

12. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2013/14 oznacza okres od 1 VII 2013 r. do 30 VI 2014 r.).

13. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

*The average national **current prices** for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.*

7. Data regarding the production, yields and procurement of cereals, pulses and oilseeds plants as well as cereals concern grain, tobacco – leaves, hop – raw hop.

*Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding basic cereals, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.*

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g., pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e., tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, legumes (of which perennial: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green feed.

8. Data regarding the production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

9. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

10. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

11. Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

12. Farming years cover the period from 1 Jul to 30 Jun (e.g. the 2013/14 farming year covers the period from 1 Jul 2013 to 30 Jun 2014).

13. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.

14. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w wieczyste przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych oraz Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu),

c) innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zarzewnej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (powierzchnia niezalesiona).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lata) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

14. *Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.*

15. *Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.*

Forestry

1. *Information within the scope of forestry concerns:*

1) **public forests** owned by:

a) *the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:*

- *the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,*
- *nature protection units (national parks),*
- *organizational units supervised by other ministers, voivods, gminas or municipal associations as well as the Agricultural Property Agency,*

b) *gminas (of which gminas which are also cities with powiat status),*

c) *other public units, e.g. higher education institutions, science institutions etc.;*

2) **private forests** owned by:

- a) *natural persons,*
- b) *land held in common by all or part of the residents of a village,*
- c) *agricultural production cooperatives,*
- d) *other legal persons.*

2. Forest land includes forest area as well as land connected with silviculture.

Forest area includes land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- *covered with forest vegetation (wooded area),*
- *temporarily devoid of forest vegetation (non-wooded area).*

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years), and designated for renewal in coming years.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat (do 2008 r. – 2 lata) oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (0–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględного warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. gruntach nieleśnych.

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: lasów i gruntów leśnych, gruntów przeznaczonych prawomocnymi decyzjami do zalesienia, sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urzędowej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years (until 2008 – 2 years), as well as crops and greenwoods in the I age category (0–20 years), with plantings less than 0,5 (full plantings – 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age category II (21–40 years) with plantings up to 0,3 inclusive or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity, being simultaneously utilised and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilised through nested fellings – at least 30% of the area) was renewed naturally or artificially, as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilised through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activities connected with the utilisation, renewal and tending of the forest are conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed on forest land through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture, i.e. non-forest land.

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs on public and private areas outside the forest and green areas in cities. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes forests and forest land, land designated by legally binding decisions for afforestation, orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni łądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) z późniejszymi zmianami – do powierzchni łądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area and land connected with silviculture to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 Mar 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) with later amendments – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data on **removals** in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (214). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	111,2	84,1	79,1	.	Agricultural holdings ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	111,1	84,0	79,0	.	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych ^b (stan w czerwcu) w tys. ha	1097,5	1057,0	1074,1	1078,0	Agricultural land area ^b (as of June) in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	1068,9	1037,7	1058,2	1063,0	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów ^{bc} (stan w czerwcu) w %:					Share in total sown area ^{bc} (as of June) in %:
zbóż podstawowych	44,4	44,0	37,3	37,4	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	44,0	43,6	36,9	37,1	of which private farms
ziemniaków	4,8	2,8	3,8	1,6	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	4,9	2,9	3,8	1,6	of which private farms
roślin przemysłowych	1,4	1,6	1,6	1,9	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	1,2	1,2	1,3	1,7	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

a See general notes, item 4 on page 269. b In 2010 data of the Agricultural Census. c In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

TABL. 1 (214). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Plony z 1 ha w dt:					<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zboż podstawowych	26,8	29,0	28,6	31,9	<i>of basic cereals</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	25,7	29,0	28,3	31,5	<i>of which private farms</i>
ziemniaków ^d	172	206	190	224	<i>potatoes^d</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	172	206	190	224	<i>of which private farms</i>
rzepaku i rzepiku	28,4	23,9	31,6	32,2	<i>of rape and turnip rape</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	27,2	23,9	31,4	31,5	<i>of which private farms</i>
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bef} na 100 ha użytków rolnych	67,6	76,4	78,2	77,3	<i>Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June)^{bef} per 100 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	68,9	77,4	79,0	78,1	<i>of which private farms</i>
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	52,9	52,0	49,1	47,5	<i>Share of cows in cattle stocks (as of June)^b in %</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	52,9	52,1	49,1	47,5	<i>of which private farms</i>
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{bf} w %	9,7	9,4	9,1	8,7	<i>Share of sows in pig stocks (as of the end of June)^{bf} in %</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	9,7	9,3	9,0	8,5	<i>of which private farms</i>
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podro- bami) ^g na 1 ha użytków rolnych w kg	166,9	196,1	200,0	208,4	<i>Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)^g per 1 ha of agricultural land in kg</i>
Produkcja mleka krowiego w l:					<i>Production of cows' milk in l:</i>
na 1 ha użytków rolnych	1482	1863	2198	2195	<i>per 1 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	1516	1894	2227	2221	<i>of which private farms</i>
na 1 krowę	4163	4105	5143	5251	<i>per cow</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	4160	4104	5142	5250	<i>of which private farms</i>
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	8,8	9,6	9,8	.	<i>Agricultural tractors (as of June)^b per 100 ha of agricultural land in units</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	9,0	9,7	9,9	.	<i>of which private farms</i>
Zużycie nawozów mineralnych lub chemi- cznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bh} na 1 ha użytków rolnych w kg	87,1	106,2	97,6	115,7	<i>Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient^{bh} per 1 ha of agricultural land in kg</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	86,7	105,9	97,3	115,1	<i>of which private farms</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Od 2010 r. bez ogrodów przydomo-
wych. e Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 284. f W latach 2005 i 2013 – stan trzody chlewnej w końcu lipca. g Dotyczy mięsa: woło-
wego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.
h Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2012/13, 2013/14.

a See general notes, item 4 on page 269. b In 2010 data of the Agricultural Census. d Since 2010 excluding kitchen gardens.
e See note to the table 11 on page 284. f In 2005 and 2013 – pigs as of the end of July. g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton,
horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. h Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2012/13,
2013/14 farming years.

TABL. 2 (215). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND BY LAND TYPE
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION	
				w ha
OGÓŁEM	2010 ^a 2013 2014	1056996 1074104 1078017	1037669 1058209 1063012	TOTAL
W dobrej kulturze rolnej	1071616	1057556	In good agricultural condition	
Pod zasiewami	635210	624897	Sown area	
Grunty ugorowane	36522	35607	Fallow land	
Uprawy trwałe	4607	4595	Permanent crops	
w tym sady	3988	3981	of which orchards	
Ogrody przydomowe	1831	1771	Kitchen gardens	
Łąki trwałe	321419	319893	Meadows	
Pastwiska trwałe	72028	70792	Pastures	
Pozostałe	6401	5456	Other	

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (216). **GOSPODARSTWA ROLNE^a WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**
Stan w czerwcu
FARMS^a BY AREA GROUPS
As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms								Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha		
	ogółem total	w odsetkach – o powierzchni użytków rolnych in percent – with agricultural land area of							ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land	
		do 1,00 ha up to	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99			50,00 ha i więcej
OGÓŁEM TOTAL											
2010	84122	0,6	8,4	20,0	25,8	18,7	10,8	14,2	1,5	14,99	12,57
2013	79083	1,9	6,6	19,2	25,3	17,9	10,5	16,3	2,3	15,89	13,58
w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE of which PRIVATE FARMS											
2010	84026	0,6	8,5	20,0	25,8	18,7	10,8	14,2	1,4	14,74	12,35
2013	79010	1,9	6,6	19,2	25,3	17,9	10,5	16,3	2,3	15,67	13,39

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 269; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.
U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.
a See general notes, item 3 on page 269; in 2010 data of the Agricultural Census.
N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4 (217). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
	rok poprzedni = 100				previous year = 100			
Produkcja globalna	100,4	91,9	100,5	108,4	100,4	91,9	100,5	108,6
Gross output								
roślinna	97,5	97,5	106,4	105,0	96,1	97,5	106,6	105,4
crop								
zwierzęca	101,9	89,7	98,0	110,0	102,8	89,8	98,0	110,0
animal								
Produkcja końcowa	99,9	90,9	99,2	111,2	100,4	90,9	99,2	111,5
Final output								
roślinna	81,9	98,3	116,9	110,9	78,6	97,9	118,2	112,9
crop								
zwierzęca	103,1	90,0	97,1	111,3	104,0	90,1	97,1	111,3
animal								
Produkcja towarowa	102,3	99,2	98,8	105,5	102,9	99,4	98,7	105,7
Market output								
roślinna	101,4	99,9	112,1	102,0	99,4	99,6	112,4	103,0
crop								
zwierzęca	102,4	99,1	97,3	106,0	103,3	99,4	97,3	106,1
animal								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 270.

a See general notes, item 6 on page 270.

TABL. 5 (218). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	34,4	30,3	31,3	29,8	Crop output
Zboża	13,3	9,9	14,8	13,0	Cereals
w tym zboża podstawowe	8,1	6,2	8,6	11,6	of which basic cereals
w tym: pszenica	1,5	1,3	1,8	1,7	of which: wheat
żyto	2,1	1,3	1,8	1,5	rye
jęczmień	0,7	0,6	0,7	0,6	barley
Ziemniaki	3,7	2,7	1,5	3,5	Potatoes
Przemysłowe	1,5	0,7	0,9	0,9	Industrial
w tym buraki cukrowe	1,1	0,0	0,0	–	of which sugar beets
Warzywa	2,1	2,5	1,4	1,7	Vegetables
Owoce	0,9	1,0	0,8	0,8	Fruit
Siano łąkowe	5,0	5,5	4,6	4,1	Meadow hay
Pozostałe	7,9	8,0	7,3	5,8	Others

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 270.

a See general notes, item 6 on page 270.

TABL. 5 (218). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	65,6	69,7	68,7	70,2	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	24,1	27,2	20,1	22,8	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	4,7	9,4	5,0	7,0	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	1,6	1,6	0,8	0,6	<i>calves</i>
trzoda chlewna	11,9	9,2	7,8	8,2	<i>pigs</i>
owce	0,1	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	5,2	6,1	5,9	6,6	<i>poultry</i>
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	1,4	-0,2	-1,2	1,1	<i>Increase in herd (basic and working)</i>
Mleko krowie	35,0	37,5	45,7	42,4	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	1,7	1,7	1,1	1,2	<i>Hen eggs</i>
Obornik	3,0	3,1	2,8	2,5	<i>Manure</i>
Pozostałe	0,4	0,4	0,2	0,2	<i>Others</i>
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	11,8	10,6	11,8	12,2	Crop output
Zboża	4,6	3,9	6,7	4,8	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	4,1	3,4	5,6	3,6	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	1,3	1,0	1,8	1,4	<i>of which: wheat</i>
żyto	0,9	0,6	1,1	1,1	<i>rye</i>
jęczmień	0,3	0,3	0,6	0,2	<i>barley</i>
Ziemniaki	1,9	1,7	1,0	2,9	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	2,2	0,9	1,1	1,3	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,7	0,0	0,0	-	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	2,0	2,8	1,7	2,0	<i>Vegetables</i>
Owoce	1,0	1,1	1,0	1,0	<i>Fruit</i>
Pozostałe	0,1	0,2	0,3	0,2	<i>Others</i>
Produkcja zwierzęca	88,2	89,4	88,2	87,8	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	32,9	37,7	27,3	31,0	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	6,6	13,3	7,1	9,9	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	1,8	1,8	0,9	0,7	<i>calves</i>
trzoda chlewna	15,7	12,6	9,9	10,4	<i>pigs</i>
owce	0,1	0,1	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	7,6	8,8	8,5	9,4	<i>poultry</i>
Mleko krowie	52,8	49,6	59,4	55,3	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	1,9	1,7	1,2	1,4	<i>Hen eggs</i>
Pozostałe	0,6	0,4	0,3	0,1	<i>Others</i>

^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (219). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**
Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
As of June

ZIEMIOPLODY	2005 ^b	2010 ^c	2013	2014		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha						
O G Ó Ł E M	676806	605827	625685	635210	624897	T O T A L
Zboża	503853	466963	429087	447187	439722	<i>Cereals</i>
zboża podstawowe ...	300294	266304	233234	237313	231644	<i>basic cereals</i>
pszenica	39286	37579	40271	46340	43787	<i>wheat</i>
żyto	103919	77499	59186	44757	43997	<i>rye</i>
jęczmień	21295	21828	18280	19482	18990	<i>barley</i>
owies	53506	52060	40214	46174	45450	<i>oats</i>
pszenżyto	82288	77339	75280	80561	79420	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe ..	194859	183788	172314	172262	171916	<i>cereal mixed</i>
gryka, proso i pozostale zbożowe.....	4426	4198	3606	5580	5453	<i>buckwheat, millet and other cereals</i>
kukurydza na ziarno ..	4273	12672	19930	32032	30708	<i>maize for grain</i>
Strączkowe	8745	6997	8782	11030	10671	<i>Pulses</i>
konsumpcyjne	139	604	123	307	219	<i>edible</i>
pastewne ^d	8606	6393	8659	10723	10452	<i>feed^d</i>
Ziemniaki	32759	17206	23636	10180	10168	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	9372	10580	10002	12044	10405	<i>Industrial</i>
w tym:						<i>of which:</i>
buraki cukrowe	5802	275	1	85	–	<i>sugar beets</i>
oleiste	2504	9488	9534	11255	9705	<i>oilseeds</i>
w tym rzepak i rzepik	2449	8308	9348	10487	8956	<i>of which rape and turnip rape</i>
Pastewne	113690	100653	151086	150956	150162	<i>Feed</i>
w tym:						<i>of which:</i>
okopowe	650	159	108	131	131	<i>root plants</i>
kukurydza na paszę ..	46190	60726	83532	96268	95606	<i>maize for feeds</i>
Pozostałe uprawy ^e	8387	3428	3092	3813	3769	<i>Other crops^e</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269. b Łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). c Dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. e Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a See general notes, item 4 on page 269. b Including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). c Data of the Agricultural Census. d Including cereal and pulse mixed for grain. e Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (220). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW^a
 SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS^a

ZIEMIOPŁODY	2006–2010 ^b	2010	2013	2014		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	1317540	1336642	1287117	1464124	1426593	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ...	770017	772006	667636	757591	729555	basic cereals
pszenica	118954	125637	133004	167362	151555	wheat
żyto	208916	185771	139935	117231	114833	rye
jęczmień	64452	73166	54035	61696	59225	barley
owies	119691	141975	107767	135224	133169	oats
pszenżyto	258004	245457	232896	276079	270774	triticale
mieszanki zbożowe ..	521379	537650	491854	522322	521253	cereal mixed
Ziemniaki ^c	429390	353911	449134	228077	227763	Potatoes ^c
Buraki cukrowe	101312	12992	–	5100	–	Sugar beets
Rzepak i rzepik	12322	19885	29581	33783	28235	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	1475837	1594905	1832004	1855413	1852159	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Zboża	26,0	29,1	30,0	32,7	32,4	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ...	26,2	29,0	28,6	31,9	31,5	basic cereals
pszenica	29,9	33,4	33,0	36,1	34,6	wheat
żyto	22,3	24,0	23,6	26,2	26,1	rye
jęczmień	27,6	33,5	29,6	31,7	31,2	barley
owies	24,1	27,3	26,8	29,3	29,3	oats
pszenżyto	29,8	31,7	30,9	34,3	34,1	triticale
mieszanki zbożowe ..	25,5	29,3	28,5	30,3	30,3	cereal mixed
Ziemniaki ^c	177	206 ^c	190	224	224	Potatoes ^c
Buraki cukrowe	492	472	–	602	–	Sugar beets
Rzepak i rzepik	24,3	23,9	31,6	32,2	31,5	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	53,3	54,0	57,6	57,7	57,9	Meadow hay

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269. b Przeciętne roczne. c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych.
 a See general notes, item 4 on page 269. b Annual averages. c Since 2010 excluding kitchen gardens.

TABL. 8 (221). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006–2010 ^b	2010	2013	2014		VEGETABLES
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
O G Ó Ł E M	3347	2407	2086	1811	1811	T O T A L
Kapusta	745	619	364	363	363	Cabbages
Kalafiory	154	116	128	118	118	Cauliflowers
Cebula	373	265	242	205	205	Onions
Marchew jadalna	599	321	282	213	213	Carrots
Buraki ćwikłowe	322	145	185	185	185	Beetroots
Ogórki	320	186	186	159	159	Cucumbers
Pomidory	165	110	168	136	136	Tomatoes
Pozostałe ^d	669	645	532	433	432	Others ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	72903	73002	53042	41428	41414	T O T A L
Kapusta	29335	30027	15250	14447	14447	Cabbages
Kalafiory	2461	2560	2485	1958	1958	Cauliflowers
Cebula	6347	7562	7120	3985	3985	Onions
Marchew jadalna	14488	10577	8331	6223	6220	Carrots
Buraki ćwikłowe	6758	4644	5428	4156	4152	Beetroots
Ogórki	3035	3669	2951	1985	1985	Cucumbers
Pomidory	1796	2157	3318	1912	1912	Tomatoes
Pozostałe ^d	8683	11806	8159	6761	6755	Others ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Kapusta	394	485	419	398	398	Cabbages
Kalafiory	160	220	194	166	166	Cauliflowers
Cebula	170	285	294	194	194	Onions
Marchew jadalna	242	330	296	293	293	Carrots
Buraki ćwikłowe	210	321	293	224	224	Beetroots
Ogórki	95	197	159	125	125	Cucumbers
Pomidory	109	196	197	141	141	Tomatoes
Pozostałe ^d	130	183	153	156	156	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi; w 2014 r. według położenia gruntów. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens; in 2014 by location of lands. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (222). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2013	2014		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
O G Ó Ł E M	3119	2952	2389	1696	1690	T O T A L
Jablonie	1848	1826	1650	1140	1135	Apples
Grusze	215	152	195	120	120	Pears
Śliwy	305	147	235	125	125	Plums
Wiśnie	375	182	210	201	201	Cherries
Czereśnie	105	53	57	69	69	Sweet cherries
Pozostałe ^d	271	592	44	41	41	Others ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	17823	16111	14497	13799	13794	T O T A L
Jabłka	13995	13353	12299	11830	11825	Apples
Gruszki	798	758	586	646	646	Pears
Śliwki	1255	930	670	487	487	Plums
Wiśnie	1556	870	693	577	577	Cherries
Czereśnie	183	160	205	210	210	Sweet cherries
Pozostałe ^d	36	40	45	49	49	Others ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Jabłka	76	73	75	104	104	Apples
Gruszki	37	50	30	54	54	Pears
Śliwki	41	63	29	39	39	Plums
Wiśnie	42	48	33	29	29	Cherries
Czereśnie	17	30	36	30	30	Sweet cherries
Pozostałe ^d	1	1	10	12	12	Others ^d

a łącznie z ogrodami przydomowymi; w 2014 r. według położenia gruntów. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

a Including kitchen gardens; in 2014 by location of lands. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (223). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT^a

O W O C E	2006–2010 ^b	2010	2013	2014		F R U I T
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu <i>AREA^c in ha – as of June</i>						
O G Ó Ł E M	4493	4000	3630	3798	3794	T O T A L
Truskawki ^d	1886	1357	1365	1405	1405	Strawberries ^d
Maliny ^e	103	195	303	340	340	Raspberries ^e
Porzeczki	1837	1619	1141	1008	1004	Currants
Agrest	46	49	44	52	52	Gooseberries
Pozostałe ^f	621	780	777	994	994	Others ^f
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>						
O G Ó Ł E M	13046	12072	10861	8709	8668	T O T A L
Truskawki ^d	5891	5120	3366	3015	3015	Strawberries ^d
Maliny ^e	171	341	579	720	720	Raspberries ^e
Porzeczki	5024	4050	4194	1982	1941	Currants
Agrest	190	176	146	122	122	Gooseberries
Pozostałe ^f	1772	2385	2577	2870	2870	Others ^f
PLONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>						
Truskawki ^d	31	38	25	22	22	Strawberries ^d
Maliny ^e	17	18	19	21	21	Raspberries ^e
Porzeczki	27	25	37	20	19	Currants
Agrest	41	36	34	23	23	Gooseberries
Pozostałe ^f	29	31	33	29	29	Others ^f

a Łącznie z ogrodami przydomowymi; w 2014 r. według położenia gruntów. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. e Łącznie z jeżyną bezkolcową. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

a Including kitchen gardens; in 2014 by location of lands. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item „others”. e Including thornless blackberry. f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (224). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE^a**
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
W SZTUKACH IN HEADS								
Bydło	737797	878880	956617	947838	735795	876786	954712	945725
<i>Cattle</i>								
w tym krowy	390570	457453	469409	450224	389568	456569	468586	449333
<i>of which cows</i>								
Trzoda chlewna ^b	873838	552848	350753	354147	849526	534272	335269	340613
<i>Pigs^b</i>								
w tym lochy	84525	51755	31833	30841	82528	49836	30023	28797
<i>of which sows</i>								
Owce	23347	22061	21064	18179	23347	22026	21052	18114
<i>Sheep</i>								
w tym maciorki	14145	13645	10701	8967	14145	13622	10689	8908
<i>of which ewes</i>								
Konie ^c	20213	19518	20787	.	20200	19433	20736	.
<i>Horses^c</i>								
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna ^b , owce i konie)	741714	807314	840379	833633 ^d	736452	802765	836480	829857 ^d
<i>In terms of large heads (cattle, pigs^b, sheep and horses)</i>								
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads								
Bydło	67,2	83,1	89,1	87,9	68,8	84,5	90,2	89,0
<i>Cattle</i>								
w tym krowy	35,6	43,3	43,7	41,8	36,4	44,0	44,3	42,3
<i>of which cows</i>								
Trzoda chlewna ^b	79,6	52,3	32,7	32,9	79,5	51,5	31,7	32,0
<i>Pigs^b</i>								
w tym lochy	7,7	4,9	3,0	2,9	7,7	4,8	2,8	2,7
<i>of which sows</i>								
Owce	2,1	2,1	2,0	1,7	2,2	2,1	2,0	1,7
<i>Sheep</i>								
w tym maciorki	1,3	1,3	1,0	0,8	1,3	1,3	1,0	0,8
<i>of which ewes</i>								
Konie ^c	1,8	1,8	1,9	x	1,9	1,9	2,0	x
<i>Horses^c</i>								
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna ^b , owce i konie)	67,6	76,4	78,2	77,3 ^d	68,9	77,4	79,0	78,1 ^d
<i>In terms of large heads (cattle, pigs^b, sheep and horses)</i>								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b W latach 2005 i 2013 – stan w końcu lipca. c Dane szacunkowe; od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. d Do obliczeń przyjęto stan koni z 2013 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a See general notes, item 4 on page 269; in 2010 data of the Agricultural Census. b In 2005 and 2013 – as of the end of July. c Estimated data; since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years. d For the calculation we use the horse stocks of 2013.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (225). **DRÓB^a**
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
As of the end of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	4647,9	4352,3	5103,3	5081,2	4987,2	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	1127,6	936,5	1163,4	953,6	952,3	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	58,8	56,5	123,4	.	.	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	121,9	252,6	187,1	.	.	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	28,0	56,5	25,2	.	.	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych w tys. szt.	423,5	411,8	475,1	471,3	469,2	<i>Hens per 100 ha of agricultural land in heads</i>
w tym nioski	102,7	88,6	108,3	88,5	89,6	<i>of which laying hens</i>

a W wieku powyżej 2 tygodni; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269. b Łącznie z drobiem pozostałym.
 a More than 2 weeks old; see general notes, item 4 on page 269. b Including other poultry.

TABL. 13 (226). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO^a**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	110,3	172,4	140,6	184,5	184,0	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	131,4	108,2	61,4	43,2	43,1	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	1017,7	759,1	749,4	671,0	660,1	<i>Pigs</i>
Owce	14,3	16,0	12,8	14,0	14,0	<i>Sheep</i>
Konie	8,2	10,6	5,2	4,7	4,7	<i>Horses</i>

W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI
 IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	55,9	98,7	75,8	104,4	104,2	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	10,0	8,8	4,2	3,1	3,1	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	115,8	97,4	105,1	96,9	95,6	<i>Pigs</i>
Owce	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	<i>Sheep</i>
Konie	4,8	6,5	3,2	2,9	2,9	<i>Horses</i>
Drób	62,2	80,1	108,1	108,6	105,9	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	<i>Goats and rabbits</i>

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (227). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	183,2	207,3	214,8	224,7	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	172,4	193,1	201,5	209,6	meat and fats
wołowe	29,2	51,6	38,6	53,7	beef
cielęce	6,0	5,3	2,6	1,9	veal
wieprzowe	90,3	76,0	82,0	75,6	pork
baranie	0,2	0,2	0,2	0,2	mutton
końskie	2,7	3,4	1,7	1,6	horseflesh
drobiowe	43,6	56,1	75,7	76,1	poultry
kozy i królicze ^b	0,4	0,5	0,7	0,6	goat and rabbit ^b
podroby	10,8	14,2	13,3	15,1	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
OGÓŁEM	166,9	196,1	200,0	208,4	TOTAL

a W wadze poubojowej ciepłej; dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. b Łącznie z dziczyzną. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269.

a In post-slaughter warm weight; data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b Including game. c See general notes, item 4 on page 269.

TABL. 15 (228). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów	1626,0	1969,4	2360,8	2365,8	2361,2	in million litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	148,2	186,3	219,8	219,5	222,1	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4163	4105	5143	5251	5250	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	228,8	216,8	172,4	201,6	201,5	Egg production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niości w szt.	188	240	140	194	194	Average annual number of eggs per laying hen in units

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269.
a See general notes, item 4 on page 269.

TABL. 16 (229). **CIĄGNIKI ROLNICZE^a**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach	2005	96389	96082	<i>In units</i>
	2010 ^b	101415	101042	
	2013	104780	104511	
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	2005	11,4 ^c	11,1 ^c	<i>Agricultural land area per tractor</i>
	2010 ^b	10,4	10,3	<i>in ha</i>
	2013	10,3	10,1	

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a See general notes, item 4 on page 269. ^b Data of the Agricultural Census. ^c Data have been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (230). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH^a**
W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AS WELL AS LIME FERTILIZERS^a
IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^b	2012/13	2013/14		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indy- widualne <i>of which private farms</i>	
W TONACH IN TONNES						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^c	95606	112296	104821	124729	122386	<i>Mineral or chemical fertilizers^c</i>
azotowe	52492	64653	69145	68193	66890	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	20541	24138	17891	25195	24776	<i>phosphatic</i>
potasowe	22573	23506	17785	31340	30721	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^d	65863	15249	8480	22845	21618	<i>Lime fertilizers^d</i>
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^c	87,1	106,2	97,6	115,7	115,1	<i>Mineral or chemical fertilizers^c</i>
azotowe	47,8	61,2	64,4	63,3	62,9	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	18,7	22,8	16,6	23,4	23,3	<i>phosphatic</i>
potasowe	20,6	22,2	16,6	29,1	28,9	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^d	60,0	14,4	7,9	21,2	20,3	<i>Lime fertilizers^d</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^c Łącznie z wieloskładnikowymi. ^d Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

^a See general notes, item 4 on page 269. ^b Data of the Agricultural Census 2010. ^c Including mixed fertilizers. ^d Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

TABL. 18 (231). SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
 PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2013	2014		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t	123819	104880	164714	187583	149903	Cereals in t
w tym zboża podsta- wowe	98772	89689	121279	138318	108388	of which basic cereals
pszenica	41847	44692	60666	74117	55506	wheat
żyto	32858	23819	28852	32412	30258	rye
jęczmień	3348	3031	4696	4601	2829	barley
owies i mieszanki zbożowe	9411	5901	9923	10938	8240	oats and cereal mixed
pszenżyto	11308	12246	17142	16250	11555	triticale
w tym zboża konsump- cyjne i paszowe	123778	102719	163396	184084	149288	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podsta- wowe	98731	87529	119961	134819	107773	of which basic cereals
pszenica	41806	43729	60327	72932	55348	wheat
żyto	32858	23639	28836	32256	30236	rye
jęczmień	3348	2684	4503	3941	2567	barley
owies i mieszanki zbożowe	9411	5695	9764	10523	8171	oats and cereal mixed
pszenżyto	11308	11782	16531	15167	11451	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	1	0	0	12	12	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t	123429	87906	83910	156452	156389	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	240025	5972	–	5100	–	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t	7008	20447	27825	13191	8801	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t	13203	21225	12451	19178	18605	Vegetables in t
Owoce w t	10045	10925	12335	9968	9929	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t	183034	237516	244511	275131	270917	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt)	43694	82941	63854	80438	80164	cattle (excluding calves)
cielęta	2094	2253	2283	2452	2445	calves
trzoda chlewna	77905	70651	74962	81330	80105	pigs
owce	270	217	210	255	255	sheep
konie	2875	3064	2536	2161	2161	horses
drób	56196	78390	100666	108495	105787	poultry
Żywiec rzeźny w przelicze- niu na mięso ^c (łącznie z tłuszczami) w t	125976	156637	164248	183452	180460	Animals for slaughter in terms of meat ^c (including fats) in t
Mleko krowie w tys. l	1625835	1719914	1938546	2075682	2071248	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	2466	3565	1075	518	448	Consumer hen eggs in thous. units

a Bez materiału siewnego. b W wadze żywej. c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

a Excluding sowing material. b In live weight. c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 19 (232). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2013	2014		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem grand total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
O G Ó Ł E M	2487934,6	3127923,4	4275323,0	4584506,5	4523624,0	T O T A L
Produkty roślinne	152538,3	166589,3	226972,9	234685,5	199348,3	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	40346,1	57932,3	115885,6	113881,1	89061,5	Cereals
w tym zboża podsta- wowe	30456,1	47683,5	85711,7	85520,2	65432,5	of which basic cereals
pszenica	15078,1	28510,2	49691,2	51553,8	37906,9	wheat
żyto	8437,3	10340,7	15713,5	16553,2	15488,9	rye
jęczmień	1155,5	1562,4	3293,0	2952,1	1803,4	barley
owies i mieszanki zbożowe	2356,1	1826,7	5140,8	5134,6	3797,5	oats and cereal mixed
pszennyto	3429,1	5443,5	11873,2	9326,5	6435,8	triticale
w tym zboża konsump- cyjne i paszowe	40316,3	56453,3	114841,3	111627,6	88624,9	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podsta- wowe	30426,2	46205,7	84667,5	83266,7	64995,9	of which basic cereals
pszenica	15048,2	27757,2	49354,7	50695,4	37789,0	wheat
żyto	8437,3	10242,7	15699,9	16468,9	15476,9	rye
jęczmień	1155,5	1333,6	3132,6	2507,1	1596,3	barley
owies i mieszanki zbożowe	2356,1	1722,5	5054,9	4924,9	3761,2	oats and cereal mixed
pszennyto	3429,1	5149,6	11425,4	8670,5	6372,4	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	2,5	4,8	1,8	3,9	1,5	Edible pulses ^b
Ziemniaki	22184,8	16397,4	24353,1	40267,7	40212,2	Potatoes
Buraki cukrowe	41337,4	637,9	–	667,6	–	Sugar beets
Rzepak i rzepik	5411,1	26639,1	42245,0	17133,6	11299,4	Rape and turnip rape
Warzywa	28125,5	16190,7	8799,6	14032,8	10334,2	Vegetables
Owoce	8415,1	31296,5	25039,8	37824,1	37788,0	Fruit
Produkty zwierzęce	2335396,3	2961334,1	4048350,0	4349820,9	4324275,7	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	693103,0	944714,7	1239330,1	1344983,7	1325636,8	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	174611,9	367195,5	380650,3	484206,5	482603,4	cattle (excluding calves)
cielęta	19847,7	20636,2	22153,3	22297,1	22224,3	calves
trzoda chlewna	298219,0	270043,4	395650,6	391097,7	385436,0	pigs
owce	1851,0	1530,3	1501,1	1854,7	1854,7	sheep
konie	17992,8	17994,6	17801,2	16759,7	16759,7	horses
drob	180580,6	267314,8	421573,6	428768,0	416758,8	poultry
Mleko krowie	1635139,0	1997399,2	2780458,6	2956101,7	2949931,0	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne ..	600,0	820,1	264,9	163,8	140,4	Consumer hen eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł						
O G Ó Ł E M	2267	2959	3980	4253	4255	T O T A L
Produkty: roślinne	139	158	211	218	188	Products: crop
zwierzęce	2128	2801	3769	4035	4067	animal

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 269.
a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 4 on page 269.

TABL. 20 (233). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem Certified		W okresie przestawiania Under conversion	
	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha organic agricultural land in ha	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha organic agricultural land in ha
2005	104	2026	378	6155
2010	1038	18890	995	24027
2013	2235 ^a	44808 ^a	1172 ^a	18740 ^a
2014	2580	51300	852	13597

^a Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

^a Data have been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (234). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 10 Mar

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005 ^b	2010 ^b	2013	2014	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Łosie	1073	2217	4162	4378	Moose
Daniele	–	–	35	40	Fallow deer
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie	4,1	6,0	13,7	13,8	Deer
Sarny	18,1	22,9	29,2	28,0	Roe deer
Dziki	5,5	9,4	14,4	14,9	Wild boars
Lisy	8,2	10,1	14,5	13,6	Foxes
Zające	34,4	37,0	36,3	37,8	Hares
Bażanty	2,6	3,8	3,6	3,7	Pheasants
Kuropatwy	28,3	23,9	14,0	14,3	Partridges

^a Dane szacunkowe. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (235). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2013/14	2014/15	GAME SPECIES
Jelenie	784	1294	2446	2657	Deer
Daniele	–	–	4	5	Fallow deer
Sarny	3080	3603	4647	4861	Roe deer
Dziki	2760	6228	5696	11156	Wild boars
Lisy	3830	5610	5666	6936	Foxes
Zająca	2300	384	109	108	Hares
Bażanty	280	273	2676	2481	Pheasants
Kuropatwy	1209	86	–	–	Partridges

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 Apr of a given year to 31 Mar of the following year. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (236). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 Mar

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	99	91	95	95	number ^a
członkowie ^b	5179	6698	4997	5031	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	297	295	294	380	number
powierzchnia w tys. ha	1603,7	1585,3	1667,4	2112,6	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	438,4	431,4	456,3	685,4	of which on forest land

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. b Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.
Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. b Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo

Forestry

TABL. 24 (237). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	614239	626157	629018	630018	TOTAL in ha
Lasy	604626	616206	619108	620080	Forests
Publiczne	414841	417204	417499	417732	Public
zalesione	411785	412718	412549	412482	wooded
niezalesione	3056	4485	4949	5250	non-wooded
w tym:					of which:
własność Skarbu Państwa	413666	415917	416179	416217	owned by the State Treasury
zalesione	410654	411472	411278	411016	wooded
niezalesione	3012	4445	4900	5201	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	377074	379722	380121	380377	managed by State Forests
zalesione	374661	375806	375708	375645	wooded
niezalesione	2413	3915	4414	4732	non-wooded
parki narodowe	32352	32637	32789	32926	national parks
zalesione	31898	32191	32339	32479	wooded
niezalesione	454	447	450	447	non-wooded
własność gmin ^a	1175	1286	1320	1377	owned by gminas ^a
zalesione	1131	1246	1271	1329	wooded
niezalesione	45	40	49	49	non-wooded
Prywatne	189786	199002	201609	202348	Private
zalesione	186245	194983	196407	196920	wooded
niezalesione	3540	4019	5202	5428	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	9613	9950	9911	9939	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	30,0	30,5	30,7	30,7	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA W %	30,8	31,4	31,6	31,6	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP IN %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a It also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2010–2014 przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej. Dane zostały przeliczone na powierzchnię lasów poszczególnych kategorii własności podaną przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na 31 XII 2013 r.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2010–2014 by the Bureau for Forest Management and Geodesy. Data were converted to forest areas of individual ownership categories specified by Central Statistical Office as of 31 Dec 2013.

TABL. 25 (238). **POWIERZCHNIA LASÓW****FOREST AREAS****A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^a i o budowie przebiegowej in renewal class ^a with a through-fell construction
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM TOTAL	619107	93,7	8,4	17,3	30,7	18,6	11,6	7,0	0,1	
w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych Managed by the State Forest	380121	96,3	9,5	17,3	27,4	17,9	15,1	8,9	0,2	
Lasy prywatne Private forests	201609	89,2	8,0	19,0	37,1	18,7	5,2	1,2	–	

**B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS**

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which			SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests		lasy prywatne private forests	
			w ha in ha	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	619107	100,0	100,0	100,0	TOTAL	
Drzewa iglaste	422490	68,2	72,1	63,8	Coniferous trees	
w tym:					of which:	
sosna	345180	55,7	57,0	56,7	pine	
świerk	73517	11,9	14,4	6,5	spruce	
Drzewa liściaste	196617	31,8	27,9	36,2	Broadleaved trees	
w tym:					of which:	
dąb	41366	6,7	8,1	4,6	oak	
grab	12986	2,1	2,5	1,0	hornbeam	
brzoza	55544	9,0	7,6	12,3	birch	
olsza	66566	10,8	8,5	14,2	alder	
osika	8288	1,3	0,5	3,0	aspen	

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (239). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which in wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^c i o budowie prze- rębowej in renewal class ^c with a through- fell construction	prze- stoje ^b hold- -over trees ^b
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM	169110,8	99,4	0,8	11,0	32,7	23,8	17,4	12,6	0,0	1,1
w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych	109860,0	99,6	0,7	10,7	27,2	22,2	22,5	15,2	0,1	1,0
Managed by the State Forest										
Lasy prywatne	47472,9	98,7	1,0	13,0	47,8	26,8	7,4	1,8	–	0,9
Private forests										

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber	W tym Of which			SPECIES OF TREES
		w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	lasy prywatne private forests		
		w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	169110,8	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	124837,9	73,9	77,8	68,5	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	104226,2	61,8	63,2	63,0	pine
świerk	20023,3	11,8	14,3	5,1	spruce
Drzewa liściaste	44272,9	26,1	22,2	31,5	Broadleaved trees
w tym:					of which:
dąb	8572,4	5,1	6,3	2,0	oak
grab	3085,7	1,8	2,2	0,5	hornbeam
brzoza	11354,9	6,7	5,7	9,7	birch
olsza	17245,5	10,2	7,4	15,4	alder
osika	2076,9	1,2	0,3	3,0	aspen

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.
 Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.
 Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (240). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATION AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyjna szkótek leśnych (stan w dniu 31 XII) ..	153	121	106	103	103	103	–	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 Dec)</i>
Odnowienia i zalesienia	2629	2221	2712	2526	2132	2132	394	<i>Renewals and afforestation</i>
odnowienia	1698	1862	2336	2226	2113	2113	112	<i>renewals</i>
sztuczne	1663	1794	2204	2130	2041	2041	88	<i>artificial</i>
zrębów ^b	1564	1750	2102	2089	2021	2021	68	<i>fellings sites^b</i>
halizn i płazowin	99	44	102	41	20	20	20	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	35	68	132	96	72	72	24	<i>natural</i>
zalesienia ^c	932	359	376	301	19	19	282	<i>afforestation^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	300	121	176	129	113	113	16	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	12385	10792	12965	13566	12960	12958	606	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw ^f	8642	7598	9395	10074	9468	9466	606	<i>crops^f</i>
młodników	3408	3169	3567	3489	3489	3489	.	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^g	330	25	3	3	3	3	.	<i>introduction of undergrowth^g</i>
Melioracje	1894	2028	2456	2451	2451	2451	.	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f W lasach prywatnych i gminnych łącznie z pielęgnacją młodnika. g Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f In private and gmina-owned forests including tending greenwoods. g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (241). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasa publiczne <i>public forests</i>		lasa prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
OGÓŁEM w dam³	1800,3	1846,9	1938,6	1993,7	1865,7	1865,3	128,0	TOTAL in dam³
Grubizna	1720,1	1771,7	1834,6	1895,8	1767,8	1767,4	128,0	Timber
Grubizna iglasta	1267,9	1381,5	1446,2	1501,9	1406,8	1406,6	95,1	<i>Coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	492,5	587,0	671,7	704,3	656,3	656,2	48,0	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	708,2	729,2	684,5	701,4	673,5	673,4	27,9	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Grubizna liściasta	452,2	390,1	388,4	393,9	360,9	360,8	32,9	<i>Non-coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	135,7	108,7	99,5	104,7	95,1	95,0	9,6	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	274,2	236,9	228,6	227,2	217,1	217,1	10,1	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Drewno małowymiarowe^b	80,2	75,2	104,0	97,9	97,9	97,9	–	Slash^b
Do przerobu przemysłowego	35,1	10,3	8,6	6,9	6,9	6,9	–	<i>For industrial uses</i>
Opałowe	45,1	64,9	95,3	91,1	91,1	91,1	–	<i>For fuel</i>
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	284,5	287,5	296,3	305,7	423,2	424,6	63,3	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREA in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. W prezentowanych latach w województwie nie pozyskano karpiny.

a Excluding removals (timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

Note. In presented years in the voivodship the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (242). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEN**
PLANTINGS AND REMOVALS FROM PLANTINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym na gruntach prywat- nych <i>of which on private land</i>	
Sadzenie w szt.: drzew	16689	18136	6342	21229	820	<i>Planting in units of: trees bushes</i>
krzewów	4049	16989	2963	134090	680	
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	46507	39019	51344	58550	40808	<i>Removals (timber)^a in m³</i>
grubizna iglasta	10065	4099	7786	8957	6146	<i>coniferous</i>
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	5263	2024	3417	3870	3380	<i>of which large-size gen- eral purpose wood</i>
grubizna liściasta	36442	34920	43558	49593	34662	<i>non-coniferous</i>
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	12653	10879	14101	13989	12132	<i>of which large-size gen- eral purpose wood</i>

^a Dane szacunkowe.

^a *Estimated data.*

TABL. 30 (243). **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Požary	388	122	137	164	<i>Number of fires</i>
w tym: podpalenia	192	47	64	63	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych	144	46	43	59	<i>negligence of adults</i>
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	188,7	298,5	66,8	229,1	<i>Area of forest burned in ha</i>
w tym: podpalenia	85,8	7,0	14,5	13,1	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych	73,2	15,7	6,3	15,4	<i>negligence of adults</i>
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha ...	0,49	2,45	0,49	1,40	<i>Average forest areas burned by fire in ha</i>

^a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane z Krajowego Systemu Informacji o Pożarach Lasów prowadzonego przez Instytut Badawczy Leśnictwa.

^a *Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.*

S o u r c e: data of the National Forest Fire Information System held by the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 23.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2008 obowiązującą od 1 I 2009 r. Wprowadzenie tej klasyfikacji, w miejsce obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpłynęło na dotąd prezentowane dane.

W niektórych przypadkach wprowadzono tzw. „pozycje niezgodne” z grupowaniami PKWiU, które stanowią:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne, niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 24.

Jako **cenę stałą** od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

CHAPTER XVI INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

Data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind of activity as classified according to NACE Rev.2.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of products, which was compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008 used since 1 Jan 2009. Introduction of this classification, instead of PKWiU, binding until 30 Dec 2008, has not influenced the data presented up to now.

In some cases the so-called "items inconsistent" with PKWiU codes were introduced. They comprise:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on criteria different than the ones in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of the fact whether payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of work and services rendered for a payment, i.e. both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent fees in case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 24.

As **constant prices** since 2011 have been adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np. słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące zatrudnienia w przemyśle obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty gospodarcze z wyłączeniem jednostek budżetowych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 23.

3. Produkcja budowlano-montażowa dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceń przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleciodawców.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o budynkach oddanych do użytkowania (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu obejmują podmioty gospodarcze z wyłączeniem jednostek budżetowych. Dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Outwork in industry is the paid execution by natural persons – on the order and for the benefit of economic entities (outwork employers) – of activities consisting in the manufacture of products or their parts from materials supplied by the outwork employers as well as from raw materials of local origin, e.g. straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the outwork employers.

6. Data concerning paid employment in industry include employees hired on the basis of an employment contract.

Employees in industry do not include:

- 1) apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;
- 2) agents;
- 3) outworkers.

Data concerning **average paid employment and average monthly wages and salaries** are given after converting part-time paid employees into full-time paid employees and include economic entities excluding budgetary entities.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction".

2. Data by NACE Rev. 2 divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. Construction and assembly production concerns activity realized within the country and includes construction work with an investment, restoration and conservation character as well as temporary construction on construction sites – realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).

5. Data on buildings completed (by all investors) concern:

- within the scope of the number of buildings – newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

6. Data regarding average paid employment and average monthly wages and salaries include economic entities excluding budgetary entities. They concern hired employees, i.e. persons employed on the basis of an employment contract (labour contract, call, appointment or election) and include full- and part-time paid employees, within the country, converted into full-time paid employees.

Przemysł Industry

TABL. 1 (244). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2013 = 100 (ceny stałe)
	ceny bieżące current prices					(constant prices)
OGÓŁEM TOTAL	11045,9	15291,7	19711,0	20495,0	100,0	107,2
sektor publiczny public sector	1089,9	541,1	870,1	619,9	3,0	x
sektor prywatny private sector	9956,0	14750,6	18840,9	19875,1	97,0	x
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	81,0	220,2	212,7	257,0	1,3	125,3
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	10049,2	14219,1	18486,7	19444,0	94,9	108,4
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	4944,8	8007,0	10819,0	11647,1	56,8	112,0
Produkcja napojów Manufacture of beverages	#	#	35,1	35,1	0,2	101,7
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	244,8	123,0	137,0	138,8	0,7	106,6
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	86,7	115,8	123,1	135,3	0,7	109,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	1048,1	1239,7	1763,9	1601,4	7,8	91,1
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	14,0	80,1	214,1	#	#	#
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośni- ków informacji Printing and reproduction of recorded media	129,8	165,9	205,9	218,2	1,1	107,2
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicz- nych Manufacture of chemicals and chemical products	36,9	75,8	100,6	113,3	0,6	116,4
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	559,6	1035,6	1269,4	1312,9	6,4	106,2
Produkcja wyrobów z pozostałych mineral- nych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	223,9	302,3	399,6	447,6	2,2	117,4
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	241,5	452,9	460,9	530,6	2,6	114,5
Produkcja komputerów, wyrobów elektro- nicznych i optycznych Manufacture of computer, electronic and optical products	50,3	66,6	39,4	39,6	0,2	100,0
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	599,9	683,7	999,5	1074,7	5,2	109,8

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (244). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014		2013 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
	ceny bieżące current prices					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja pozostałego sprzętu transporto- wego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	141,4	92,2	100,2	130,2	0,6	134,3
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	355,4	217,9	345,8	394,3	1,9	117,9
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	31,0	109,8	182,4	213,7	1,0	126,2
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	128,4	70,3	99,8	117,7	0,6	129,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ <i>Electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>	714,3	517,4	556,7	330,8	1,6	58,4
Dostawa wody; gospodarowanie ścieka- mi i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	201,3	334,9	455,0	463,2	2,3	98,4
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	#	20,3	58,0	59,2	0,3	98,4
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków <i>Sewerage</i>	#	173,2	185,5	187,5	0,9	101,1
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	65,6	141,4	211,5	216,5	1,1	96,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (245). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH
W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
**SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC
ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	11045,9	15291,7	19711,0	20495,0	TOTAL
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 i mniej	1509,3	1947,2	2622,2	2837,4	49 and less
50–249	2969,5	3818,7	4819,0	5326,5	50–249
250–499	1480,9	2776,9	2799,4	2177,3	250–499
500–999	2913,4	1897,1	3251,9	3137,9	500–999
1000 i więcej	2172,7	4851,7	6218,5	7015,9	1000 and more

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (246). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2013	2014		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Świeże lub chłodzone mięso wołowe i cielęce w tys. t	6,6	31,5	31,5	31,3	8,0	Fresh or chilled beef and veal meat in thous. t
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in post-slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	5,2	26,2	18,0	#	#	cattle and calves
trzody chlewnej	23,9	21,2	8,1 ^c	7,3	0,6	pigs
Mięso wieprzowe, świeże lub chłodzone w tys. t	38,9	46,8	42,0	45,0	2,9	Fresh or chilled pork meat in thous. t
Wędliny ^d w tys. t	28,3	20,4	15,8	10,4	1,4	Cured meat products ^d in thous. t
Mleko płynne przetworzone ^e w tys. hl	4790,0	7573,3	9293,7	9787,3	34,0	Processed liquid milk ^e in thous. hl
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania w tys. t	37,8	52,8	59,4	66,6	37,1	Butter and dairy spreads in thous. t
Sery i twarogi w tys. t	118,7	193,3	210,6	201,6	25,2	Cheese and curd in thous. t
Tarcica iglasta w dam ³	164,4	205,7	233,2	252,0	6,0	Coniferous sawnwood in dam ³
Okna i drzwi z drewna ^f w tys. m ²	504,4	118,1	161,2	157,8	1,0	Wooden windows and doors ^f in thous. m ²
Maszyny dla rolnictwa i leśnictwa w tys. t	13,9	5,7	3,6	4,9	9,0	Machinery and equipment for agriculture and forestry in thous. t

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, produkty uboju oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika. d Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. e Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. f Łącznie z ich ościeżnicami i progami.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. d Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. e Including milk for further processing. f Including their frames and thresholds.

 TABL. 4 (247). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM	47638	46698	46157	37245	TOTAL
sektor publiczny	5890	4452	3545	2681	public sector
sektor prywatny	41748	42246	42612	34564	private sector
Górnictwo i wydobywanie	434	694	679	446	Mining and quarrying

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
 a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (247). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Przetwórstwo przemysłowe	42121	41472	41562	33775	Manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	12951	13482	13253	11288	Manufacture of food products
Produkcja napojów	966	462	139	–	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych	2108	992	763	#	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	1793	1609	1510	881	Manufacture of wearing apparel
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	4088	3520	3810	2419	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	219	541	695	#	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	762	944	821	556	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	243	335	362	#	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów z gumy i two- rzyw sztucznych	2643	4390	4121	3912	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców nieme- talicznych	1711	1394	1453	927	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	1987	2556	2513	1694	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	224	338	359	#	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	885	1393	732	619	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3883	4039	5006	4716	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samocho- dowych, przyczep i naczep ^Δ	376	903	785	#	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1091	783	656	801	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	3258	1622	2183	1684	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	375	736	936	839	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowa- nie maszyn i urządzeń	1358	537	584	394	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ ...	3314	1688	1581	1105	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja^Δ	1769	2844	2335	1919	Water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	116	846	437	302	Water collection, treatment and supply
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	1021	1156	982	893	Sewerage
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	632	842	917	723	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (248). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w zł in zł				
O G Ó Ł E M	2050,25	2727,45	3169,86	3545,61	T O T A L
sektor publiczny	2853,39	3195,15	4114,67	4141,47	<i>public sector</i>
sektor prywatny	1936,94	2678,17	3091,26	3499,39	<i>private sector</i>
Górnictwo i wydobywanie	2189,50	3397,09	3062,21	3624,53	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	1954,90	2643,67	3093,50	3504,27	Manufacturing
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych	1834,39	2640,11	3294,44	3699,00	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja napojów	3316,66	4834,42	2458,99	–	<i>Manufacture of beverages</i>
Produkcja wyrobów tekstylnych	1679,08	2247,15	2682,55	3012,79	<i>Manufacture of textiles</i>
Produkcja odzieży	1117,48	1622,50	2041,37	2426,97	<i>Manufacture of wearing apparel</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1905,31	2613,10	3302,91	4027,70	<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1253,27	1974,95	2661,31	3016,49	<i>Manufacture of paper and paper products</i>
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2280,10	2558,77	2896,38	3337,98	<i>Printing and reproduction of recorded media</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2050,62	2342,36	2954,17	3540,92	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1726,91	2420,98	2792,35	3097,32	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1620,98	2520,36	2758,70	3119,07	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	1981,98	2648,85	2866,85	3100,04	<i>Manufacture of metal products^Δ</i>
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2020,72	2701,90	2889,58	3148,97	<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>
Produkcja urządzeń elektrycznych	1882,35	2476,39	3231,36	3629,46	<i>Manufacture of electrical equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2170,27	3107,77	3335,07	3723,59	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	1742,86	2454,77	2744,17	2897,91	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2221,98	2535,74	3093,00	3124,00	<i>Manufacture of other transport equipment</i>
Produkcja mebli	1536,43	2114,25	2326,84	2636,74	<i>Manufacture of furniture</i>
Pozostała produkcja wyrobów	1522,89	2485,54	3180,49	3509,00	<i>Other manufacturing</i>
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1915,89	3528,32	3594,29	4215,23	<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ ...	3093,84	4098,94	4774,77	4748,40	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	2331,42	2971,76	3473,57	3562,20	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1812,72	2667,79	3062,45	3276,52	<i>Water collection, treatment and supply</i>
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	2564,06	3315,00	3972,74	4023,20	<i>Sewerage</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2050,78	2805,92	3131,13	3117,06	<i>Waste collection, treatment and; disposal activities; materials recovery</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6 (249). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M TOTAL	1791,9	4926,6	3338,2	4206,7	100,0	
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>Of which entities employing more than 9 persons</i>	1003,6	2108,3	1990,2	2200,4	52,3	
budowa budynków ^Δ <i>construction of buildings</i>	487,4	927,4	894,3	903,8	21,5	
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ <i>civil engineering works</i>	317,2	670,3	514,0	675,5	16,1	
roboty budowlane specjalistyczne <i>specialized construction activities</i>	199,0	510,6	581,8	621,2	14,8	

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Podlaskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (250). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW
BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		Total	Works with an investment character	Works with a renovation (restoration) character	
		w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	2005	1003,6	845,4	158,2	TOTAL
	2010	2108,3	1611,3	497,0	
	2013	1990,2	1546,2	443,9	
	2014	2200,4	1878,6	321,8	
Budynki		1203,0	1055,2	147,8	Buildings
Budynki mieszkalne		542,8	500,5	42,3	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne		120,9	115,3	5,6	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		379,4	353,2	26,2	<i>two- and multi-dwelling buildings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania		42,5	32,0	10,5	<i>residences for communities</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Podlaskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (250). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
w mln zł <i>in mln zł</i>				
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	660,2	554,7	105,5	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	58,4	50,2	8,1	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	51,4	37,7	13,7	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	125,1	101,5	23,6	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	4,0	3,3	0,6	<i>transport and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	274,2	247,1	27,1	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	97,6	78,2	19,4	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	49,6	36,6	13,0	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	997,4	823,4	174,0	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	601,4	476,6	124,8	<i>Transport infrastructure</i>
w tym:				<i>of which:</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	544,7	421,7	123,1	<i>highways, streets and roads</i>
budowle wodne	12,6	12,6	0,0	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	350,4	304,3	46,1	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	135,8	131,4	4,4	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	214,5	172,9	41,7	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	45,7	42,5	3,2	<i>Complex constructions on industrial sites and other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Podlaskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (251). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Budynki^a	2516	2870	3014	3253	Buildings^a
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1664	1987	2025	2242	<i>of which one-dwelling as well as two- and multi- dwelling residential buildings^b</i>
miasta	1186	1247	1134	1141	<i>urban areas</i>
wieś	1330	1623	1880	2112	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^c	2323	2574	2703	2918	<i>Of which private buildings^c</i>
miasta	1038	992	897	893	<i>urban areas</i>
wieś	1285	1582	1806	2025	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1601	1813	1872	2069	<i>one-dwelling as well as two- and multi-dwelling residential buildings^b</i>
niemieszkalne	722	759	831	849	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	326	407	448	562	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^d w dam³	3550,7	4740,6	5372,5	6026,2	Cubic volume^d in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1640,5	2025,7	2112,1	2284,4	<i>of which one-dwelling as well as two- and multi- dwelling residential buildings^b</i>
miasta	2018,4	2445,6	2836,5	3125,8	<i>urban areas</i>
wieś	1532,3	2295,1	2536,0	2900,4	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^c	2401,4	2672,8	2948,8	3520,0	<i>Of which private buildings^c</i>
miasta	1131,7	966,7	815,9	939,7	<i>urban areas</i>
wieś	1269,7	1706,1	2132,9	2580,3	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1259,1	1256,5	1431,0	1623,3	<i>one-dwelling as well as two- and multi-dwelling residential buildings^b</i>
niemieszkalne	1142,3	1411,3	1517,7	1896,8	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	501,3	790,3	1037,7	1373,6	<i>of which farm buildings</i>

a Nowo wybudowane. b Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). c Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a Newly built. b Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). c Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (252). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
BUDYNKI^a BUILDINGS^a					
Budynki mieszkalne	1664	1989	2025	2242	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe ^b	1664	1987	2025	2242	One-dwelling buildings as well as two- and multi-dwelling buildings ^b
w tym jednorodzinne	1618	1920	1965	2180	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	2	–	–	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	852	881	989	1011	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	23	8	29	7	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	10	12	10	19	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	137	137	92	104	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	2	1	–	–	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	175	158	235	144	Garage buildings
Budynki przemysłowe	37	37	33	25	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	109	67	93	83	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	2	9	28	18	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	9	8	4	9	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	4	6	4	5	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	7	16	4	6	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	326	413	448	566	Farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	8	3	3	7	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA^c w dam³ CUBIC VOLUME^c in dam³					
Budynki mieszkalne	1640,5	2030,6	2136,5	2294,5	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe ^b	1640,5	2025,7	2112,1	2284,4	One-dwelling buildings as well as two- and multi-dwelling buildings ^b
w tym jednorodzinne	1256,7	1315,2	1469,4	1671,6	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	5,0	24,4	10,2	Residences for communities

a Nowo wybudowane. b Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). c Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a Newly built. b Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). c Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (252). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
KUBATURA ^c w dam ³ (dok.) CUBIC VOLUME ^c in dam ³ (cont.)					
Budynki niemieszkalne	1910,2	2710,0	3236,0	3731,7	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	24,4	49,4	116,6	33,7	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	58,9	106,2	28,0	131,3	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	236,3	620,5	495,2	462,2	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,5	0,1	–	–	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	32,6	36,7	92,3	39,8	Garage buildings
Budynki przemysłowe	175,9	626,9	920,9	600,3	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	477,9	204,8	202,7	354,8	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	4,5	22,9	63,5	9,2	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	124,3	70,4	46,5	263,9	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	45,2	15,6	34,2	103,5	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	83,1	140,9	194,4	311,7	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	549,5	799,0	1037,7	1386,0	Farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawo- wania kultu religijnego i czyn- ności religijnych	90,6	14,3	1,7	30,8	Buildings used as places of wor- ship and for religious activities

c Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

c Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (253). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA
BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
**AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES
AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	6511	10024	9844	9491	Average paid employment
Budowa budynków ^Δ	2789	4468	4971	4786	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2211	2894	2202	2194	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	1511	2661	2671	2511	Specialized construction activities
Przeciętne miesięczne wynagro- dzenia brutto w zł	2057,09	3120,16	3510,01	3600,47	Average monthly gross wages and salaries in zł
Budowa budynków ^Δ	2085,17	3451,89	4243,48	4263,41	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2197,00	3190,25	3040,39	3244,26	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	1800,53	2488,13	2532,12	2648,13	Specialised construction activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Dane o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** według stanu w dniu 31 XII prezentowane są od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (do 17 XI 2011 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

CHAPTER XVII TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 Dec were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and broad gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The **railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **National roads** include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with each other.

Gmina roads include roads with local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Data on **road vehicles and tractors registered** as of 31 Dec have been presented since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Interior (until 17 Nov 2011 – the Ministry of Interior and Administration). Data do not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the end of reference year.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w kilometrach pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą (przedsiębiorstwa transportu samochodowego) oraz od 2004 r. w zakresie przewozów ładunków również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy (np. działalność przemysłową, budowlaną, handlową); dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborom komunikacji miejskiej.

6. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Łączność

1. Operator pocztowy – przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności pocztowej, na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych.

Operator wyznaczony – operator pocztowy obowiązany do świadczenia usług powszechnych (obecnie jest to Poczta Polska S.A.).

Do końca 2012 r. obowiązywał termin „operator publiczny”, zgodnie z ustawą z dnia 12 VI 2003 r. Prawo pocztowe (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 189, poz. 1159, z późniejszymi zmianami), uchyloną ustawą z dnia 23 XI 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529).

2. Placówkę pocztową stanowi jednostka organizacyjna operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

4. Bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling regularly between these locations according to a defined schedule.

Length of a bus line is the length of the route in kilometres between two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Road transport for hire or reward includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity (road transport entities) and since 2004 also services for remuneration carried out by entities with basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, building, trade activity); data regarding transport of passengers do not include carriage by urban road transport fleet.

6. Data regarding road accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

Road accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

Person injured in a road accident is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Communications

1. Postal operator – entrepreneur entitled to provide postal services on the basis of entry in the register of postal operators.

Appointed operator – postal operator is obliged to provide universal service (currently Poczta Polska S.A.).

Until the end of the year 2012 term “public operator” was in force in accordance with the Act of 12 Jun 2003 Postal Law (uniform text Journal of Laws of 2008 No. 189, item 1159, with later amendments), that was repealed by the Act of 23 Nov 2012 Postal Law (Journal of Laws item 1529).

2. Postal offices represents an organizational unit of the appointed operator (up to 2012 – public operator) or its agent, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addresses of the consignment or the amount of money specified in the postal transfers.

3. Dane dotyczące wielkości usług pocztowych i telekomunikacyjnych, obejmują usługi opłacone i nieopłacone. Do usług opłaconych zalicza się usługi, za wyświadczenie których została wniesiona opłata z góry lub zostanie pobrana po upływie określonego czasu licząc od momentu świadczenia usług. Do usług nieopłaconych zalicza się usługi świadczone bezpłatnie dla zaspokojenia potrzeb służbowych operatorów pocztowych i operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej oraz usługi wolne od opłat na podstawie osobnych przepisów.

4. Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują przesyłki (np. listy, kartki pocztowe, z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

5. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

3. *Data concerning the volume of postal and telecommunication services include paid and unpaid services. Paid services include pre-paid services or paid after a period of time from the moment of providing the services. Unpaid services include services provided free of charge for satisfaction of postal operators and telecommunication operators of the public network and services free of charge on the basis of separate regulations.*

4. *The standard letters include items (e.g. letters, postcards, with the exception of postal parcels) bearing the address submitted for adoption or adopted by the postal operator for the transportation and delivery to the addressee.*

5. **Telephone main line** includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e. a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (254). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a**
Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w km		in km		
O G Ó Ł E M	682	759	693	656	TOTAL
Normalnotorowe ^b	682	759	693	656	Standard gauge ^b
w tym zelektryfikowane	220	220	221	219	of which electrified
jednotorowe	575	652	586	549	single track
dwu- i więcej torowe	107	107	107	107	double- and more track
Na 100 km² powierzchni ogólnej ...	3,4	3,8	3,4	3,2	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Łącznie z szerokotorowymi, których długość w 2014 r. wynosiła 43 km.

^a *Data concern PKP network and other entities managing rail network. b Including broad gauge, the length of which in 2014 was 43 km.*

TABL. 2 (255). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o nawierzchni ulepszonej of which improved	
				w km in km		
O G Ó Ł E M	11013	11999	12554	12782	11666	T O T A L
miejskie	1553	1726	1828	1858	1798	urban
zamiejskie	9460	10273	10726	10924	9868	non-urban
Krajowe	977	977	976	978	978	National
miejskie	201	204	202	202	202	urban
zamiejskie	776	773	774	776	776	non-urban
Wojewódzkie	1243	1240	1242	1247	1247	Voivodship
miejskie	175	176	181	181	181	urban
zamiejskie	1068	1065	1061	1066	1066	non-urban
Powiatowe	6452	6624	6688	6719	5883	Powiat
miejskie	502	513	521	524	503	urban
zamiejskie	5950	6111	6167	6195	5380	non-urban
Gminne	2341	3157	3648	3837	3558	Gmina
miejskie	675	832	923	950	912	urban
zamiejskie	1666	2325	2725	2887	2646	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 3 (256). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	536637	697228	762470	782953	T O T A L
w tym:					of which:
Samochody osobowe	352351	469392	518512	533088	Passenger cars
Autobusy	2177	2314	2414	2443	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	61315	77503	85289	88033	Lorries and truck tractors ^b
Ciągniki balastowe i rolnicze	92942	113395	117015	119140	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	25228	31177	35347	36217	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 310. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.
a See general notes, item 3 on page 310. b Including vans.

TABL. 4 (257). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS LINES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1128	829	637	642	<i>National: number</i>
długość w km	56043	48721	37438	38793	<i>length in km</i>
dalekobieżne: liczba	28	38	35	42	<i>long distance: number</i>
długość w km ...	9416	12921	10904	15497	<i>length in km</i>
regionalne: liczba	477	198	151	132	<i>regional: number</i>
długość w km	25987	15683	11136	9227	<i>length in km</i>
podmiejskie: liczba	607	586	442	462	<i>suburban: number</i>
długość w km	20520	20063	15325	14022	<i>length in km</i>
miejskie: liczba	16	7	9	6	<i>urban: number</i>
długość w km	120	54	73	47	<i>length in km</i>
Międzynarodowe: liczba	26	15	11	14	<i>International: number</i>
długość w km ..	45375	21442	15292	18091	<i>length in km</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (258). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
ROAD TRANSPORT FOR HIRE OR REWARD^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					Domestic transport
Przewozy ładunków w tys. t	728,9	1065,4	2052,8	3869,2	<i>Transport of goods in thous. t</i>
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	153,2	80,1	188,6	121,1	<i>Average transport distance per 1 t of goods in km</i>
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	21278,1	16485,6	12329,0	11381,2	<i>Transport of passengers^b in thous. persons</i>
Średnia odległość przewozu 1 pasażera ^b w km	38,3	54,5	53,5	80,4	<i>Average transport distance per passenger^b in km</i>
Komunikacja międzynarodowa					International transport
Przewozy ładunków w tys. t	127,9	880,0	1635,4	1970,2	<i>Transport of goods in thous. t</i>
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1131,7	1326,9	1204,4	1069,1	<i>Average transport distance per 1 t of goods in km</i>
Przewozy pasażerów w tys. osób	114,7	77,1	65,6	64,3	<i>Transport of passengers in thous. persons</i>
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1325	1607	1870	1962	<i>Average transport distance per passenger in km</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (259). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Wypadki	1185	847	738	692	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	22,1	12,1	9,7	8,8	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	1701	1271	1009	919	Road accident casualties
Śmiertelne	211	146	135	126	Fatalities
na 100 tys. ludności	18	12	11	11	per 100 thous. population
Ranni	1490	1125	874	793	Injured
na 100 tys. ludności	124	93	73	67	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 Dec; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 7 (260). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014	SPECIFICATION
Wypadki	738	692	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	622	564	Guilt of drivers
w tym:			of which:
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	172	156	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	146	127	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	52	54	incorrectly overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	96	89	incorrectly behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	37	27	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	65	68	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	42	41	of which carelessly entering to the roadway
Pozostałe ^b	51	60	Others ^b
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	622	564	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	456	422	Passenger cars
Motocykle	22	19	Motorcycles
Rowery	37	27	Bicycles
Motorowery	17	14	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	64	57	Lorries
Inne pojazdy ^c	26	25	Other vehicles ^c
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	136	105	Accidents involving intoxicated road user:
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			of which caused by intoxicated:
Kierujących	82	62	Drivers
samochodami osobowymi	61	49	of passenger cars
motocyklami	5	4	of motorcycles
rowerami	4	2	of bicycles
motorowerami	5	2	of motor-bicycles
samochodami ciężarowymi	3	2	of lorries
innymi pojazdami	4	3	of other vehicles
Pieszych	18	18	Pedestrians

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność

Communications

TABL. 8 (261). **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE OPERATORA WYZNACZONEGO^a**
BASIC POSTAL SERVICES OF APPOINTED OPERATOR^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII)	298	348	341	324	Post offices (as of 31 Dec)
miasta	106	120	123	124	urban areas
wieś	192	228	218	200	rural areas
Nadane (w ciągu roku):					Mailed (during the year):
przesyłki listowe polecone ^{bc} w tys.	6512,7	8522,0	9850,1	8027,7	registered letters ^{bc} in thous.
paczki ^b w tys.	432,4	443,5	410,7	638,6	packages ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	2343,9	1069,3	249,7	204,8	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	6312,5	2912,0	5255,5	4846,0	Payments to bank accounts in thous.

a W latach 2005–2012 określanego jako operator publiczny (poczta publiczna). b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. c W latach 2010–2012 łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

a In 2005–2012 determined as the public operator (public post). b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. c In 2010–2012 including insured letters.

TABL. 9 (262). **ABONENCI TELEFONICZNI ORAZ APARATY TELEFONICZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	364,2	231,3	179,8	138,9	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	289,3	175,5	117,4	100,0	of which private subscribers ^b
miasta	272,7	167,2	137,0	107,0	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	207,5	119,5	81,0	72,5	of which private subscribers ^b
wieś	91,5	64,1	42,8	31,9	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	81,7	56,0	36,5	27,5	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	330,2	204,6	157,0	121,9	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	243,7	143,2	116,3	91,5	urban areas
wieś	86,5	61,4	40,7	30,4	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samo- inkasujące	2895	1361	536	533	Public pay telephones
miasta	2259	880	417	417	urban areas
wieś	636	481	119	116	rural areas

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concern operators of the public telecommunication network. b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP); patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 3) na str. 24.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter, unless otherwise indicated, concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods in:
 - retail sales outlets,
 - wholesalers as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual need of the purchaser;
- 2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods, both for the general public as well as for collective consumers, i.e. government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. However, marketplace sales made by salesmen paying only a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets) are not included.

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP); see general notes to the Yearbook, item 7, point 3) on page 24.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. Goods designated for agricultural production (e.g. agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feed, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials etc., were included in particular in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding **wholesale of commodities** include sales from own or leased warehouses, in which the stored commodities are the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers) as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hypermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **pozostałych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Dane dotyczące sklepów prezentowane są zgodnie z ich faktyczną lokalizacją.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. **Magazyny handlowe** (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów. Począwszy od 2006 r. badanie dotyczące magazynów handlowych prowadzone jest w cyklu trzyletnim.

9. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw, opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek (w przypadku sklepów i stacji paliw – od 2004 r.).

5. The division of **shops by organizational forms** was made on the basis of the sales area and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are shops with multiple departments, selling a wide and universal range of non-foodstuff goods mainly, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are shops with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system offering a wide range of foodstuff goods as well as frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are shops with a sales area from 2500 m², selling goods in a self-service system offering a wide range of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a car park.

Grocery shops are shops primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized shops are shops selling a wide range of articles to fully meet specific needs, e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods etc.

Other shops include stores with a sales area up to 119 m².

Data concerning shops are presented according to their actual location.

6. Shops are presented including public pharmacies.

7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, whose scope of activity is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than 6 months in a calendar year.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. **Trade warehouses** (wholesale and retail distribution) are the organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks. Since 2006 survey concerning trade warehouses has been conducted in a three-yearly cycle.

9. Data regarding trade and catering activity, including information about shops and petrol stations, are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons, data have been generalized on the basis of the result of sample survey conducted on a 5% sample of these entities (in case of shops and petrol stations – since 2004).

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (plac, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** uznano te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, covered markets) with permanent or seasonal small-retail sales outlets or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or daily (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where due to the increased demand from buyers (e.g. holiday seaside demand) trade outlets conduct activity for a period up to 6 months and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (263). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	10571,8	11672,6	11892,2	13222,2	T O T A L in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which share of trade enterprises ^a :
w milionach złotych	1985,7	2433,7	2749,3	2804,5	in million zlotys
w %	18,8	20,8	23,1	21,2	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	8803	9693	9939	11080	PER CAPITA in zł

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (264). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	4882,7	7097,4	6754,2	7632,7	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	65,7	65,3	59,9	64,6	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	22,9	21,2	23,1	26,2	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	5,3	4,3	3,5	3,6	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	37,5	39,8	33,3	34,8	non-foodstuff
Towary niekonsumpcyjne	34,3	34,7	40,1	35,4	Non-consumer goods

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (265). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE OF GOODS IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	8464,1	11274,1	11744,7	11499,3	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Żywność i napoje bezalkoholowe ...	31,7	24,8	22,2	23,3	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	9,0	6,8	1,9	1,1	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	59,3	68,4	75,9	75,6	Non-foodstuff goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.
a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (266). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^a**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Sklepy	10140	10299	9374	10112	Shops
Domy towarowe	3	5	3	3	Department stores
Domy handlowe	20	10	9	11	Trade stores
Supermarkety	77	135	190	198	Supermarkets
Hipermarkety	8	10	11	10	Hypermarkets
Sklepy powszechnie	263	264	265	272	Grocery shops
Sklepy wyspecjalizowane	581	931	982	986	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	9188	8944	7914	8632	Other shops ^b
Stacje paliw	351	366	302	251	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 318; według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.
a See general notes, item 5 on page 318; according to location of shop/petrol station. b Data concern economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (267). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	356	334	301	310	Number of catering establishments (as of 31 Dec)
w tym restauracje	78	107	114	121	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	144566	223578	260605	258756	Sale from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	95502	169536	212420	215459	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	29061	29850	27859	22172	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (268). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	746	721	709	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	511,0	619,7	658,5	<i>storage space in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	72	81	144	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	32,1	51,7	145,7	<i>storage space in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	112	134	153	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	302,1	501,5	682,9	<i>storage space in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Silos and reservoirs:</i>
liczba	91	145	100	<i>number</i>
pojemność w dam ³	6547	32749	20832	<i>capacity in dam³</i>

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

*a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.
N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.*

TABL. 7 (269). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	82	79	81	81	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	64	61	78	78	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	808	850	866	855	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	550	564	517	505	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobno- detalicznej	3648	4055	4866	4431	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	2933	2770	2950	3125	<i>of which at marketplaces open daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	20	58	72	118	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	4333,5	3527,8	3043,0	3179,1	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.
a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

CHAPTER XIX FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. Financial results of enterprises are adjusted to the Law on Accounting, dated 29 Sep 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, cooperative savings and credit unions, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net sales revenues of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net sales revenues of goods and materials (including sums due from the sale of reusable packages);
- 3) other operating revenues, i.e. revenues not directly connected with the basic activity of the entity, in which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, fixed assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets received free of charge, including donated assets (cash), as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether totally or partially), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;

- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a do 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uścić po uwzględnieniu przyznanego ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,

- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs which comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e. surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and fixed assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, damages, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition and restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets given free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. Financial result on economic activity is the sum of the financial result on the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. Gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 also other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obliged to pay after considering abatements granted. It includes:

- *the current part, i.e. the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,*

– część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 5 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych, bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych, bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych, bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,

– *the deferred part, i.e. a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax at the end and at the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.*

10. Net financial result (profit or loss) is derived after decreasing gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 5 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
 - **the first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities, excluding special funds,
 - **the second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities, excluding special funds,
 - **the third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities, excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital* – in limited liability companies, joint stock, joint stock-limited companies,

- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszony o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

- *founders' capital – in state owned enterprises,*
- *participation fund – in cooperatives,*
- *owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.*

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans. Total liabilities of enterprises are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (270). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>				
Przychody z całokształtu działalności	30514,2	39281,8	45518,1	46472,2	Revenues from total activity
sektor publiczny	3342,2	1090,2	1491,9	1209,5	public sector
sektor prywatny	27172,0	38191,6	44026,2	45262,7	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów	17184,3	22052,2	26062,6	27273,4	Net sales revenues of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	12662,0	16338,6	18500,9	18310,4	Net sales revenues of goods and materials
Przychody finansowe	228,4	266,1	256,7	226,2	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	29437,1	37982,8	44004,2	44723,1	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	3180,2	1079,6	1480,6	1184,0	public sector
sektor prywatny	26256,9	36903,2	42523,7	43539,1	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wytworów i usług)	17658,9	23004,8	27121,8	28136,6	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	11120,2	14112,8	16071,4	15719,5	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	247,0	476,5	421,9	466,5	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	1077,0	1299,0	1513,9	1749,1	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	161,9	10,6	11,3	25,5	Public sector
Sektor prywatny	915,1	1288,4	1502,6	1723,7	Private sector
Zyski nadzwyczajne	5,9	16,8	1,2	5,3	Extraordinary profits
Sektor publiczny	0,1	0,0	0,0	0,0	Public sector
Sektor prywatny	5,8	16,8	1,2	5,3	Private sector
Straty nadzwyczajne	2,3	6,8	1,2	0,5	Extraordinary losses
Sektor publiczny	0,0	0,0	0,0	0,0	Public sector
Sektor prywatny	2,3	6,8	1,2	0,5	Private sector
Wynik finansowy brutto	1080,6	1309,0	1513,8	1754,0	Gross financial result
sektor publiczny	162,0	10,6	11,3	25,5	public sector
sektor prywatny	918,6	1298,4	1502,5	1728,5	private sector
Zysk brutto	1166,6	1575,1	1799,6	1941,5	Gross profit
Strata brutto	86,0	266,2	285,8	187,5	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	198,9	182,4	261,5	236,7	Obligatory encumbrances on gross financial result
Sektor publiczny	47,7	10,1	18,3	8,1	Public sector
Sektor prywatny	151,2	172,2	243,2	228,6	Private sector
Wynik finansowy netto	881,7	1126,6	1252,3	1517,2	Net financial result
sektor publiczny	114,3	0,4	-7,0	17,3	public sector
sektor prywatny	767,4	1126,2	1259,3	1499,9	private sector
Zysk netto	967,7	1380,5	1555,7	1707,1	Net profit
Strata netto	86,0	253,9	303,4	189,9	Net loss

TABL. 2 (271). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finan- sowego brutto <i>Obligatory encumbrances of gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
		w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	2005	30514,2	29437,1	1080,6	198,9	881,7
TOTAL	2010	39281,8	37982,8	1309,0	182,4	1126,6
	2013	45518,1	44004,2	1513,8	261,5	1252,3
	2014	46472,2	44723,1	1754,0	236,7	1517,2
w tym of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		141,1	126,5	14,6	0,9	13,7
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		21610,4	20793,0	821,7	129,2	692,4
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie		267,8	233,0	34,8	6,7	28,1
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe		20449,4	19691,2	762,5	115,5	647,0
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w ener- gię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		412,2	399,5	12,7	3,3	9,4
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		481,0	469,3	11,7	3,7	7,9
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		4342,9	4080,0	263,1	43,9	219,2
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		17049,4	16540,3	509,1	40,9	468,2
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		1432,9	1391,8	41,3	5,5	35,8
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		166,7	152,9	13,8	1,2	12,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		303,2	282,0	21,2	4,1	17,1
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		122,2	114,1	8,1	1,9	6,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		729,2	694,2	35,1	6,1	29,1
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		198,1	190,0	8,1	1,0	7,1
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		204,3	196,4	7,9	1,7	6,2
<i>Administrative and support service activities</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		100,6	94,3	6,3	0,4	5,9
<i>Human health and social work activities</i>						

TABL. 4 (273). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the			
		brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree	
				w % in %			
OGÓŁEM	2005	96,5	3,5	2,9	24,3	93,5	138,1
TOTAL	2010	96,7	3,3	2,9	24,3	95,2	148,4
	2013	96,7	3,3	2,8	22,2	92,1	142,1
	2014	96,2	3,8	3,3	29,2	100,2	162,4
sektor publiczny		97,9	2,1	1,4	76,1	135,9	163,0
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		96,2	3,8	3,3	27,6	99,0	162,4
<i>private sector</i>							
w tym: <i>of which:</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		89,7	10,4	9,7	80,3	169,8	277,1
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		96,2	3,8	3,2	27,5	101,5	158,8
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		87,0	13,0	10,5	26,6	103,2	146,3
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		96,3	3,7	3,2	26,7	101,6	161,1
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		96,9	3,1	2,3	28,5	102,7	145,6
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		97,6	2,4	1,6	46,4	97,7	115,8
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		93,9	6,1	5,0	33,5	105,4	166,7
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		97,0	3,0	2,7	16,5	80,6	157,4
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		97,1	2,9	2,5	32,2	124,9	135,3
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		91,7	8,3	7,5	34,1	77,0	103,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		93,0	7,0	5,6	101,8	178,4	229,3
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		93,4	6,6	5,1	279,6	548,5	550,7
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		95,2	4,8	4,0	175,4	214,4	275,7
<i>Real estate activities^Δ</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		95,9	4,1	3,6	42,7	162,3	187,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		96,1	3,9	3,0	34,1	124,2	155,2
<i>Administrative and support service activities^Δ</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		93,7	6,3	5,9	64,6	169,2	185,5
<i>Human health and social work activities</i>							

TABL. 5 (274). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy			
			razem total	w tym		
				materiały materials	półprodukty i produkty w toku semi-finished products and work in progress	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	7359,5	2279,0	548,5	319,5
2	TOTAL	2010	11039,3	3711,5	785,9	455,8
3		2013	14504,4	4770,0	990,0	608,3
4		2014	13196,5	4674,2	963,1	622,1
5	sektor publiczny		435,6	63,2	52,6	1,3
	<i>public sector</i>					
6	sektor prywatny		12760,9	4611,0	910,6	620,8
	<i>private sector</i>					
	w tym: of which:					
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		67,6	25,7	6,7	3,6
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
8	Przemysł		6121,0	2111,9	833,3	407,3
	<i>Industry</i>					
9	górnictwo i wydobywanie		84,8	22,9	7,1	0,1
	<i>mining and quarrying</i>					
10	przetwórstwo przemysłowe		5728,1	2031,8	776,9	406,1
	<i>manufacturing</i>					
11	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		137,6	39,5	39,1	0,3
	<i>electricity, gas steam and air conditioning supply</i>					
12	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		170,5	17,6	10,2	0,7
	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
13	Budownictwo		1829,1	553,6	63,3	189,6
	<i>Construction</i>					
14	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		4045,2	1934,4	42,5	15,1
	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
15	Transport i gospodarka magazynowa		305,7	12,7	7,0	0,2
	<i>Transportation and storage</i>					
16	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		27,5	5,6	1,5	–
	<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
17	Informacja i komunikacja		85,0	9,8	3,1	0,4
	<i>Information and communication</i>					
18	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		114,0	–	–	–
	<i>Financial and insurance activities</i>					
19	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		428,1	8,0	2,1	3,7
	<i>Real estate activities</i>					
20	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		47,0	5,3	0,7	2,2
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
21	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		65,2	4,2	1,5	0,0
	<i>Administrative and support service activities</i>					
22	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		21,9	1,5	0,8	–
	<i>Human health and social work activities</i>					

<i>Inventories</i>		Należności krótkoterminowe		Inwestycje krótkoterminowe <i>Short-term investments</i>	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe <i>Short-term inter-period settlements</i>	Lp. No.
<i>of which</i>		<i>Short-term dues</i>				
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług <i>of which from deliveries and services</i>			
<i>in mln zł</i>						
404,5	985,3	3685,9	3230,4	1295,4	99,2	1
626,5	1712,8	5274,2	4578,4	1807,2	246,4	2
833,3	2248,1	7130,5	4960,4	2270,3	333,6	3
894,0	2109,1	5774,1	4938,7	2371,6	376,6	4
3,2	5,8	159,7	124,9	203,4	9,4	5
890,8	2103,3	5614,4	4813,8	2168,2	367,2	6
13,7	1,6	21,8	10,0	19,6	0,5	7
724,2	120,2	2852,3	2361,4	1059,9	96,9	8
15,1	0,4	44,4	41,7	15,4	2,0	9
708,4	114,7	2662,1	2203,5	949,3	84,9	10
0,1	0,0	70,1	65,5	26,9	1,1	11
0,6	5,1	75,7	50,8	68,3	8,9	12
118,7	172,0	789,5	691,7	367,3	118,7	13
33,4	1797,4	1648,3	1496,3	422,9	39,7	14
0,4	4,6	209,4	175,0	72,8	10,9	15
–	3,9	11,4	7,2	9,1	1,5	16
2,6	3,1	28,4	23,2	37,8	9,1	17
–	–	55,7	50,6	57,9	0,5	18
0,9	1,2	60,6	47,6	272,4	87,1	19
0,1	1,0	29,9	22,5	10,7	1,1	20
0,0	2,6	37,8	28,8	14,3	8,8	21
–	0,6	12,4	8,7	7,6	0,5	22

TABL. 6 (275). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
EQUITY CAPITAL (FUND) OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year	
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	10674,2	5689,7	3107,0	-122,6	882,5
TOTAL	2010	12633,8	6007,3	4689,9	-197,8	1131,2
	2013	15605,2	6763,1	6219,6	198,2	1335,2
	2014	16173,2	6818,4	6606,9	64,8	1519,4
sektor publiczny		1439,2	959,9	313,1	-41,3	17,3
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		14734,0	5858,5	6293,8	106,1	1502,0
<i>private sector</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		112,9	16,9	55,2	-0,1	13,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		8825,6	3482,9	3825,2	-87,7	694,9
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie		157,0	69,4	18,7	0,1	28,1
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe		7531,3	2673,3	3620,7	-76,3	649,5
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		415,3	248,2	65,6	-4,7	9,4
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		721,9	492,0	120,2	-6,7	7,9
Budownictwo		1123,5	144,3	662,1	20,3	219,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		2834,7	910,8	1159,1	171,2	468,8
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		369,5	203,5	134,8	-9,5	35,8
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		97,1	53,5	26,5	1,7	12,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		92,4	6,7	52,4	0,0	17,1
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		45,7	5,4	12,9	0,1	6,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2458,0	1897,7	558,8	-1,5	29,1
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		28,6	1,8	7,6	6,8	6,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						

TABL. 6 (275). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
EQUITY CAPITAL (FUND) OF ENTERPRISES (cont.)
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		w mln zł	in mln zł		
Administrowanie i działalność wspierająca ^a <i>Administrative and support service activities</i>	57,9	29,9	20,7	0,3	6,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	31,9	20,3	8,0	-1,0	5,9

TABL. 7 (276). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a**
 Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate of				
		Skarbu Państwa the State Treasury	państwowych osób prawnych state legal persons	krajowych osób fizycznych domestic natural persons	osób zagranicznych foreign persons	
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	1979,4	136,8	107,8	591,5	201,8
TOTAL	2010	2468,5	73,2	55,0	754,1	270,6
	2013	2886,1	52,1	16,7	804,6	601,3
	2014	2791,1	19,8	79,0	846,2	356,3
sektor publiczny <i>public sector</i>		959,9	10,3	76,4	0,3	-
sektor prywatny <i>private sector</i>		1831,1	9,5	2,6	845,9	356,3
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		10,8	-	2,8	8,0	-
Przemysł <i>Industry</i>		1906,0	8,5	65,2	388,7	326,8
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>		65,4	-	-	63,3	-

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 7 (276). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate of			
		Skarbu Państwa the State Treasury	państwowych osób prawnych state legal persons	krajowych osób fizycznych domestic natural persons	osób zagranicznych foreign persons
		w mln zł in mln zł			
Przemysł (dok.): Industry (cont.):					
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	1107,8	8,5	2,8	320,6	326,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	240,9	–	62,3	–	–
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	491,8	–	–	4,8	–
Budownictwo Construction	76,6	0,0	1,7	58,8	2,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	412,4	2,4	–	298,5	24,0
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	118,6	–	6,0	18,9	1,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	40,5	–	–	33,1	–
Informacja i komunikacja Information and communication	6,7	0,8	–	4,1	0,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	5,4	–	0,2	2,8	1,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	118,6	8,1	0,5	20,3	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	4,0	–	0,8	1,8	0,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... Administrative and support service activities	28,9	–	–	0,7	0,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	18,8	–	1,8	5,3	–

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (277). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deliv- eries and services	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	2005	6719,1	1287,9	1110,7	5431,2	1065,5	3069,1
TOTAL	2010	11463,6	3858,2	2315,5	7605,3	1619,8	3994,4
	2013	13867,3	3508,6	2771,8	10358,7	2584,3	4604,3
	2014	11500,1	3230,6	2554,3	8269,5	2001,6	4323,9
sektor publiczny		651,8	335,3	206,6	316,5	43,2	133,5
public sector							
sektor prywatny		10848,3	2895,4	2347,7	7952,9	1958,3	4190,4
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		53,6	26,0	25,7	27,5	9,1	6,2
Przemysł		5441,3	1525,3	1234,5	3915,9	825,1	1967,9
Industry							
górnictwo i wydobywanie		148,7	85,9	68,7	62,9	20,1	24,3
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe		4934,0	1328,9	1066,2	3605,2	754,1	1812,4
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		125,5	28,4	26,8	97,1	18,4	54,6
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		233,0	82,2	72,8	150,8	32,5	76,5
water supply; sewerage, waste management and remediation activities							
Budownictwo		1360,1	257,8	221,2	1102,4	186,9	647,2
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		3158,8	579,1	484,5	2579,7	837,3	1420,6
Transport i gospodarka magazynowa		355,9	127,6	96,7	228,3	63,6	113,6
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		113,8	86,7	82,7	27,0	9,5	9,1
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		40,4	2,9	2,8	37,5	7,4	19,9
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		91,3	70,5	7,2	20,7	6,9	8,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		591,6	379,0	359,5	212,6	27,2	88,4
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna		30,6	4,9	4,8	25,8	5,2	10,9
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. Administrative and support service activities		83,8	38,6	21,0	45,2	6,8	16,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		22,7	10,5	9,5	12,2	1,9	6,4
Human health and social work activities							

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Przez finanse publiczne rozumie się procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzeniem dochodów i przychodów publicznych, wydatkowaniem środków publicznych, finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganiem zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzaniem środkami publicznymi, zarządzaniem długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowią: do 2009 r. – ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104) z późniejszymi zmianami, od 2010 r. – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 885, z późniejszymi zmianami). Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1115, z późniejszymi zmianami), ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 594, z późniejszymi zmianami), ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 595 i 596, z późniejszymi zmianami).

4. Dochody i wydatki gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu obejmują łącznie dochody i wydatki części gminnej i powiatowej.

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. *Public finance is understood as processes connected with the accumulation and allocation of public funds, particularly: the accumulation of public revenue and income, spending public funds, financing loan needs of the state budget and the budgets of local government units, committing funds, the management of public funds and public debt as well as settlements with the European Union budget.*

2. *The presented data include information concerning the budgets of local government units (of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).*

3. *The legal basis defining the processes connected with the accumulation and allocation of public funds are: until 2009 – the Law on Public Finances, dated 30 Jun 2005 (Journal of Laws No. 249, item 2104) with later amendments, from 2010 – the Law on Public Finances, dated 27 Aug 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments). The legal basis for the financial management of local government units is: the Law on Revenue of Local Government Units, dated 13 Nov 2003 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1115, with later amendments), the Law on Gmina Government, dated 8 Mar 1990 (uniform text Journal of Laws 2013 item 594, with later amendments), the Law on Powiat Government and the Law on Voivodship Government, dated 5 Jun 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 items 595 and 596, with later amendments).*

4. *Revenue and expenditure of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year.*

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables, revenue and expenditure of gminas are given without revenue and expenditure of gminas being also cities with powiat status, but revenue and expenditure of cities with powiat status include revenue and expenditure of both gmina and powiat.

5. Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia. Prezentowane dane w podziale według działów opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych, obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).

6. Na dochody jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj. podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny, podatek od czynności cywilnoprawnych,
 - c) wpływy z opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, np. skarbowej, eksploatacyjnej, targowej,
 - d) dochody z majątku jednostek samorządu terytorialnego, np. dochody z wynajmu i dzierżawy,
 - e) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) otrzymane z funduszy celowych,
 - c) pozostałe dotacje, w tym na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
 - d) z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań;
- 3) dotacje lub płatności przekazane w ramach budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620) na finansowanie i współfinansowanie projektów i programów realizowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi;
- 4) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej, regionalnej i uzupełnienia subwencji ogólnej.

7. Na wydatki jednostek samorządu terytorialnego składają się m.in.:

- 1) wydatki bieżące:
 - a) dotacje, w tym dotacje dla jednostek organizacyjnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego, tj. zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych,
 - b) świadczenia na rzecz osób fizycznych,

5. Revenue and expenditure of local government units are grouped on the basis of budget classification, introduced by the regulation of the Minister of Finance. The presented data, divided into divisions, were compiled in accordance with the classification of budget revenue and expenditure, obligatory on the basis of the regulation of the Minister of Finance, dated 2 Mar 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).

6. Revenue of local government units comprises:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from the shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes established and collected on the basis of separate acts, i.e. the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, receipts from lump sum taxation, taxes on inheritance and gifts, the forest tax, tax on civil law transactions,
 - c) receipts from fees established and collected on the basis of separate acts, e.g. the Financial Statute, the Service Law and the Marketplace Law,
 - d) revenue from property of local government units, e.g. income from renting and leasing,
 - e) funds for additional financing own tasks from non-budgetary sources;
- 2) targeted grants:
 - a) from the state budget of which for government administration tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - b) grants received from appropriated funds,
 - c) other grants, of which for tasks realized on the basis of agreements between the local government units,
 - d) for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks;
- 3) grants or payments transferred under the budget of European funds (paragraphs 200 and 620) for financing and cofinancing projects and programmes realized with the participation of European and other foreign non-refundable funds;
- 4) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing, regional and its supplement.

7. Expenditure of local government units includes among others:

- 1) current expenditure:
 - a) grants, of which grants for the organizational legal entities operating in the budgets of local government units, i.e. budgetary establishments, auxiliary units, special funds and appropriated funds,
 - b) benefits for natural persons,

- c) wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń,
 d) wydatki bieżące na obsługę długu publicznego, w tym z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji,
 e) pozostałe wydatki bieżące, w tym zakup materiałów i usług;
 2) wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne.

8. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe**, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

9. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

- c) *current expenditure of budgetary units, of which wages and salaries, derivatives of wages and salaries,*
 d) *current expenditure for public debt servicing, of which for providing guarantees,*
 e) *other current expenditure, of which purchase of materials and services;*
 2) *property expenditure, of which investment expenditure.*

8. *Since 2010 in the sector of public finance are functioning local government budgetary establishments which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible product grants, as well as from targeted grants for current tasks and targeted grants for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local government units.*

9. *Information concerning local government units budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.*

TABL. 1 (278). **DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
		w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	2005	2950304,2	1347341,7	1015782,7	418272,0	168907,9
TOTAL	2010	4939332,2	2039527,8	1803781,5	653763,3	442259,5
	2013	5542393,7	2332366,1	1951424,7	685787,6	572815,3
	2014	6316661,0	2458091,1	2359459,7	732572,7	766537,5
Dochody własne		2706338,9	1049821,7	1369106,3	181977,2	105433,6
Own revenue						
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym		896912,2	311510,5	415612,6	84343,1	85446,0
Share in income tax						
od osób prawnych		92364,3	9827,2	21211,0	1948,9	59377,2
corporate income tax						
od osób fizycznych		804547,9	301683,3	394401,7	82394,2	26068,8
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		529887,0	325921,5	203965,5	x	x
Tax on real estate						
Podatek rolny		65895,9	65547,1	348,8	x	x
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		28500,1	16703,7	11796,4	x	x
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		38851,9	18698,2	20153,7	x	x
Tax on civil law transactions						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (278). **DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
Oplata skarbowa Stamp duty	12040,0	4998,7	7041,3	x	x
Dochody z majątku Revenue from property	487456,7	51393,0	425443,2	8971,4	1649,2
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character	91104,8	21939,5	63459,0	4696,5	1009,8
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł Funds for additional financing of own tasks from other sources	47163,9	42362,6	2382,2	2392,5	26,6
Dotacje ogółem Total grants	1803951,5	623717,3	427187,4	253898,0	499148,8
Dotacje celowe Targeted grants	1019347,7	487003,2	227954,1	209220,6	95169,7
z budżetu państwa from the state budget	896431,8	452399,3	210063,4	163190,1	70778,9
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej for government administration tasks	616871,8	297448,7	135234,3	124343,2	59845,6
własne for own tasks	278391,8	154302,0	74538,3	38618,1	10933,4
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej realized on the basis of agreements with government administration bodies	1168,2	648,6	290,9	228,8	–
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego for tasks realized on the basis of agreements between local government units	52404,3	22797,7	12062,8	14108,6	3435,3
otrzymane z państwowych funduszy celowych received from state appropriated funds	33337,7	6283,8	5827,9	1249,4	19976,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks	37173,9	5522,5	–	30672,6	978,9
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b Grants from paragraphs 200 and 620 ^b	784603,8	136714,1	199233,2	44677,4	403979,1
Subwencja ogólna z budżetu państwa General subvention from the state budget	1806370,7	784552,1	563166,0	296697,5	161955,1
W tym część oświatowa Of which educational part	1231958,7	509542,0	516502,9	187256,4	18657,3

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (279). DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2014 R.
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY DIVISION IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM TOTAL	6316661,0	2458091,1	2359459,7	732572,7	766537,5
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	165704,2	94554,8	71,9	27467,7	43609,9
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	2503,7	–	–	2309,1	194,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę <i>Electricity, gas and water supply</i>	16271,9	16271,9	–	–	–
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	497590,4	69303,2	246146,4	65244,7	116896,1
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	234854,0	57003,7	167435,3	9386,7	1028,3
Działalność usługowa <i>Service activity</i>	41076,3	2533,4	28021,9	10340,7	180,3
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	88144,0	24381,2	36244,6	19183,1	8335,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpo- żarowa <i>Public safety and fire care</i>	81542,3	10557,7	31659,6	39324,2	0,8
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem <i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal per- sonality and expenses associated with their intake</i>	1763849,9	837746,1	749220,9	91194,7	85688,1
Różne rozliczenia <i>Miscellaneous settlements</i>	2411006,7	792778,5	828196,3	297781,4	492250,5
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	125582,9	66149,8	45821,5	12585,9	1025,7
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	45518,5	307,2	1643,1	43419,6	148,6
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	540126,6	322798,8	160661,3	51950,8	4715,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	80193,5	19011,7	17830,7	39913,5	3437,5
Edukacyjna opieka wychowawcza <i>Educational care</i>	25813,6	15560,5	7478,1	2709,9	65,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	96415,8	82872,5	10607,5	1909,4	1026,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and protection of national heritage</i>	16678,5	8832,4	1733,1	3348,2	2764,8
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	22883,1	11048,8	10534,8	727,2	572,3

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (280). WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiat	Voivodship
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	2991602,1	1334696,9	1052882,2	421236,8	182786,2
TOTAL	2010	5422261,8	2325544,7	2014525,3	670511,9	411679,8
	2013	5550896,8	2290085,1	2024938,0	674892,2	560981,3
	2014	6084603,3	2470463,3	2138793,7	731391,1	743955,2
Wydatki bieżące		4601971,6	1986486,2	1700360,1	602903,9	312221,3
Current expenditure						
w tym: of which:						
Dotacje		426617,9	108459,2	169668,5	33834,0	114656,2
Grants						
w tym dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych		16596,5	5159,7	10994,6	–	442,2
of which for local government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		585019,1	375454,0	176794,9	26954,8	5815,4
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		3519972,2	1474252,2	1316622,2	538943,5	190154,3
Current expenditure of budgetary units						
w tym: of which:						
wynagrodzenia		1848450,0	775368,9	700498,1	293937,0	78646,1
wages and salaries						
w tym osobowe		1668569,8	697857,0	638242,1	261321,5	71149,2
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		338789,0	147826,5	127266,5	49385,2	14310,8
derivatives of wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		1052796,1	407094,4	429408,9	132139,5	84153,3
purchase of materials and services						
wydatki na obsługę długu		60025,5	21943,6	34603,3	2927,8	550,8
expenditures on debt servicing						
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		235,2	–	–	235,2	–
payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe		1482631,7	483977,1	438433,6	128487,2	431733,8
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		1468746,5	481421,1	429802,4	127957,2	429565,8
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (281). WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2014 R.
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY DIVISION IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM TOTAL	6084603,3	2470463,3	2138793,7	731391,1	743955,2
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	180526,8	104385,0	75,2	27387,9	48678,7
Przetwórstwo przemysłowe..... <i>Manufacturing</i>	32853,2	–	–	2304,0	30549,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę <i>Electricity, gas and water supply</i>	16950,7	16950,7	–	–	–
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	1169553,3	261997,5	408499,0	140249,3	358807,4
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	142438,7	53438,4	81531,1	4586,5	2882,8
Działalność usługowa <i>Service activity</i>	72837,1	7742,4	52324,8	9974,9	2795,0
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	508274,1	263446,1	119145,5	75811,9	49870,6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa <i>Public safety and fire care</i>	119214,9	33596,5	45802,7	39731,7	84,0
Obsługa długu publicznego <i>Public debt servicing</i>	60028,8	21946,9	34603,3	2927,8	550,8
Różne rozliczenia <i>Miscellaneous settlements</i>	4735,4	3381,1	1354,3	–	–
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	1782615,4	834599,0	755797,6	170717,3	21501,4
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	132014,5	13823,5	15665,4	52134,3	50391,2
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	762140,8	401230,5	275738,8	78545,9	6625,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	147552,4	21473,8	42186,8	55406,1	28485,6
Edukacyjna opieka wychowawcza <i>Educational care</i>	143212,0	35557,6	64475,6	41172,4	2006,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	331844,8	219146,6	111098,6	577,6	1021,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and protection of national heritage</i>	197528,5	90035,6	47747,2	6725,9	53019,8
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	130443,2	46448,6	56658,5	2664,5	24671,5

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (282). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH W 2014 R.**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS
IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Województwo <i>Voivodship</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Przychody	157273,7	82183,8	2327,6	70033,7	2728,6
Revenue					
w tym: <i>of which:</i>					
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług	109839,9	55346,6	2085,5	51678,9	728,9
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>					
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b	17194,7	5323,0	–	10994,6	877,1
<i>Grants from local government units budgets^b</i>					
Koszty	153816,6	80469,4	2276,1	68058,2	3012,9
Costs					
w tym: <i>of which:</i>					
Materiały i usługi	60506,5	28596,0	988,5	30520,8	401,2
<i>Materials and services</i>					
Podatek dochodowy od osób prawnych	654,3	322,3	–	331,3	0,8
<i>Corporate income tax</i>					
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego	1654,9	547,6	–	1107,2	–
<i>Surplus payments to local government units budgets</i>					

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmując budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np. budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,

CHAPTER XXI INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which construction and assembly works, design and cost estimate documentations among others,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e. detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 Jan 2005.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g. residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzania).

Przez **wartość brutto środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

- *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on: private construction residential, and recreational (not adapted for permanent residence) and on sacral construction was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimation regarding the value of investment outlays on private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e. do not include the difference between unfinished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 Jan 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognized as fixed assets since 1 Jan 1991, in accordance with the regulation of the Council of Ministers, dated 12 Dec 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land recognized as fixed assets since 1 Jan 2002, in accordance with the Law on Accounting, dated 29 Sep 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

2. **Gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

As **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** as of 31 Dec is understood:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 Jan 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 Jan 1995 – the purchasing or manufacturing value at current prices,
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 Jan 2005 – also revaluation according to fair value.

Gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 Jan 1995, in accordance with the decisions of the regulation of the Minister of Finance, dated 20 Jan 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj. zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

3. Data by sections of the NACE Rev. 2, unless otherwise indicated, were compiled using the **enterprise method**, i.e. all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g. in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care etc.) are included in the section "Manufacturing". Residential buildings on private farms in agriculture classified in the section "Real estate activities" are an exception.

4. The gross value of fixed assets of:

- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (of natural persons) and recreational buildings not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures – was estimated.

5. Value of fixed assets by groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places; since 1 Jan 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveables and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e. long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (283). **NAKLADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	5050,9	5515,3	6871,5	T O T A L
sektor publiczny	2382,8	2578,1	3441,9	public sector
sektor prywatny	2668,1	2937,2	3429,5	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	300,8	382,2	446,9	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1292,9	1436,5	2207,2	Industry
górnictwo i wydobywanie	26,1	8,3	15,8	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	702,9	778,6	1058,5	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	204,5	332,2	725,1	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	359,4	317,4	407,8	water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Budownictwo	162,5	137,6	113,4	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	396,3	370,5	435,1	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa ^b	1247,7	1328,3	1649,7	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	58,5	77,0	50,1	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	28,2	62,2	51,1	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	29,4	33,6	21,0	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	637,9	775,3	796,5	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	33,4	52,5	51,8	Professional, scientific and techni- cal activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	18,8	42,0	24,6	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe za- bezpieczenia społeczne	147,4	139,9	246,4	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	220,4	244,1	273,5	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	182,3	252,6	280,2	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	263,6	165,3	204,2	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	30,7	15,6	19,8	Other service activities

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

a By investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (284). **NAKLĄDY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	1904,1	2186,1	2809,0	T O T A L
sektor publiczny	465,1	675,0	1008,1	<i>public sector</i>
sektor prywatny	1439,0	1511,1	1800,9	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24,1	42,0	54,3	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	976,5	1184,3	1929,5	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie	23,5	7,6	14,2	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	664,2	740,8	976,1	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	190,6	299,5	664,6	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	98,3	136,4	274,6	<i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>
Budownictwo	106,0	62,6	59,5	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	318,7	285,8	269,7	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazy- nowa	140,9	104,0	90,7	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	25,8	52,5	32,3	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	22,5	39,0	42,0	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	25,6	30,2	17,4	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	70,4	65,5	48,6	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	9,7	35,9	3,7	<i>Professional, scientific and techni- cal activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	7,7	14,6	15,0	<i>Administrative and support service activities</i>
Edukacja	14,4	3,9	1,7	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	146,8	167,5	147,2	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14,7	96,9	94,6	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa ...	0,3	1,4	2,8	<i>Other service activities</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

TABL. 3 (285). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>	
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM	2010	1519,0	579,5	747,1	189,4
TOTAL	2013	1844,1	817,8	848,3	169,1
	2014	1925,1	804,9	945,3	169,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	53,2	21,6	28,1	2,8	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	1222,3	425,8	736,2	57,3	
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	12,8	1,1	9,4	2,4	
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	866,8	233,2	579,1	51,8	
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	69,7	48,0	21,4	0,4	
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	272,9	143,5	126,5	2,7	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo	74,4	33,7	25,2	15,5	
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	172,1	63,1	59,9	47,2	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	51,1	11,0	5,1	35,0	
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	16,2	8,0	7,6	0,6	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	16,8	11,0	4,1	1,6	
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7,4	2,7	4,2	0,4	
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	48,7	46,5	1,6	0,6	
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3,8	1,2	1,6	0,9	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	12,2	2,0	9,2	1,1	
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	1,7	0,8	0,7	0,2	
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	147,1	92,6	49,4	4,9	
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	95,3	84,8	9,8	0,7	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	2,8	0,0	2,7	0,1	
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (286). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a** (bieżące ceny ewidencyjne)
 Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	66592,9	79626,3	85048,0	T O T A L
sektor publiczny	26448,6	32891,5	36146,8	public sector
sektor prywatny	40144,3	46734,8	48901,2	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8260,3	9095,6	9438,4	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	15448,0	19128,9	20406,0	Industry
górnictwo i wydobywanie	186,7	243,1	273,2	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	8650,8	11113,5	11815,7	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3948,4	4270,6	4633,6	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2662,0	3501,6	3683,5	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	1116,3	1329,0	1354,4	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3215,4	3733,2	3803,0	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	14511,4	17657,0	19455,4	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	341,4	513,3	566,7	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	775,1	1058,9	1140,6	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	396,4	437,1	433,5	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	14229,8	15953,3	16552,4	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	342,4	408,6	483,3	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	156,8	261,3	263,0	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2789,7	3120,5	3398,1	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2505,0	3264,0	3744,4	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1577,4	1973,3	2122,9	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	810,9	1505,6	1679,2	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	116,8	186,7	206,6	Other service activities

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (287). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	25034,7	30111,8	31593,1	T O T A L
sektor publiczny	5711,7	7603,2	8081,4	public sector
sektor prywatny	19323,0	22508,6	23511,7	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	368,1	508,2	536,8	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	13626,2	16729,0	17805,4	Industry
górnictwo i wydobywanie	180,8	227,6	249,0	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	8328,1	10719,1	11405,9	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3874,2	4184,9	4513,1	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1243,0	1597,4	1637,4	water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Budownictwo	797,4	849,8	865,2	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	2330,0	2628,3	2661,0	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	1514,4	1804,1	1836,1	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	270,7	398,0	452,6	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	695,2	950,3	1024,0	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	365,0	396,7	388,3	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3389,8	3284,3	3232,8	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	85,9	82,0	114,7	Professional, scientific and tech- nical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	73,8	145,5	137,1	Administrative and support service activities
Edukacja	144,8	176,9	163,2	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1186,8	1474,5	1586,1	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	176,1	657,4	758,8	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	10,5	26,8	31,0	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010) wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 VI 2013 r.). W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

2. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

3. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. Zużycie pośrednie obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

CHAPTER XXII REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 Jun 2013). The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

2. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices.

3. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. Intermediate consumption includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Grupowanie danych według województw w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe);
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz działalnością ubezpieczeniową;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa oraz przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora;

7. Gross primary income in the households sector is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

9. Data grouping by voivodships according to kind of activity – by NACE Rev. 2 was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

10. Criteria of rating a given unit of the national economy among institutional sectors are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services);*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial inter-mediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;*
- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector;*

- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz „działalności nielegalnej”. „Szara gospodarka” obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach „działalności nielegalnej” ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2012 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika z tytułu kontynuacji prac nad wdrożeniem standardów metodycznych ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych. Zmiany metodyczne związane są przede wszystkim z zakresem podmiotowym sektora instytucji rządowych i samorządowych.

13. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS „Zweryfikowany szacunek produktu krajowego brutto za lata 2010–2014” z dnia 16 X 2015 r., dostępnej na stronie:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/zweryfikowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-lata-2010-2014,9,1.html>.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2013 r.”

4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;

5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

11. The estimation of the “hidden economy” and “illegal activity” is included in the regional accounts. “Hidden economy” covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).

Within “illegal activities” there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

12. Data from regional accounts for the years 2010–2012, presented in this publication, were changed in relation to those published in the previous edition of the Yearbook on account of continuing work on ESA 2010 methodological standards’ implementation, applying the European Commission’s recommendations as well as updating source data. Methodological changes are connected mainly with subjective range of the general government sector.

13. Detailed description of the changes introduced in the national accounts can be found in the CSO news release “Zweryfikowany szacunek produktu krajowego brutto za lata 2010–2014” of 16 Oct 2015, available at: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/zweryfikowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-lata-2010-2014,9,1.html>.

14. Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2013”.

Uwaga do tablic 1–3

Dane za lata 2010 i 2012 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 354.

Note to the tables 1–3

Data for 2010 and 2012 have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 12 on page 354.

TABL. 1 (288). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013	2010	2012	2013
	w mln zł <i>in mln zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>		
OGÓŁEM TOTAL	32967	36329	37525	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	29056	32225	33322	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: <i>of which sector:</i>						
przedsiębiorstw <i>non-financial corporations</i>	11270	12540	13075	38,8	38,9	39,2
instytucji rządowych i samorządowych <i>general government</i>	5989	6420	6526	20,6	19,9	19,6
gospodarstw domowych <i>households</i>	10765	12295	12627	37,0	38,2	37,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	2211	2439	2897	7,6	7,6	8,7
Przemysł <i>Industry</i>	5757	6631	6924	19,8	20,6	20,8
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	4799	5492	5781	16,5	17,0	17,3
Budownictwo <i>Construction</i>	2371	2500	2395	8,2	7,8	7,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication</i>	8129	9221	9367	28,0	28,6	28,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	2823	2844	2957	9,7	8,8	8,9
Pozostałe usługi <i>Other service</i>	7764	8591	8782	26,7	26,7	26,4
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	27374	30281	31362	x	x	x

a W złotych.

a In zlotys.

TABL. 2 (289). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	63924	71547	74959	Gross output
Zużycie pośrednie	34868	39322	41637	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	29056	32225	33322	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	12143	13242	13607	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	17240	19336	20712	Gross operating surplus

TABL. 3 (290). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	24096	26709	27360	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	20008	22262	22867	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	23916	25980	26572	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	19859	21655	22208	per capita in zł

DZIAŁ XXIII PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

CHAPTER XXIII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Uwagi ogólne

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763) z późniejszymi zmianami w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji wyżej wymienionego obowiązku.

General notes

Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the regulation of the Council of Ministers dated 29 Jun 1995 on Public Statistics (uniform text Journal of Laws 2012 item 591, with later amendments) and the provisions of the regulation of the Council of Ministers dated 27 Jul 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763) with later amendments on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of co-operation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation.

TABL. 1 (291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	88915	91876	96517	98339^b	T O T A L
sektor publiczny	3183	3065	3164	3125	public sector
sektor prywatny	85732	88811	93353	95187	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	23	2	1	1	State owned enterprises

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b In the division by ownership sectors excluding entities that in the REGON register do not have information concerning form of ownership.

TABL. 1 (291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Spółki	8316	9281	10665	11094	Companies
w tym:					of which:
handlowe	3698	4492	5571	5942	commercial
cywilne	4509	4675	4968	5025	civil
Spółdzielnie	525	474	483	500	Cooperatives
Fundacje	134	213	348	416	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	2492	2924	3252	3349	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	72071	73083	75021	75930	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (292). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie cooperatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives		
					jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation				
OGÓŁEM	2005	88915	16844	23	3698	10	415	4509	525	72071
TOTAL	2010	91876	18793	2	4492	17	529	4675	474	73083
	2013	96517	21496	1	5571	11	670	4968	483	75021
	2014	98339	22409	1	5942	7	749	5025	500	75930
w tym:										
of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing		3042	477	–	95	–	6	62	106	2565
Przemysł		8696	1912	–	1152	2	161	662	54	6784
w tym przetwórstwo przemysłowe		8067	1628	–	946	2	154	621	52	6439
of which manufacturing										
Budownictwo		12370	1063	–	601	1	44	420	33	11307
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		25733	4247	–	2115	–	371	2013	110	21486

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (292). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which						
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
				razem total	w tym of which	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury						
Transport i gospodarka magazynowa	6979	485	–	247	3	37	216	5	6494
<i>Transportation and storage</i>									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2359	533	–	158	–	20	312	8	1826
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja	2085	401	–	295	1	20	94	4	1684
<i>Information and communication</i>									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3159	373	–	165	–	21	58	33	2786
<i>Financial and insurance activities</i>									
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2919	2190	–	185	–	7	117	110	729
<i>Real estate activities</i>									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8076	968	1	410	–	32	467	8	7108
<i>Professional, scientific and technical activities</i>									
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2229	313	–	163	–	16	130	13	1916
<i>Administrative and support service activities</i>									
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1093	1093	–	–	–	–	–	–	–
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>									
Edukacja	3613	2266	–	47	–	1	67	1	1347
<i>Education</i>									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6377	737	–	238	–	4	236	7	5640
<i>Human health and social work activities</i>									
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1781	1071	–	34	–	5	66	1	710
<i>Arts, entertainment and recreation</i>									
Pozostała działalność usługowa	7818	4270	–	37	–	4	105	7	3548
<i>Other service activities</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (293). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited	koman- dytowe limited	
OGÓŁEM	2005	3698	2827	118	2709	871	797	24
TOTAL	2010	4492	3298	105	3193	1194	1063	69
	2013	5571	4120	111	4009	1451	1131	160
	2014	5942	4446	115	4331	1496^a	1159	199
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		95	76	–	76	19	4	15
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		1152	897	40	857	255	215	37
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe ...		946	720	38	682	226	197	26
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		601	472	17	455	129	87	36
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2115	1543	26	1517	572	516	47
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa ...		247	180	3	177	67	54	13
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		158	103	2	101	55	50	5
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		295	258	5	253	37	27	8
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		165	112	3	109	53	29	5
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		185	124	7	117	61	44	11
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		410	348	5	343	62	33	11
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		163	141	3	138	22	17	3
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		47	42	1	41	5	4	1
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..		238	88	–	88	150	70	7
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		34	31	3	28	3	3	–
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa		37	31	–	31	6	6	–
<i>Other service activities</i>								

a W tym 86 spółek partnerskich i 52 spółki komandytowo-akcyjne.

a Of which 86 professional partnerships and 52 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 (294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL
FORMS AND SECTIONS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conduct- ing eco- nomic activity
		spółki companies					spółdziel- nie coopera- tives		
		w tym of which			cywilne civil law partner- ships				
		handlowe companies		z ogra- niczoną od- powie- dzialno- ścią with limited liability					
		razem total	akcyjne joint stock						
OGÓŁEM 2005	7095	447	184	2	128	261	2	6320	
TOTAL 2010	10193	534	266	4	208	265	7	9068	
..... 2013	8793	698	504	1	389	188	13	7598	
..... 2014 ^b	9174	629	417	6	348	209	22	7881	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	165	3	1	–	1	2	1	161	
Przemysł <i>Industry</i>	651	74	56	–	47	18	3	574	
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufac- turing</i>	597	64	48	–	40	16	3	530	
Budownictwo <i>Construction</i>	1596	63	36	1	30	27	3	1530	
Handel; naprawa poja- zdów samochod- owych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	2270	222	136	3	118	86	4	2041	
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	589	41	31	–	23	10	–	548	
Zakwaterowanie i ga- stronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	282	32	13	–	12	19	3	245	
Informacja i komunika- cja <i>Information and com- munication</i>	302	28	24	1	19	4	1	272	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insur- ance activities</i>	277	22	18	–	16	4	–	255	
Obsługa rynku nieru- chomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	153	26	14	–	8	9	1	68	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o przeważającym rodzaju działalności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b In the division by PKD sections excluding entities that in the REGON register have not pointed the predominant kind of activity.

TABL. 4 (294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL
FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies							
		razem total	w tym of which						
			handlowe companies				cywilne civil law partnerships		
			razem total	w tym of which		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
	akcyjne joint stock								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	767	50	39	1	37	11	–	716	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	371	21	17	–	14	4	4	346	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	3	–	–	–	–	–	–	–	
Edukacja <i>Education</i>	288	8	3	–	3	5	–	196	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	423	28	22	–	14	6	–	387	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	121	3	3	–	2	–	1	98	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	908	8	4	–	4	4	1	444	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (295). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies				spółdzielnie cooperatives		
		razem total	w tym of which					
			handlowe razem total	companies w tym z ograniczoną odpowiedzialnością of which with limited liability	cywilne civil law partnerships			
OGÓLEM	2005	8437	264	38	28	226		3
TOTAL	2010	7711	175	51	25	123	6	7363
	2013	6971	208	67	29	140	4	6570
	2014^b	6899	205	64	29	139	5	6512
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		110	5	3	3	–	–	105
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		536	29	16	6	13	–	507
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		502	23	11	3	12	–	479
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		1259	17	6	3	11	–	1242
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2145	77	19	7	58	2	2066
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		527	10	2	1	8	1	516
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		203	10	3	1	7	–	189
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		157	4	2	2	2	–	153
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		310	7	3	1	4	–	303
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		54	4	3	1	1	1	48
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		436	28	6	3	22	1	406
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		229	7	1	1	6	–	222
<i>Administrative and support service activities</i>								

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o przeważającym rodzaju działalności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b In the division by PKD sections excluding entities that in the REGON register have not pointed the predominant kind of activity.

TABL. 5 (295). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)***ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym <i>Of which</i>					
		spółki <i>companies</i>				spółdzielnie <i>cooperatives</i>	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>
		razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>				
			handlowe <i>companies</i>	w tym z ograniczoną odpowiedzialnością <i>of which with limited liability</i>	cywilne <i>civil law partnerships</i>		
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	–	–	–	–	–	–
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	224	1	–	–	1	–	130
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	222	3	–	–	3	–	217
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	88	2	–	–	2	–	80
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	392	1	–	–	1	–	328
<i>Other service activities</i>							

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2015 R.

Stan w dniu 1 I

ADMINISTRATIVE DIVISION OF PODLASKIE VOIVODSHIP IN 2015

As of 1 Jan

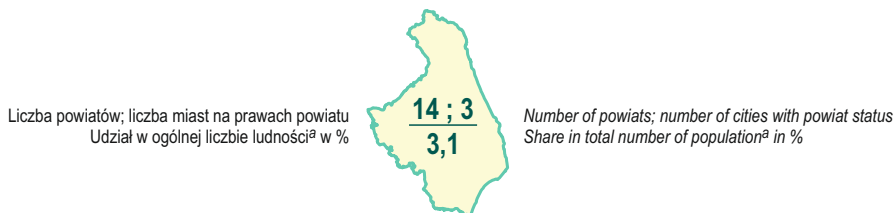

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2015 R.**

Stan w dniu 1 I

**DIVISION OF PODLASKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE
OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2015**

As of 1 Jan

**PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):**

37 białostocki

Powiaty (NTS 4):

Powiats (NTS 4):

białostocki (15)

sokólski (10)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Białystok (1)

38 łomżyński

Powiaty (NTS 4):

Powiats (NTS 4):

bielski (8)

hajnowski (9)

kolneński (6)

łomżyński (9)

siemiatycki (9)

wysokomazowiecki (10)

zambrowski (5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Łomża (1)

39 suwalski

Powiaty (NTS 4):

Powiats (NTS 4):

augustowski (7)

grajewski (6)

moniecki (7)

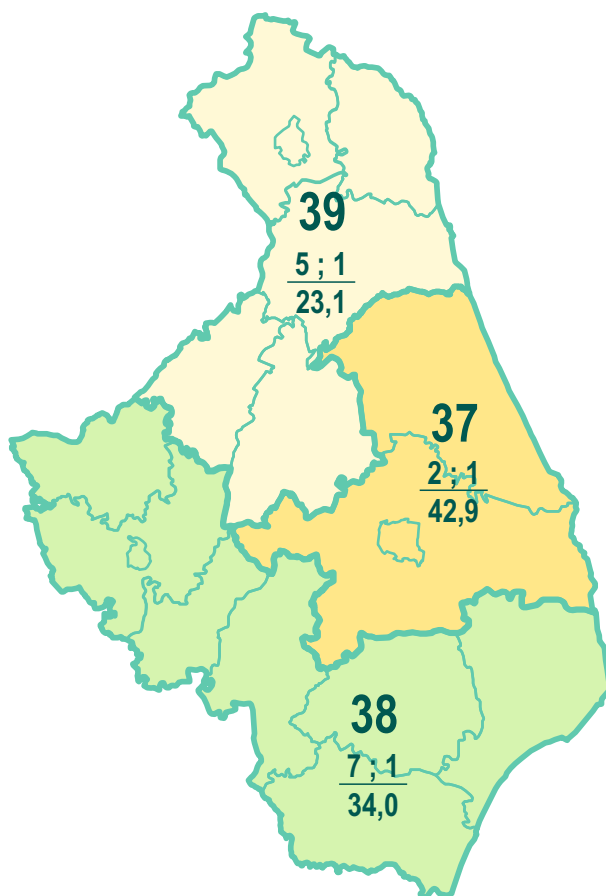
sejneński (5)

suwalski (9)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Suwałki (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).
Numbers in brackets represent the number of gminas (NTS 5).

a Stan w dniu 31 XII 2014 r.; odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.

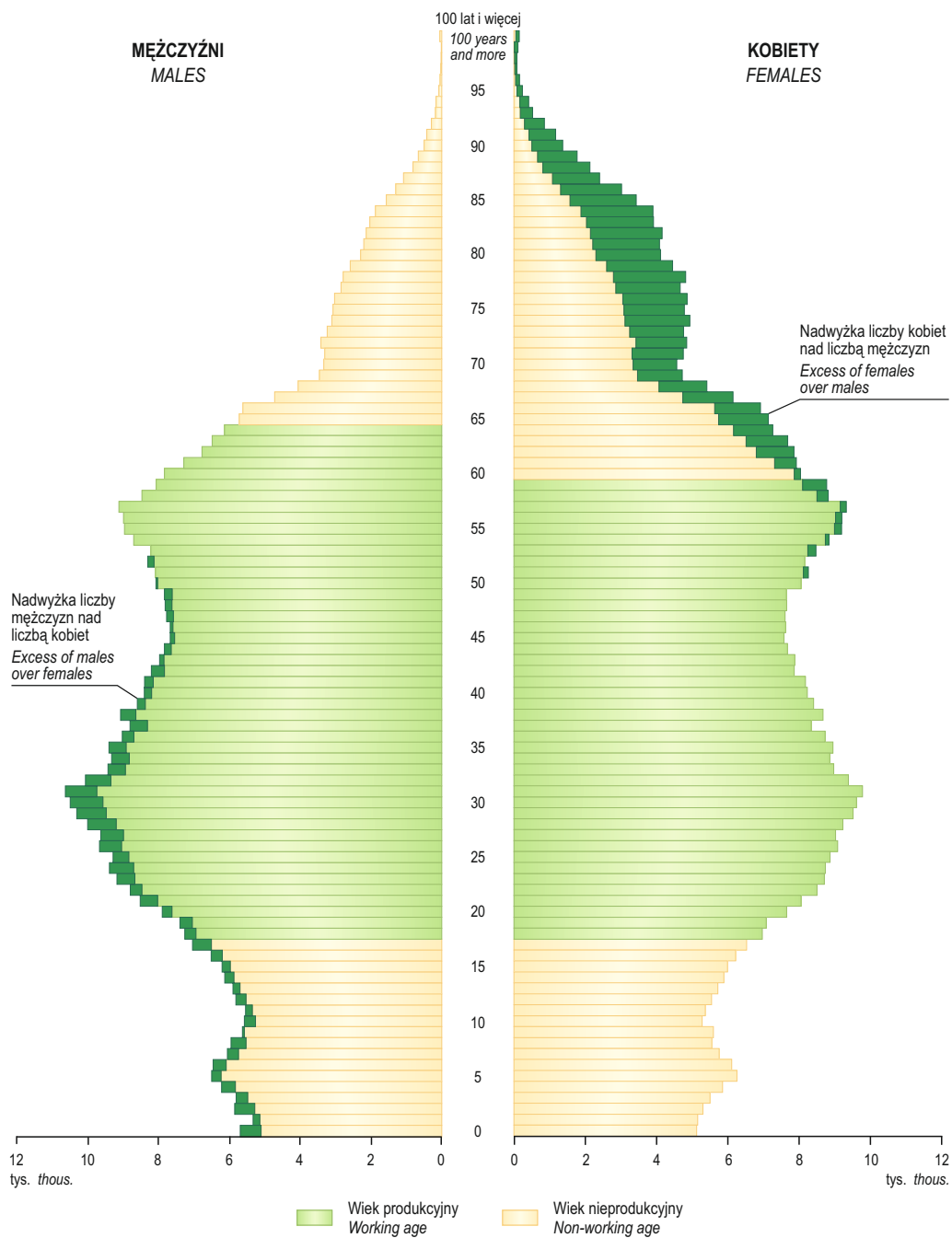
a As of 31 Dec 2014; respectively: for voivodship – share in country, for subregions – share in voivodship.

LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION^a BY SEX AND AGE IN 2014

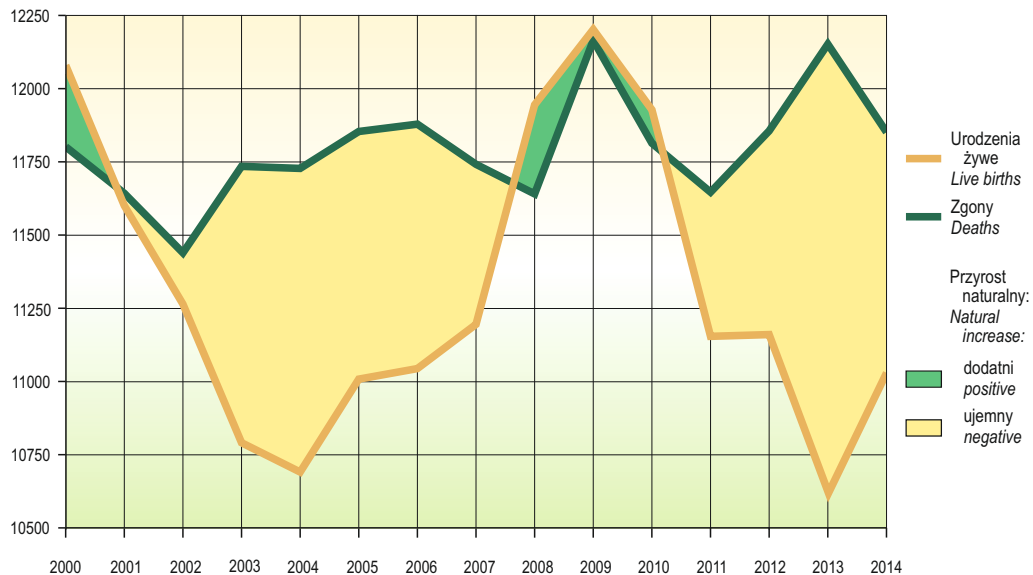
As of 31 Dec

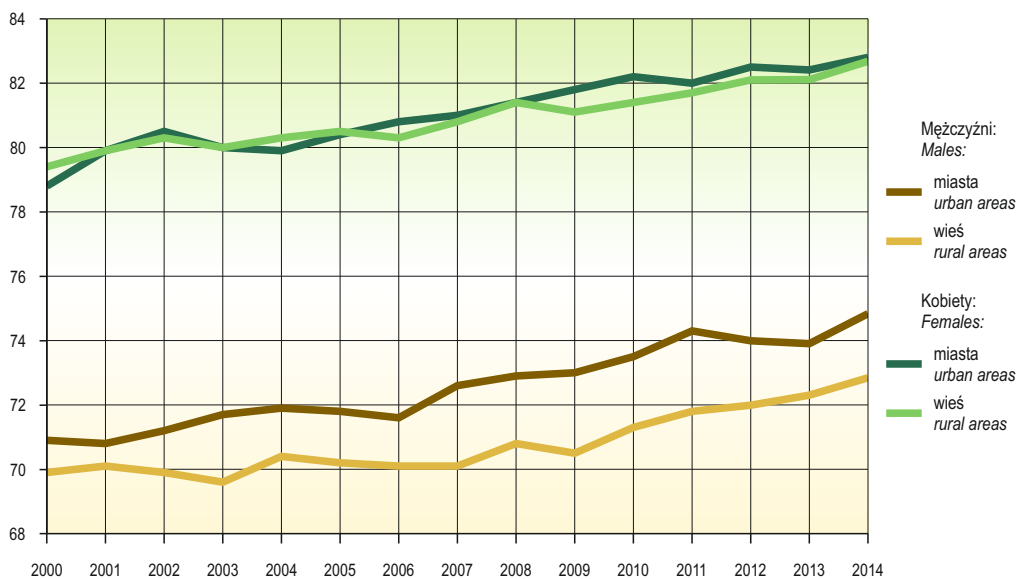
a Na podstawie bilansu.

a Based on balance.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT
LIFE EXPECTANCY AT AGE OF 0

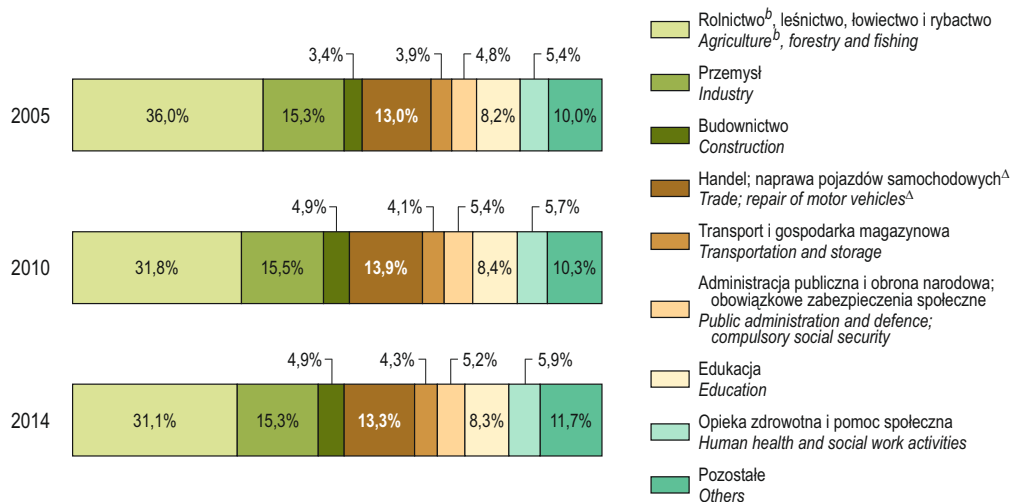

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI^a

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS BY SECTIONS^a

As of 31 Dec

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne do rozdziału „Rynek pracy”, ust. 5 na str. 122.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms estimated data; see general notes in the chapter "Labour market", item 5 on page 122.

STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH

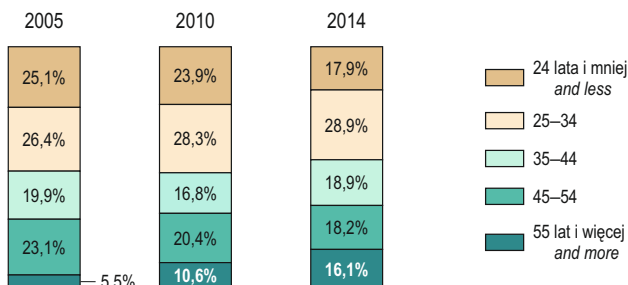
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS

As of 31 Dec

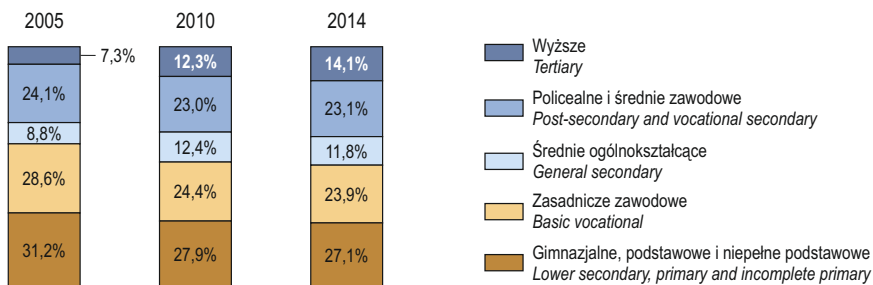
Według wieku

By age

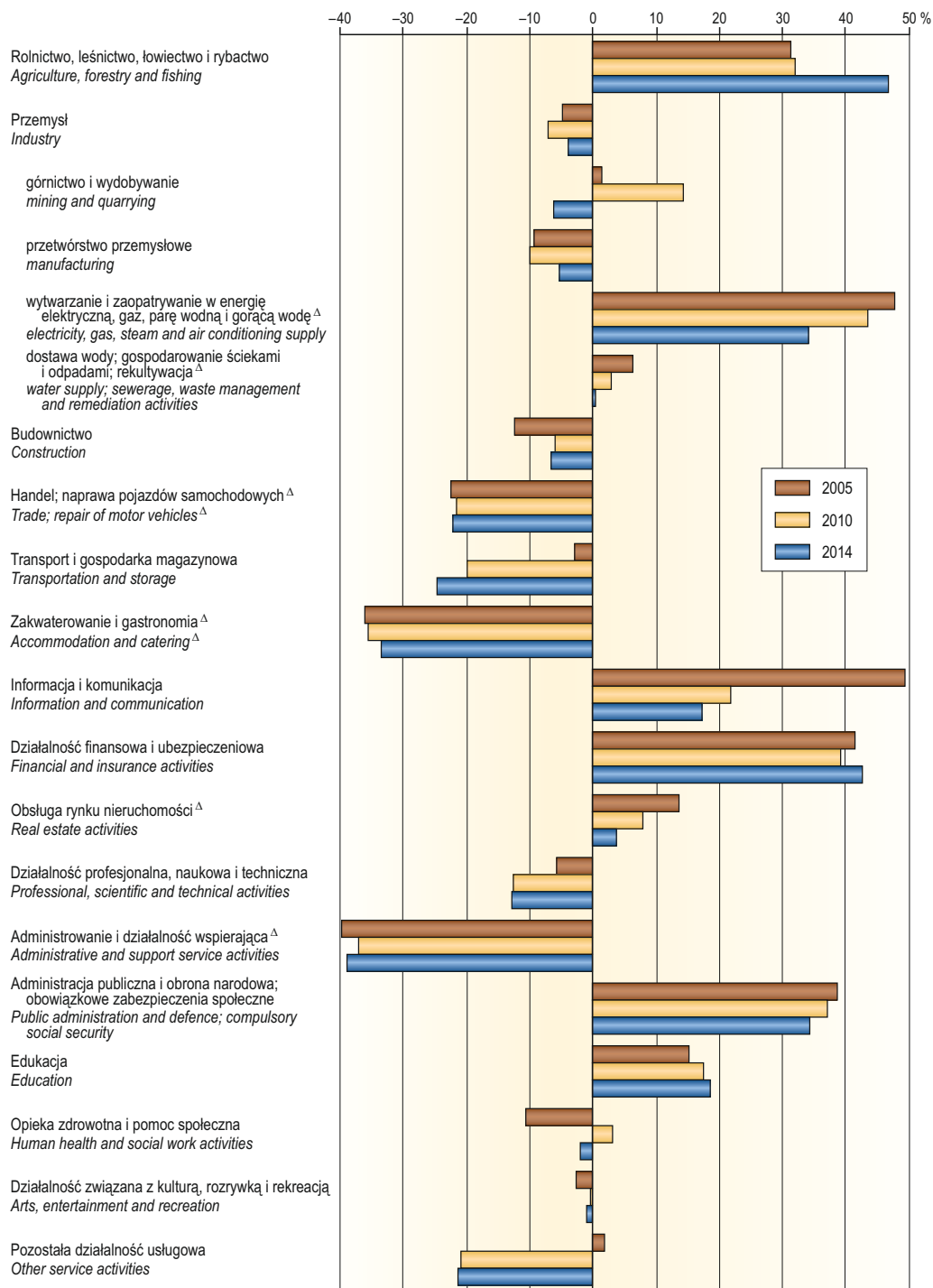
Według poziomu wykształcenia

By educational level

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE**

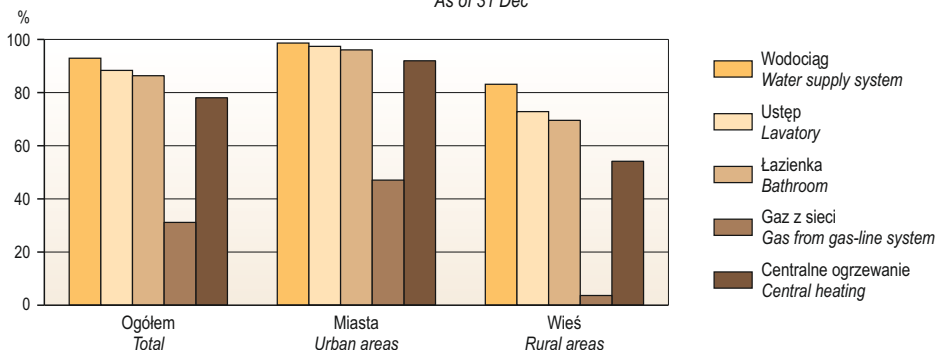
RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
IN SELECTED SECTIONS FROM AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W % OGÓŁU MIESZKAŃ W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN % OF TOTAL DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a IN 2014
As of 31 Dec

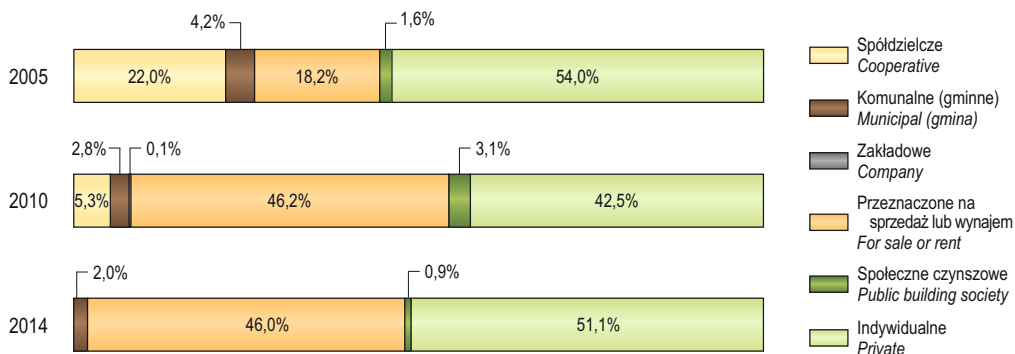

a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a Based on balance of dwelling stocks.

STRUKTURA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA

STRUCTURE OF DWELLINGS COMPLETED BY FORMS OF CONSTRUCTION

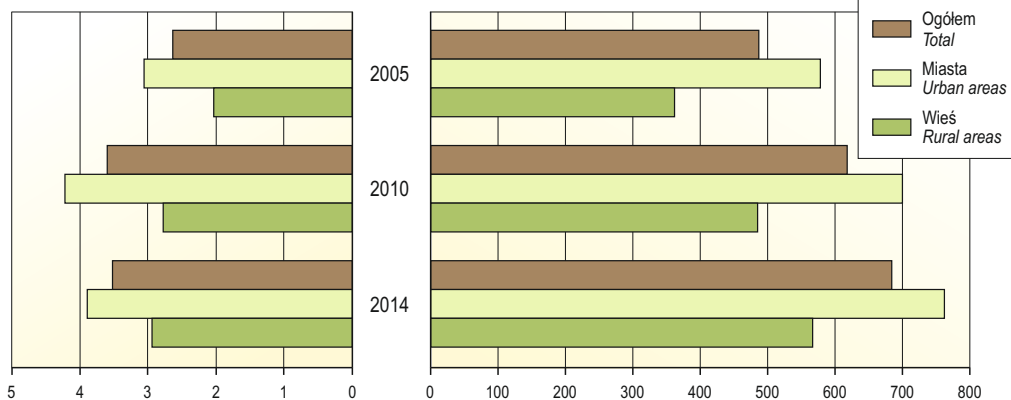

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

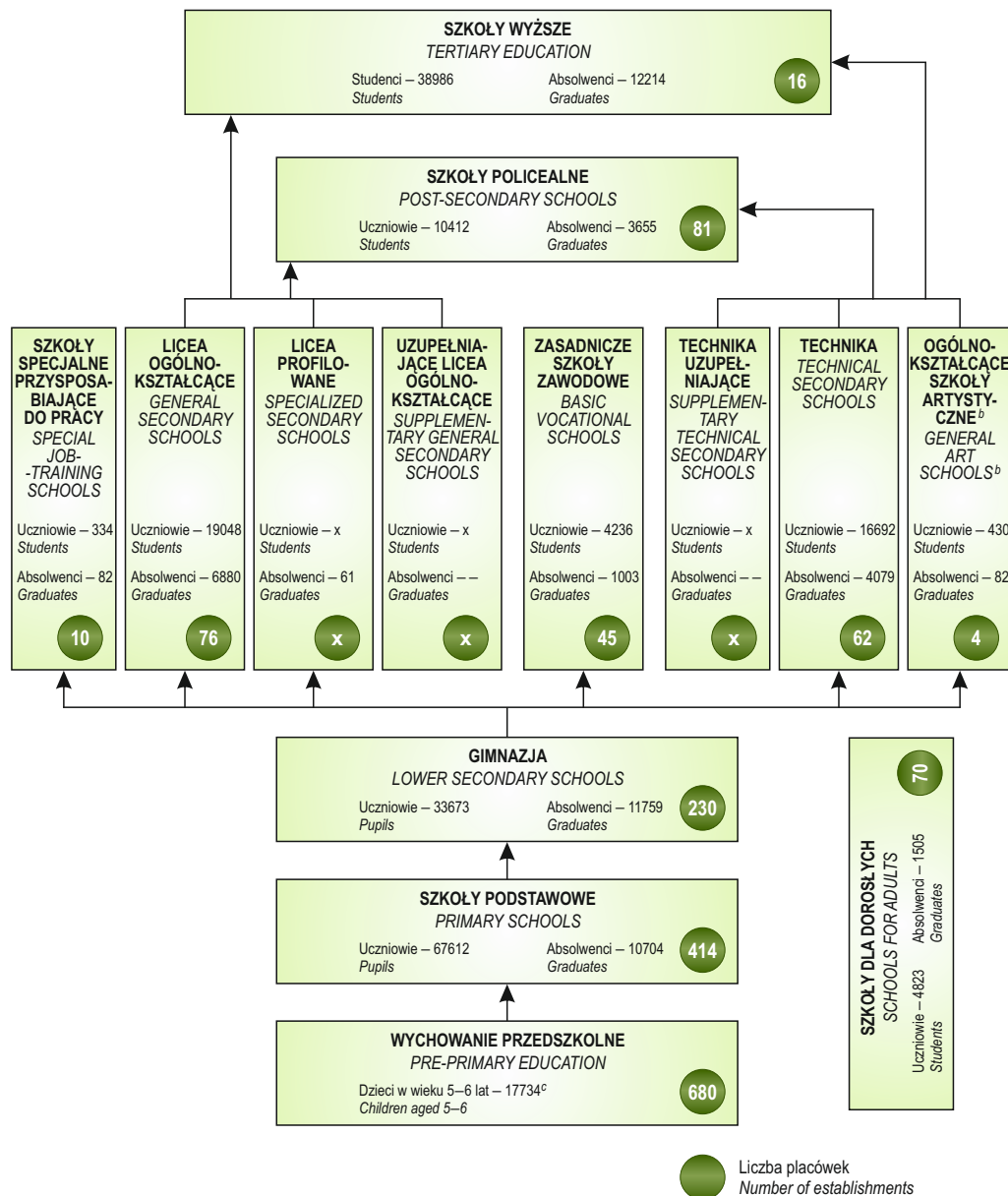
Na 1000 ludności
Per 1000 population

Na 1000 zawartych małżeństw
Per 1000 marriages contracted

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2014/15^a

EDUCATION BY LEVEL IN THE 2014/15 SCHOOL YEAR^a

a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi; absolwenci z roku szkolnego 2013/2014. b Dające uprawnienia zawodowe. c Dotyczy dzieci w wieku 5–6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

U w a g a. Od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych w liceach profilowanych i uzupełniających liceach ogólnokształcących dla młodzieży i dorosłych, technikach uzupełniających dla młodzieży oraz zasadniczych szkołach zawodowych i technikach dla dorosłych, a od roku szkolnego 2013/14 – technikach uzupełniających dla dorosłych. Szkoły te są stopniowo likwidowane.

a As of beginning of the school year; including special schools; graduates from the school year 2013/2014. b Leading to professional certification. c Concerns children aged 5–6 attending pre-primary education establishments; including the children attending for all school year in the units performing health care activities.

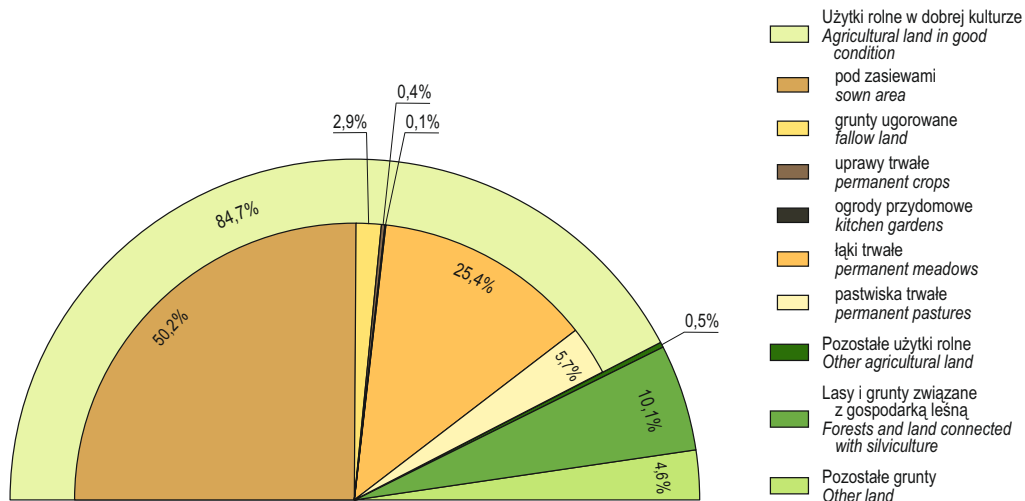
No t e. Since the 2012/13 school year there has been no admittance to the 1st grades of specialized secondary schools, supplementary general schools for youth and adults, supplementary technical secondary schools for youth as well as basic vocational schools and technical secondary schools for adults and since 2013/14 school year – supplementary technical schools for adults. These schools are being gradually dissolved.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH^a W 2014 R.

Stan w czerwcu

STRUCTURE OF LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS^a IN 2014

As of June

^a Według siedziby użytkownika gospodarstwa; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 4 i 5 na str. 269.

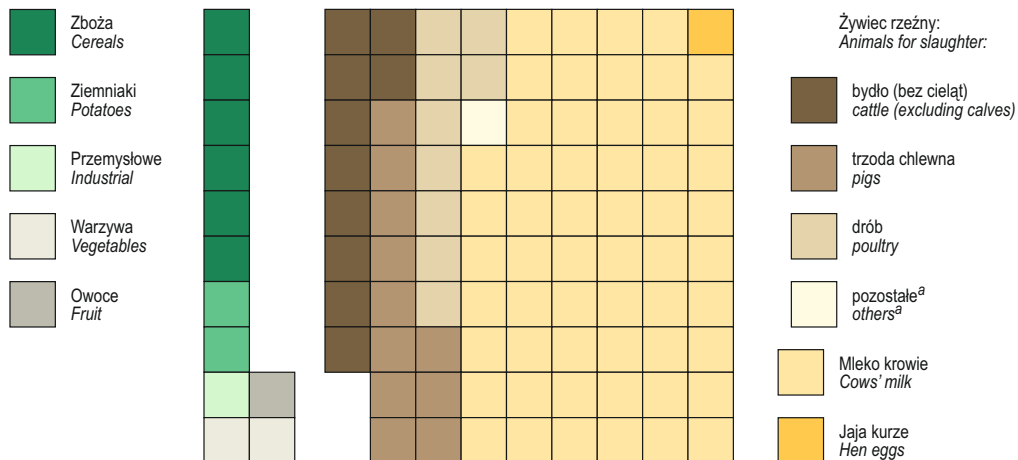
^a By the official residence of land user; see general notes to the chapter “Agriculture, hunting and forestry”, item 4 and 5 on page 269.

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe) W 2013 R.

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices) IN 2013

Produkcja roślinna – 12%
Crop output

Produkcja zwierzęca – 88%
Animal output

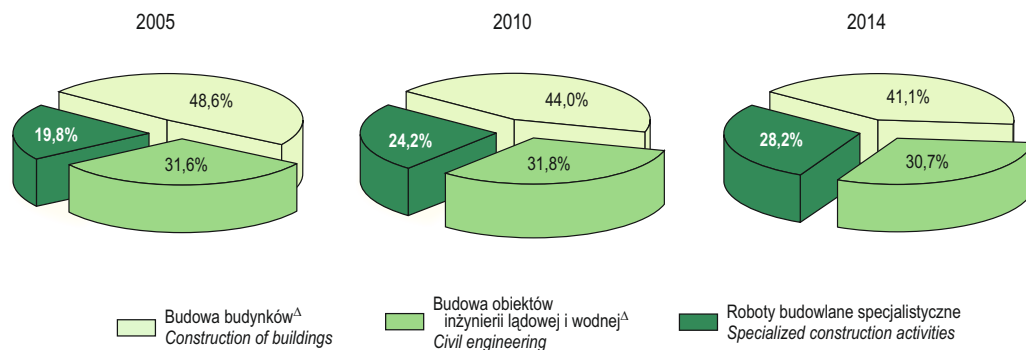

^a Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

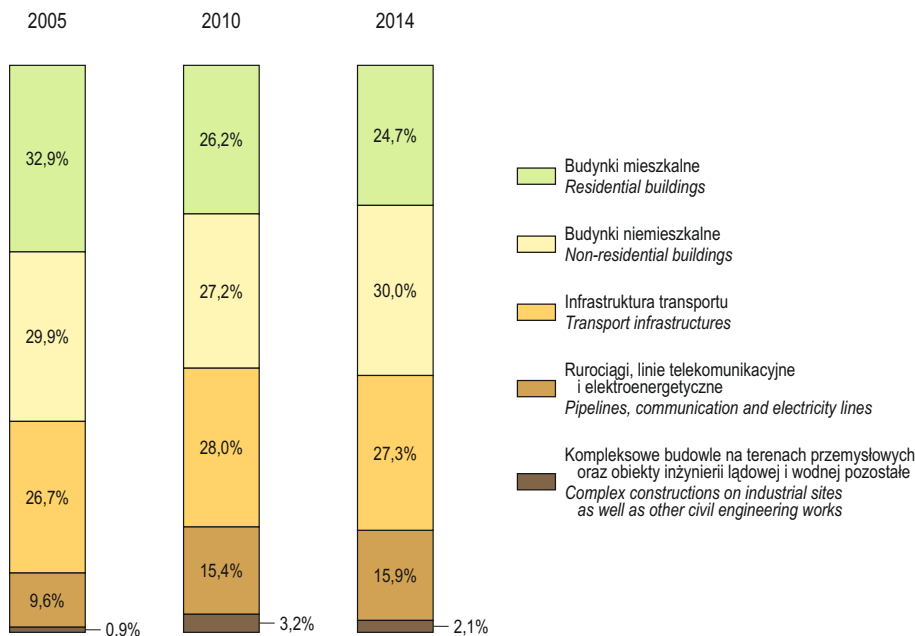
^a Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

Według działów
By divisions

Według rodzajów obiektów budowlanych
By type of constructions

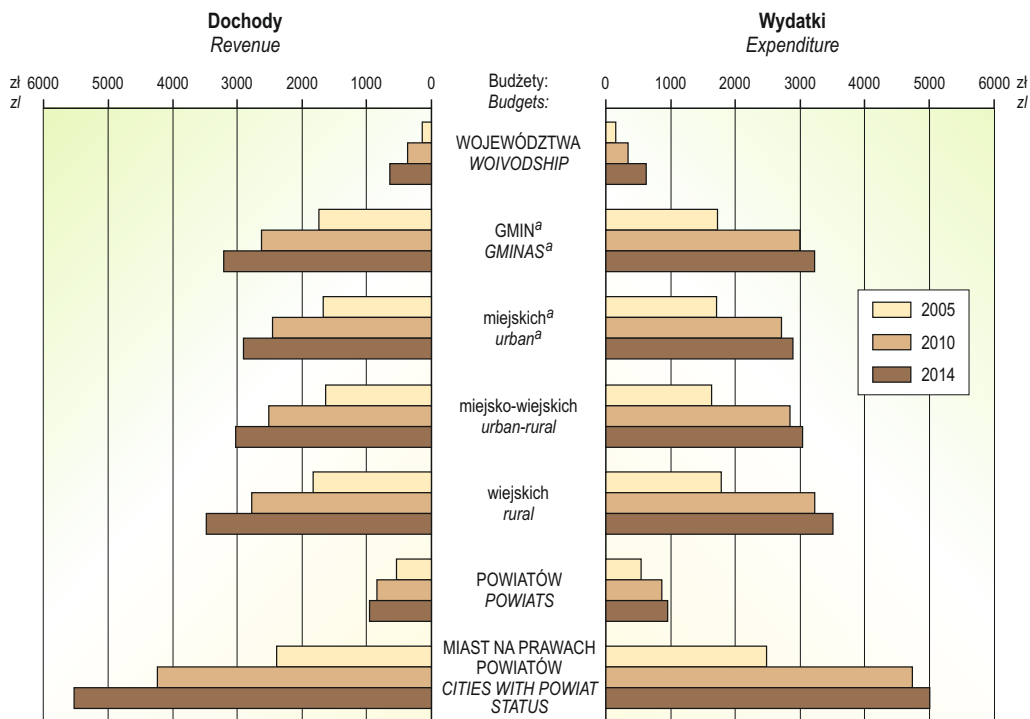

^a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in Podlaskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS PER CAPITA

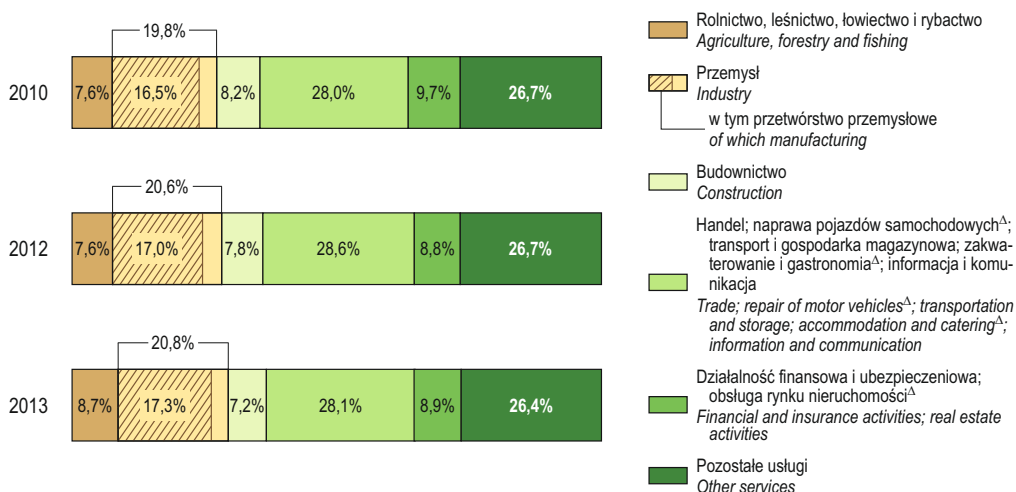

a Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

U w a g a. Dane za lata 2010 i 2012 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne”, ust. 12 na str. 354.

N o t e. Data for 2010 and 2012 have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes to the chapter “Regional accounts”, item 12 on page 354.

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2014 R.

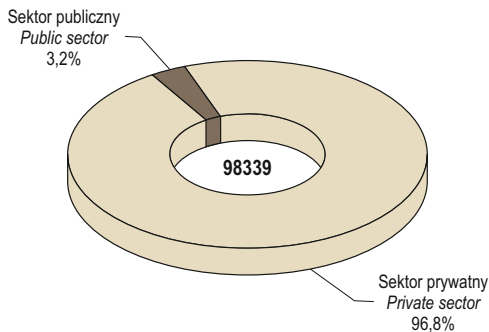
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2014

As of 31 Dec

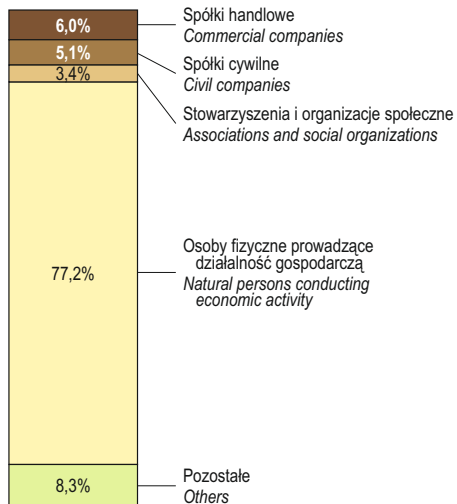
Według sektorów własności

By ownership sectors

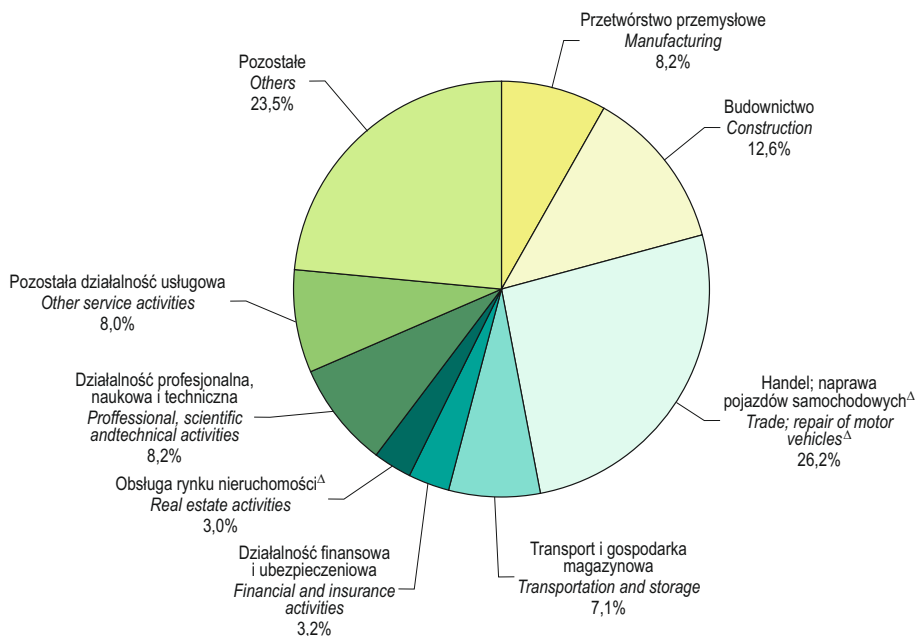
Według form prawnych

By legal status

Według sekcji

By sections

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.